ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202
71
AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ
Nisan 2000 Sayı: 2000/04 Fiyatı: 750.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

beni kutlamalısın sigarayı bıraktım

İTAATSİZ İSTESE, DÜNYAYI EKSENİNDEN ÇIKARTABİLİR

Akşamsefası

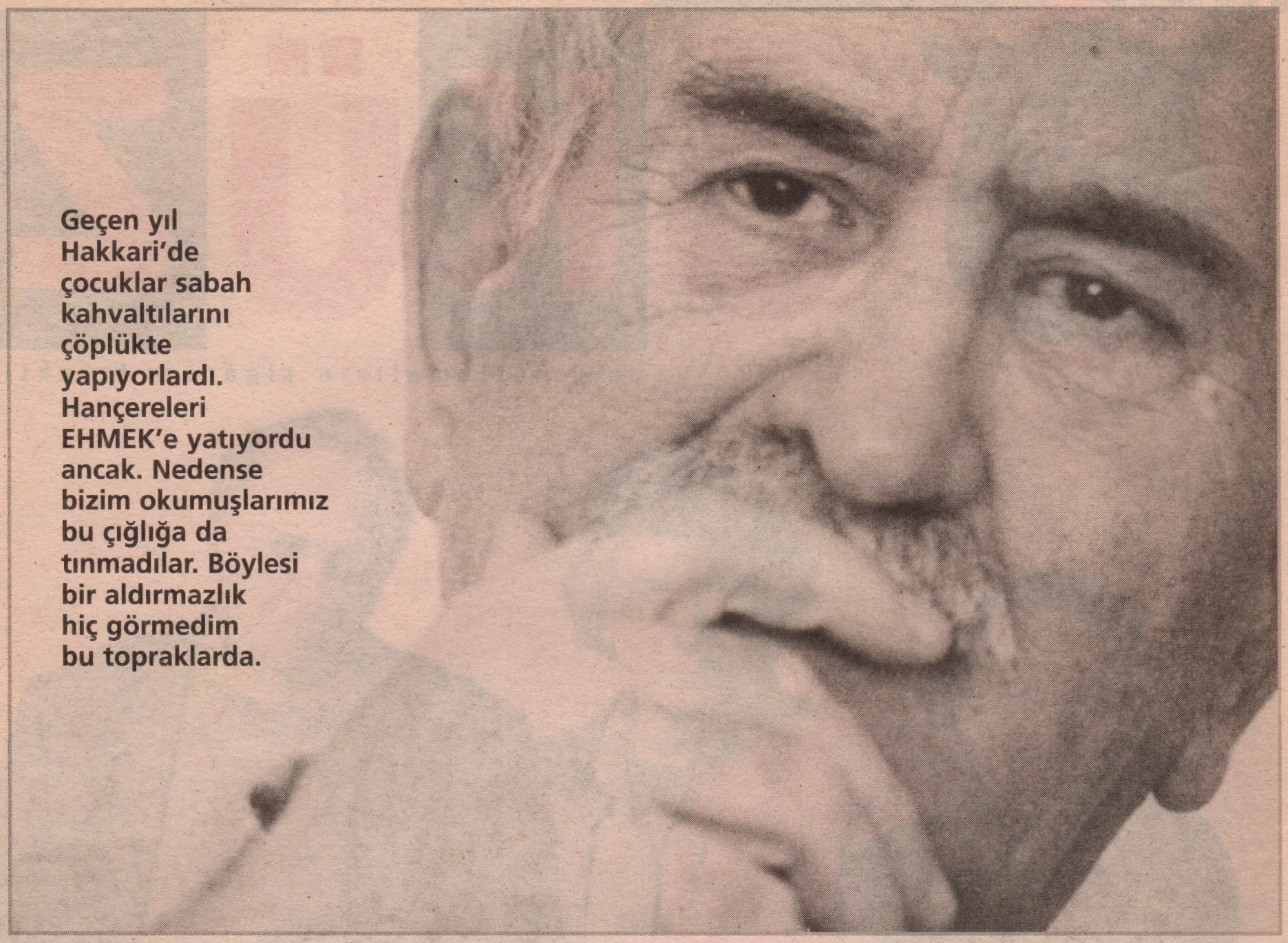

Geçen yıl Hakkari'de çocuklar sabah kahvaltılarını çöplükte yapıyorlardı. Hançereleri EHMEK'e yatıyordu ancak. Nedense bizim okumuşlarımız bu çığlığa da tınmadılar. Böylesi bir aldırmazlık hiç görmedim bu topraklarda.

Yeni Sesler, Çatlak

Yayha Sezai Tezer diyor ki; (Avrupa **din sonrası** bir toplumdur. Bizdeyse altta **İslamiyet** diye bir zemin var. Başlangıçtan beri ve temelde **İslamiyet askeri bir dindir.** Türkiye'de yürüyen son olaylar da bunu göstermektedir. Adeta iki ordu çarpışmaktadır.) (Osmanlı'da şiddet dışında bir ihtilaf giderme mekanizması öğretilmemiştir. İslamiyet tarihinde de böyledir bu; sözgelimi ilk dört halifeden üçü, peygamberin torunları öldürülmüşlerdir.) (Bugünkü gençler de, yaşlılar kuşağının yarattığı fiili duruma siyasetle hiç ilgilenmemekle tepki gösteriyor.) (Savunma giderlerinin olağanüstü artması ilginçtir. Sanki çevremiz güçlü devletlerle örülüdür. Oysa böyle bir şey yoktur.)

Tabii toplumda patlamalar var, ama Hekimpaşa çöplüğü gibi yoksullar arasında. Benim aklıma hemen **De Sica**'nın **Milano Mucizesi** filmi gelmektedir. Hızla yapılmakta olan gecekondular arasında çiroz gibi uzun boylu, zayıf bir adam balonlar satmaktadır. Birdenbire havalanır. Tutarlar ve bir yandan da adamın ağzına ekmek tıkarlar. Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi. Açlıktan! Açlıktan!

Geçen yıl Hakkari'de çocuklar sabah kahvaltılarını çöplükte yapıyorlardı. Hançereleri EHMEK'e yatıyordu ancak. Nedense bizim okumuşlarımız bu çığlığa da tınmadılar. Böylesi bir aldırmazlık hiç görmedim bu topraklarda.

* * *

İlkçağ tarihi ve Ön Asya arkeoloji hocası Doktor Eyüp Ay'a göre geçmiş dinlerin devamı İslam, bunu bir filtreden geçirerek yapıyor. Kurbanla, insan kendini tazeliyor.. Kan akıtmak, eski kültürlerde de önemli bir gelenek. Kan ile ruh arasında birebir ilişki kurulmuş. Kurban, bugünkü insanın atası homosapiens'in ortaya çıkışından Sümer Uygarlığı'na kadar insanın tanrı ile tek ilişki kurma biçimidir. İnsanlar değişik sebeplerle kurban sunarlar. Ya işlenen bir suçtan bağışlanmak için kefaret kurbanı, ya da dilek kurbanıdır. Tanrı'nın iradesinin istenen şeye kanalize edilmesi amaçlanır, ayrıca tartışma konusu olan bir olayda da Tanrı'nın hakimliğine kurban üzerinden gidilir. Tanrı'nın kurbanı kabul ya da red ederek iradesini ishar eder. Biz de bu olaya ANIMAMUNDİ deriz.

Tanrı'nın tecelli ettiği yer anlamında. Mitolojik bir tasavvur. İslam literatüründe, Tanrı'nın tecelligahı insanın kalbidir.

Hazreti Adem'in iki oğlunun kıssası da bir kurban olayını anlatır değil mi?

Evet Kitab-ı Mukaddes der ki, Habil hayvancılıkla uğraşıyor, semiz bir koç takdim etti. Kabil ise çiftçilikle uğraşıyor, kötü ürünlerinden bir demet buğday başağı sundu. Tanrı Habil'in kurbanını kabul etmedi. Bu konuda Kuran'da paralel bir görüş belirtiyor. Arkeolojik anlamda kurban ya hayvan gibi kanlı bir takdimidir, ya da kansız olarak sıvı veya tahıldır.

Kurban edilen şeyin ilk ürün olması gerekir. Temiz ve kusursuz da.

Bu bütün dünya mitolojilerinde böyledir.

İnsan kurban etme geleneği ise milattan önce iki binli yılların başlarında Kenan (Filistin) diyarında görülmüştür.. Bayram anlamındaki (iyd) ilk kez İslam'da ortaya çıkmıyor. İyd Akatça bir kelime. Babil'de de **iyd'ler, festivaller** vardır, eskiden işgal edilen yerin Tanrısı da alınıp götürülürdü.

Ayrıca Tevrat'ta da kabul ediliyor ki Hazreti İbrahim'in ilk oğlu İsmail'dir. Ama Tanrı ikinci çocuk İshak'ı kabul ediyor. Böylesi olması doğal, çünkü yahudi geleneği anaerkildir. Hazreti İbrahim soyunu Sara ile sürdürür. Arap geleneği ise ataerkildir, soyu Hacer'in oğlu Hazreti İsmail'le sürdürür.

İshak Sara'nın ilk çocuğudur..

Dolayısıyla Hıristiyanlar kurban kesmezler. Çünkü Hazreti İsa bütün insanlar adına bunu yaptı.

Böylece kurban kesmeyi ve kan akıtmayı yasaklamış oldu..

Osmanlı'nın hilafeti alınca, peygamberlere ait eşyanın Bağdat'tan alınıp İstanbul'a getirilişi de aynı sembolik anlamı taşır.

Tanrı'nın huzuruna bayram gününde tanışma anlamına gelen ARAFAT dağından inip kurban kesildiğinde varılmış olur. Dolayısıyla sizin dünyevi bütün rütbelerinizi tek tek söküyor. Dokunulmazlık anlamına gelen ihramı giydiriyor.

Ayağa Kalkanlar: Hüseyin Hatemi

ECE AYHAN

Akşamsefası

Gönüllerin Cumhurbaşkanı **Lütfü Oflaz** Vaad Ediyor!

- **Cumhurbaşkanı olursam, düşünce değil, düşüncesizlik suç sayılacak. Örneğin, yoksulları, sokak çocuklarını, özürlüleri, dışlanmışları, en alttakileri düşünmemek suç sayılacak.**
- Her caminin yanında bir kütüphane, her mahallede bir sanat evi açtıracağım.
- **Nükleer karşıtlarının ve çevreci hareketin önemli eylemlerine bizzat katılacağım.**
- Yabancı devlet adamlarıyla yurtdışındaysam İngilizce, yurtiçindeysem Türkçe konuşacağım.
- **Devlet baskısıyla yurtdışına kaçıp ülkesine hasret ölmüş Nazım Hikmet, Yılmaz Güney gibi değerlerimizin mezarlarını Türkiye'ye getirteceğim.**
- Raylı taşımacılığa önem verip seyahatlerimi tren ile yapacağım.
- **Hükümetten ve Meclis'ten ilk aşamada şunları isteyeceğim:**
- Bütçede silah harcamalarına ayrılan pay küçültülecek; eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, kültür-sanat harcamalarına ayrılan pay ise büyütülecek.
- **Kontrgerilla, Jitem gibi derin devlet aygıtları lağvedilecek.**
- Örtülü ödeneğin üstündeki örtü kaldırılıp örtüsüz ödenek haline getirilecek.
- **Devletin bilip de milletin bilmediği faili meçhullerle ilgili tüm sırlar açıklanacak.**
- Derin devlet derinliksiz devlet haline getirilecek.
- **İngiltere'deki gibi bizde de polisler silah taşımayacak.**
- Eğer isteklerimin bir bölümü olan bunlar yerine getirilmezse, hükümetin yolladığı hiçbir kararnameyi, Meclis'in çıkarttığı hiçbir yasayı onaylamayacağım.
- **Bu güne kadar ülkeyi yönetenler ne yaptılarsa tam tersini yapacağım.**
- Beni cumhurbaşkanı seçenler bir şeyi değiştirmiş olmayacak, her şeyi değiştirmiş olacak.
- **Derin devletin değil, gönüllerin cumhurbaşkanı olacağım.**

Yeter! Söz Lütfü'nün!

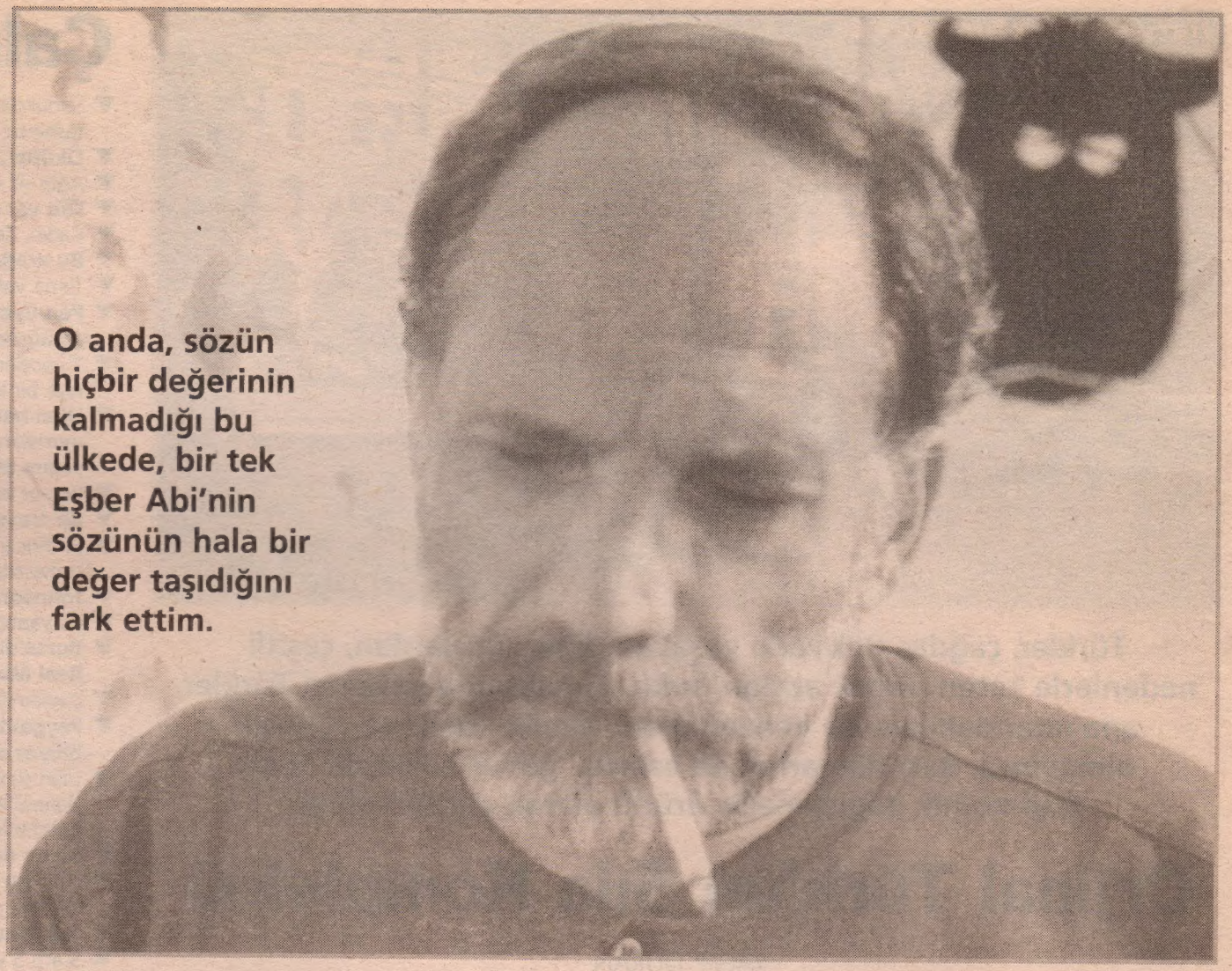

Eşber Abi, Bizim de Abimizdir!

AHMET HAKAN COŞKUN

Bir oryantalist yabancılığıyla düştük Çankırı yoluna... Havaya girmek için elimizden geleni yaptık. Orta Anadolu'dan türküler, bozkır yabancılığına dair tiradlar, uçsuz bucaksız gözyaşları, Kemal Tahir'in Bozkır'daki Çekirdek romanı, geri kalmışlık üzerine ilginç yaklaşımlar, biri uyuklayan, diğeri hiperaktif, iki dost ve daha neler neler... Olmadı. Havaya giremedik...

İşi biraz abarttık. Yıllar önce Çankırı Cezaevi'nde, "içinden mapusane çeşmeleri akan" Nazım'a selam gönderdik. Yine olmadı.

Ama cezaevi kapısına vardığımızda rahatladık...

Resmi ve allengirli küçük uğraşlar verdik; Orta Anadolu'ya özgü torpil arayışlarını devreye soktuk... Değişik taktikler denedik.. Ve sonunda girdik içeri...

O güne kadar Çankırı Cezaevi duvarlarının ve gardiyanlarının hiç görmediği göremeyeceği yiyecekler vardı yanımızda. Ve birkaç karton sigara... Didik didik edildik: Acayip arandık.

İşte içerdeyiz!..

Ve Eşber Abi, ağzında sigarası, mütebessim, üzerinde renkleri birbirini tutmayan giysiyleriyle karşımızda. Bir erdem anıtı gibi yükseliyor!

Üzgünüm, böyledir...
Eşber Abi bizim de abimizdir!

Bir koyu sohbet başladı. Delifişek devrimci günlerimizden kalma ciddiyetle, tuhaf duygulara büründük. Kimsenin bizi takmadığı o gençlik günlerimizde, devlet yıkan devlet kuran gece sohbetlerimizi anımsadık. Tıpkı o gecelerde olduğu gibi, biri kalktı usulca çaylarımızı koydu. Eşber Abi, ciddi ciddi anlatıyordu... Uluslararası ilişkilerden sözediyor, Türkiye'nin geleceği üzerine aykırı tezler ileri sürüyordu... Çankırı Cezaevi'nin, küf kokulu, isli duvarları arasında aktif politikanın içinde yer alan bir siyaset adamı gibi ciddiydi... Siyasal sohbet bitti ve Eşber Abi, İsmet Özel'den üç dize patlattı: "Elbet bir hinlik vardır / Seni sevişimde / Ey kanıma çakıllar karıştıran isyan"...

Üzgünüm, böyledir...
Eşber Abi, bizim de abimizdir!

Hepimiz sarardık. İç çekmeler, gürültüye getirmeler, hep birlikte gülüşmeler, bir anda içimizi saran kutsal atmosfer... Ve Eşber Abi konuşunca, yapaylıktan sıyrılmamız... O anda, sözün hiçbir değerinin kalmadığı bu ülkede, bir tek Eşber Abi'nin sözünün hala bir değer taşıdığını fark ettim. İçtenlik, bedel ödemeyi göze almak, onurlu olmak ve cesaret... Sonra Eşber Abi, birden ayağa kalktı ve bana "hadi volta atalım" dedi. Başladık dar koridorda bir aşağı bir yukarı dolaşmaya... Önce çok acemiydim Eşber Abi'nin yanında, sonra ustalaştım. Koyu sohbet, ardarda yakılan sigaralar ve itiraflar.

Üzgünüm, böyledir...
Eşber Abi, bizim de abimizdir!

Eşber Abi anlatıyor: "Vapurdan inmiştik. İki kız geldi. Beni kutladılar ve desteklediklerini söylediler. Sonra beni öpüp uzaklaştılar. Yanımdaki arkadaş, onların tepeden tırnağa tesettürlü olduklarını söyledi."

Küçük bir çocukken, yani Taşra'da görev yapan bir memur çocuğuyken, üç yılda bir düştüğümüz göç yollarında, yolumuz Amasya'nın Suluova kazasına düşmüştü. Suluova'nın 15 km. ilerisinde Samsun'a bağlı Havza ilçesi vardı. 12 Eylül öncesiydi, Anadolu'daki her şeyin ve kasabanın ortadan ikiye bölündüğü dönemler.. Havza, o dönemde, o bilinen 'küçük Moskova'lardan biriydi. Eşber Abi, o zaman Havza'daydı ve Suluova'lı sağcılar ondan "kör avukat" diye söz ederlerdi.. Eşber Abi'ye o günlerden söz etmedim.

Aftan konuştuk, 312. madde dedikodusu yaptık, "ne yapmalı"yı dedik. Dar ve kısa koridorda yürüdük, yürüdük, yürüdük. Ben acayip yoruldum, baktım Eşber Abi hala yürümek istiyor, ürkek ve nazik "yeter" dedim. Yeniden sigaralar ve çaylar... Kapalı ve küçük odada konular hiç bitmiyor. Ardarda yapılan espri kalkışmaları, ortamı yumuşatıyor: Sonra kalp gözü iyi gören Eşber Abi, biraz 'makara yapma'ya izin verdi... Ortam 'müsait" olsa; müzikten filan da sözedecektik...

Üzgünüm böyledir...
Eşber Abi, bizim de abimizdir!..

Son söz: Çok eskiden, 15 asır önce, "Erdemliler İttifakı" diye bir örgüt kurulmuştu. "Hilful-Fudul" adı verilen bu örgüt, farklı yaklaşımlara, inançlara sahip insanların, erdem ortak paydasında buluşmalarını sağlıyordu... Eşber Abi, o dönemde yaşasaydı, o örgüte mutlaka üye olurdu.

Bu yüzden bazıları üzülecekler, ama yine de söylüyorum:

Eşber Abi, bizim de abimizdir!...

Harvard Mektupları - 6

Türkler, çağdaş dünyada yaşayan diğer uluslardan, çeşitli nedenlerle zaten birçok açıdan farklı. Yurtdışında yaşayan Türkler, anavatandakilere de benzemiyor: Kimlik köklü ve yerleşik olmayınca, Batı rüzgarları da esince, 'gavur ellerdeki Türk, traji-komik değişimlerin ürünü olarak garibeleşiyor.

Orjinal Türk'ün Sıla Kompleksi

RAGIP DURAN

Kente gelen köylü gibi, yurtdışında yaşayan Türk'ün de kendine has adetleri var. Özellikle 35 yaş ve üstü kuşakta, yaklaşık 40 yıldır gözlediğim davranış ve alışkanlıklara, burada da rastlıyorum.

Biz Orta Asya'dan yola çıkıp seyyah kimliğimizi hala yanımızda taşıdığımız için oturup kalmakla, kalkıp gitmek arasında çalım atıyoruz kendimize. Gezginliği, maceraperestliği sevdiğimiz kuşkulu, sebze yemediğimizden de belli ki, oturduğumuz yere de tam oturamıyoruz. Şu son on yıl içinde kaç kez ev ve iş adresinizi değiştirdiniz siz?

Aslen ve esasen kırsal bir toplumuz ya, öğrencisi, aydını, memuru, mühendisi yurtdışına çıkınca, Aşağıbayır köyünden 'direkman' Berlin'e düşen İbraam Ağa gibi davranıp yaşıyor.

Mesela Türkler, yurtdışına çıkınca daha muhafazakar ve daha milliyetçi oluyor. Türkiye'deki evlerinde ne Türk bayrağı ne Atatürk portresi vardır duvarda, buralara gelince Türklüklerini Türkçü bir şekilde anımsıyorlar. Tabii bunda biraz düş kırıklığının rolü de var. Çünkü o ilkokulda, Orta Asya haritasından ahtapot gibi dünyanın dört bir yanına 'medeniyet' yayan Türklerin, şimdi yaşadıkları yabancı ülkede pek de iz bırakmamış olduklarını, dahası yabancıların bu haritadan bile bihaber olduklarını görüyorlar. Türkiye'de yaşarken zaten dışa pek açık değillerdi, yurtdışına çıkınca iyice içlerine kapanıyorlar. Haritadan düşkırıklığına uğrayanlar, Meluncan'ların hatta Kızılderililerin de Türk olduğuna inanmaya başlıyorlar. Siu kabilesinin, Oğuzgillerden Kayış boyu ile akrabalığı üzerine tartışıyorlar. Bir de, bir Osmanlı hayranlığı gelişip büyüyor bu sakat sılada. 'Abi, altı yüzyıl boyunca üç kıtanın kestanesini çizmişiz' muhabbetleri... Hat ve minyatür sanatını yurtdışında keşfedenlere rastladım. Dahası Kur'an'ı ilk kez İngilizce, Almanca ya da Fransızca okuyanlarla tanıştım. 'Boş yere best-seller olmamış yaa... Üslup esaslı, içerik de zengin hani haa...' Türkiye'ye gidip gelenlere tespih ve simit siparişi verenler. Seccade, dantel ve kilim kolleksiyonu yapanlar. Birdenbire Türk kahvesinin yararları üzerine nutuk çekenler... Çalmasalar da evlerinin duvarında bir kopuz sazı dekorasyonu.

Bunlar Türkiye'de iken siyaset, sanat ya da kültürün komşusuna uğramazken, yurtdışına çıkınca politika stratejisti kesilip, Selçuklu taş işlemeleri ya da Yorgo Bacanos eksperi olurlar. Dikkat ettim yaşadıkları ülke ile anavatanları arasındaki paradoks, çoğu zaman çocuklarına verdikleri isimlerde de sırıtıyor. Boğaç, Türkekul, Oğuz türü Çağatayca isimlere meraklılar, ama hayatın gerçeği ve 'Çocuk okulda tecrit olmasın, adı kolay teleffuz edilsin, arkadaşları alay etmesin' gibi gerekçelerle çocuklarına bir de halis munis Hıristiyan isimler verirler: Jean, Peter, Matthieu... Kendi isimlerini değiştirenlere de rastladım. Nilgün mesela (Yok öyle biri, kimse alınmasın!) Nilly oluveriyor. Hi Nilgün! Ya da Selamınaleyküm Nilly!

Kız ya da erkek arkadaşlarını ya da eşlerini tercihen Türklerden seçerler. Yok, Cupidon'un oku bir yabancıyı hedeflemişse, kıza İslamiyet ve Türklüğün nimetleri (Bu arada başörtüsü), erkeğe de sünnetin yararları anlatılır. Kuvvetle salık verilir Türklük!

Kapalılıklarına bir örnek de, dünyada bunca tatil yeri varken, her yaz daha pahalı olmasına rağmen Türkiye'ye Antalya'ya, Bodrum'a filan giderler. Başka yerleri de merak etmezler. Neyse ki ikinci ve bilhassa üçüncü kuşak daha meraklı (yani daha az Türk) olduğu için, yaşadığı ülkenin dışındaki yabancı ülkelere tatile de gidiyor. Onlar, babalarının izlediği Türk televizyonlarını da izlemiyor zaten.

Resmiyet zorunlu kılar, milliyetçilik bu kişilerin çoğunluğunu gönüllü birer Türk sefiri haline getirir. Türkiye rejimi hakkındaki olumsuz yargılara şiddetle tepki gösterirler. Özellikle son 20 yıl içinde, Batı başkentlerinde Türkiye elçiliklerinde görev yapmış diplomatların hali de pek trajiktir. Nispeten doğru dürüst tahsil terbiye görmüş bu beyler, hanımefendiler, Batılı meslekdaşlarınca sürekli olarak aşağılanıp fırçalandıkları için, koyu bir Avrupa ve Batı düşmanı kesilirler. Çünkü Batı'yı bağımsız bir birey olarak algılayamazlar da, Batı'ya sadece Türk hariciyesinin gözlükleriyle bakarlar.

Öğrenci, aydın, memur ya da iş adamı... Özal zamanında köşeyi döneceklerdi, şimdilerde küreselleşmeye çalışıyorlar. Bir garip yuvarlaklık peşindeler.

Elbise mi uymuyor bu vücuda, yoksa bünyede mi bir sorun var?

duran@fas.harvard.edu

Çalışırken

- Sonunda anladım ki; hatasız kul, tashihsiz dergi olmuyor arkadaş!
- **Öküüz!.. başka türlü bir şeycilerin dergisi!**
- Ağbi siz de 31 kuşağından mı geliyorsunuz?
- **Ölü var mı ölü!**
- Kadın, Zeki Müren gibi cimriymiş!
- **Bu arada kaza olmuş! Baba adayı olmuşuz!**
- Tema Vakfı, Muzaffer Tema'nın dükkanı mı?
- **Pen üyesi olduğun zaman yurtdışına çıktığında trink 6000 dolar veriyorlarmış!**
- 7 cüceler eşcinsel mi abi? Pamuk Prenses'i niye bir kere yarmamışlar!
- **Ulen her ay dört-beş sayfa sinemaya ayırıyoruz İKSV bize kart değil, selam bile vermiyor!**
- Boşver abi tesettürlü transeksüel çıkmış!
- **Bir travestilerin, bi de bizim lobimiz yok.**
- Bir fincan soğan suyu üç gün tok tutuyor. Üniversitedeyken aç kaldığımda içerdim!
- **Johnson vurdu ve gooool!**
- Bu yaptığın psikopatlıktan mı, inançtan mı?
- **Bursa'da söyleşi vardı, Cim-bom, Real Mallorca maçına denk geldi! Üff mis!**
- Bayramda Öküz mü kestiniz?
- **Peygamber kaç tane deve kesmiş biliyor musun, tam 45 adet!**
- Ulan şu memlekette 4 "Hatemi" daha olsa ya da Hatemi'ler dördüz olsa memleket güllük gülistanlık olur!
- **Bu ay üç aylık gibi dergi yaptık!**
- 150 kişiyi aradım. Daha da arayacağım. Yeni bir dergiyle Öküz piyasadan silinecek!
- **Telefonu ters tutuyorsun, kafan mı iyi?**
- 5 artı 5 yerine, 3, 5, 2, daha iyi değil mi?
- **Dünyanın en büyük şairiyim, Nobel alacağım!**
- Galatasaray gibi dergiyiz be!
- **Bayram yalnızlığı beni kahretti. Sadece bir kişi aradı onu da hiç tanımıyorum!**
- Dün gece 3'te beni üniversiteliler yakaladı!
- **Bi dergi kuracağım, Limuzinle geleceğim, bana ulaşmak için dört sekreterden bir de Coşkun'dan geçeceksiniz!**
- Bedelli askerlik parasını da pavyonda yedik be!
- **Offf, of sıpa gibisi yok!**
- Anarşistler eskiden dergilerine bok motifi koyarlardı!
- **Bi daha İsmail yemeyelim, mideyi bozuyor!**
- Oral seks yaparken vesikalık fotoğrafım var benim! Ama hiçbir evrak için kullanamıyorum!
- **Tam okul kırma havaları geldi!**
- Ayakkabıda kaç K var?
- **Kalemle kahve mi karıştırılır, zehirlenirsin!**
- E dergisine kim şiir götürse, "şiirlerim daha önce Öküz'de yayınlandı" diyorlarmış!
- **UEFA kupasında finale iki İngiliz, bir Fransız, bir de Türk takımı kalmış. Fıkra gibi. İnşallah biz güleriz sonunda!**
- Avrupa'da bir numara, dünyada tek! Uzaydaysa incelenen dergi Öküüüzz!..
- **Biri gelse, ben deliyim yazımı yayınlar mısın dese, raporu olmadan deli olduğunu nasıl anlayabiliriz ki!**
- Bu da bitti, hadi yenisi gelsin!

Akşamsefası

Mohi...

Mohikanlar gibi kaldık şu delikli dünyada
Bugün içimden herkesle barışmak geçiyor
Alnımın silgisini kalbimde sınamak
Çemişkezek'te golf oynamak
Süphan'dan Ağrı'ya kadar yuvarlanmak
En çirkin sevgilime güzel bir şiir yazmak geçiyor

Üç beş adam... kaç kişi eder
Bu resimde hiçbirinin iki yakası biraraya gelmiyor
Mızıkçılık yapsam arkadaşım ağlar
Islık çalsam kızar annem- "şeytan azar"
Bütün şeytanlarımı ıslığımla boğsam
Torbamdaki o resmi çalkalayıp çalkalayıp
yeniden bassam
Belki kalbim bir yerlere denk düşer

Mohi
Kan...

(Mohi diye bir at var bugünkü yarışlarda
Gelmez biliyorum, yine de oynasam).

Kanı eksik bir Mohi gibi kaldım
şu delikli dünyada...

Barışımı erteledim!

Ahmet Erhan

"Saf Ölür..."

Yangın yerinde tanıdım seni,
o deprem sonrası şehirde
Herkes gitmişti,
sana kalmıştı kül ve yıkım
Konuşmayı yeniden öğreniyor gibiydin
Sordular... Ama neden orada kaldığını
kimse anlamadı
Yüzündeki bütün harfler ve sesler silinmişti
Seni bırakıp gidenler, sende bir sır olmuştu
Herşeyi unutmuştun,
sadece iki şey kalmıştı aklında
Seven terkedilir... "Saf Ölür..."

Yeniden kurulsa bile
dünya buydu işte...

Cezmi Ersöz

Akşamsefası

Fenerbahçe ile önemli bir maç oynayacaklardı. Şampiyonluk için Fenerbahçe ile Trabzonspor yarışıyordu. Bu maçta, Galatasaray'ın Fenerbahçe'ye yatacağı ve böylelikle şampiyonluğun Anadolu'ya, yani Trabzonspor'a geçmesini engelleyeceği spor kulislerinde fısıldanıyordu.

Galatasaray'daki "Spartaküs İsyanı" Nasıl Bastırıldı?

METİN KURT

Antrenman öncesi soyunma odasında futbolcu arkadaşlarla dertleşiyorduk. Aradan iki hafta geçmesine karşın, bazı prim alacaklarımız ödenmemişti. Altı sezondur Galatasaray'da futbol oynamaktaydım. Böyle bir durumla ilk kez karşılaşıyordum. Başımızda Galatasaray'ın ilk mali yöneticisi, daha doğru bir deyişle ilk "Paralı menejeri" **Turgan Ece** bulunmaktaydı. Turgan Ece ile üç yıl arka arkaya, şampiyon olduğumuz dönemlerde de birlikte çalışmıştık. Futbolcuların sözcüsü olarak prim alacağı konusunu kendisine açmaya karar verdiğim sırada, Turgan Ece, soyunma odasına geldi. Ece'nin neşesi yerindeydi. Paralı menejere Ankaragücü'nü eleyerek Türkiye Kupası'nda yarı finale çıktığımızı anımsattım ve bu maçın priminin ne zaman ödeneceğini sordum. Turgan Ece sanki bu soruyu bekliyordu. Birden beni "Komünist" olmakla suçladı, sonra da, tüm futbolculara hakaretler yağdırdı. Kulüp çevrelerinde Başkan Selahattin Beyazıt'ın adamı olarak bilinen, ayrıca kafasında kırk tilki dolaştığı söylenen ve güvenilmez bir kişiliğe sahip olduğu iddia edilen Turgan Ece'nin bu inanılmaz tepkisi soyunma odasının havasını soğutmaya yetti. Galatasaraylı futbolcular şaşırıp kalmışlardı. Çünkü, birkaç gün sonra Fenerbahçe ile önemli bir maç oynayacaklardı. Şampiyonluk için Fenerbahçe ile Trabzonspor yarışıyordu. Bu maçta, Galatasaray'ın Fenerbahçe'ye yatacağı ve böylelikle şampiyonluğun Anadolu'ya, yani Trabzonspor'a geçmesini engelleyeceği spor kulislerinde fısıldanıyordu.

Oyuna gelmemek için Turgan Ece ile yaptığım tartışmayı büyütmedim, ama yazdığı senaryo doğrultusunda birdenbire kendini "Diktatör" ilan eden paralı menejere, yıllar içinde futbolcularla birlikte ter döken emekçilerin yani masörün, malzemecinin, temizlikçinin, sahanın bakımından sorumlu olanların mücadele vererek Galatasaray'da kazandıkları ekonomik-demokratik hakları, bir çırpıda gasp etmesine izin vermememiz gerektiğini düşündüm. antrenman sonrası futbolcu arkadaşlarla toplanarak, Turgan Ece'nin tavrını tartıştık. Sonuçta, Turgan Ece'nin son tutumunu protesto etmek amacıyla bir gün sonraki antrenmana yarım saat geç gitmeye karar verdik. Futbolcular, antrenman saatinde Ali Sami Yen'de değil, TMT Oteli'nde olacaklardı. Öyle de oldu. Sarı-Kırmızılı futbolcular fire vermeden TMT'de toplanmışlardı. Yalnızca **Fatih Terim** Adana'da olduğundan aramızda değildi. antrenman saat 10.30'daydı. Saat 11.00'de antrenmana gittik. Malzemeci Ahmet ağabey, Turgan Ece'nin antrenmanı iptal ettiğini bildirdi. Az sonra Paralı Menejer, soyunma odasına teşrif etti. "Futbola anarşiyi soktunuz" diyerek, büyük nutkuna başlayan Turgan Ece bana dönerek, "Bu anarşistlerin başı sensin" dedi ve beni kadro dışı bıraktığını açıkladı. Müthiş hafiye Turgan Ece, baş anarşisti saptamakta yetinmemiş olacak ki, Büyük Mehmet ile Yasin'i yardımcı anarşistler olarak belirlemiş, onları da kadro dışı bırakmıştı. Hızını alamayan o zaman kendisine taktığımız isimle "Faşist General Turganko", Ekrem ile Aydın'ı da kadro dışı kervanına katmıştı.

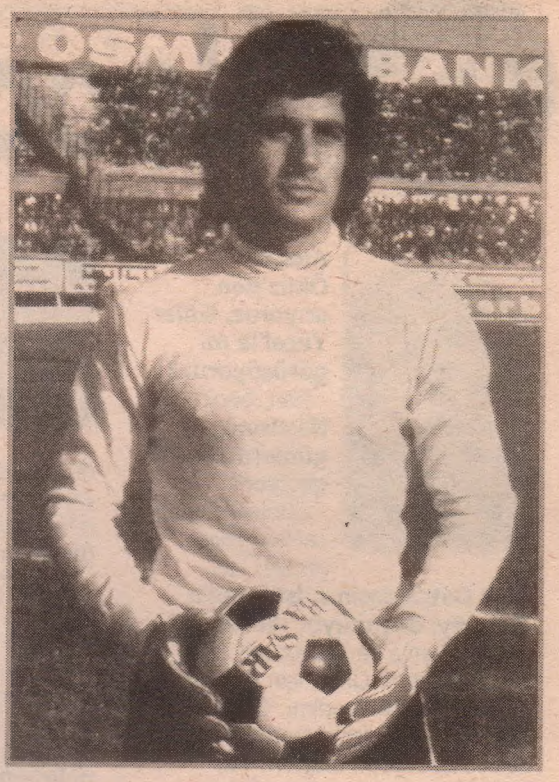

Turgan Ece, soyunma odasını terkettikten sonra, Galatasaraylı futbolcular kendi aralarında yeniden toplanarak Faşist General Turganko'ya karşı, birlikte mücadele kararı aldılar. Hep bir ağızdan Turgan Ece'nin kadro dışı kararını birbirlerine haykırdılar.

Eylemin ertesi günü Fenerbahçe maçı için Galatasaraylı futbolcular kampa gireceklerdi. Takım kaptanı Yasin ile birlikte basın açıklaması yapmak için Cağaloğlu'na gittik. Diğer futbolcu arkadaşlar bizi basın toplantısından dönünceye kadar Ali Sami Yen Stadı'nda bekleyecekler, kampa gitmeyeceklerdi. Yasin ile birlikte yaptığımız basın açıklamasında Galatasaray'da isyan olmadığını, aksine Turgan Ece'nin provokasyonuyla karşı karşıya kaldığımızı vurguladıktan sonra, Paralı Menejer'i provokatörlüğe iten nedeni de açıklamıştık.

"Şampiyonluğun Anadolu'ya yani Trabzonspor'a gitmesini engellemek."

Yasin ile Ali Sami Yen Stadı'na döndüğümüzde acı bir sürprizle karşılaştık.

Büyük Mehmet, Aydın ve Ekrem dışında tüm futbolcular yöneticilerin baskılarına dayanamayarak kampa gitmişlerdi. İsteseydik bu kampı dağıtacak gücümüz vardı. Ancak kampı dağıtırsak Turgan Ece'nin ekmeğine yağ sürmüş olacaktık. Turgan Ece'yi amacına ulaştırmamak için futbolcu arkadaşlarımızı desteklemeyi uygun gördük ve sustuk. Sonuçta Galatasaray eksik sayılabilecek kadrosuyla Fenerbahçeyi yenerek, hem renklerine gölge düşmesini engellemiş, hem de şampiyonlukların masalarda değil, sahalarda kazanılması gerektiğini apaçık ortaya koymuştur. Ancak bu arada Turganko "Futbolda kazanan her zaman haklıdır" kuralı gereği kahraman olmasa bile geçiçi olarak işin içinden kendini sıyırmayı başarmıştı.

19 Mayıs 1976 tarihinde bir basın açıklaması yaparak, Turgan Ece'yi çok ağır bir dille suçlamıştım. Basın açıklamasına: "Bugün Gençlik ve Spor Bayramı. Doğrusu bu açıklamayı yapmak için Kurban Bayramını seçmem gerekirdi," sözleriyle bağlamıştım. Yaptığım basın açıklaması çok etkili olmuş, Turgan Ece'yi iyice sarsmıştı. Bu arada Galatasaray İstanbul'da Giresunspor'a 1-3 yenilince Sarı-Kırmızılı tribünlerden "TURGAN ECE İSTİFA, BEŞLER SAHAYA" sloganı daha gür haykırılmaya başlanmıştı. Turgan Ece'nin yıkılması an meselesi idi. İşte bu nokta da devreye, Abdi İpekçi'nin önderliğinde Milliyet Gazetesi spor servisi girdi. İpekçi, Yasin ile Büyük Mehmet'e "Metin Kurt iyice sola kaydı. Kaybetti. Siz Turgan Ece'den hemen özür dileyerek kendinizi kurtarın" diyerek, Yasin ile Büyük Mehmet'e özür diletmiş ve spor sayfasında manşetten sunacağı bir haber yaratmıştı. Yasin ile Büyük Mehmet'in özür dilediğini okuduğumda benim için artık Galatasaray defteri kapanmıştı. Ben Kayserispor'a gittim. Büyük Mehmet Fenerbahçe'ye, Yasin de Amerika'ya gitmek zorunda bırakıldı. Özür dilemek de Yasin ile Büyük Mehmet'i kurtaramamıştı. Turgan Ece ise üç ay sonra bir daha geri dönmemek üzere Galatasaray'dan uzaklaştırıldı.

Alooo! ÖkÜz'den Arıyoruz?!

- Neden öldürdün Hidayet?
- Seviyordum be abi.

Öyle Bir Hikaye, Sait Fait Abasıyanık

Alooo Öküz'den arıyoruz, Güler Yücel'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Nasılsınız, günleriniz nasıl geçiyor?
- Günlerim canlı can'sız gelip geçiyor işte.
Hala Datça'dasınız, İstanbul'a dönmeyi düşünüyor musunuz?
- Hayır, Datça'da kalıyorum. Bugün mezara gittim. Onun için pek iyi hissetmiyorum kendimi. Gidip geliyoruz, çiçekler ekiyoruz, Can'a bakıyoruz. Resim atölyem var, resimler yapıyorum. Burada bir Canevi kurmak istiyoruz. Eşyalarını, arşivini muhafaza edecek bir yer düşünüyoruz. Bu iş için uğraşıyorum. Bizim ev küçük bu iş için. Can'ın doğum günü olan 20 Ağustos'ta bir festival yapmayı düşünüyoruz. Festival, kısa olsun öz olsun istiyoruz.
Can baba adına vakıf, dernek kurmayı düşünüyor musunuz?
- Hayır, öyle bir şey düşünmüyoruz. Bunun altından kalkamayız. Bu işi avukatlara falan soracağız. Çünkü vakıf kurmak çok zor. Burada küçük bir yer açmayı düşünüyoruz. İstanbul'daki kütüphanesini, el yazılarını, portrelerini getireceğiz. Bir şair nasıl yaşıyordu onu göstermek istiyoruz. Zaten Datça'ya gelen herkes, neredeyse bizim eve de uğruyor. En sakin olduğu gün en az 10 ziyaretçimiz oluyor. Her yerden gelen oluyor. Bu nedenle bu mekanı muhafaza etmek gerek. Burada şiirle ilgili toplantılar olabilir, sergiler olabilir ya da mimari, burası için önemli olan ziraat konusunda toplantılar olabilir. Mesela, 15 günde bir ya da hafta bir böyle toplantılar düzenleyebiliriz. Bu tür şeyleri gerçekleştirmek için çeşitli yerlerden teklif gelmesinin dışında; bu teklifleri gerçekleştirecek olanakların da beraberinde sunulması gerekir.
Festival ve diğer projeler için Belediye'den destek almayı düşünüyor musunuz?
- Belediye'nin de olanakları sınırlı. Zaten kısa bir festival düşünüyoruz. Açılışta panel olabilir. Akşam, Can'ın sevdiği acid caz müzisyenleri konser verebilirler. Ertesi gün bir sergi açılışı olur. Zaten, Genco gelecek, 'Can' oyununu oynayacak. Sonra motorla falan Knidos'a gidilip orada Can'ın sesinden şiirler okunur. Genco ve diğer şair arkadaşlar da şiir okurlar. Belediye bunu kendi önerdi ama bir hafta gibi bir süre ayrılırsa festival için kimse bunu kaldıramaz.
Eklemek istedikleriniz...
- Bu yoğunlukla meşgul kafam. Daha vakit var ama bunları planlamak gerekiyor. Buralar pek güzel, bahar da geldi, bol bol yürüyorum.
Teşekkürler Güler abla.
- Ben de teşekkür ederim.

Alooo Öküz'den arıyoruz, Güzel Yazılar dergisi mi?
- Evet, ben Bedrettin Aykın.
Derginizden bahseder misiniz?
- Dergimiz, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın yayın organı. Yazar potansiyeli, ürün ve ekonomik olarak üyelerinin katkılarıyla kurulmuş bir dergi. Yönetim Kurulu olarak seçildiğimizde yönetim projemizde bu dergi de vardı. Kasım-Aralık sayısı olarak birinci sayısı çıktı. Şu anda üçüncü sayıyı yayına hazırlıyoruz. Yalnızca Türkiye Yazarlar Sendikası üyelerinin yayınlarına yer vermek gibi bir derdimiz yok. Gerek üyemiz olmayan usta yazarların gerekse genç yazarların da ürünlerine açık bir dergi.
Bir ürün dergisi çıkarmak yazarlar sendikasının görevi midir?
- Üyelerinin içinde olduğu bir dergi çıkarmak, üyelerinin hepsi edebiyatçı olduğuna göre çok doğaldır. Üyelerinin ürünlerinin değerlendirilmesi, onların kendi ayarlarında eğitilmesinin, bizim sendikamızın eğitim görevinde yeri vardır. Bugüne kadar böyle bir derginin çıkmaması bir eksikliktir bence. Burası, 700 üyesi olan, 25 yıllık bir sendika. Tabii dergi çıkarmak riskli bir iş, güçlükler taşıyor. Geçmiş yönetim kurulları bu riski göze alamamış.
Sendika olarak telif hakları konusunda çalışmalarınız var. Derginizde belirlediğiniz telif ücretlerini mi ödüyorsunuz?
- Kendi dergimizde de sembolik de olsa bir telif ödeyeceğimizi söyledik. En azından bunu toplu olarak gerçekleştirmeyi düşünüyoruz. Ürünün karşılığını vermeyi düşünmek kadar doğal bir şey olamaz. Ama bir kuruma bağlı olarak çıkan dergiler telif ücreti verebilirler. Daha amatör dergiler telif ücreti veremezler. Tabii bunun da karşısındayız. Ama amatör dergiler daha zor koşullarda yayın yapıyorlar. Tabii bir yazarlar sendikası olarak telif vermeyi vaad ettik.
Telifleriniz piyasa için belirlediklerinizle eşdeğerde mi?
- Telif sözleşmeleri kitap bazındaki anlaşmalar için geçerli. Sendika olarak Yayıncılar Birliği'yle aramızda bir sözleşme söz konusu. Oradaki sözleşmede kitap bazındaki ürünler için telif söz konusu. Diğer konularda bir fiyat belirlemesi yok.
Dergi çıkarmak yazarlar sendikası için gerekli mi?
- Değil bir yazarlar sendikası herhangi bir iş kolundaki sendikanın bile üyelerinin eğitimi, faaliyetleriyle ilgili yayın organı çıkarmaya hakkı vardır. Kendimiz yazar olduğumuz halde böyle bir şeyin yadsınması yadırganmalıdır. Bu zamana kadar neden böyle bir dergi çıkmadığının sorulması gerekir. Bütün üyeleriniz yazar olacak ve böyle bir dergi çıkarmayacaksınız. Böyle bir şeyin olmamasının aksi düşünülemez. Biz, gecikmiş bir görevi yerine getiriyoruz.
Üyelerinizin ürünleri başka dergilerde yayınlanmıyor mu?
- Yayınlanıyor. Yalnız bu dergide yayınlanacak diye bir şey yok. Üyelerimiz belki buraya hiç yazı vermeyebilirler. Ama olabildiğince bütün üyelerimizin ürünlerine yer vermeye çalışıyoruz. Tabii bir yazı kurulumuz var. Gelen ürünler orada değerlendiriliyor. Her gelen ürün girer diye bir şey yok. Estetik kaygımız elbette ki olacaktır. Yayın kurulu gelen ürünleri ona göre değerlendirir.
Üyelerinizin ürünlerinin yayın kurulunca değerlendirilmesi ister istemez bir ayrıma gitmenize neden olmuyor mu?
- Ayrım getirmez. Demokratik kitle örgütü olarak dünyaya, topluma bir bakış açımız toplumcu çizgide. Dergiye ürün seçerken bu bizi bağlamaz. Burada söz konusu olan yazın kurulu olduğuna göre tek ölçüt estetik kaygı. Ürün hangi dünya görüşüyle yazılırsa yazılsın fark etmez. Estetik, gözettiğimiz birinci unsur. Demokratik kitle örgütü olarak, dünya görüşümüzün sol çizgide olması doğal. Gelen ürünlerin yayınlanmasının veya yayınlanmamasının seçiminde dünyaya bakışımız, toplumsal görüşümüz rol oynamaz.
Eklemek istedikleriniz...
- Gerçekleştirebilirsek, yayın kurulu olarak (Yayın kurulumuz, yönetim kuruluna bağlı değil. Yayın kurulunun bazı üyeleri dışardan katılıyor.) Kitap dahi yayınlamayı düşünüyoruz. Tabii bu ekonomik gücü bağlı.
Teşekkürler...
- Biz teşekkür ederiz.

Alooo Öküz'den arıyoruz, Gülten Akın'la mı görüşüyoruz?
- Buyrun, benim.
Gülten hanım geçmiş olsun bir rahatsızlık geçirdiniz, şimdi sağlığınız nasıl?
- Sağ olun, şimdi iyiyim. İlaçlar ve perhizle iyi olmaya çalışıyorum.
Son dönem şiirine ve şairlerine bakışınız nasıl?
- Epey bir süredir şiir okumuyorum; yazmıyorum da. Bence, bunlar bize değil eleştirmenlere, üniversite hocalarına sorulmalı. Bizim değerlendirmelerimiz daha öznel olur. Yaşlı da olsak hazır kalıplardan, kendi kalıplarımızdan kurtulmak zor.
'Kadın şair' kavramına bakışınız nedir?
- Bu durum kadına genel bakışın yansısı. Şiir alanında da bu böyle bir ayrıma gidildi. Halbuki sanatta, şiir ya da öteki dallarında, bu ayrım doğru değil. Önemli olan kişinin kendisi. Yani kadın-erkek olması, nitelikleri, özellikleri kendini açık eder; ya da şiirde kendini gizler. Yani bu kadın, bu erkek diye ayrım yapmak doğru değil.
Yeni projeler var mı?
- Birkaç aydır bütün olarak ortaya çıkan bir şey olmadı. Ama üç beş aydır belki yüzlerce dize, ikili, parçalar yazdım. Sanırım artık kafam epeyce toplandı. Elbette bir kitap oluşturmayı düşünüyorum. Eski şiirlerin de yeni baskısı yapılacak.
Son zamanlarda neler okudunuz?
- Oldukça hafif şeyler okumaya bakıyorum, kafamı yormuyorum pek. Sözü edilecek bir şey yok o nedenle.
Teşekkürler Gülten hanım, tekrar geçmiş olsun.
- Sağ olun...

Alooo Öküz'den arıyoruz, Kaçış Planı programından Serkan Tezcan'la görüşecektik...
- Buyrun, benim.
Kaçış Planı projesi nasıl oluştu?
- Projeyi "Birleşik Heyecanlar" oluşturdu. Ben sonradan gezgin olarak katıldım.
Programınız seyahat havasında sürüyor. Siz de bir gazeteci, televizyoncu değil gezgin gibisiniz...
- O programın formatından, süresinden, montajından, Birleşik Heyecanların tavrından kaynaklanıyor. Ben sonradan katıldım projeye ama sanırım iyi adapte oldum. Benim insanlarla elektriğim iyi. Sanırım o sıcaklık biraz da oradan geliyor.
Programın konseptinde yapmak istediğiniz değişiklikler var mı?
- Gezi programı olduğu için hep yeni ne koyabiliriz diye düşünüyoruz. Kendi içinde, montajda, görüntülerde vs. küçük değişiklikler olabilir ama programın formatı belli. Bu anlamda bir değişiklik düşünmüyoruz.
Bir yerden diğerine giderken toplu taşıma araçlarını kullanıyorsunuz...
- Sonuçta ben, sırtıma çantamı alıp geziyorum. Ekip aracımız, ekibimiz var ama sonuçta programın formatı böyle. Buradan Adana'ya bir insan nasıl giderse biz de o yolu göstermeye çalışıyoruz.
Bu ulaşım şekli kameramanları zorlamıyor mu?
- Onlar çok cefalı oluyor. Teknik anlamda çok zorluklar çekiyorlar. Kameranın titrememesi lazım. Sonra bindiğimiz taşıta kamerayı sığdırmak da var. Sürekli güneşe sırtını dönmesi gerekiyor. Ben çok daha rahatım onlara göre.
Genelde televizyoncu gibi değil o yöreye gitmiş bir turist gibi iletişim kuruyorsunuz insanlarla...
- Ben aslında yine de o şeyi korumaya çalışıyorum. Herkes belli formatlarda bakıyor bu olaya. Ben öyle geldim geziyorum. Gerçi bu benim işim...
Program ne zaman yayınlanıyor?
- TRT 1'de Cumartesi günleri 18.30'da, tekrarı ise Cuma günleri 23.30'da yayınlanıyor.
Teşekkür ederiz, iyi yolculuklar...
sağ olun.

Akşamsefası

Alooo Öküz'den arıyoruz, Aydın Ilgaz'la mı görüşüyoruz?
- Evet benim.
Bir TV programına, Hababam Sınıfının oyuncularının davet edilmesi ve sonrasında ortaya çıkan reklam kampanyaları hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Bilindiği gibi Hababam Sınıfı'nın yazarı Rıfat Ilgaz'dır. Yani yaratıcısı. Bunun üzerinde ısrarla duruyorum. Yaratıcı ayrıdır, yorumcu ayrıdır. Şimdi de Hababam Sınıfı'ndaki oyuncular sanki Rıfat Ilgaz'ın adını anmaya korkuyorlar. Daha önce de Hababam Sınıfı'nın şarkı klibi yapıldığında bu durum yaşanmıştı. Şimdi ben kalkıp desem ki, bu reklam filmleri Hababam Sınıfı'nı anımsatıyor. Birileri çıkıp diyecek ki, hayır bu reklamlarda Hababam Sınıfı'nın adı geçmiyor. Zaten kahramanların da isimleri anılmıyor. Biz Güdük Necmi demedik Şorti (shorty) Necmi dedik. Ayrıca her sınıf Hababam Sınıfı mı? Doğru. Ama bu Kayserilinin eşeğini boyayıp da satmasına benzer. Sen Hababam Sınıfı oyuncularını al. Melih Kibar'ın klasikleşmiş Hababam Sınıfı'ndaki müziğini fon müziği olarak kullan. Oyuncularının isimlerinin İngilizce karşılığını kullan. Sonra da vallah billah bu bir Hababam Sınıfı değil de. Avrupa Birliği'ne girmeyi çok istediğimiz şu günlerde önce ahlak açısından yola çıkmalı. Sanatçı önce başka sanat dallarındaki kişilerin haklarına saygı göstermeli. Yani yorumcusu, eseri yaratana saygı göstermeli. Hatta eserdeki Güdük Necmi, Rıfat Ilgaz'ın ta kendisi. Okulda sınıfın en küçüğü olduğu için kendine Güdük Necmi adını kullanmış. Halit Akçatepe'nin onu canlandırmaktan dolayı onur duyacağına, ismini hiç anmaması bence sanatçı duyarlılığını ile bağdaşmaz. Ateş Hattı'nda Rıfat Ilgaz'ın adını anmadan konuşması birçok kişi gibi beni de üzdü. Canlı yayına telofanla katılmak isteyen pek çok Rıfat Ilgaz okurları, sevenleri hatların dolu olması nedeniyle duygularını iletememişler.
Reklam filmi TV programından kısa bir süre sonra ortaya çıktı...
- Kanımca bir bilgisayar firması ürünü tanıtmak için bir reklam ajansına başvuruda bulunmuş. Öneri olarak ajans da okulla ilgili bir tanıtımı uygun bulmuş. Hababam Sınıfı'nın ünlülerini oynatmak için seçmiş. Sayın Melih Kibar'ın Hababam Sınıfı'nın müziğini fonda kullanmış. Bu yaratısı o kadar benimsenmiş ki gerçek eseri yaratını unutmuş. Bu hep nedense böyle oluyor. Daha doğrusu biz yaptık da böyle oldu, diyorlar. Eğer 21. yüzyıla girerken telif hakları yasasını nalıncı keseri gibi hep kendimize yontarsak, gelecekte aynı şeyler başkalarının da başına gelecek demektir. Artık eser sahibi diye bir şeyi kabul etmek zorundayız. Babamın sağlığında Köln radyosu kendi sesinden oluşturulan şiir kasetinden tek bir şiiri yayınladığı için banka hesap numarasını istemişti. Derhal hesabına mütevazı bir ücret yatırdılar. Bu bir sanatçıya gösterilen değer anlayışıdır. Gönül isterdi ki bu reklam ajansı da en azından bir izin alsaydı. Acaba bizi unuttular da Sayın Melih Kibar'dan izin aldılar mı? Reha Muhtar' ın bu programını saygıyla karşılıyorum. Sanatçıya gösterilen olumlu bir yaklaşım. Ama başkalarını bunu bir reklam filmine çevirmesi gerçekten düşündürücü. Aslında bu reklam şirketi halkın Hababam Sınıfı'na olan sempatisini bal gibi kullanmış.
Yasal yollara baş vurmayı düşünüyor musunuz?
- Sanatçının her olumsuz olayda kendi telif haklarını korumaya kalkması onur kırıcı bir olay. Bu gibi olaylara kurumların sahip çıkması gerekir. Mahkeme kapılarında, yarattığına sahip çıkmaya çalışırken, ya yaratıcılığı kaybeder ya da nasıl olsa çalacaklar diye hiç yaratmamayı yeğler. Sanatın her dalında bu böyledir.

Babam bir şiirinde:
"son sözümü henüz söylemeden
işte geldim, gidiyorum
altımda bir kuru tabut!
tacım, tahtım sana emanet"

demişti. Ondan bana kalan tek şey, eserleri. Taht da, taç da onlar! Sadece yarattıkları. Hukuki yol her zaman açık. Caydırmak için elbet de davalar açılabilir. Sonuç, bir sanat kurumu ne yazık ki diğerine dava açıyor. Neden? Biri diğerini yok bilmiş. Kamuya mal olmuş bir yapıta dilerim ki kurumlar, kendi içinde kendilerini denetlesin. Mesela bağlı bulundukları dernekleri. Sivil toplum örgütlenmesi budur.
Eklemek istedikleriniz...
- Tek çareyi anılarımı yazmakta buldum. Mayıs ayında bir kitabım çıkıyor. En azından Rıfat Ilgaz ve onun gibilerine yapılan haksızlıkları dile getirmekle toplumu aydınlatmak bir görev. 17. yüzyılda bile var olan yasalar, ileri ülkeler de uygulanırken biz, bu konuları konuşuyoruz. Teknoloji alırken batıdan, onu nasıl kullanacağımızı da öğrenmek gerekir.
Teşekkürler Aydın Bey....
- Öküz Dergisi'ne duyarlılığından dolayı ben teşekkür ederim.

Akşamsefası

Türklerin üç milyon yıl önce kara ya da deniz yoluyla Afrika'nın en güneyine nasıl ulaştıklarını gösteren yeni haritalar çizmeliyiz. Hatta belki de hava yoluyla ulaşmışlardır zira şüphesiz daha o zamanlar Türkler teknolojide de lider bir ulustu.

Ne Mutlu Hepimiz Türküz!

BLUES BABA

Türkiye Cumhuriyeti'nin dünya devletlerinin ortak düşmanı olduğu doğrudur. Paraguay'da, Tayland'da, Uganda'da insanların sabah gözlerini açar açmaz akıllarına ilk gelen şeyin 'Türkiye'yi bölmek ve yok etmek için bugün neler yapabilirim?' sorusu olduğunu Türkiye'de yaşayan herkes çok iyi bilir. Türk politikacılar da nesillerdir her nevi Türk karşıtı komploya karşı halkı uyarmak için üstün çaba sarfetmektedirler.

Bunca çekemezliğin elbet ciddi bir sebebi vardır, zira Türkler dünyanın ilk ulusudur. Ruslar, Macarlar, Polonyalılar, Çinliler, Araplar, İranlılar ve daha niceleri Türk soyundan gelmektedir. Kısa bir süre önce ünlü bir Türk diplomat bana Amerika yerlilerinin aslen Türk olduğu bilgisini verdi. Bir milletvekilinin geçen yıl bir gazetede yayımlanan sözleri ise şöyleydi: 'Yeryüzünde Türklerin olmadığı bir zaman dilimi yoktur.'

Bu iddia, hepimizin çok iyi bildiği, tüm dillerin Türkçe'den kaynaklandığını savunan 'güneş dil teorisiyle' tam bir uyum içinde. Başka türlü olabilir mi zaten? Aden Bahçeleri'nin, Türkiye'nin güneyinde bir yerde, çiçeklendiğini söyleyen Türkler tanıdım. Kısacası tüm diller, tüm insanlık tarihi ve kültür mirası Türklere dayandırılabilmektedir.

Ancak, şimdi bu su götürmez gerçeği tehdit eden korkunç bir durum ortaya çıktı. Geçen Noel tatilinde gerçekleştirdiğim Güney Afrika seyahati sırasında, ünlü bir bilimadamının en eski insana ait kemikleri bulduğunu iddia ettiği kazı alanını ziyaret ettim. Türklerden önce dünyada başka insanlar yaşamış olabileceğini düşünmekteydi, bu şaşkın profesör! Kanımca, Türk milleti acilen bu sapkın görüşü ifşa etmelidir.

Bu aşamada sözkonusu bilimadamını böylesine asılsız iddiaları savunmaya neyin motive ettiğini araştırmak da şarttır tabii ki. Bu bilimadamı kendini Türk ulusunu yok etmeye adamış hangi güçler tarafından maşa olarak kullanılmaktadır? Bu soru sorulmalıdır. Yoksa bu değerli bilimadamının ilk Türklerin (Adem ve Hava) varlığını gölgelemek için gösterdiği olağanüstü çaba başka türlü nasıl açıklanabilir!

Bir diğer ihtimal, Türk karşıtı malum çevrelerin hazırladığı sahte delillerin bilimadamını yanılgıya düşürmüş olmasıdır. Özel tekniklerle eskitilen kemikler Alparslan'ın ülkesinden çok çok uzaklara serpiştirilerek şanlı Türk ismi bir kez daha karalanmaya çalışılmış olabilir, pek ala!

Türkler bu zararlı propagandaya karşı koymak zorundadırlar. Eğer hemen harekete geçilmezse, Türkler hakları olan en zengin geçmişe, dolayısıyla da en zengin geleceğe sahip, 'dünyanın efendisi altından bir ulus' sıfatını kaybetme tehlikesiyle karşılaşabilirler.

Bu yolda yapılabilecek çalışmalardan ilki, dalalet içindeki bu bilimadamını Türkiye'ye ve çeşitli Türk kavimlerinin yaşadığı Orta Asya'ya davet etmek olabilir. Eğer dürüst bir insansa, o gülünesi Güney Afrikalı kemiklerden çok daha eskilerini kazıp çıkartacaktır. Böylece Türk karşıtı fesat gruplar yenildiklerini kabul etmek zorunda kalacaklardır. Muhtemeldir ki, önünde sonunda, bu zihniyet dize gelerek sadece ilk insanların Türk olduğunu kabul etmekle kalmayıp Türklerin dünyanın yönetimini ellerine almaları ve Türkiye'de başarıyla uyguladıkları dahiyane yöntemlerle insanlığı düze çıkarmaları için yalvar yakar olacaktır.

Ancak bir başka ihtimal daha var ki o da profesörün bilim dışında başka hiçbir şeyin hizmetinde olmadığı ve bulunan kemiklerin bugüne kadar bulunan en eski insan kalıntıları olduğu gerçeğidir! Ancak bu gerçek dahi Türklerin insan soyunun başlangıcını oluşturmadığına kanıt sayılamaz. Sözkonusu kemiklerin bir Türk'e ait olması kolaylıkla mümkündür.

Türkiye'de okullarda okutulan tarih kitaplarındaki haritalarda Türk ulusunun ve dilinin karlı steplerden batıda Avrupa'ya, doğuda Pasifik Okyanusu'na ve Bering Denizi'nden Alaska ve Amerika kıtasına kadar nasıl yayıldığı gösteriliyor. Bunlar fazlasıyla mütevazı haritalar! Yeni bulgular Türklerin aslında Afrika'yı boydan boya geçtiklerini ortaya koymakta. Yani Afrikalılar da aynı Avrupalılar, Asyalılar ve Amerikalılar gibi aslen Türk olabilirler.

Eğer bu doğruysa, Güney Afrika'da gün ışığına çıkartılan bilgiler Türklerin insan ırkının kurucusu olduğu tezine zarar vermez aksine destekler! Türklerin üç milyon yıl önce kara ya da deniz yoluyla Afrika'nın en güneyine nasıl ulaştıklarını gösteren yeni haritalar çizmeliyiz. Hatta belki de hava yoluyla ulaşmışlardır zira şüphesiz daha o zamanlar Türkler teknolojide de lider bir ulustu. Ancak bu gerçek yine kötü niyetli çevrelerce bugün hala kabul görmemektedir.

Bu tezi destekleyen daha fazla kanıt gerekiyorsa... İşte onu da bizzat ben o ünlü bilimadamının laboratuarında buldum. Evet hemen açıklıyorum. Profesörün bir an için arkasına dönmesinden faydalanarak kemiği tırnağımla biraz kazıdığımda burnuma belirgin bir rakı kokusu geldi.

Laboratuvardaki diğer bir gözlemimi daha hemen aktarmak istiyorum. En eski insana ait olduğu iddia edilen bu iskeletin avucunda sıkılı bulunmuş kaya parçası özellikle dikkatimi çekmişti. Bir büyüteç istedim ve kuvvetli bir ışık altında taşı dikkatle inceledim...ve "Ne mutlu Türküm diyene!" sözlerinin kazılı olduğunu hayret ve hayranlıkla farkettim.

İlk anda tahrip gücü yüksek bir komplo gibi gözüken bir iddia bile ilk insanın Türk olduğunun en büyük kanıtı halini alabilir. Araştırmaların tamamlanması için son bir bulguya ihtiyaç olduğu kanısındayım ki o da bu ilk insanın Galatasaray'ı mı yoksa Fenerbahçe'yi mi tuttuğudur.

Savaşın gücü sinsiliğinde gizlidir. Siz hiç çıkmayacağını sanırsınız. Sanırsınız ki, başkaları savaşır, başkaları çatışır, savaş sizden uzak kalır. Oysa savaş, kanını sizden alır. Sinsi bir parazit gibi bedeninizde büyür, etrafa yayılır. Onun için çocukları, daha çok küçükken, savaştan korkutmakta yarar vardır.

Düşünün, Savaş Çıkmış Ve Kimse Gitmemiş

Eğer ben çok yaşlı, ak saçlı, yorgun soluklu bir nine olsam ve yumuk bakışlı, gülümser dudaklı, her şeyden habersiz, yaşamdan umutlu küçücük bir çocuk gelip bana "Bu dünyada en çok korkulması gereken şey nedir?" diye sorsa; "Savaş" derim, "bu dünyada en çok korkulması gereken şey bir savaşta rol almaktır."

Oysa 1974'teki Kıbrıs Savaşı'nı ve utanç dolu Güneydoğu çatışmalarını saymazsak benim neslim sınırlarımızın içinde hiçbir savaşa doğrudan tanıklık etmedi. Ama savaş hikayeleriyle büyüdü. Her şeyden önce Kurtuluş Savaşı vardı. Ve o savaşın izleri asla bizim için ürkütücü, korkutucu değildi. Çünkü o bir zaferdi. Pozitif, pamuksu, pembe bir şeydi.

Biz askerden de korkmadık. Çünkü tanıdığımız en önemli insan bir askerdi. Ve "asker Atatürk", dünyanın en tatlı askeriydi.

"Düşman asker" ise karikatür gibi bir şeydi. "Yunan'ı denize dökmüştük". Ne kadar mecazi, ne kadar anlaşılmaz ne kadar nahif bir anıydı bu. "Yunan'ı denize dökmek" bir oyundu sanki. Sanki onlar ıslanmış, biz de ellerimizle göğsümüzü aşağı yukarı sıvamış, "oh olsun" demiştik, o kadar.

Benim çocukluğumun savaş hikayelerinde en üzücü figür, sırtında mermi taşıyan nineydi. Kadınlar savaş sırasında açlığa, yoksulluğa, yorgunluğa katlanmış, cephedeki kocalarının çocuklarının ölüm haberleri geldikçe kahrolmuşlardı. Ama o kadar. Tarih kitapları savaşı böyle klişe öykülerle anlatıyordu. Kahramanlar, düşmanlar, mermi taşıyan kadınlar, ilk kurşunu atanlar, vesaire...

Kimse tecavüzden bahsetmiyordu. Ders kitaplarında askerlerinin düşman ülkelerde, yakıp yıktıkları köylerde bebekleri öldürdüğünü, kadınlara tecavüz ettiğini, işkencelerden işkenceler beğenildiğini yazmıyordu. Savaşların sonunda babası belirsiz bebekler doğmuyor, aklını kaybeden insanlar kendilerini asmıyorlardı sanki...

Sadece birtakım maddelerden oluşan ve bir türlü ezberleyemediğim tarihler arasında yapılmış anlaşmalarla, savaşlar sona eriyor ve kentlerin adlarıyla anılan sayısız anlaşma sonrası, ortalık süt liman oluyordu. Devlet başkanları cenazelerde, kutlamalarda bir araya geliyor yapmacık, alaylı gülümsemelerle el sıkışıyorlardı filan.

Savaş, tarih kitaplarında tuhaf bir kozanın içine sıkıştırılmış mayışık bir kahramanlık destanıydı.

Bir de bütün savaşlar olup bitmişti. Artık sanki savaş yapılmıyordu. İkinci Dünya Savaşı, son savaştı ve dünya, savaşı unutmuş aklını, enerjisini başka şeylere vermişti.

Nazi Almanya'sında toplama kamplarında yaşananlar ve atom bombasının korkunç sonuçları dillerde dolaşırken, ben, çocuk aklımla saf saf "her halde insanlar artık savaşa tövbe etmişlerdir" diye düşünüyordum.

İlk ve son savaş deneyimimi 6 yaşımdayken yaşadım. Asker babam, bir gün tatbikata gidiyorum diye evden çıkıp aylarca dönmemişti. Annem devamlı radyoda haberleri dinliyordu. Ben, savaş nedir henüz bilmiyordum ama kötü bir şey olduğunu hemen anlamıştım. Herkes küvette öldürülen bir anne ve çocuklarından bahsedip, nefret dolu sözlerle Yunanlılara küfrediyordu. Annem çok sinirliydi. Ben korkuyordum. Babam yoktu. Ölümün ne olduğu hakkında pek fikrim yokken babamın ölümlü olduğunu ve her an ölebileceğini fark ettim. Ve ben de sinirlendim. Annem gizli gizli ağlıyordu. Ben de ağladım. Elbise dolabının içine saklanıp babamın kokusuna sarıldım, Allah'a Yunanlıların babamı da küvetin içine sokup öldürmemesi için yalvardım. Savaşı öyle bir şey sanmıştım.

Her sabah uyandığımda anneme en ciddi sesimle "savaş bitti mi?" diye soruyordum. O da aynı ciddiyetle cevap veriyordu:"Hayır, bugün de bitmedi." Birlikte sessizce kahvaltımızı ediyorduk, radyoda haberleri dinliyorduk. Ben duyduklarımdan bir şey anlamıyordum ama evimizin önünden her muhrip geçtiğinde anneme koşup "babam geldi" diye seviniyordum. O, evdeki dürbünle gemiye bakıyor, ismini okumaya çalışıyor, her seferinde de " bu babanın gemisi değil" diyordu. Ben umutsuzca alfabenin başına, o da mutfağa geri dönüyorduk.

Babamdan küçük pusulaların dışında gelen ilk uzun mektup günlerce bize uğrayan herkese yüksek sesle okundu:

"Savaş korkunç bir şey karıcığım. Gördüklerim kanımı donduruyor. Maraş'ta yaşayan herkes evlerini öylece bırakıp kaçmış. Yatakların üzerinde gelinlikler, iplerde bebek çamaşırları... Yaşadıklarımızdan çok utanıyorum. Biz asla savaşmaması gereken iki ulus, nasıl olur da bu duruma geliriz, getiririz...."

Evde konuşulan tek şey Yunanlılarla Türklerin savaşmaması gerektiğiydi. Birileri bu işi körüklüyor bizi zorla düşman yapıyordu.

"Birileri!" Bu lafı, devamlı duyacaktım. Her şeyi yapan hep "birileri"ydi. O "birileri", üniversiteleri karıştırıyor, sağcılarla solcuları birbirine düşürüyor, gazetecileri öldürüyor, kötü olan her şeyi yapıyorlardı. "Birileri" iki ulusu bile savaştırabiliyor, "birileri" ülkeyi ipin ucuna bağlayıp bir oraya bir buraya çekip çekiştiriyordu....

Bir de silah tüccarları vardı. Bu birileri onlar için çalışıyorlardı. Bütün savaşlar üretilen silahlar satılabilsin diye yapılıyordu. Çocuk aklım kulaklarımın duyduğuna inanmıyordu. Büyükler delirmiş olmalıydılar. Savaş sadece bir ülkeyi düşmandan korumak için yapılırdı ve kazanılırdı! Sonra da düşman ıslatılarak cezalandırılırdı.

Büyüdükçe kelimelerin şifreleri tek tek çözüldü. Savaş, birileri, ben, babam, asker, muhrip, silah, oy, parti, köylü, işçi, sınıf, emperyalizm, ekonomi, kapitalizm, düzen, düzensizlik, şu, bu... Upuzun bir zincir sarmal bir şekilde görünmeyen bir yerden gelip görünmeyen bir yere doğru uzuyordu ve hayat bu zincirin halkalarından halkalarına uçuşuyordu. Bizim de pek seçeneğimiz yoktu. Güneş, bir batıdan, bir doğudan doğuyordu. Biz de her seferinde, güneşle açan bir çiçek mi, yoksa gölgeye kaçan bir böcek mi olacağımıza baştan karar vermek zorunda kalıyorduk. Bu durumdan mutlu olanlar sadece "birileri"ydi. Onlar güneşle açmaya da, gölgeye kaçmaya da bayılıyorlardı ve gerekeni anında falsosuz yapıyorlardı.

Bunu anladığımda, savaşla ilgili yazılan her şeyi okumaya başladım. Eski savaşları, yeni savaşları, ufuktaki savaşları, gizli kapaklı savaşları... O zaman fark ettim ki, hiçbir savaş haklı değildir. Hele adil, hiç değildir. O yüzden yasaklanmalı, lanetlenmelidir. O meşhur duvar yazısı, bir düş olmaktan çıkıp, akılları fikirleri ele geçirmelidir:

"Düşünün, savaş çıkmış ve kimse gitmemiş".

Ama, savaş, bu safdil duvar yazısından daha güçlüdür. Gücü de sinsiliğinde gizlidir. Siz hiç çıkmayacağını sanırsınız. Sanırsınız ki, başkaları savaşır, başkaları çatışır, savaş sizden uzak kalır. Oysa savaş, kanını sizden alır. Sinsi bir parazit gibi bedeninizde büyür, etrafa yayılır.

Onun için çocukları, daha çok küçükken, savaştan korkutmakta yarar vardır.

MİNE SÖĞÜT

Aksamsefasi

Fotoğraflar: Hatice Meryem

O bir itaatsiz ve yeryüzündeki tüm itaatsizlerin ruh kardeşi. Yıllardır kalemini verili düşünme ve algılama tarzlarını yerle bir eden insan hikayelerini anlatmak için oynatıyor. Halil Turhanlı'nın; sapkınlık, rock, rap, pop, jazz, blues, arabesk, avukatlık, bireysellik, aşk, pespaye dergiler, kenar mahalleler, mizah, şiir, anarşizm ve birçok şey hakkındaki fikirlerini kerpetenle ağzından çektik.

İtaatsiz İstese Dünyayı Ekseninden Çıkartabilir

Yazar falan değilim ben. Kuşkuluyum, öyle bir iddiada da değilim. Çok özgür olmak için de daktilonun başına geçmedim. Önemli olan yazı yazarken bilgiyi paylaşmak istemek. Ben yazmaktan çok okumayı seven bir insanım ve bir şeyler arar bulurum hep. Bir adam vardır mesela, kütüphaneye girer, herkesin bilmediği, köşede bir kitap vardır. O kitabın içinde muzırlık saklıdır. O kitap karanlıklardadır. O kitabı bulup onu alabilmek önemli. O kitapla ilişki içgüdüsel bir şeydir. Burroughs'un dediği gibi, "**Bir şehre ilk defa da gitsem, o şehirde nerede esrar, eroin satıldığını ayaklarımla, elimle koymuş gibi bulurdum.**" İçgüdüsel bir şey. Böyle bir şeyim var belki bende.

Kütüphanede ya da başka bir yerde o kitabı bulduğunda ya da bir müziği dinlediğinde kendine çok yakın birisini buluyorsun. Senin hayal ettiğin serüvenleri yaşamış birisini. Hemen onunla ruhsal bir ilişki kuruyorsun. Ben büyük okuyucu kitlelerine hiçbir zaman yazmıyorum. **Bunuel**'in bir lafı var; "Ben filmi seyirciye değil, eşime, dostuma, tanıdıklarıma yaparım." Benim yaptığım, bilgiyi paylaşmak ve "**A, bakın çocuklar biz o kadar az değiliz. Bizden biri daha var burada. Bakın, bunu da tanıyın.**" gibisinden. Bunun dışında eğer çok severek, benimseyerek yazıyorsan, zaten üslubun da oluşuyor zamanla. Hep içinden gelerek yazmak, hiçbir zaman görev olarak yapmamak. **Neil Young**'ın bir lafı var; "**Ben hiçbir zaman bir besteyi oturup plak şirketi istedi diye yapmam. Ben plağı istediğim zaman yaparım.**" Her zaman da plak şirketleriyle başı belaya giriyor zaten. Bunun gibi, para kazanmak için yazmadım. Hakikaten severek yaptım. Can sıkıntısından.

Galiba müzikle, kitaplarla ilişkim Ankara'da başladı. Yani Ankara Maarif Koleji'nde okurken. O zaman Koçakoğlu Pasajı vardı. Hiç unutmam plaklar gelirdi. O zaman CD falan yoktu, longplay dinlerdik, Red Full Death'i falan çok severdim. Hiç tanımadığın bir aleme götürüyor seni. Bu uzun saçlı, saçları birbirine karışmış adamlar ne yapıyorlar, ne diyorlar diye merak ederdim. Aslında buraya müziği severek geldim. Müzik bana birçok şeyi araştırttı, birçok şeye yöneltti. Müzik beni şiirselliğe yaklaştırdı, orda gizli bir dil var aslında. LSD kullanmanın, mariuhana kullanmanın getirdiği bir gizli dil var orada. Onlar da bir zümre yani. Hiçbir zaman çok geniş bir seyirci kitlesine üretmediler. Eş dost çevresine yapıyorlar. Eş dost çevresiyle konuşuyorsan kapalı bir dilin vardır. O dili merak ediyorsun, çözmeye, o çevrenin bir parçası olmaya çalışıyorsun.

Çanakkale'de avukatlık yaparken başladım ilk defa yazmaya. Avukatlık yaptım gerçekten. Hukuku niçin yaptığımı da bilmeden okudum. Daha doğrusu şöyle bir şey, Boğaziçi Üniversitesi'nde o zaman felsefe bölümü yoktu, 1973 ya da 74 olması lazım. Boğaziçi'nin İşletme Bölümü'ne girdim. Ama Boğaziçi'ne gitmedim çünkü devam mecburiyeti vardı. O zaman hukuk fakültesinde devam mecburiyeti yok. Ben orayı seçtim. Ama çok sıkıcı bir şey. Şimdi olsa onu yapmazdım. Biraz da ailemi memnun etmek için. 4 yıl da hukuku bitirdim. Staj yaptım. 8 yıl da avukatlık yaptım. Taşrada avukatlık yapıyordum. Aslında sıkıyönetim mahkemelerine de girdim. Sıkıyönetim mahkemelerinde en iyi avukat da olsan bazen çaresiz olduğunu görüyorsun. Tahliye alamazsın, aileler, çocuklar orada vedalaşıyor. Tekrar tutuklu insanlar getiriyorlar, tanıdığım insanlardı onlar benim. Başka davalar da alıyordum Çanakkale'de.

Kafama bir gün şu dank etti, tahammül edemiyordum. Yani o zaman bütün ilişkilerim, evliliğim falan hepsini unutuyordum. Mesleğini sevmediğin zaman her anını cehennem gibi yaşıyorsun. İlişkilerin aksıyor, karın, ailen, arkadaşların, her şey. Bu kopma noktasına geldiğimi ben de hissediyordum. Yani daha fazla süremez. Bir gün **Wim Wenders**'in bir lafını duydum. "**Eğer rock müziğini sevmeseydim avukat olurdum.**" diyor adam. "**Ben rock müziğini seviyorum, ve avukatım, bu böyle devam edemez, bir yerde bırakacağım**" dedim ben de. O ara avukatlık yaparken İngiltere'ye konserlere falan gidiyordum. Konserlere gittikçe daha fena adapte olamıyordum. Duruşmaları kaçırıyordum, ilçelerdeki duruşmalara geç gidiyordum. Daha sonra karar verdim, "**Ben İngiltere'ye gideceğim,**" dedim, "**avukatlığı, her şeyi bırakacağım.**" 1980'lerin ortasında Türkiye çok kötüydü hakikaten. 12 Eylül, idamlar, genç insanlar, **Erdal Eren**'in, 16-17 yaşında çocukların idam edildiği bir ülke. Hayat her sabah böyle kararmış, sen de tünelin ucunda ışık göremiyorsun. Ondan sonra İngiltere'ye gittim. Beş yıl orada kaldım.

İngiltere'ye ilk gittiğimde Barbaros'u tanıdım, tesadüfen, ve beni işgal ettiği bir eve konuk etti. Orada birlikte kalmıştık, ama gariptir hakikaten, 23 katlı bir bina, gökdelen gibi, sosyal konut. Gökdelenin asansörüne bindiğinde dayanamıyorsun çünkü küçük zenci çocuklar sidik yarışı yapıyorlar. Alt kattan biniyorlar, üst kata çıkıncaya kadar bitiriyorlar. Ee, tabii pis bir koku. Sidik, bira ve kusmuk kokusu... Böyle bir yerde kaldık, Barbaros'un seçtiği evde. 1980'lerin ortasında hala vardı İngiltere'de, ev işgalleri falan. Ben ev işgal edemezdim ama açılmış evlerde kaldım çaresizlikten. Genellikle İngilizler olurdu bu evlerde. English City dedikleri, iç şehirler ve anarşistlerin olduğu yerler aslında. Türkler

çok yoktu aslında, bir Barbaros vardı bir de Mehmet vardı. Avrupa'ya gitmiş olan bizim siyasi mültecilerin kendi aralarında bir toplulukları vardı. Ev işgalcilerinin arasında bulunmazlardı çok. Türkiye gibi bir yerden öyle bir ortama gittiğinde kendini biraz özgür hissediyorsun.

Hiç unutmam, yürüyüşlere katılırdım. 1 Mayıs 1977'de Taksim'deydim. O 1 Mayıs'ı hiç unutmam. 80'lerde ise hiçbir şey yok, hiçbir şeye katılamıyorsun. Seneler sonra ilk defa İngiltere'de eşcinsellerin yürüyüşünü gördüm. Ve yine orada, Mandela hapisteyken yapılan yürüyüşler vardı. Trafalgar Meydanı'ndan başlayan çok güzel bir yürüyüştü. Ben de katıldım. O kadar renkli ki orada yürüyüş, evlerinin balkonuna çıkan insanlar sana çiçek atıyor. Krosçulara nasıl yardım ederlerse, öyle yardım ediyorlar, su veriyorlardı. Bizim alıştığımız yürüyüşlerden de değil. Biz öfkeliydik, bağırırdık, sloganlar atardık. Yürüyüşün sonunda parka gelindiğinde de konser vardı resmen. İlk defa orada **Elvis Costello**'yu gördüm. Konserde '**Nelson Mandela'ya özgürlük**' diye bağırdılar. Gerçekten kendini tazeletici bir şeydi. O sıralarda işgal edilmiş bir çocuk hastanesinde kaldım, hiç unutmam Victoria döneminin evlerine, atölyelerine benziyordu yapı. Korkunç bir yerdi, her çeşit insan vardı, aklınıza gelebilecek her çeşit insan. Bir adam vardı orada, eski bir aktör mesela. "Benny Hill" komedi filmlerinde oynamış, oraya düşmüş sonra. Uzun süre kaldım orada. Orada tanıdığım bir Alman çocuk vardı. Gidecek, kalacak hiçbir yerin yoksa, Güney Afrika Konsolosluğu'nun önünde picket vardı, konsolosluğun önüne gidiyorsun, sabaha kadar orada oturuyorsun. Bir şemsiye açıyorsun, altına 3-5 kişi sığıyor, yağmur yağıyor tepene. Oraya gidenlerin, orada imzaları vardı. Nick Cave'in de orada imzası var. Ama Nick Cave bizim gibi geceyi orada geçirmemiştir, imzasını basmış, çekmiş gitmiş. "Mandela'ya Özgürlük" diyorsun yani orada. Diyeceğim şu; Mandela'nın kurtulmasında benim de payım var. Bir de o dönemin müziği, insanlara bunları veriyordu. Londra'da çok az kişi tanıyorsun ve o anda Smith'in müziğini duyuyorsun; "**Bu gece gidecek hiçbir yerim yok.**" Düşünün gidecek hiçbir yeriniz yok, bu müzik sizi yaralamaz mı? Acayip bir şey. Diyorlar ki, çok popüler oldu bu müzik. Evsiz barksız bir insan olarak duyuyorsun bu müziği, aklından atamazsın, yaralamıştır seni. Gençlik kültürünü, ev işgalcilerini, hepsini çok besleyen bir şey vardı orada.

Aslında bizde de çok daha fazla yaratıcı olması lazım. Rap müziği gibi çok daha garip bir müzik doğması lazımdı. Rap, 80'lerin, 90'ların başında doğdu ve tamamen gettoların yanındaydı. Abject denen bir kavram vardır yani sefil, alçak, mikrop, yani lağımlarda yaşayan insanlar. Yani o insanların yarattıkları bir müzik bu. Gettolarda doğmuş. Kaybedecek zincirleri dahi olmayan, proletarya dahi olamayan insanlar. Punk da öyle. İşçilerin çocukları ama kendileri işçi değil. Onlar yaratmışlar.

Rap'te şu var; hem siyah kültürün vaizlerinin vaaz vermiş şekli var, hem de çok otonolite var. Bu otonolitede melodi yok, çok sert. Yıkıcı ve estetik. Şimdi böylesi çalkantılı, böylesi yoksul bir ülkede gerçekten bekliyordum ki çok acayip bir rap olması lazım. Kentin çevrelerinden gelen bir rap'in olması lazım. Arabeske benzeyen bir şey yaratması lazım. Şuna da dikkat etmek lazım, popüler kültür çok dinamik bir şey. Popüler kültürü yaratanlar merkezdeki insanlar değil daima kıyıdaki insanlardır. Victor Turner'in adlandırmasıyla "Eşik bilinçli" insanlar, kıyıda, kentin içine girememiş, kentin kıyısında ama köye de dönmek istemiyor o insanlar. **İki arada bir derede insanlar...** Rembetiko'yu yaratan bunlar, Pire'de ya da liman şehirlerindeki afyonkeşler. Tango'yu yaratanlar da bunlar. Fado'yu yaratanlar da bunlar, Rap'i yaratanlar da bunlar, Caz'ı yaratanlar da bunlar."Eşik bilinçli" insanların yarattığı çok dinamik bir alan. Popüler kültür dediğimiz alan, bir mücadele alanı. Bu kültürü bir süre sonra sterilleştirip, temizleyip, beyazlaştırıp sana geri satıyorlar. Cazı bile beyazlaştırdılar, rap'i bile beyazlaştırdılar, rembetikoyu bile beyazlaştırdılar, tango ulusal kültürün bir parçası oldu. Türkiye'de de böyle, bir zamanlar TRT'de yasaklanan arabesk özel televizyonların bir parçası oldu şimdi. Ama bu da 10-15 sene önceki bir arabesk değil artık. O zamanlar, yıkıcı bir bilinç taşımıyordu belki ama gizli bir isyanı vardı sisteme karşı. Türk popu, ben çok fazla Türkçe sözlü müzik dinleyen biri değilim ama bayağılık kültürünün bir parçası olarak arabeski sahiciliğinden soyarak içine kattı. Bir zamanlar dinlediğimiz popüler müzikler vardı. Severdik, yani çok fazla dinlediğimden değil. Ama şimdikiler hiçbir şey değil. Ama asıl önemlisi buna karşılık, böylesi bir bayağılık kültürüne karşı çok kuvvetli bir direnişin çıkmamış olması da üzücü bir gerçek. Aslında çıkması lazım. 60-70 milyonun içinde çok daha fazla olması lazım. Yani her yerde olması lazım. Gettoda rap olması lazım. OkullarHardcore müzik olması lazım. Yani yıkması lazım, hesaplaşması lazım. Sorgulamak lazım. Çıkmamasının nedeni şu, bireysellik yok henüz bizim toplumumuzda. Bu çok önemli bir şey 'tek olamama'. Kendisini ancak bir grup içerisinde kabul etme. Grup kimliği içerisinde var birey. Kimlik, evet grup kimliği ama kişilik değil. Galatasaraylı olabilirsin, şu olabilirsin, bu olabilirsin, Bilgi Üniversitesi'nin bir kulübüne girersin, şuraya girersin, buraya girersin... Ya bireysellik... Bireysellik çok önemli.

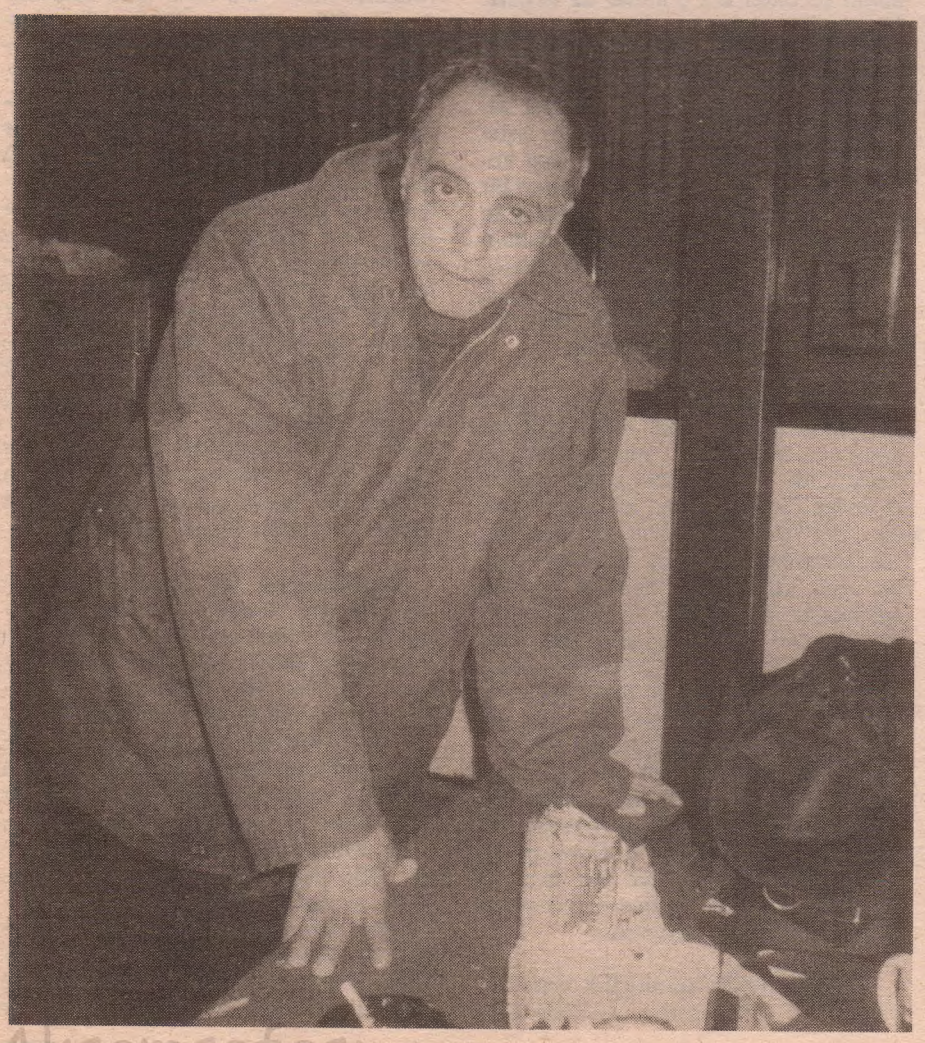

Hemen seni suçladıkları bir şey var, **Oryantalizm.** Doğunun bir gerçeği var. Bireysellik Batı'da doğmuş, bunu kabul etmek lazım. Batılı insana özgü bir şey. Doğulu insanın çok daha kolay bireysel olamadığını görüyoruz. Bunun temel nedenlerinden bir tanesi bu. Ben de bu nedenle zaten liberter görüşü savunurken daima bireyselciliği savunuyorum, çok ısrar ediyorum. Nietzsche daima çok önemli bir adam. Aşırı toplumsallaşmaya karşı çıkmak lazım, yani devlet terbiyesi edinmeye yanaşmayan insanlar, dinsel dogmaları kabul etmeyen insanlar gerek. Kitleselleşmek beni hiç kesmiyor. Bu bir işçi sendikası da olabilir. Emek Partisi mi kapatılmıştı galiba, Anayasa Mahkemesi'nden çıkıp Emek Partililer protesto ediyor anayasa mahkemesini ve o günlerde bundan kısa bir süre önce de galiba HADEP'in kongresinde Atatürk resmi ve bayrak indirilmişti. Ondan çok öfkelenmiş bir kalabalık, radikal sağcı bir kalabalık olduğu kesin, Ankara sokağında, Anayasa Mahkemesi'nin kararını protesto eden Emek Partililerle karşılaşıyorlar, taşlıyorlar. Bunların çoğu işçi de olabilir. Hayattaki duruş çok farklı. Onun için bireyselliği savunmak çok önemli. "Bu küçük burjuvadır" diyen herkesle tartışabilirim yani bireysel olmak çok önemli. Karşı koyabilmek çok önemli. Yalnız kalmaktan korkmamak gerek. **Türkiye'de herkes yalnız kalmaktan korkuyor. Kaç kişi sayabilirsin bireysel olabilmiş bu topraklarda?** Kaybetmek pahasına hiçbir şeyden nemalanmamış. Herkesin böyle kurumlar karşısında boynu bükük. Batı insanı öyle değil. Batılı insan daha özgüvenli gibi geliyor bana. Şimdi bir örnek daha; Londra'nın doğu kesiminde bir yerde Bengalliler vardır, Hintliler ve Asyalı dedikleri etnik azınlıklar vardır. Oradaki okullardan birinde, bir hoca derslere giriyor ve hocanın ırkçı bir şeyler yaptığı görülüyor. Buna karşı hemen İngiliz öğrenciler ve velileri ayaklanıyor. **'Arkadaşıma dokunma'** Yani "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" demez birey. Biz de hemen olduğu gibi alıyoruz, benimsiyoruz; temelini çok fazla bilmeden. 1 dakika karanlık eyleminin çok fazla bir şey getirmeyeceğini biliyordum.

Daha etkili eylemlerde bulunmak lazım. **Yılmaz Güney'i bugün lanetleyenler,** o bayağılık kültürünün bayraktarlığını yapanlar, bahsettiğim kampanyanın içindeydiler. İnsanlar "**Niye acaba ben bu adamla yan yana duruyorum?**" diye de sormalı. Onların da destekledikleri bir şeye kuşkuyla yaklaşmak lazım. Bu çok yanıltıcı bir şey. Geçen Aralık ayında, Seattle'da Dünya Ticaret Örgütü'ne karşı koyanlar, iddiaların aksine, sivil toplum örgütleri değildi. Kesinlikle anarşistlerin, bireysel anarşistlerin başkaldırısıydı. Orada Mark Stirners'çiler vardı. Mark Stırners'in düşüncesini Amerika'ya taşımış olan Benjamin Tucker'cılar vardı. Orada makine kırıcılar vardı. Orayı destekleyen bir topluluğun isminde makine olması, makineye karşı öfke olması, rage against the machine olması rastlantı değildi. İngiltere'de o büyük gelenekten faydalanan Ludistler, şimdi internetten faydalanarak bir araya toplanıyorlar. Birbirlerinin yüzünü orada görüyorlar. "Gel şu tarihte toplan, gel sen de gel, Chicago'ya gel, Seattle'a gel, biz de bir karnaval yapalım. Kapitalizme karşı karnaval. Devrim böyle olmalı yani. Ya karnaval gibi olacak ya da hiç olmayacak. Sivil örgütlerden büyük bir kısmının sorunlarını Clinton ve Al Gore'un dosyasının içindeydi ve orada gündeme getiriliyorlardı. İşte başka başka hepsi lobici. Dolayısıyla uluslararası sivil örgüt derken iki kez düşünmek lazım. Bu anarşistlerin bir gösterisiydi Seattle'deki.

Sistemi belki tamamen yıkamazsın ama, sistemde çatlaklar açabilirsin. Çatlak İngilizce'de 'crack' demek. Crack de deli demek, kafadan çatlak demek. Sistemde çatlaklar oluşturabilmek için kafadan çatlak olman lazım, hayatını doğrulara göre yaşamaman lazım. Sivil örgütlerin hepsi yeni gelişmiş orta sınıf duyarlılıkları taşıyorlar. Fena değil, onlar da olabilirler ama onlar çok fazla özgürlük alanı yaratamazlar. **bell hooks**'un bir sözü var, "**Radikal açıklığı yaratacak olan onlar değil. Onlar yeşil bir çevreyle yetinebiliyorlar...**" Yabana atılacak şeyler değil. Avrupa'da Yeşiller'in de bu sistemin bir parçası olması gibi. Ama onların en azından bir kısım taleplerini demokratlar da kabul ediyor Amerika'da. Dolayısıyla o sivil toplumcular da çok radikal olduklarını söylerlerse onlara da bir itirazım var bu bakımdan. Orası kesinlikle liberterlerin ayaklanmasıydı. Yeni tip bir eylemci ortaya çıkardı. Bunu Batı'nın sistem içinde yayın yapan organları bile söylüyorlar.

İtaatsizliği, Nietzsche'nin itaat etmeyen adam, boyun eğmeyen, yani hiçbir şeye gelmeyeninsanı olarak anlıyorum. Bu kelimenin hikayesi çok eski tabii. İtaatsizlerin tarihi için Nuh Tufanı'ndan sonrasına gitmek gerekiyor, tufandan sonra ortalık tekrar düzeldiğinde, İbn-i Haldun ile tarih felsefesinin kurucusu sayılan Viko bir şey söylüyor; "**Bazı insanlar tufandan sonra mağaralara sığındılar. Bazı insanlar hiçbir yere girmediler, ormanlarda, çalılarda, korularda başıboş gezindiler.**" **İtaatsizler onlar.** Daha sonra onların sömürüldüklerini, köleleştirildiklerini, parya yapıldıklarını söylüyor. Ama bir yere yerleşmeyenler, mülkiyet duygusu gelişmemiş olanlar, yerli insanlar. Doğayla da, hayvanlarla da ilişkilerinde öyleler. Hiçbir hayvanı evcilleştirme kaygısı hiç gütmüyorlar. Yani hayvanı kendilerine tabi kılmıyorlar. Yani onlar itaatsiz, doğayla ilişkileri de böyle. Bir dergide okudum, sayı saymayı bile bilmiyorlar. Sayı, hayatı mekanik bir şekilde yaşayanların sayısı. Sayılar, herkesin bir homojenleştirme objesi. Sayı konusunda Kızılderililer ancak 1-2'ye kadar sayar, ondan öteye geçemezlermiş. Hesap kitap bilmiyor işte adamlar. İtaatsizlik çok eski tabii. Ama itaatsizliği yücelten herhalde, yani itaatsizliği vaaz eden, biraz dinsel bir şey ama vaaz çok önemli bir şey, metafizik boyutu var çünkü itaatsizliğin, **Oscar Wilde**'ın bir sözü vardır; "**İnsanın en büyük erdemi itaatsizlik**". Boyun eğmeyen insan, boynu bükük olmayan insan... O insan her şeyi başarabilir. O insan istese dünyayı ekseninden çıkarabilir.

Doğu felsefesinin bireyi ne kadar yücelttiği tartışılabilir. Şöyle bir bakış açısı var; mesela **Hasan Sabbah**'ın ilk paralı katilleri beslediği falan söyleniyor Alamut Kalesi'nde. Aslında Batılı bazı liberter bireyciler onun anarşist bir tür komün olduğunu söylüyorlar, biliyor musunuz. Mesela Batıda da, Doğuda da heretik tabular var. Heretik, yani sapkın olmak. Sapkın doğru yolu bilmiyor. Aklın yolu birdir. Ha, bunu tanımamak. Herkes aynı yoldan gitsin. Hayır, sapmak, sapkın olmak. Erdem bu.

Batı'da bir bilinç bu; gündelik hayatı, yaşadığı bilinci kabullenmeyen, gün-

Aksamsefası

delik hayatın dışına çıkmaya çalışan bir bilinç hali var. William Blake'te var mesela. Heretik bir teori kuruyorsun. Bir insanın meleklerle sevişebildiğini söylemesi, heretik, sapkın bir şeydir. Ya da Blake'in çıplaklığı, özgür aşkı savunması, Amerikan Özgürlük Hareketi'ne sempati duymuş olması...Bütün bunlar sapkın bir şey... Batı'nın galiba kaynakları biraz daha fazla.

Bizde de, sayıları az dediğimiz, bazı insanlar var. **Tevfik Fikret** bunlardan bir tanesi. Hiçbir şeye kapılanmamış, hiçbir şeyin sofrasına oturmamış, iktidarlara yaranmamış. Sık sık karşı karşıya getirilir ama ben **Mehmet Akif**'in de onurlu bir insan olduğunu düşünüyorum. Yani idealize edilmiş bir Müslümanlık anlayışı vardır. Vaktiyle anti sömürgecidir Mehmet Akif. Çok önemlidir o bakımdan. Saygı duyduğum bir insan. En azından itaatsiz. Kalabilirdi, iktidar sofrasına oturabilirdi, Cumhuriyet'in kurduğu sofraya oturabilirdi. Mehmet Akif de çok zorluklar çekmiş, kolay değil. Ne kadar anti-emperyalist mücadeleyi desteklediğini de biliyoruz Mehmet Akif'in. Mesela Tevfik Fikret ki **Abdülhamit**'e de karşı çıkmış. Mesela **Kemal Tahir**'in övdüğü yerler var Abdülhamit'i ama Mehmet Akif'in yok. Mehmet Akif ile Tevfik Fikret'i karşı karşıya koymak bana ters geliyor. **Cemil Meriç** de hiç kimseyle uzlaşmamış, ödünsüz yaşamış, onurlu bir hayat sürmüş. Bir de **Ece Ayhan** geliyor aklıma. **Yılmaz Güney** geliyor. Kuşkusuz **Yılmaz Güney** geliyor aklıma tabii. Yani ikinci kuşaklarda da var olacak da, çıkacak da. Geriye dönüp baktığımızda, mesela İngiltere'ye dönüp baktığımızda, **Brecht**'in yapıtı çok erken kazanıldı bu toplumda. İngiltere'de insanların sana meydan okuyan bir tavrı var, utanmıyor. Kendine güveni var. "**Bana şarap parası ver.**" diyor adam. Yani kimse sana, "Hastaneden yeni çıktım." demiyor. Vermezsen "s.ktir et" anlamına gelen bir hareket yapıyor. Bu bir de o toplumun çok az köle olmuş olmalarına bağlamak gerekiyor. Yani gelenek olarak çok kuvvetli bir millet. Shelley mesela, 14-16 yaşında, soylu bir insanın oğlu, en özel okullarda okurken Etan'da Ateizm-Tanrıtanımazlığın gereği üzerine bir broşür yazıyor adam. Vejetaryenlikle kadın haklarını savunmanın aynı şey olduğunu söylüyor adam. 27 yaşında zaten şiir serüvenini bitirmiş. Sanki hayatının sonuna doğru koşarak yaşamış. Bitiyor, yazgısını kendisi çiziyor. Böyle bir gelenek var. Senin için demokrasi, yani birey her şeyin önünde bir insan. Arkaya geçin siz devletler. Devlet arkada birey önde. Erkekleri severim, kadınları da severim erkekleri sevdiğim kadar. Beyazsan siyahlardan yana tavır alabilmek, düzcinsel olup eşcinselliği savunabilmek. Kıyısda tek başına yaşamak. Bir punk şair "**Her Amerikalı vatandaş aslında Unabomber'dan daha fazla insan öldürüyor.**" diyor. Silahlanmaya giden vergiler veriyorsunuz. "**Asıl katiller hepimiziz.**" diyor. Bu cinayete, bu soykırıma, büyük cinayetlerin küçük hisselerine ortak olmamak için adam toplumdan geri çekiliyor. Bu da sivil itaatsizliktir. Bireyselin, bireyin olmadığı kitleler çok tehlikelidir. İtaatsizi taşlayabilir, taşlayarak öldürebilirler. Onun üzerine saldırabilirler. Eleştirel bilinci gelişmemiş insan, yığınla, bütün otoriter rejimlerin insan malzemesi bunlar. O yığınlar olmasa, bireyselliğini kazanamamış kitle olmasa hiçbir baskı rejimi hayatta kalamaz. İnsan malzemesi o, toplum harcı onlarla karılır. Çok tehlikeli yani. Sıradan insan deyip geçmemek lazım. Çok masum değil. Tek başına kaldığında masum olur ama bütünü bulduğunda çok yırtıcı, tehlikeli olabiliyor. Darağacını hemen onlar kuruyor, linç çetesi hemen onlardan oluşuyor. Bu çok tehlikeli... Bireyliğini bulamamış insanlar biraraya gelince çok tehlikeli hale gelebiliyorlar.

Sevdiğim işleri yaparak geçinebiliyorum. Çok fazla tüketim yapmıyorum. İhtiyaçlarım da minimum yani. Ev kiranı ödüyorsun, şunu bunu yapıyorsun. Geçinmek için çok fazla tüketim yapmıyorum. Londra yılları bana en az parayla yaşayabilmeyi öğretti. Bu da bir sanattır. Sistemin içerisine girmiyorsun. Sistemin içerisine girmezsen çok az tüketim yapıyorsun.

Küçüklüğümde okuduğum bir kitap vardı; "Bir Süper Serserinin Otobiyografisi." Hep ona özenirdim. O kitabı okudum, bak ben de böyle olacağım, dedim. Serserilere karşı her zaman böyle olmuşumdur; o itaatsizlere karşı. Göbek bağın da olmuyor. Sistemin dişlilerinin içerisine girmiyorsun. Makinenin bir parçası olmamaya direniyorsun.

Çok umutlu olmak için de çok nedenimiz var. **Naom Chomsky** söylüyordu, 3. Dünya ülkelerine bakın, o kadar kuvvetli şeyler ki toprak reformları, hükümetten umudunu kesmiş köylüler artık kendileri kazıcılık yapıyorlar. Yani topraklarını işgal edip kazanıyorlar. Bunun temeli 1640'larda, 1660'larda İngiltere'de iç savaşta kazıcılar (digers) oralara dayanıyor. Konferans yapmışlar geçenlerde, 2. Kazıcılar Konferansı. İngiltere'dekileri belki tanımıyorlar ama aynı ruhu taşıyorlar. Brezilya'dakiler ya da Zapatista... Dünya Ticaret Örgütü toplantı mı yapıyor, sen de bencilliğe karşı uluslar arası toplantı yaparsın.Seattle, uluslararası anarşist hareketin, 20. yüzyılı kapatırken patlattığı bir millenyum sonu partisiydi. Yahut son parti değil, daha nice partiler olacak, herkes de görecek. Kapitalizme karşı anti-kapitalist karnaval ya karnaval gibi olur ya hiç olmaz. Pentagon'a gidip Vietnam Savaşı'nı protesto edenler, Pentagon'a yaklaşabildikleri kadar yaklaşıp işiyorlarmış. Wall Street'in duvarlarına çıkıp Amerikan dolarlarını yakarak aşağıya atmak; bu da bir protesto.

Ben kendimi liberter olarak görüyorum. Başka özgürlük alanı da yok. İnsanın sınıfı çok önemli değilmiş gibi geliyor bana; yaptığı tercihler sınıfı o kadar bağlayıcı değil. Soylu insan beyaz olduğu halde siyahları savunabilendir. Ne soylu insanlar var ki onlar en özgürlükçü. Kendimizi kandırmayalım, ne fakir aile çocuklar var sisteme kendilerini kabul ettirmek için bin takla atıyorlar. Makyavelci politikayı uyguluyorlar. Bir yere ulaşma gailesi etiklerini kaybettirmiş. Sınıf kökenleri bir yere kadar çıkıyor bir yerden sonra çok fazla da önemli değil. Zengin olduğu halde bütün onları elinin tersiyle itip yoksulların arasında yer alan kişiler var. Arkada oturuyorlar. Bir beyaz adam çıkmış onların yanına gitmiş. "Ya, onlar buraya gelmiyor, ben de siyahlarla yanyana oturmak istiyorum." demiş. Arkaya oturmuş adam. Sen misin arkaya oturan, adamı bir güzel dövüp indirmişler ilk durakta, bir güzel dövmüşler adamı. Bunu NTV'deki bir belgeselde gördüm. Adamın kendisi çıktı. Artık yaşlanmış tabii, bunu anlatıyor. Yerel gazetelere de çıkmış adam, hastanelik edilmiş hali var. O kadar çok sevdim ki o adamı, tanımıyorum, ismini bilmiyorum, hiçbir zaman görmiycem. İşte benim kardeşim o, hepimizin kardeşi o.

Yabancı bir şehre gittiğimde aklımda üç soru vardır. Bir, saat kaça kadar içki içebilir ya da satın alabilirim? İki, merkez kütüphanesi nerededir? Üç, barınabileceğim ucuz oteller, pespaye filmler izleyebileceğim sinema salonları, rezil kitaplar ve dergiler satın alabileceğim kitapçılar şehrin hangi bölgesindedir? İlk iki sorunun yanıtını şehir rehberine ya da haritasına bakarak bulurum. Üçüncü sorunun yanıtını öğrenmek için böyle bir zahmete katlanmam. O sefil, o abject yörenin kokusunu havaalanından duyarım. Ayaklarım beni oraya kendiliğinden götürür. İçgüdülerimle bulurum orayı, elimle koymuş gibi.

Cinsellikle dolup taşan sokaklar, izbe sinema salonları, döküntü müzik kulüpleri, gün ışığı görmemiş, hep yeraltında kalmış kitaplar satan küçük dükkanlar, kütüphaneler, büyük parklar... Bir şehirde bunlar mutlaka olmalı.

Entelektüel birikimimin yarısını okullara, kitaplara, kütüphanelere borçluyum. Diğer yarısını ise, izbe salonlarda geceyarılarından başlayarak sabahın ilk saatlerine kadar peşpeşe izlediğim o tuhaf filmlere, döküntü klüblerde dinlediğim müziklere, şehirlerin en karanlık köşelerindeki kitapçı dükkanlarının raflarında bulduğum açık saçık kitaplara, dergilere borçluyum.

Bir de hiç sevmediğim bir şair tipinden söz edeyim. Şiirini kekik ya da ıtır kokularıyla tütsleyen, sonra o şiiri zarflara koyarak gazete köşelerinden sağa sola gönderen yılışık, eyyamcı bir şair tipi bu. Bir uçta Michael McClure'ın peyote şiiri, tam karşı uçta ise bu eyyamcının kekik kokulu şiiri. Peyote ve kekik bu durumda iki ayrı dünyayı, iki farklı duruşu simgeliyorlar. Başkaldırı ve eyyamcılık.

Asık suratlı bir şiir olmaz öfkeli olabilir. Öfke ile mizahın kaynaştığı bir şeydir şiir. Sözcük oyunculuğu yapmak değildir.

Bütün partilere gider, ama hiçbirinde eğlenemezdim. Varlığımla, salt orada bulunuşumla diğerlerinin de gönüllerince eğlenmelerini engellerdim. İçimde bir isyan uyanırdı. Slow müziği susturmak, dansı durdurmak, bangır bangır Blue Cheer çalmak, hemen orada bir Boston Çay Partisi patlatmak gelirdi içimden. Orada bulunan en güzel, en zarif kızın elini tutup "haydi gel, seni minstrel gösterisine götüreyim" demek isterdim. Yüzümü siyaha boyamayı düşlerdim. Caz Şarkıcısı rolündeki Al Johnson ya da Othello'yu oynayan Orson Welles gibi. Nedenini tam olarak bilemiyorum. Belki de partinin kraliçesine maskaralık yapmayı geçiriyordum aklımdan. Ama bunu dahi beceremezdim. Fazlasıyla tutuk, fazlasıyla beceriksizdim. Dünyanın neresinde olursa olsun, böyle bir çocuğun kitaplara sığınmaktan başka şansı yoktur... Bauhaus'un "She's In Parties" adlı şarkısını ne zaman dinlesem o yılları anımsıyorum... Halbuki ne alakası var...

Öküz'de sadece Metin Üstündağ'ı biliyorum. Açıkçası dergilerin künyesine bakmam. Öküz Türkiye 'de yeni bir dergi. Öküz 'ü seviyorum. Roll dergisini seviyorum. Çalıntı'yı güzel buluyorum. Yazar olarak Ece Ayhan'ı, Melih Cevdet Anday'ı, Metin Üstündağ'ı, Orhan Kahyaoğlu'nu severim. Ayrıca Yusuf Atılgan, Sait Faik, Oğuz Atay ve Orhan Pamuk'un da bazı kitaplarını severim.

Mizah, yıkıcı aynı zamanda özgürleştirici bir güç. Türkiye 'de çok daha yıkıcı olabilir. Malzeme çok. Mizah yazarlarını sistem yutmaya başladı. Zararlı bir tehlike olmaktan çıkıyorsun bir süre sonra. Çoğu mizahçı sistemin bir parçası oldu. Her türlü kazanca rağmen duruşu bozmamak gerekir. Tabii ki kalorifersiz evde oturacaksın, ekmek peynir yiyeceksin demek istemiyorum. Düşünsenize Robert Crumb'lar toplumla hiç barışmıyorlar. Kendi çalıştıkları dergilerde bile kavga ediyorlar, telif ücretlerini ödemedikleri için. *"Mizah, kıyıdakilerin pis diliyle, kirli diliyle konuşur. Mikroptur, virüstür"* der Burroughs. O sağlıklı beyaz düzene karşı bir tepki ama maço da olmaması lazım. Dili dönüştürmesi lazım. .Argo çok önemli yıkıcı bir dil.

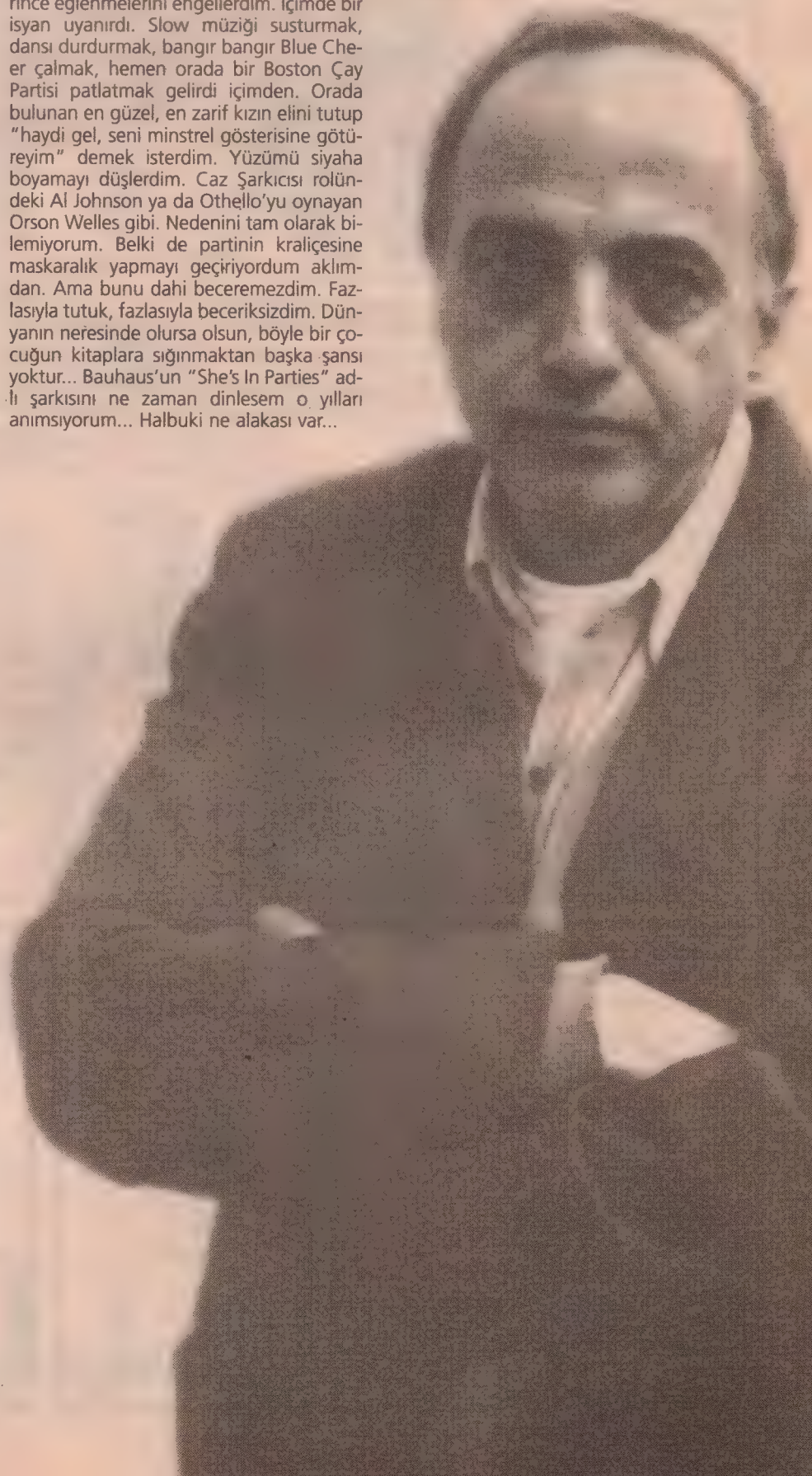

İnadına Kriz, İnadına İsyan!..

GÜLAY BATUR

Ciddi "bunalım kaybı" yaratacak!..

Artık boşa harcayacak bunalımım yok benim.. Ne ilaç, ne terapi... Onu benden alamazlar!.

Bu evde işim bitti nasılsa, bitmese de ne yazar... İkinci bahar yaşıyor görünüm...

DAANNK!.

bunalımımın ayarıyla oynama kardeşim!. Sıkıntımdan karabasan yaratma sakın. Ben onu uçmaya tahvil edecem..

AH! ABLA KÜÇÜK KIZ OKULA GİTMİYO, BÜYÜK KIZ BARLARDAN ÇIKMIYO, OĞLAN AYLAK DOLAŞIYO... ADAM DESEN...

Ablan örnek olsun sana. Oğlanın mürüvveti, kızın töreni.. Sakladığın altını boz hemen...

sonra... uzaklara... çok uzaklara...

Sıkıntımdan uyanıcam diye çok korkuyorum.

Ve.. Nihayet "kendime ait bir oda" yalnızlık yanında bedava...

Oda temizliği, bulaşıkçılık ve şimdi burası.. Kadınlık vazifelerimden! Para kazanıyorum

Küçük bir kriz sonucu terfi ettiğim garsonluk yaparken buldular ancak beni. Bulgur pilavı yedirdim onlara!..

ANNE, OTOBÜS YEDİDE KALKIYOR HAZIRSIN Dİ Mİ?.

BALIKLAR DA KEM.. KÜM!.

HANIM!..

- Garaja kadar gittim onlarla, otobüsün kalkmasını bekleyemedim ama... Bi sıkıntı geldi yine... barmaidlik yapmaya gidiyorum.. Hey!. Bunalıyorum, öyleyse varım...

Atatürk'le kendisi arasındaki farkı bir türlü anlayamadı. Oysa anlamayacak ne var? Atatürk savaş ortamında meclis kurmuştu, o meclis kapatmakla işe başladı. Atatürk laikliği getirmişti; o, din derslerini zorunlu yaptı. Atatürk parti kurmuştu, o tümünü kapattı. Atatürk, Türkçe'yi "yabancı dillerin boyunduruğundan" kurtarmaya çalışmıştı; o, üç yüze yakın Türkçe sözcüğü, yalnız TRT'de değil, Et-Balık Kurumu'nda bile yasaklattı. Devrimci solcu örgütleri hatırlatıyor diye "devrim" sözcüğünü yasaklayan odur. Okullardaki devrim tarihi dersleri, onun sayesinde "inkılap tarihi" oldu.

Eski Cumhurbaşkanı / Cumhurbaşkanı Eskisi

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Cumhurbaşkanlarının bazısı zorla gelir, kendisini zorla cumhurbaşkanı yapar; bazısı zorla bile olsa gitmez. Numaralandırılmış cumhurbaşkanlarımızdan yedincisi zorla gelenlerdendi; ama kolay gitti. Gitti de gittiği yerde uslu durmuyor, demeçler veriyor boyuna. Anayasayı "anti-demokratik" bulduğunu açıkladı geçenlerde. "Anti-demokratik" bulunan anayasa, öncekinin çok bol geldiği iddiasıyla dapdaracık diktirilmiş "82 Anayasası"; bunu anti-demokratik bulan ise -inanmak imkânsız ama- bu anayasayı tam da istediği darlıkta diktirtmiş olan kişinin ta kendisi: Yedinci Cumhurbaşkanı **Kenan Evren.**

Bu anayasaya "kefil" olmuştu oysa. Hem kefil olmuştu hem de aynı referandumla kendisini de cumhurbaşkanı seçtirmişti. Üstelik "hayır" demenin manda yüreği gerektirdiği bir oylamayla. Mavi "evet" anlamına geliyordu; ama "hayır"ın rengi, kırmızı değil, turuncuydu. Malum, kırmızı (kızıl) ürkütücü bir renkti o zaman. Ve zarflar... Zarflar şeffaftı. Hangi renkte oy pusulası kullandığınız, başka bir deyişle, darbeci komutana "Hayır!" deme cüreti gösterebilecek vatan hainlerinden olup olmadığınız, zarfa şöylece dışardan bakıldığında şıp diye anlaşılıyordu. Bütün bu sıkı önlemlere karşın, % 100'e çıkmadı, % 91'de kaldı "evet" oyunun oranı.

"Değiştirilemez" diye bir kaide yoktur. Onun için bir zaman gelecek bu anayasanın da bazı maddeleri değiştirilecek, dedim. Demeye de devâm ettim. Hâlâ da devâm ediyorum, edeceğim." demiş. Bu kadar ısrarla vurgulamasından da anlaşılabileceği gibi, öyle dememişti. Tam tersine, o anayasaya bir madde koydurmuştu: **"12 Eylül döneminde çıkan kanunların anayasaya aykırılığı iddia edilemez."**

"Dar" anayasasının arkasında durmaya çalıştığı zaman nasıl da ele veriyor kendisini: *"Bu anayasa huzuru, güveni sağlayacak dedim. Onun için kefil oldum. Ve sağladı da. Sağlamadı mı? 1986'lara kadar bir şey olmadı. Ondan sonra işler gevşetildi. Sıkı tutulmadı. Onun için şu hallere geldi Türkiye."* Bu sözlerin Kenan Evren dilinden günümüz Türkçesine çevirisi şu: "Huzuru ve güveni sağlamak isteyenler gevşekliğe izin vermemelidirler." Yani? Yani, milleti zapturapt altında tutacaksın. Bastıracaksın sıkıyönetimi, soluk bile alamayacaklar. Bak o zaman bir şey oluyor mu?

Kenan Evren'in yerinde olsam "hafızai beşerin nisyan ile malul" olduğuna güvenip böyle zırt pırt demeç vermezdim. Hazır kendime, "Beyaz Saray"dan ilhamla, Marmaris'te bir "Beyaz Ev" yaptırtmış, bu evde gözlerden uzak, hamamda bayılan kadın portreleri çizip bunlardan dünyanın parasını kazanırken, hazır kendimi unutturmuşken, böyle hatırlatmalara kalkmazdım. Aradan 20 değil 40 yıl da geçse ettiklerimi anımsayanlar çıkabilir diye çekinirdim. Herkesin unutkan olacağını sanmak, yanlış hesap! Yaşını büyütüp astırdığım çocuklar unutulmamış olabilir; işkence gören yüz binler, hele bu işkencelerden sakat kalanlar, haklarına tecavüz edilip kıyıma uğratılanlar beni hatırlayabilirler, diye korkardım. Dünyada eceliyle ölen pek az diktatör olduğunu bilip susar ve aslında kapkara olan "Beyaz Ev"imde, yatağımda öleceğim mutlu günü beklerdim. Birileri, o hakkın nasıl elde edildiğini düşünmesin diye, *"Kanun hükmünde kararname(ler) çıkardık. Hakkımız vardı."* gibi laflar etmezdim. Bana politik sorular yönelten gazetecilere, çocukluk ve ilkgençlik anılarımı anlatır, hatta bunları olabildiğince Alaşehir ağzıyla yapıp "darbeci komutan" kimliğinden uzaklaşmaya çalışırdım. Belki birilerinin aklına o eski günleri getirir diye *"netekim"* dememeye bile özen gösterirdim. Mesela **Demirel'**i örnek alırdım kendime; hep öyleymiş gibi, nasıl da uzlaştırıcı, hoşgörülü, demokrat görünebildiğini araştırır; onun gibi görünmeye çalışırdım. Eski kimliğimi unutturmak için, hafif bunamış ama iyi niyetli bir büyükbaba imajı yaratır ya da bana öyle bir imaj yaratmaları için parayı bastırır, imaj mühendisleri tutardım kendime.

Kenan Evren olsaydım, öyle yapardım. O da bıraksa, hazır yaralar kabuk bağlamışken acılı anıları gülmeceye döndürsek. Gülümsemeye çalışırken kasılıp kalmazsak elbette. Mesela kendisinin anlattığı bir sorgulama vardı: *"Asil Türk kanının nasıl da kıpkırmızı"* olduğuna inandırmaya çalıştığı gençlerden biri: "Mavi kan mı var; bütün kanlar kırmızıdır." deyivermiş. *"Bak terbiyesize! Bak edepsize!"* diye çığlıklar atıyordu siyah-beyaz televizyonlarımızdan.

Dönemin aydınları bir araya gelip antidemokratik uygulamalarını kınayan bir dilekçe hazırlamışlardı. "Aydınlar Dilekçesi" diye bilinen dilekçeyi okuduğunda *"Çok ayıp!"* demişti. *"Aydın olmayanlar alınmaz mı şimdi? Onların canı yok mu?"*

Kendisini "İkinci Atatürk" ilan ettiği için, **Atatürk** gibi görünmeye çalışırdı. Atatürk'ün, tren penceresindeki ünlü pozunu verebilmek için günlerce aynanın karşısında çalıştığı söylenir. Başarılı da oldu sayılır. İyi taklitler arasında o fotoğraf da hak ettiği yeri alacaktır. Aynı pozları vermekle, özenli giyinmekle Atatürk olunamayacağını, Atatürk'le kendisi arasındaki farkı bir türlü anlayamadı. Oysa anlamayacak ne var? Atatürk savaş ortamında meclis kurmuştu, o meclis kapatmakla işe başladı. Atatürk laikliği getirmişti; o, din derslerini zorunlu yaptı. Atatürk parti kurmuştu, o tümünü kapattı. Atatürk, Türkçe'yi "yabancı dillerin boyunduruğundan" kurtarmaya çalışmıştı; o, üç yüze yakın Türkçe sözcüğü, yalnız TRT'de değil, Et-Balık Kurumu'nda bile yasaklattı. Devrimci solcu örgütleri hatırlatıyor diye "devrim" sözcüğünü yasaklayan odur. Okullardaki devrim tarihi dersleri, onun sayesinde "inkılap tarihi" oldu. Atatürk bilime önem verirdi; o, dine önem verdi. Erzurum'da yaptığı bir konuşmada, başörtülü kadınlara dönüp *"Çıkarın o örtüleri, çıkarın. Ben görürsem günah değil."* dediği nasıl unutulabilir? Kadınları haremi mi sanmıştı, kendisini "fetva" verecek bir şeyhülislam mı? Diktatörlüğün, bütün kadınların kocası olmaya yeteceğini mi düşünüyordu? İslâm'a ne kadar yakınlık duyduğunu kanıtlamaya mı uğraşıyordu? Solu bastırmak için bu yakınlık şart mıydı? Günahla sevapla ne işi vardı? Bu sorular böyle uzar gider, cevabı beklenmez; çünkü herkes bilir bunların cevabını. O zaman böyle, birtakım tohumlar ekmek gerekiyordu. Emir, yeşilin Türkiye'ye iyi gideceğini düşünen büyük bir yerdendi, karşı çıkılamazdı.

Pinochet'ye benzetilmekten hiç hoşlanmaz. "Pinochet'nin karşılaştığı gibi bir sorunla yüz yüze gelmemek için yurtdışına çıkmadığı" yorumuna *"Ben yurtdışına çıkıyorum. En son Tayland'a gittim mesela."* dedikten sonra birden hatırlıyor Avrupa'ya neden pek sık gitmediğini: *"Zaten Almanya'da, Yunanistan'da, İngiltere'de, Fransa'da PKK'lılar var."*

Epey bir zamandır cumhurbaşkanları tespih taneleri gibi sıraya dizilip numarayla anılıyor ya, geçenlerde öğrendim bu da Kenan Evren'in başının altından çıkmış. Efendim, kendisi **"eski"** cumhurbaşkanı, diye anılmak istemezmiş. Gazeteciler de çare olarak cumhurbaşkanlarını numaralandırmaya başlamışlar. Bu, gazetecilerin gösterdiği bir incelik mi? Kenan Evren, istemediği şeyi yalnız istememekle kalmayıp yasaklamamış mı? Hayret! Ama bizde eskiye, eski denir. Ne yapalım şimdi? "Eski cumhurbaşkanı" sözünden hoşlanmıyor diye "cumhurbaşkanı eskisi" mi diyelim kendisine?

Dağcı Kendini Kurtardı! Aslında, Doğan Palut, Kocasarp Kuzey Batı Sırtı İlk Kış Çıkışını yaptı

Doğan Palut, Aladağlar-Kocasarp Kuzey-Batı Sırtı (3570) İlk Kış (Solo) çıkışını yaptı. Aslında yazının başlığında ikinci cümle başta olmalıydı. Ne yazık ki, okur henüz daha dağcılık alanında yapılan gerçek işlerle ilgilenmiyor. Aladağlar'ın Kocasarp'ının, Kuzey-Batı Sırtı ilk solo çıkışını yapmak medya için haber oluşturmuyor. Ne Kocasarp'ı kışın çıkmanın dünya ölçüsündeki önemi, ne burayı çıkan dağcı, bizim yaz-kış dağcılığı ayrımını bile bilmeyen ünlü, karizmatik haber spikerlerimiz için haber anlamı taşımıyor.

Doğan Palut Kocasarp Kuzey-Batı Sırtı'nı 1999 kışında da çıkmak istiyordu. Geçen yıl bu çıkışı yapmak için gerekli 20 milyon lirayı, sezon kapanmadan, son anda bulmuş, bu paranın sekiz milyon lirası ile yiyecek alıp Aladağlar'a gitmişti. Doğan bu seferinde Kocasarp'a çıkamadı çünkü, ayağının altından hareketlenen çığ onu durdurdu.

Bu sezon ise Kocasarp çıkışı için günler önceden dağcı arkadaşımız Süleyman Vardal'ın Adana'daki evine kamp kurdu ve uygun zamanı kollamaya başladı. Bir grup dağcı arkadaşıyla Aladağlar'a ulaştılar ve Doğan 14 Mart Salı günü, gruptan ayrılarak zirveye yöneldi. Aynı gün zirve yapan Doğan, dönüşte, Beş Parmak zirve sırtındayken çığ yedi ve dağın Yedigöller tarafına sürüklendi. Bu düşme sırasında kontrolünü elinde tutan Doğan, başına ve vücudunun çeşitli yerlerine çok sayıda darbe aldı; **kaskı** onu mutlak ölümden korudu. Düşme şiddeti ile eldiveni yırtılan Doğan, zorlu bir yürüyüşle, Çarşamba sabahı Aladağlar Dağevine ulaştı. Doğan Palut Kocasarp'tan dönerken düşmüş, bir günlük bir mücadelenin sonrasında kendini kurtarmıştı. Aynı gün Süleyman Doğan'ın çantasını bıraktığı yerden alarak dağevine getirdi. Daha sonra Süleyman ve Doğan, Çarşamba günü geç saatlerde Adana'ya ulaştılar. Biz Doğan ile Perşembe günü Mut-Silifke yolu üzerindeki Kargacık Köyü'nde buluşmayı planlamıştık. Çarşamba akşamı ona telefonla ulaştım. Bana "Timur, eli ayağı biraz dondurduk, dinlenmem lazım, ben gelemeyeceğim." dedi. Ben de İstanbul'a döndüm. Cuma sabahı Süleyman ile yaptığım görüşmede, Doğan'ın hastahanede kontrol altına alındığını öğrendim. Parmaklarında ciddi donmalar varmış ve baş parmağının durumu da hassasmış. Neyse ki akşam saatlerinde yaptığımız konuşmalardan, Doğan'ın durumunun daha iyi olduğunu öğrendim.

Kaza ile ilgili bilgi aldığım saatlerde dostum olarak, yazı arkadaşım olarak, kayalarda tırmanışını seyredip, örnek gösterdiğim Doğan'ı düşündüm. Kaza ile ilgili elimde kısıtlı bilgi vardı ama Doğan'ı olayı yorumlamayı becerecek kadar yakın tanıyorum. Her şeyden önce Doğan'ın dağlara duyduğu derin saygıyı ve ona yaklaşırken gösterdiği sabırlı, disiplinli çalışmanın yaşam biçimine dönüşünü biliyorum. Doğan'ın Tavşanlı - Ballıkayalar'ı, soğukta ve sıcakta, güneşte, yağmurda ve karda nasıl ikinci evi haline getirdiğini biliyorum. Nereye giderse gitsin, Gümüşhane'de bir kilise duvarında ya da Mersin Garının peronunda günlük antrenmanını aksatmadığını biliyorum. Eline geçen her kuruşu, kendine harcarken, aslında dağlara harcadığını biliyorum. Bütün parasal sorunların, onun kayadaki ve dağdaki yaşam biçimini değiştirmediğini, dahası, olağanüstü bir küçülme, yoğunlaşma olanağı verdiğini biliyorum; Adana'ya giderken on milyona, kelle-koltuk turizmden bilet alışını nasıl unuturum. Sanki zor koşullara gösterdiği uyum onun yaşam motoru. Öyle düşünüyorum ki, zaten zor ile yaşamayı günlük haline getiren Doğan, o basit kaymanın ardından geçtiği düşey dünyaya da uymayı becerdi. Kendine ait hiçbir şeyi, kayaya, soğuğa teslim etmedi, yeniden yaşantısına döndü. Kendi payıma, Doğan'a bizi onsuz bırakmadığı için teşekkür ederim; el ve ayaklarındaki donmalar ise, zaten, neden düştüğünü ona hatırlatana kadar sızlayacak.

Öküz, Leman, Lemanyak, Git, tiren ve Timur Danış olarak, dostum, arkadaşım, yazı kardeşim Doğan'ı, olağanüstü zirvesini kutluyor, geçirdiği kaza dolayısıyla da geçmiş olsun diyorum.

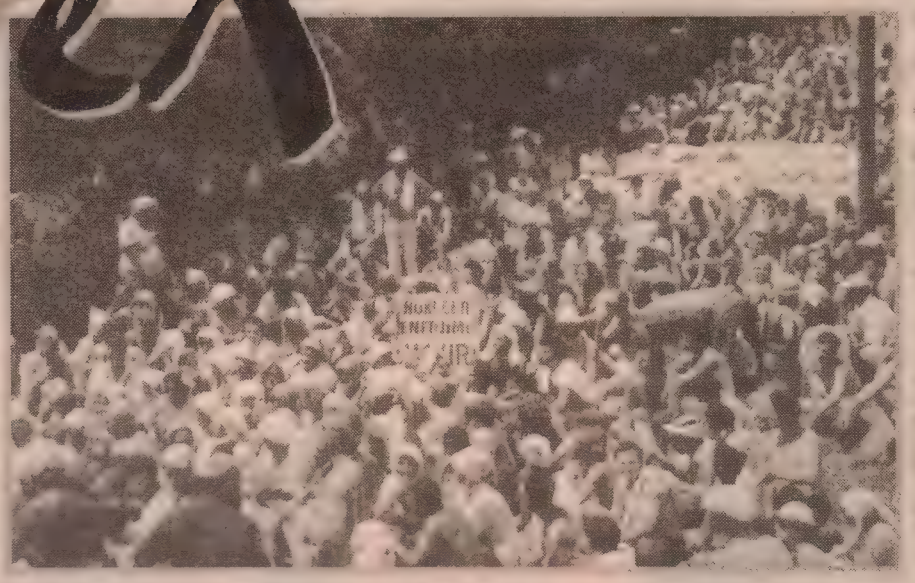

Ulusal Anti-Nükleer Halk Meclisi

Türkiye iyiden iyiye nükleer belaya bulaşmakta kararlı. Şimdi artık nükleerciler ilk cephelerini Akkuyu'da açmaya hazırlanıyorlar. Birinciyi yaparlarsa ardı da gelecek. Nükleercileri durduracak güçler ise karşı hazırlık içinde. Türkiye'nin bayrama hazırlandığı günlerde, Silifke'de yapılan eylem, nükleer santrali durduracak birleşik halk oluşumunun işaretlerini verdi. Mersin'de kurulan Ulusal Anti-Nükleer Halk Meclisi, Doğu Akdenizliler'in ve Akkuyulular'ın katılımı ile Silifke'de doğrudan bir halk eylemi yaptı. Eylemin en ilginç tarafı, Doğu Akdeniz basınının halk hareketini izlemesinin, "talimatla" engellenmesiydi. Basının bu talimata uyması da dikkat çekti. Birileri anti nükleer eylemlerin basın izlediği için yapıldığı sonucuna varmış. Silifke eylemi bu yanılgıyı ortaya çıkardı. Nükleeri engelleyecek gücün başında medya kuruluşları değil halkın kendi reddedişi duruyor.

Önümüzdeki zamanda, anti nükleer karşı çıkışı, Ulusal Anti Nükleer Halk Meclisi belirleyecek.

İskender Iğdır'ı Ağrı'da Yitirdik

Dağcı arkadaşım İskender'i Ağrı'da geçirdiği bir kazada yitirdik. Ben İskender'i on yıl kadar önce, gene bir kaza dolayısı ile tanıdım. Mecit Doğru ve Ahmet Bilge'nin yaşamlarını yitirdikleri, Erciyes kazasının ardından, olayı gören İskender ve bir grup arkadaşı Nokta Dergisi'ne gelip gördüklerini anlatmışlardı. İskender'in bu kaza ile ilgili anlatımı ve yorumu net ve anlaşılırdı. Her iki hoca da Şeytan Boğazı'na girerken, yüzey çığı dolayısı ile düşmüşler ve yuvarlanmışlardı. Her ikisinin de başlarında kaskları yoktu ve kazmaları da çantalarına bağlıydı. İskender ve arkadaşları bu ziyaretleri sırasında olayı doğru bir şekilde anlatmışlar ve spekülatif yayınlar yapan basını eleştirmişlerdi.

Ne yazık ki, İskender'in kaza geçiren arkadaşları ile ilgili sağlam yorumları, halen daha onun yaşamını yitirdiği kazası hakkında yapılamadı. Medyada yer alan spekülatif yaklaşımlar, kazanın realist yorumunu bekleyen okurun, kazayı yaşayan Nasuh Mahruki, Kuvvet Lordoğlu ve Selçuk Kahveci'den doğru, sağlıklı yanıtlar almasını engelledi. Çok anlaşılabilir, anlatılabilir bir kaza, "Dağcıların iç meselesi", "Kol kırılır yen içinde kalır" yaklaşımı ile bilinmezlerle dolu bir şekle büründürüldü. Arama Kurtarma Derneği Akut ve Nasuh Mahruki'nin basın ile olan ilişkilerinin kazanın önüne geçmesinin eleştirisini ise, İnternet de, en çarpıcı biçimde şu cümleleri kurdu; "Nasuh'un gözyaşlarına acımaktan İskender'e üzülemedik." Bu cümlenin yazılmasında basının payını görmek gerekiyor. Dağlar ve kazalar basında hep spekülatif yönüyle yer aldı. Bu bilinen bir şeydi. Son zamanlarda ise basının dağa yaklaşımında AKUT ve Nasuh Mahruki belirleyici etken oldu. AKUT'dan Nevzat Çetin Efendisizler Dergisi'ne verdiği röportajda şu anlamda konuştu; "Basın Nasuh varsa geliyor."

İskender'in İstanbul'da toprağa verildiği gün, biz Feyza ve Uğur ile birlikte Sapanca'daki Keltepe'nin zirvesine çıkıp, küçük bir tören düzenledik. Zirvede bir halka yaptık, sonra gözlerimizi kapatarak İskender'i düşündük. İskender'in yorumlama yeteneğinin, onu aramızdan alan kazanın basit açıklamasını yaptırabilmesini dilerdim.

Git Yürüyüş Kulübü Pazar Günleri Yürütüyor... Kaya'nın Dibindeki Ev. **Tel: (0212) 245 58 28** Timur

15 yaşından beri erkeklerin kölesi, göz zevki oldum. Bacak omuza, malak emzirme, ata binme, yandan çarklı, alta yatma, oh ne güzel hayat! Hayatı her türlü pozisyonda dolu dolu yaşadım!

Bugün de Ben Doluyum

MEHTAP KANDEMİR

Geçen ay ilginç bir mektup aldım. Sevgili okuruma sonsuz teşekkürler. Beni ben gibi hissettiği için şükranlarımı sunarım. Çok sevindim. Yalnız, tek başıma olmadığımı, birilerinin benim gibi düşündüğünü bilmek beni sevindirdi. İçimden geldiği gibi yazmak beni, kendimi bilmeden gerçeklere götürdü yıllardır. Savaştığım sosyal adalet hikayesini sonuçlandırmak üzere olduğum 2000 yılında, keşke bu hayat kadınlarının emeklilik işlemlerinin ilk kadını olmasaydım. Çünkü emekli olsam yine bayram arifesinde, bütün emekçilerin olduğu gibi bayrama parasız emekli olarak girecektim. Sanki Türkiye batacakmış gibi işçi emeklilerine verilecek para verilmedi. **"Benim memurum işini bilir"** diyen zihinler ve bedenler çalışan milyonlarca kişiyi yine hüsrana uğrattılar.

Sayın Bakanımız Kurban Bayramı'nda "Para yok, avans yok" dedi. Acaba kendisinden rica etsem, kocaman etli vücudundan bir parça et bize verebilirler mi acaba? Hayatında hiç emek verip çalışmadığı eşgalinden belli bakanımız, halasının el bebek gül bebek bakıldığı SSK hastanesinde, bizim de o şekilde bakılmamızı sağlar mı acaba? Bana yazma nezaketinde bulunan beyefendinin bir satırını yazacağım, **"Genelevde sigortalı çalışma hakkının alınmasını sağlayan, bunu yaparken asıl sorunun genelev olduğunu gizleyeceğiz ki tasmayı zorla boynuna geçirdiğimiz köpeğimizi dolaştırırken pipomuzu da tüttürebilelim."** Ne kadar güzel benzetme yapmış sayın okurumuz.

Bugün de ben doluyum. Nedeni, işten haberim olmadan çıkışımı vermişler de ondan. 4 aylık sigorta poliçesinden anladım, ismim yok. Ama on beş kişinin ismi var. Bir taraftan seviniyorum, bir taraftan bana hiçbir faydası olmadığı için üzülüyorum. Eskiden yirmi kişinin çalıştığı evlerde iki veya üç kişi, o da erkek çalışanların sigortası vardı. Şimdi herkes benim açtığım yolda rahatlıkla gidiyor. Hatta benden sonra müracaat edip emekli olan kadınlar var. Ben ilk kadın olduğum halde emeklilik müracatımı, aç kalırım korkusuyla yapamıyorum. Aman ben de nelerden bahsediyorum, bana ne, ben Türkiye'de mutlu bir insanım, hayatım güzelliklerle geçti, çocukluğumdan beri hep güzellikleri gördüm. 15 yaşından beri erkeklerin kölesi, göz zevki oldum. Bacak omuza, malak emzirme, ata binme, yandan çarklı, alta yatma oh ne güzel hayat! Hayatı her türlü pozisyonda dolu dolu yaşadım! Ama kadınlığımdan, insanlığımdan oldum, karma karışık duygular içinde hayatımın kışına dert yüklü geldim. İlkbahara nasıl girdiysem kışıma da ondan beter geldim.

Neyse, doğduğum yaşadığım bu topraklardan, insanlardan bütün her şeyden nefret eder hale geldim. Beni kabul edecek herhangi bir ülke, Afrika, Asya, Avrupa, Yeni Dünya. Neresi olursa olsun, kabul edecek her ülkeye hemen giderim. Buradan kötü bir adaletin, insanlığın olmayacağını bildiğimden, saygılarımla.

Kasaba

astarı etekten sarkmış
kirasız kaygısız
belki kefilsiz bile
et kokusunda bir vitrin özlemiyle
büyütülmüş bir kasabada
ölmeliydim aslında
on yıl geriden gelen afişlerdeki
seks kokulu yazlık sinemaların birinde
uyuyakalmalıydım.
sizi tanımadan hatta
gazete bile okumadan
konformist kahvaltılarda
o kasabada
o kendi delikli uykusundan habersiz
karabasanda ölmeliydim.

adınız geçmiyor farkındasınız değil mi
tek bir şarkıda bile
nasıl, kasabaların tek bir caddesi vardır
mühim
gerisi ara sokak yalnızlıkları

kediler bile
ıslık çalmadan geçer kaldırımları
bir otobüs geçer
"soğuk ve şehirler arası" bir uykuda
içindekiler
ne kasaba karşılar otobüsü
ne muavin irkilir
kimse inmeyecektir çünkü
kimse binmeyecektir.

her şey bizzat hayata benzer
otobüsün kasabadan geçişi
bizim dünyadan geçişimiz....

sadece
hiç meşhur olmayan
şairler kalır
bazı kasabaların otel odalarında
beyaz kağıt ister vakitsiz
resepsiyon uykuluğundan

kasaba il olmak ister
her şey bizzat hayata benzer
otobüs geçer
kasabanın gecesinden
ara sokakta ıslıksız kediler
bazısı yeni hayat'a yazılır olanların
bazısı yazılamaz
olmayan beyaz bir kağıda

ıssızlığın da bir müziği vardır elbet
konuşulmayan notaları vardır
en dandik kasabaların bile
kurulu düzenleri vardır
sabahın sekizinde
her şey bizzat hayata benzer
ıssız kasaba eskizlerinde.

kasaba il olmak ister
her şair intihar bizzat
kafiyeli cinaslı bir son peşindedir
yoksa neden gecenin üçünde
neden kediler bile
mırıldanmazken en tutan şarkıları
neden boktan bir kasabanın orta
yerinde
ışıksız bir vitrin seyri?

her şey bizzat hayata benzer
iki sevda arasında
biri doğumdur hesapsız
öteki ölüm
şairce
bazı kasabaların
otel odalarında...

Kasım '98 Cihangir

Yılmaz Erdoğan

Parça Tesirli Şiirler

1. *Aşk yazıldığı gibi okunur*
   Okunduğu gibi yazılmıyor fakat.

2. *Zaferse yenilgilerin toplamı*
   ve aynı zamanda ustasıdır galiba.

3. *Bileklerinize kan yürümesi için*
   her gün onlarca kez
   küçük dünya çözünüz
   ve uyandığınız günü
   uyarınız.

4. *Ben de bu ellerde mecnuna*
   döndüm
   yüreğimden şahan geçer
   iz kalır.

5. *Bu aşk burada bitti*
   nokta cümlesini terketti.

Mevlüt Gülveren

O bir öncü, hayvan hakları hareketini lüks otellerdeki kokteyllerden sokaklara taşıdı. Bu uğurda canını dişine takıp hayatı pahasına mücadele etti, ediyor. Onu sadece hayvan haklarıyla ilgili sanıp "kedi-köpek avukatı" diyenler var. Oysa o, yeryüzündeki tüm canlıların yaşam hakkı için çırpınıyor. Emel Yıldız, belki de ilk kez kızdırılmadan, saldırılmadan, sözü kesilmeden ve yanlış anlaşılmadan konuştu.

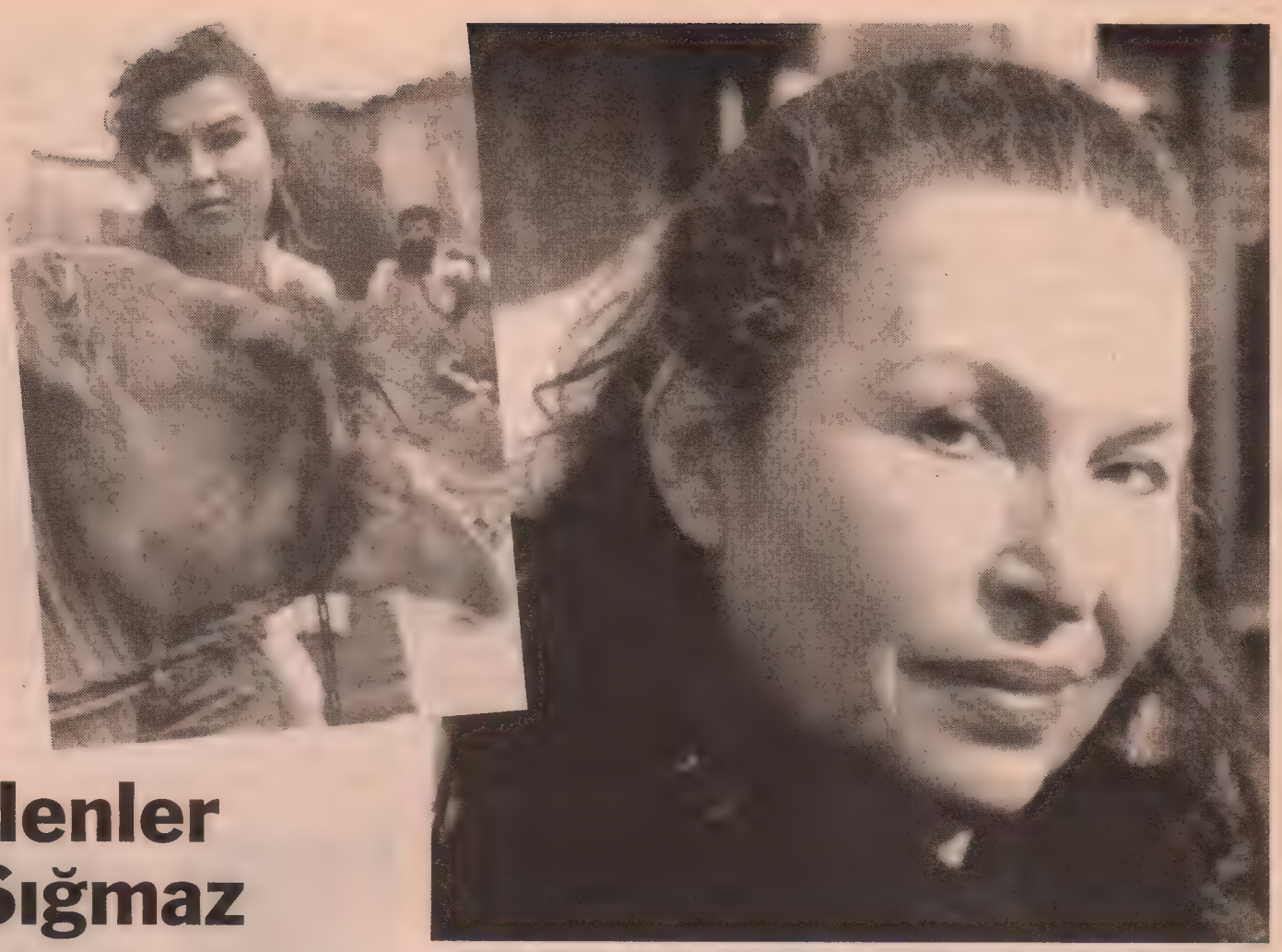

Başıma Gelenler Sayfalara Sığmaz

'Önce insan' lafı en gıcık olduğum, en kızdığım laf. Böyle bir hiyerarşiyi kesinlikle kabul etmiyorum. Hiçbir kuvvet bunu bana kabul ettiremez. Yani öncelik falan diye bir şey yok, böyle bir hiyerarşi yok yaşam karşısında. 'Önce insan' lafı çok canımı sıkıyor çünkü çok egoist bir laf. Öyle bir öncelik yok yaşam karşısında.

Yaşam hakkı savunucusuyum ben. Yaşam karşısında ayırımcılığa karşıyım. Çünkü bir kere ayırmaya başladığınız zaman sonu gelmez diye düşünüyorum. İnsan-hayvan diye ayırmak daha sonraları Alevi-Sunni diye de Kürt-Türk diye de çeşitli ayrımlara götürebiliyor; ve çok tehlikeli bir ayrım tarzı diye düşünüyorum. Hayvanların öne çıkmış olmasının nedeni, hayvanlara yönelik bir katliam yıllardır sürüyor. Bir yangın var diye düşünün, yangından mal kaçırma pozisyonunda oluyorsunuz. Bir de son günlerde eşcinsellere karşı yürütülen bir şiddet var. Ama onlar nedense çok fazla anlatılmadı, kamuoyuna çok fazla yansımadı. Ben de demek ki çok iyi anlatamadım. İlle de anlatılmış olması gerekmiyor ama genel tavrım, yaşam hakkı karşısında ayrımcılığın olmaması.

Anarşistim. Fakat anarşistler, 'Ben anarşistim' deyince kabul etmiyorlar. Ama tabii ki anarşistim. Yani ben devrimim diye düşünüyorum. Devrimi kendim yaşıyorum. Çünkü, geçenlerde televizyonda kurban konusu tartışıldı. Genelde mütevazı olmaktan yanayımdır ama bu konuda asla taviz vermem ve mütevazı olmam; eğer bugün Türkiye'de, televizyonlarda kurban konusu gibi bir tabu tartışılabiliyorsa, bu benim bugüne kadar sürdürdüğüm çabalarla gerçekleşti. Bunda alçakgönüllülük yapmam.

'Köpek Emel'de deselerdi şimdi memnun olduğum kadar memnun olurdum. Panter lakabı medya tarafından takıldı bana. Bir hayvan ismiyle anılmak hoşuma gidiyor. Eşek Emel de denilebilir.

Saldırganlık... Çok inandığınız bir şeyi savunuyorsanız eğer, her şeyinizle savunuyorsunuzdur diye düşünüyorum. Bu denli inanarak savunduğum, inandığım, gönül verdiğim yaşama yönelik karşımda saldırganlık söz konusuysa ne yapmalıyım? "Rica ediyorum, öldürmeseniz de düşünseniz." diyemem ki. Karşımdaki, benim çocuğumu öldürüyor diye düşünüyorum. Hukuk dilinde söylemek gerekirse, hem ağır tahrik altındayım hem de nefsi müdafaa durumundayım. Hayvanlara yapılan şeyleri anlatırken, bir süre sonra titremeye başlıyorum. Belki doğru düşünüyorlardır; daha yumuşak olmalıyım. Ama çok uzun yıllardır bu işin içindeyim. Bir ömür verdim. Geçmişte, uzun bir zaman diliminde yumuşak davranmaya çalıştım. Ama yalnızca sırtım sıvazlandı, bir yığın riyakarlıkla karşılaştım. Empati nedeniyle kendime yönelik bir şey bu. Bir de ceza hukuku, medeni hukuk dışında tabii hukuk vardır. Şu anda ülkemizdeki uygulama tamamen hukuksuzluk. Orman kanunu da diyemiyorum çünkü ormanda, bizim ölçülerimize göre çok daha medeni bir kanun var.

Sarıyer ormanları için Koç Üniversitesi'ne karşı yaptığımız eylemlerin basında hiç yer alamaması kötü bir şeydi. **Dünya Çevre Günü**'nde **Hayrettin Karaca**'ya "Neden Sarıyer ormanları için sesinizi çıkartmıyorsunuz?" dedim. Üstüme yürüdü, "Senin gözün kör, kulağın sağır." dedi. "Neden" dedim. O 'genel olarak'(!) söylüyormuş. Ben de onun konferansında, bir A4 kağıdına '**Erozyon Bahane TEMA Şahane**' yazıp oturdum. Bir gün de Odakule'nin önünden TEMA'nın yürüyüşü var. 3000 kişilik falan bir kortej. Ben tek başıma, kocaman bir pankart hazırladım '**Koç Testerelerini Ormandan Çek**'. Yürüyüş başladı, en önde Hayrettin Karaca, bir yanında İstanbul Valisi, bir yanında da Orman Bakanı. Ben pankartı onlara karşı açtım, Odakule'den Parmakkapı Sokağı'na kadar geri geri yürüdüm. Önüme geçmeye çalışıyorlar, pankartı kaldırıyorum falan, böyle geldik. Taksim'e gelince anladım polislere aldıracaklar beni. Çünkü vali var, bakan var bir şey yapamıyorlar ama... Tam Parmakkapı Sokağı'nın başında bir simitçi var, simitçiye "Ne olur **Mimarlar Odası**'na haber ver, beni polis alacak." dedim. Mimarlar Odası'ndan **Metin Karadağ** "Emel!" diye bağırdı. "Çabuk Metin aşağı in polis beni alacak." dedim. Neyse yukarı çıktık.

Ediz Hun, **Orhan Kural**, Harun Kolçak gibi birçok kişiyle bir eylem yapıyorduk. **CNN Türk** muhabiri mikrofonu uzatmış insanlara, "Çocuklar mı ölsün, köpekler mi?" diye soruyor. Yanlış mı duyuyorum diye düşündüm. Çok genç bir bayan muhabir soruyor bu soruyu. Bu kadar genç ve bayan bir muhabir bu soruyu soramaz diye düşündüm. Gittim, "Siz ne biçim soru soruyorsunuz?" dedim. "İstediğim gibi sorarım. Ben basın mensubuyum." dedi bana. Yani böyle bir soru olabilir mi "Köpekler mi ölsün, çocuklar mı?" Sizin öldürmenin dışında bir alternatifiniz yok mu? İlla birinden birinin öldürülmesi mi gerekiyor? İlla öldürmekten yana mı tavır koymak gerekiyor. Basının tavrı son derece önemli; soracağı soru da, yönlendiriş şekli de... Tabii ki çocuk mu köpek mi dersen, karşındaki insan çocuktan yana tavır koyar. Seçme şansı bırakmıyorsun ki... Yaşam karşısında böyle bir ayrım yapmayı çok tehlikeli, faşizan buluyorum.

Beni görenler, 'Emel hanım biz de çok hayvan seviyoruz' diye feryatlar ediyorlar. Aslında buna da çok yakın durmuyorum. Çünkü benim sevdiğim gibi, birilerinin de 'hayvanları sevmeme hakkı' olduğunu düşünüyorum açıkçası. Ama hayvanlar birilerinin onları sevmesinden ötürü değil, yaşam hakkından ötürü yaşamalılar. Her insanın sevmediği birtakım insanlar vardır ama bu onları yok etmeleri gerektiği anlamını taşımıyor.

Türkiye'de kelimenin tam karşılığıyla aydın veya sanatçı olmadığına inanıyorum kendi adıma. Çünkü, birtakım olumsuzluklar yaşanıyor birileri de; yani aydınlar ya da kendini öyle sananlar veya sanatçı denen kesim, bütün bunlara sessiz kalabiliyorsa o suçlara iştirak ediyorlar diye düşünüyorum. Tepki gösteren kimse de yok demeyeyim, ama birkaç kişiden öteye geçmiyor. Düşünen, savunan, mücadelesini verenlerin de hakkını yememek gerekiyor fakat bunları hiç de yeterli bulmuyorum.

En güzel kanunları yapın, insanlar eğer bir bilinç düzeyine erişmemişse bir fonksiyonu olacağını düşünmüyorum. Diyelim ki hayvan hakları adına, cinsel ayırımcılık konusunda hiç kanun yok; ama insanlar belirli bir bilinç düzeyine erişmişlerse zaten gerekmiyor da. Yeterince savunacaklardır ya da istenmeyen şeyleri yaratmayacaklardır diye düşünüyorum. İlla da kanun ya da zorla yapılması benim için pek bir şey ifade etmiyor. Yani, ben hayvanı öldürmek istiyorum ama kanun var onun için öldürmüyorum. Bu bana doğru gelmiyor.

Evrimden yana mısınız, devrimden yana mısınız' diye sorulursa, ben devrimden yanayım. Yaşımdan ötürü de çok geniş zamanım yok. Artık bir şeyler olsun diye de belki acelem var. Bunu da bilinçaltımda saklıyor olabilirim. Yanlış anlaşıldığımı düşünüyorum. Ama insanların canı yanlış anlamak istiyorsa, yanlış anlıyordur. Yoksa yanlış anlaşılacak bir tarafım yok. Çünkü fifileri, finoları koruyor değilim. Ama bundan, onlara düşman olduğum anlamı çıkamaz, çıkmamalı. Çünkü onların sahipleri var, korusunlar. Onları korumak bana düşmüyor. Yaşam hakkını koruduklarım sokakta yaşayan, garibanhayvanlar. İnsanlar nasıl yanlış anlayacak beni? Onlardan ne gibi bir menfaatim olabilir?

Kuduz adına ülkemizde, şu an büyük bir üç kağıt yaşanıyor. Kesinlikle kuduz denen bir olay yok. Bu vakaların hepsi aldatmaca. Bir bölümü aşı rantı için yapılıyor. Bir bölümü de 'fırsat bu fırsat, yok edelim' düşüncesiyle yerel yönetimlerin uyguladığı bir tavır. İşte o zaman susamıyorsunuz. Bir doktor çıkıp "Benim hastam kuduzdan öldü." demişti geçen aylarda. O hastanın Gazi Mahallesi'ndeki evine gittim. Kızı, "Annem beyin tümöründen öldü." dedi. İnsanlar kime inanacağını şaşırdı. Gerçekten de çok aldatılıyorlar.

Ne Hizbullah, ne PKK ne de Susurluk şu anda Türkiye'nin sorunu . Kendi adıma, medyanın çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Çünkü inanılmaz bir şekilde yönlendiriyor ve ne isterse gerçekleştiriyor. İstediği şeyi kamufle ediyor, istediği şeyi öne çıkarıyor, istediği zaman gündemi değiştiriyor. Bütün bunların içinde hayvanlar için yapılması gerekenler çok lüksmüş gibi geliyor insanlara ama değil. Bu bir bakış açısı meselesi ve aynı odaktan kaynaklanıyor. Yani insanlara ve hayvanlara karşı yapılan olumsuzlukların kaynağı aynı odak. Bir ülkede eğitim sorunsa, hukuk sorunsa, ekonomik sorunlar varsa, bu ortamda hayvanların iyi bir konumda olması mümkün mü? Hepsi birbiriyle bağlantılı. Kurtulacaksa hepsi birden kurtulacak. Hele ki merkezi yönetimdekilerin tavrı kanımı donduruyor. Mesela Kültür Bakanı, deve güreşlerine maddi kaynak ayırıyor. Bakanın maddi kaynak yolladığı hafta, deve bir insanı ezdi. Sen neyi destekliyorsun? Geleneklerimiz, göreneklerimizmiş... Tamam, kan da-

vası da bizim geleneğimiz, başlık parası da gelenek. Savun o zaman başlık parasını. Ona gelince savunmuyoruz.

"Avrupa'da sokaklarda hayvan yok." deniyor. İyi güzel. Avrupa'da eşcinseller de evleniyor. Avrupa'da sokakta hayvan yok diye bizimkileri öldürelim ama konu eşcinsellerin evlenmesine gelince 'Olmaz, o bize uygun değil' diyorsun. Avrupalı gibi yapacaksan hepsini birden yapmaya çalışmıyorsun ki. Çifte standart canımıza, kanımıza işlemiş durumda. Bunu söylediğin zaman 'Ne biçim konuşuyor' veya 'marjinal' deniyor.

Protest eylemlerimin başlaması, 1988-89 yıllarında, dönemin **Beyoğlu Belediye Başkanı Ali Öztürk Atalay**'ın kedi ve köpekleri parayla toplatmasıyla oldu. O zaman bütün girişimlerim sonuçsuz kaldı. Atalay, "Bütün belediyeler beni izlesin. Vazgeçmem, böyle yapacağım." dedi. 2000 liraya kedi, 4000 liraya köpek toplatıyordu. Tophane'nin şarapçı kesimine gün doğmuştu. Torbaları doldurup doldurup Belediye'ye getiriyorlardı. Bütün çabalarım boşa çıkıp hayvanların torbalarla getirildiğini görünce "Böyle yaşayamayacağım." dedim. Açlık grevi yapmaya karar verdim. Ama ben karar verdiğim zaman, açlık grevleri Türkiye'de bu kadar yaygınlaşmamıştı. Tek tük oluyordu ve ilgi çekiyordu. Buna karar verdim ama açlık grevi nedir, nasıl yapılır bilmiyordum. Benim gibi yaşam hakları savunucusu olan psikolog bir arkadaşım, **İbrahim Eren**'in telefonunu verdi. İbrahim'le tanışmam o zaman oldu. Bugüne kadar da dostluğumuz sürüyor. O zaman İbrahim'in Cihangir'de 'Yeşil Bizans' adında cafe-kültürevi karışımı bir yeri vardı. Orada açlık grevine başladık. **Refik Erduran**, **Ediz Hun**, **Hüseyin Hatemi**, **Prof. Dr. İsmet Sungurbey**, İstanbul milletvekilleri sürekli desteğe geliyordu. Günlük gazetelerden sürekli geliyorlardı. Açlık grevinin altıncı günüydü sanıyorum, **TRT**'den **Nurullah Kadiri** geldi kameramanla. "Belediye başkanıyla görüştüm. Hayvan toplamayı durdurdu. Siz bırakıyor musunuz?" dedi. "Kendisiyle görüşmeden bırakmayız." dedik. O gün belediye başkanıyla kameraların önünde görüştük. Basının önünde "Gerçekten bıraktığını, vazgeçtiğini, artık hayvanların toplanmaması gerektiğini" anlattı. TRT'de o gece, '80 ihtilalinden sonra yayınlanan ilk açlık grevi haberiydi o haber. Çünkü açlık grevleri yapılsa da haber olarak verilmiyordu. Protest eylemler ilk böyle başladı. İbrahim'in yeri bir okul gibiydi. O tarihlerde, GAP'ın son barajı olan Ilısu barajının altında kalacak olan Hasankeyf'i kurtarma çalışmaları sürdürülüyordu. Onunla ilgili etkinlikler de yapıyorduk. O dönemde **Yeşil Barış** diye de bir dergi çıkarıyordu İbrahim Eren. Her zaman olduğu gibi eşcinseller üzerinde de yoğun bir baskı vardı. Hatta yapılan bir basın toplantısı nedeniyle İbrahim Eren tutuklandı ve uzunca bir süre de Sağmalcılar'da kaldı. 1989'dan bu yana aşağı yukarı 12 yıldır devam ediyorum. Ama hobi gibi değil, 24 saat, bir yaşam tarzı şeklinde geçti 12 yıl. Haftaya bir eylem falan düşer anlatmaya kalksam.

"Onun ruh sağlığı bozuk, o deli" gibi insanların çok haklı olarak söyledikleri düşüncelere son derece katılıyorum. Çünkü bu ülkede insanlar ruh sağlıkları yerinde, üşütmeden yaşayabiliyorlarsa, bunu çok düşündürücü buluyorum. Ben öyle yaşayamıyorum, beni rahatsız ediyor birtakım şeyler. Giderek bu, her gördüğüm rahatsızlık verici olaya müdahale etme haline dönüşüyor bu. Refleks haline geliyor, tutamıyorsunuz kendinizi. Geçenlerde kızımla taksiye bindik. "Yollar tıkalı, sizi çevre yolundan götüreyim." dedi taksici. Şişli'den Fındıkzade'ye gidecektik. Tarlabaşı'ndan gitmek istedim ben. Ama Halıcıoğlu'nun oralardan dolaştırdı bizi. Eve geldiğimizde her zaman ödediğim paranın iki buçuk katının yazdığını gördüm taksimetrede. Sürekli gidip geldiğim için biliyorum ne kadar olduğunu. Çıkarıp her zaman verdiğim parayı verdim. Taksici, "Abla bak, kaç para yazıyor taksimetrede." dedi. "İyi de sen bana İstanbul turu attırdın. Ben sana bu kadar para veririm." dedim. Yüzüme bir baktı, tanıdı galiba. Bir de ben, 'bas hadi, yürü yürü' gibi şeyler söyleyince, 'başıma bela almayayım' diye düşündü galiba.

Kızıma, öldükten sonra beni bir tıp fakültesinde inceletmesi için vasiyetim var. Çünkü bir insan yemeden, uyumadan, sürekli üzülerek, yorularak, sürekli stres içinde nasıl yaşıyor bunun incelenmesi gerekiyor. Gece 4'te yatıyorum, sabah 8'de kalkıyorum. Zaten kabuslar görerek uyuyorum. Çünkü empati şeklinde yaşıyorum her şeyi.

Bir gece saat 11 gibiydi telefonum çaldı. Bir kadın, "Emel hanım, sizi Tuzla'dan arıyorum. Komşumuzun gelini bir senedir bodrum katta kilitli. Orada aç susuz, betonda kalıyor. Biraz da akli muvazenesi bozuk. Gelip geçtikçe bodrumun camından ekmek atıyorduk. Fakat kayınpederi bodrumun camına tahta çaktı. Bir haftadır orada aç susuz. Nereyi aradıysak bir şey yapamadık. Sonunda sizi aradık." dedi. Adresi alıp ertesi gün Tuzla'ya Emniyet Müdürlüğü'ne gittim. O dönemin emniyet müdürü **Nejat Öztamer**'e, "Bana bir polis ekibi verin. Kadın belki de öldü içeride, bir haftadır aç susuz. Zaten bir senedir de bu durumda. Gidip kurtarayım." dedim. "Yok, sizin yanınıza polis ekibi veremem. Dilekçe yazıp savcıya götürün, savcı bize havale etsin, ancak o zaman size polis ekibi verebiliriz." dedi. Kadın belki de ölüyor. Belki zor kurtaracağız, hastaneye yetiştireceğiz. "Yok, öyle yapmayacağım." dedim. "Ne yapacaksın?" dedi. "Ben şimdi gidip orayı dağıtacağım, sen de ekibi yollayacaksın." dedim. Bir baktım yola çıkınca, iki ekip bizim arabanın arkasından geliyor. Gittim, tahtaları, kapıları açtım. Bir gazete kağıdı bile yok ki üzerinde yaşasın. Bir senedir betonun üzerinde; genç, 35 yaşlarında, **Zeynep Karaca** isminde bir kadıncağız. Bir yıldır üstüne pislemiş. İnanılmaz, anlatılacak gibi bir durum değil. Polisler ağızlarını burunlarını kapatarak geri kaçtılar. Kadını aldım, arabaya bindirip emniyet müdürlüğüne getirdim. Emniyet müdürü kadının halini görünce ağlamaya başladı; "Emel hanım çok özür dileriz. Bilemezdik böyle olduğunu." dedi. Hemen kadına kebaplar falan söyledi. Kadın yalın ayaktı, emniyet müdürü üst kattaki istirahat odasından terliklerini getirtti. Yemekler geldi ama kadın yemeğe bakmadı yalnızca su içti. Kadını oradan aldım, Kartal Devlet Hastanesi'ne götürdüm. Oradan Erenköy'e havale ettirdik. Erenköy'de, "Kocasının sigorta kartı varsa alırız." dediler. Zaten kadını kocası getirmiş bu hale, onun elinden kurtardık, sabahın köründe yola çıkmışım, bitmiş vaziyetteyim, yaşadığımın da etkisiyle titriyorum. "Bu kadını buraya kadar getirdim. Bundan sonrası size ait." dedim. Bu olay olalı herhalde iki yıla yaklaşmıştır, bu olayı ihbar eden komşuları hala beni ararlar. Yani yalnızca hayvan falan değil, biraz duyarlıysanız müdahale etmemeniz mümkün değil.

Marksist ideoloji hayvan haklarıyla çok da çakışmıyor, hayvanları çok koruduğunu düşünmüyorum. Onlar, işçilerin et de yemesinden yanalar. Belki bazı yönleriyle Marksist ideolojinin yanında olabilirim ama öyle açıklanamam.

İktisatçıyım. Geç dönem öğrencilik yaşadım. Mesela Berhan Şimşek akşam lisesinden okul arkadaşım. Eski devlet bakanı Mehmet Sevigen, okul arkadaşım. Yarım bıraktığım eğitimimi evlenip ayrıldıktan, çoluk çocuğa karıştıktan, sinemacılık yaptıktan sonra tamamladım. İyi ki de öyle olmuş. Çünkü genç öğrenciyken okumanın tadına çok da varamıyorsunuz diye düşünüyorum. Sonradan çok isteyerek yaptığınız, devam ettirdiğiniz için okullar bitmesin istiyorsunuz.

Evli bir kızım var. Zaten tek çocuğum o. Nüfus planlamasından yanayım. Üç aylık da bir torunum var, Simurg. Otuz kuş, kuşların kralı demek Simurg. Herhalde benim torunumun da adı olsa olsa öyle bir şey olurdu diye düşünüyorum. Nüfus memurluğunda sorun çıktı ama ısrarlıyız, adı **Simurg** olacak. Şu anda üç aylık, eğer kabul etmezlerse yedi yaşına kadar onun da mücadelesini veririm.

Sinemaya, aile dostumuz Altan Erbulak'ın **Feryat** adlı filminde oynayarak başladım. O filmde **Yılmaz Güney** de reji asistanıydı. Gençlik yıllarımda medyanın çok içinde oldum. Benim o dönemde beraber olduğum insanlar, şu anda medyada duayen diye anılıyorlar. O dönemde çıkan **Yeni Sabah** gazetesindeki kadroyla çok iyi ilişkilerim vardı. Öğle yemeklerini hep orada yerdim. Çok iyi bir kadro vardı orada; **Oğuz Aral**, **Tekin Aral**, **Kadri Yurdatap**, **Altan Erbulak**, **Çetin Özkırım**, **Vural Sözer**... O dönemde her şey çok hızlıydı. Gazeteler günde çift baskı yapıyordu. Tam 60 ihtilali dönemleriydi. Ünlü karikatüristimiz **Ali Ulvi** bir gün koşa koşa Yeni Sabah'a geldi. O zaman Yeni Sabah, Cumhuriyet'in karşısındaydı. Bir karikatüründen dolayı polisler Ali Ulvi'yi almaya gelmişler, o da Yeni Sabah'a saklanmıştı.

O filmden sonra altmışa yakın filmle sinema macerası devam etti. Şu anda televizyonda oynayanlar var. Mesela **Ayhan Işık**'la **Avare Mustafa**, **Çolpan İlhan**'la **Cumbadan Rumbaya**, **Fikret Hakan**'la **Şeytan'ın Kılıcı**, **Hüseyin Peyda** ile **Kaderime Ağlarım**, **Feridun Karakaya**'yla **Cilalı İbo Perili Köşkte**, **Kenan Pars**'la **Vahşi Kız**. Bunlarda genelde başrol ya da ikinci derecede veya paylaşılan rollerde oynadım.

Oyunculuğu ciddiye almadığım için genelde rahat oynuyordum diye düşünüyorum. O dönemde benim içinde olduğum kesim, film piyasasının çok önde gelen isimleriydi. Mesela kirasına ortak olarak bir yazıhane tuttuk; **Demirtaş Ceyhun**, **Tarık Dursun K.**, **Ahmet Mekin**, **Nejat Saydam**, **Nuri Ergün**... Dostluğumuz hala sürer. Mesela Ahmet Mekin kızımın nikah şahididir. Çok sık film çevrilen bir dönemdi. Çok da fazla adapte olamadım açıkçası. Kendi grubumun dışındaki çevreye çok fazla ayak uyduramadım diye düşünüyorum ki, yarım kalan tahsilimi devam ettirmek istedim. Sinemaya küskün değilim. Geçenlerde birkaç dizide oynadım; **Böyle mi Olacaktı**, **Affet Bizi Hocam**.

O dönemde, Türkiye'nin en iyi film şirketlerinde oynuyordum. **Zeki Müren**'in

film yaptığı tek şirket var; **Kemal Film**, ben orada başrol oynuyordum. **Türker İnanoğlu** da benim daha önce Diyarbakır'da falan film yaptığım rejisör **Nişan Hançer**'in asistanı. Ve ilk defa kendisi rejisörlük yapacak. Benim bir arada olduğum kadro da Türker'i kardeş gibi tutuyor. Türker "İlk filmimde sen oyna."diyor. Türker'i kıramama adına oynuyorum. Çünkü Türker'in rejisörlük yapacağı şirket, çok küçük bir şirket. Başrol oyuncusuna ayırdığı para da çok küçük. Belirli bir rakama kadar gelmiştim. "Burada senin hatırın için oynayacağım ve para da almayacağım." dedim Türker'e. Çünkü almamak daha iyi, alırsam yine o paraya dönmek zorunda kalacağım. O arada da **Türkan Şoray**'lar bizim kiracımız. Türkan sinemaya da çok meraklı, bütün günümüz beraber geçiyordu. Benden üç yaş küçüktü. O sene, orta ikiye ikinci sene gidiyordu. Çok yalvarıyor falan, Türker'in o filminde, **Köyde Bir Kız Sevdim**'de, bir kız arkadaş rolü var hep yanımda, Türkan'ın oynamasını istedim o rolü. Bu konu öyle yıllardır anlatıldığı gibi falan değil. Üzerinden bunca sene geçmiş, Türkan da Türkan Şoray olmuş... Açıkçası onun konumunda olsam da bana sorsalar, geçen akşam **Bir Yudum İnsan**'da anlattığı gibi anlatmam doğruları söylerdim. Eğer seyircisine, Türk halkına saygısı vardıysa öyle yapmalıydı. Hiç yakıştıramadım açıkçası. İşin garip tarafı, öyle bir yalan da söylüyor ki herkes biliyor yalan olduğunu. O dönemde Türk sinemasında olanlar hala bugün Türk sinemasındalar. Nasıl yakıştırıyor kendine. "Onun Emel ablanın rolü olduğunu beş yıl sonra öğrendim." diyor. Hiç değilse orada "Çok hevesliydim, çok da gençtim, böyle bir hata yaptım." de. Ne olacak ki. Bana sorsalar öyle derdim. Filme başlamıştık, basın ilanları, film fotoğrafları gazetelerde yayınlanmıştı. Ondan sonra zaten çok sıcak olmadığım bir alanla arama iyice soğukluk girdi. Öylece koptum. O filmden sonra birkaç filmde daha oynadım; anlaşmalarım vardı. Onları tamamladım, ondan sonra film çevirmedim. Şu anda kırgın değilim. Kırgınlığı o zaman yaşamış oluyorsunuz. Yapılmaması gereken bir şey etik anlamda. 24 saat bir arada, aynı evde yaşadığın bir insan. Açıkçası o dönem canım sıkıldı, o dönem bunu açıkça ifade etmesem de. Çünkü çok istediğim bir rol falan değildi. Bana söylenseydi yine aynı şey olabilirdi, bunları yaşamaya gerek kalmazdı. O dönemden bu döneme kadar bu olay basına yansıdı. O dönemde yapılan bir röportajında "Emel Yıldız'ın rolünü oynadınız, bu onu etkiledi mi?" diye soruyorlar, "Hayır, sanmıyorum. Çünkü hala film çevirmeye devam ediyor." diyor. Ama şimdi "Beş sene sonra öğrendim." diyor. Küsmedik. Görüşmedim ama rastlaştığımız zaman konuştuk. O zaman kızdım gibi hatırlıyorum. O gün Türker'le anlaşıyorlar; eşyaları bizde kalarak Türker'in evine yerleşiyorlar. Ama ne yazık ki o dönemlerde Türker İnanoğlu'nun Aysel Tanju ile bir birlikteliği var ama araları açık. Aysel Tanju bunu öğrenip gelince, Türkan kapı önüne konmuş gibi bir durum yaratıldı. Zaten bu biliniyordu. Türkan, uyanıklık yaptığını sanarak böyle bir şey yaptı herhalde. Aslında zaten amaç, Aysel Tanju'yu kızdırıp da geri dönmesini temin etmekti diye...

Başıma gelenler sayfalara sığmaz. Akşam seyrettiğim haber yüzünden ertesi gün **Elazığ**'ın **Maden** ilçesine yola çıktım bir keresinde. **Maden** bir ilçe, hayli de uzak Elazığ'a ve ben o ilçede kalamam. Çünkü belediye başkanıyla olaylıyım. Maden'den tekrar Elazığ'a kapağı atmam gerekiyor. Çünkü orada yatamam, başıma ne geleceği belli değil. Kar diz boyu, üç kere jandarma çeviriyor. Dağlarda olaylar var. Herkes "Oraya gidilir mi, aralık ayında" diyor. Otelden **Mehmet Sevigen**'i arıyorum, çünkü Maden'in belediye başkanı kadın ve CHP'li . "Deniz Baykal'la görüştüm, onu şöyle yapıcaz, böyle yapıcaz" dedi. **Bekir Coşkun**'u aradım "Tamam, Deniz Baykal'ın haberi var." dedi ve kadına hiçbir şey yapılmadı. Çünkü kadın yalan söylüyordu. Kuduz var diyordu. Raporu görmek istedim. Kuduz, ihbarı mecburi bir hastalık olduğu için Elazığ'da Sağlık Müdürlüğü'nden, Sağlık Müdürü Doktor **Leyla Beritanlı** ile görüştüm. Kuduz olaylarının ilçelerdeki incelemesini yaptıktan sonra Leyla Beritanlı, "Üç yıldır Elazığ ve çevresinde hiç kuduza rastlanmadı." dedi.

Sakarya ilinin Taraklı ilçe belediye başkanına makamında hakaret ettiğim için yedi ay hapis cezası aldım. Şu anda temyizde. Zaten daha önce adliyede olay çıkardığım için aldığım bir ceza vardı. Bu nedenle Taraklı'daki tecil edilmedi. Olaylar çok ama... Televizyonda gördüm, adam beş yüz bin liraya hayvanları toplatıyor halka. Sordum kendisine makamında, "Belediye meclisinden karar aldınız mı bunu yapmak için?" "Hayır, parayı kendi cebimden veriyorum." dedi. O zaman "İyi bak ne güzel, köpekler beş yüz bin lira ediyor ama sen beş para etmiyorsun." dedim. Ondan sonra 7 ay ceza aldım. Bu protest eylemlerde yıllardır akıl almaz şeyler yaşandı. Bir keresinde de köpeğe kalp kapakçığı nakli yapıldığı gösteriliyor. Kocaeli Üniversitesi'nden de bir doktor da duruyor başında, veterinerlik fakültesinde yapılıyor. Ertesi gün köpeği ziyarete gittim, "Kan uyuşmazlığından öldü." dediler. "Neden uyuşmadı?" dedim. "Köpekler insanlar gibi değil, 500 çeşit kan var." dediler. "Peki neden ona uygun kan bulup da yapmadınız?" derken biz kapıştık. Bana cevap vermek istemedi ameliyatı yapan doçent. Biz kapışınca, beni alıp Avcılar karakoluna götürdüler. Bu da yanına bir doçent arkadaşını şahit aldı. Zannetti ki karakola gidince sus pus olacağım. Karakolda ben, "Seni Hitler'in faşist veterineri" diye bağırmaya başlayınca, vazgeçip davadan gittiler.

Bizim jenerasyonun ortadan kalkmasını istiyorum. Her ne şekilde öleceklerse ölüp gitsinler. Bütün halk, bürokrat, politikacı kesimiyle ne zaman bizim jenerasyon ortadan kalkacak, yeni gelen jenerasyondan bir şeyler ümit ediyorum. Gençlerden çok umutluyum. Eğitim eğitim diyorlar. Eğitime aileden başlamak gerekiyor. Böyle değişerek birkaç nesil sonunda, eğer doğanın da ömrü varsa daha iyi şeyler yapılır.

Bugün tekniğin öncüleri olan kıyım araçları, (hidrojen, nötron bombaları, atomik denizaltılar, kimyasal silahlar) birkaç kuşak sonra ilkel kalacak. Varolan toplumsal konumumuz bunlara karşı koyabilmek için yetersizdir. Olaylar da bunu kanıtlıyor (Taksim eylemi). Kapitalizm doğası gereği her teknik ilerlemeyi otoriter ve yıkıcı bir amaç için kullanıyor. Yıkıcılığı, yalnızca insanların değil, bütün türlerin yaşamının bağlı olduğu doğanın geleceğine ilişkin söylüyorum. Bomba veya antibiyotik, uyuşturucu gaz veya kimyasal gübre, radar veya telefon arasında tartışılacak hiçbir fark yok. İnsana yarar sağlayan birkaç teknik ilerleme, tarihte hiç görülmediği ölçüde insanı yutan ve sindiren bir yıkım denizinde su damlacığı gibidir. Geçtiğimiz günlerde Nükleer Karşıtı Platform'un Taksim'de gerçekleştirdiği protestoya katıldım. Sayı itibariyle polisler eylemcilerden fazlaydı. Basın açıklaması sırasında gözaltılar başladı. Polis çemberini yardığımızda yanımda Ender Eren vardı. Gözaltına alınanların götürüldüğü karakola gittik. Bir grup AGF'li genç, polis otosuna bindirilmek üzereydi. Karakoldan muhtemelen hastaneye götürülüyordu. Avukat temini için İ.H.D'ye geçtik. Zaten biz gelmeden bir grup oraya gelmiş, gereken yapılıyordu. Akşam üzeri de gözaltına alınanlar serbest bırakıldı. Yani günümüz koşullarında her mücadele, geçiş döneminin iyi bilinen verileriyle karşılaşıyordu. Gene de bu olumsuzluklar iradi yapımızda ve otoriteye karşı koyma kapasitemizde güç kaybı yaratmamalı diye düşünüyorum. Ama Enerji Bakanı Cumhur Ersümer, nükleer santral yapımı konusunda, kendisini yalnızca Allah'ın durdurabileceğini söylüyor. İnşallah!!!

Boydaşım Alp Tamer Ulukılıç

NİHAT GENÇ

Çok satan bir gençlik-mizah dergisinde kırkını geçmiş en yaşlı yazar-çizeriz. Espri, şaka yapılması gereken bu yerde, sadece ikimiz, artık jandarma dayağına dönüşen çizgi ve yazılarımızla bitmeyen bir öfke sergiliyoruz. Hatta, espri, şaka yaparak büyük beğeni kitlesi toplayan genç çizerleri bir şekilde haşlıyor, eğlenecek zaman mı, deyip onların neşesini hasetle kıskanıyor, kudurmuş öfkemizle, habersiz, tertemiz bir genç nesli de her hafta acımasızca dövüyoruz.

Öfkemiz artık siyasi, coğrafi boyutlarını çoktan aştı. Yüzyılları kalın, küflenmiş taş katedralleriyle döven Katolik bir öfkeye dönüşüyoruz. Öfkemiz bizi de sakatlıyor. Buna rağmen tedaviye yanaşmıyoruz. Çünkü bu öfke "evrensel" değil, coğrafi bir öfke, ve bundan bizler sorumlu değiliz. Alp'in resimlerine derinden bakıyorum, öfkemiz hangi parçacıklardan oluşuyor, boyalarını, renklerini zihnimdeki haritaya yerleştirebilmem için müneccime gitmem gerekiyor. Kur'an meleklerin nurdan, cinlerin ateşten, insanların topraktan yaratıldığını söyler. Keşke yaratılmışlar bu kadarla kalsaydı, devleti kim yarattı. Sapkın, nursuz, çirkin, kötü, hırsız, cellat, sansürcü, medyayı kim yarattı. Cin, melek, insan yaratılınca, "düşlerimiz de" bizden önce yaratılmış oluyor. Artık görebileceğimiz tek rüya, cinlerin, meleklerin ve devletin kuşattığı insan! Bu kuşatma coğrafyamızın tarihine, imparatorluklarına, şiirine, karakterine ruhunu verdi. Göremiyoruz, anlamıyoruz. Dumansız bir ateşten yaratılmış olmalılar. Büyücü gibi gizli buyruklarla yaşıyorlar, tutamıyoruz. Ama, korkunç devasa, nükleer atık zehiri gibi beynimize sızıp, hayallerimizi eğri büğrü şekilsiz, uzaysı, biçimsiz düşlerin, öfkelerin içine sokuyorlar!

Biz, kırkını geçmişler, eziyet ve işkenceyle öldürülen bir coğrafyada, tarihin hiçbir dönemiyle kıyaslanmayacak denli, ölüm, yoksulluk, mezarlık gördük, bu, sırtımızda bir "yük" değil, "yokedici", ve hiçbir sanatçının tek başına taşıyamayacağı, benzersiz ahlaksızlığıyla hepimizi "boğuveren" bir tarihsel mirastır!

Küçücük evlerinde yokedici bu yükü paylaşılmamış insanlarımız o denli ağır, satırsı, cellatsı kayaların altında kaldılar ki, bu coğrafyadaki insanların yüzündeki acının, gülüşün biçimi kaybolmak üzere! Suratlarında bir eşek şakası mı, yoksa durmaksızın komik bir şeye mi gülüyorlar, musalla taşları gibi çevrilmiş eski resimlerin anılarında!

İşte bu yüzden, Alp'in resimlerinde çocuklar, tabiatın insanoğluna bağışladığı mucizevi bir mesaj, en tatlı varlıklar değil, bir felaket tellalının habercisi gibi dururlar. Resmi giyimli insanlar "Deccal" gibidir. Alp'in tabiatında, rüzgarın esintisi, derenin mırın mırın okşayıcısı akıntısı neden yoktur. Tuhaf bir kare kova içinden çıkan küçük bir borudan akan su, ne kadar ürkütücü. Geçen zaman, tabiatın binbir renkli dönüşümü, iklim, eşsiz dağların sızılı heybeti, insan yüzünde tatlılıkla yaşlanan fırtınalı çizgiler değil, kare kovanın içinden dökülen, süprüntü, pislik, bıkkınlık verici işkence aleti gibi gösterilir. İlkel bir laboratuvar aletine benzeyen kovanın içinden dökülen bu suya karşı ne kadar savunmasız. Kezzap gibi tuhaf bir sinsilikle resimlerinde baş köşeye kurulmuş. Öfkemizin parçacıkları, bu anlarımızı, saniyelerimizi, molekülleştirip, hayatın kendisinden bütünüyle 'kuşkuya düşmemize' zorluyor. Vakit geçirmeksizin o aleti bu resimlerden çıkarmamız gerekiyor!

Peki bunu başaracak düşlerimiz var mı? Alp, hepimizi düşlerimizin ortak coğrafyasına dere kenarlarına götürüyor. Dere, hepimizin tanıdığı, piknikvari, ya da kebapçı dükkanlarının duvarlarındaki peyzajlarda dahi anlatılan aynı ortak düşsel mekandır. Huzurlu, dingin akışı muhteşem bir sadelikle önümüzden sonsuza doğru geçiverir. Ulus devleti, genç bir aileyi, baba-çocuğu, dalaşmayı, bürokratı, işportacıyı, toplumsal alandan hemen herkesi düşsel deresinin kenarına götürür. Hadi, tatlıca eğlenin, girin tabiatın koynuna, hadi tatlıca yaşlanın, der, ya da hadi sizi de bu tabiat doğurdu, konuşun onunla, der! Ancak, insanlar dere kenarına zorla getirilmiş gibi, itirazsız ordalar! Duruşları, bakışları, bozuktur ve asla bu düşler sürrealist değil, tabiatın ahlakına ters düşen toplumsal gerçeğimizdir.

Huzurlu sessizliğiyle ırmak kenarı, düşlerimizden kürtajla, erken vakit neşterle kazınıp alınmış gibidir. Biz ordayız ama, tabiatın, zamanla Tanrı'yla, içten bir tanışıklık içinde değiliz. Tanımıyoruz artık oralarını... Oralar, ölmüş bir zaman içinde akıyor! Orasız bir hayat! Irmak kenarına şahsi, sosyal, siyasi, kültürel ahlaki sorunlarımızı deşmeden, tartışmadan, onurla kendimizle hesaplaşmadan erken mi geldik. Ya da birileri bizi iteleyerek zorla mı götürüyor oraya! Çünkü, dünyamızla aynı anda, aynı zamanda değiliz.

Yoksa, çağı yakalamak gibi bir köylü dalevarasıyla hilekâr-ahlaksız bir koşuyu modernizm sanıp açıldık kendimizden, açıldık insan oluşumuzdan ve derenin sessiz akıntısı çok gerilerde kaldı. Bozuk öfkemizin sebebi, Tanrı'yla ya da birbirimizle tabiatın o en saygıdeğer en ağır kıyılarında bulaşamayışımız. Bizden önce yaratılanlar bizi kuşatan tarihsel miras, yaşadığımız bu eşsiz cennetle bizi kavuşturmadan, önce duruşlarımızı, düşlerimizi bozuyor, sonra bertaraf ediyor. Alp'in resimleri postmodern bir hasret, postmodern bir gurbet, postmodern bir gariplik sergiliyor. Yüzyıllardır bu binyıllık coğrafyada da zaten, insanımız, çiçeğe, çocuğa, aileye, tabiata, huzura, hasret, gurbet gariplik içinde yüzlerce acı türkü bırakarak çekip gittiler. Ama işte bazen birkaç sanatçı, saldırgan boyalarıyla öfkesini renklere, tarihin aynı zehir ağusuna boşaltmadan edemiyor. Orayı çok özlüyoruz, ama bu bozuk suratlarımızla henüz bir "Sevgiliye", aşığa hiç benzemiyoruz!

Öküz 71 / Nisan 2000

kötü Şair Şerafettin DEVRİK DAĞ

ŞİİR VE OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA: ABDULLAH ERASLAN

Kosova'da Aşk

paramparçayım
artık peşimi bırakın
bekledim, bekliyorum
beklememek
bana öyle bakma
demiştin
ben sana öyle
BAKIYORUM
bira içmekte miyim
yoksa
şehirde kimse kalmadı mı?
sen konuşuyorsun
kimle
ben susuyorum
her zamanki huzurlu
ülkemde
ülkem de mi?
hangisi?
Kosova mı?
Kosova günlerinde aşk
mümkün mü bu?
seni bağımsız ve nankör
bir kedi gibi
Kosova günlerinde
seviyorum.

banyo küvetinin kadehi gibi
suyla doluyorum ansızın
ışıtıyorsun beni
balarıları gibi
karnından şifa çıkıyor senin
mümkün mü bu
Kosova yaşlarında aşk mümkün mü?

Lale Müldür

İÇİMDE BİR DAĞ DEVRİLİYOR

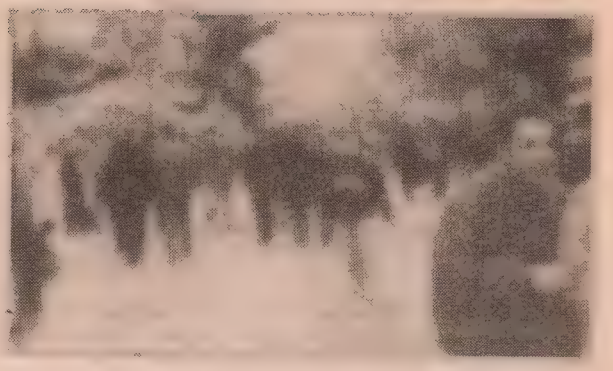

KAÇIN FARELER, ÇAKALLAR, TİLKİLER...

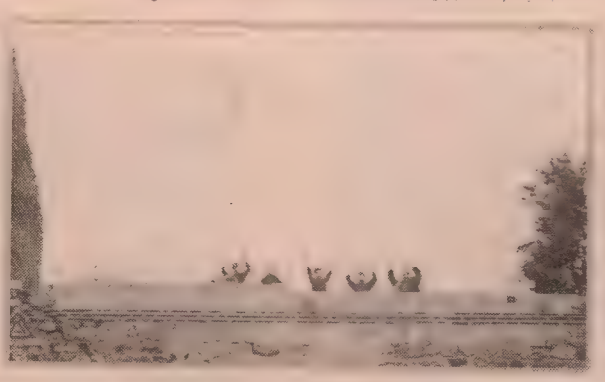

ÇEKİLİN FİDANLAR KIYILARIMDAN

DÜZLÜKLER KENDİNİZİ BERİ ALIN

HEY KENDİNİ ZOR ISLATAN DERE / BİRAZ BANA DOĞRU KAY

AH ÖTELER... BENİ ALIP GÖTÜRENLER

İÇİMDE BİR DAĞ DEVRİLİYOR

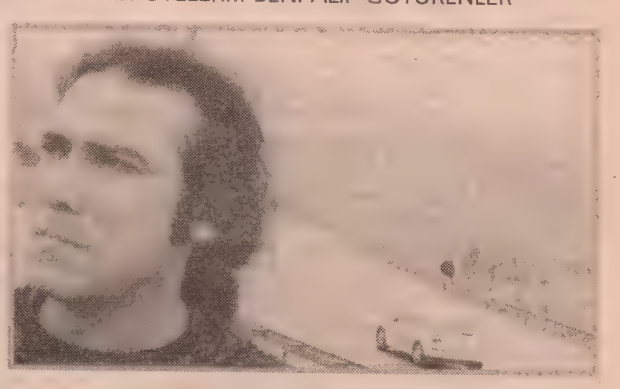

SEVAPLARINIZI ALIP KAÇIN BENDEN.

CEHENNEM GİBİ YANSAM DA GÜNAHLARINIZDAN / DÖNMEYİN GERİYE...

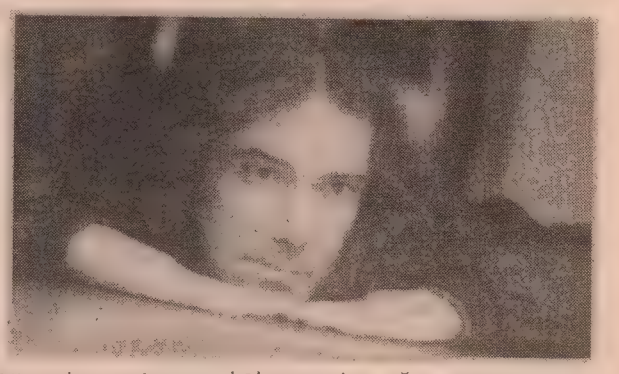

İÇİMDEKİ DAĞ DEVRİLDİ

ŞİMDİ TANRILARINIZI ÇAĞIRIN BANA

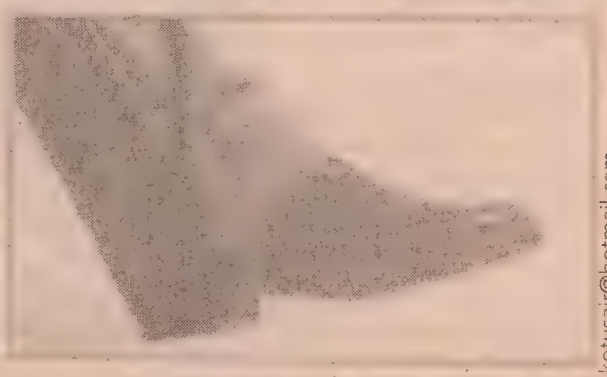

AYAKKABILARIMI BOYASINLAR...

kotusair@hotmail.com

Ben Yazar Olsam

ALTAY MARTI

Eski telaşım yok artık. Hayatım birazcık iyileşti ve ben buna çok alıştığım için her gün aynı yoldan adeta bir gezintiye çıkmış gibi geliyor ve beni bekleyen iki katlı yeşil otobüse binip işime gidiyorum. Kendimle çok meşgûl değilim. Rahatsızlıklarımın ezeli ve ebedi olduğunu anladığımdan bu yana, kendimi bir tarafa koyup çevreyle ilgileniyorum nicedir.

Uzun bir sokak boyunca vitrinlerinde her renkten, her modadan giysiler taşıyan alımlı mankenlerin olduğu giyim mağazalarının arsız görünüşlü esnaflarına hiç alıcı gözle bakmadım. Büyük ihtimalle dükkânlarının genişliği ve gündüz bile yanan ışıkları değersiz kıldı onları gözümde. Bana göre onların başkalarına anlattıkları hikâyelerin içinde mutlaka ihtiras vardı. Şüphesiz onlar da eşyayla haşır neşirdiler; fakat narin değildiler.

Satıcılara ise hiç kıyamadım. Hâlâ yaratıldıkları akıl ve ruhlarıyla yaşıyorlardı; sevgililerine çoktan kavuşmuşlar, günâhlarından arınıp arınmadıklarının farkında bile olmamışlar, ülkenin sosyo-ekonomik, politik ve kültürel hayatı üzerinde hiç kafa yormamışlardı. Satıcılar geçmişe de kaçmak istemiyorlardı, geleceğe de. Hava ister güneşli, ister kapalı, isterse de parçalı bulutlu olsun, onlar gözlerine kestirdikleri balıklara sahip olmak için denize saldıran martılar gibiydiler.

Yanlarından geçip giderken "hayalleriyle düşünen" insanlar grubuna mensup olduğumun hiçbiri farkında değildi herhalde. Sokağın caddeye açıldığı köşede kımıltısız duran yaşlı piyangocu hariç. Benim bir piyango tarihim vardır ve tahminimce bu piyangocu bunu seziyordu. Onun nazarında hülyalı bir müşteri olmanın ötesindeydim. Her zaman bana şans diler, her zaman saygılı davranır, asla yırtık veya eski para üstü vermez, listeyi aldığımın ertesi gününde yanına uğradığımda yeni biletler alıyorsam, amorti bile çıkmadığını anladığından üzülür, bunu belli etmemeye çalışır, ama düpedüz kendini suçlu hissederdi. Bunu, bilet destesini, tüm numaraları görebileceğim şekilde iyice açıp yüzüme doğru uzatmasından anlardım. Bu tavrıyla "dikkatli bak, çıkabilecek olanı seç" demek isterdi sanki. Bense gizli kumarbazlığımı bastırmak istermişcesine umursamaz bir şekilde rastgele, bazen en baştakiyle en sondakini, bazen yanyana duran ikisini alırdım. Bu davranışımla şöyle düşünmesini isterdim: "Bak babalık! Senin karşında davranış ya da karakter bozukluğu olan biri yok. Hele aşırı para hırsı olan biri hiç yok. Eğer her on günde bir buraya damlıyorsam: Bir: Alışkanlık, iki: Heyecanı seviyorum."

Satıcılara kıyamam dedim ama, duráğa yetişene dek sağlı sollu sıralanmış diğer piyangoculardan, belki de ellerinde fazla bilet kaldığı zaman panikleyip aşırı çığırtkanlık yaptıkları ve kaderlerine karşı çıktıkları için, hiç bilet almadığımı şimdi hatırladım. Ayrıca kestaneciler ve simitçilerle de hiç ilişkimin olmadığını, dolayısıyla hiç ayaküstü konuşma bile yapmadığımızı; onların ses tonu, şiveleri ve vücut hareketlerinden mutlu mu mutsuz mu olduklarını çıkaramadığımı söylemek isterim. Ama kör sakızcı başka. Kumral bir gençtir, üzerinde yaz-kış aynı gri takım elbise vardır. Bir elinde şekersiz sakızlarla dolu kutusu, diğer elinde önüne, sağına, soluna vurduğu beyaz bastonuyla bağırır: "Al, sakız onbin, sakız onbin!" O öyle bağırdıkça ben dayanamam, üç-beş sakız alırım. Asla fazla para verip "üstü kalsın" demem. Tam beş yıl yaz tatillerinde sakız sattım ben de. Bunu yapan müşterilere her onurlu sakızcı gibi "ben dilenci değilim" derdim. Üstelik bende körlük de yoktu. Ne diye genç bir adamın alınteriyle bir şeyler kazanma çabasını küçümseyeyim ki!

Yol üstünde dikkatimi çeken başka bir satıcı ise orta yaşlı bir adamdı. Giyimi kuşamı iyi olduğundan sattığı şeyin en çok kendisine yakışacağını düşündüğüm olmuştur. Deri çanta satardı bu kibar adam. İki mağaza vitrininin arasındaki bir apartman boşluğunda gizlenmiş gibi, yaptığından utanıyormuş gibi dururdu hep. Fakat gözleri başkaydı. O boşluğun önünden geçen herkese doğru bir adım atıp "Deri, deriler" diye fısıldarken gözleri yanıp söner, hatta yalvarırdı. "Almıyorsanız bile hiç değilse bir bakın." derdi. "Hem sonra bir tane bile satsam bana yeter. Fazlasında gözüm yok." Şunu itiraf etmeliyim ki, oradan her geçişte çantalardan çok adama baktığımdan mallarının kalitesi hakkında hiçbir fikrim oluşmadı.

Caddenin en delifişek satıcısı ise hımbıl görünüşlü, bir gözü şehlâ ve insana hiç güven vermeyen bir gençti. İki yıl içinde dört ayrı mal sattı: Beşi aynı pakette ve yarı fiyatına diş fırçaları, her eve lâzım olan televizyon anteni, bir milyona değil beş yüz bine almamız gereken kalem ve filtreli sigara biçiminde çakmaklar ve son olarak yüzlerce kez traş olabileceğimiz elektrikli traş makinesi. Aşırı çaçaron olduğu gibi sevimli bir yanı da vardı. Müşteri demek onun için hödük demekti. Avına pençesini geçirdi mi, şehla gözü Deccal gibi bakmaktan vazgeçer, sesi yumuşar, başlardı malının ne denli hünerli ve ucuz olduğunu anlatmaya. Olmadık numaralarla aklını çelmeye çalıştığı insanlara acırdım çoğu zaman. Daha doğrusu acımayı öğrenmiştim, çünkü bana sattığı traş makinesiyle sadece üç kere traş olabildim, o da sakallarım sanki dibinden yolunuyormuşçasına ıstırap duyarak. Sonra makine sonsuza dek sustu.

Ben yazar olsam kahramanlarımın, yaşanan zamanın kıymetini anlayabilmelerini sağlamak için onlarda mutlaka tarih bilincinin olması gerektiğine inanırım. Taberî'yi okuturum meselâ onlara. Böylece çoğu Allah'ın her şeyden önce kalemi yarattığını ve ona "kaderi yaz" diye buyurduğunu ve Adem'in Cuma gününün son saatinde aceleyle çamurdan yaratıldığını öğrenmiş olurlar ki, bu da onların süreğen birer zavallı olduklarının çok çabuk farkına varmalarını sağlar. İnsan geceden bile acizdir, hele şeytanın yanında tamamen acınası bir mahlûktur.

Kahramanlarım bir felâket artığı olduklarını hiç akıllarından çıkarmamalı ve Nuh'un üç katlı gemisinin güvertesinden, gemiye en önce binen hayvan olan karıncayla, en son binen eşeğe dek tüm hayvanoğlu hayvanları seyretmekle yetinip ve asırlar boyu sürecek olan ibadet hazırlıklarına başlayabilmelidirler ki, yalnızca kıyamet gününde ortaya çıkacak olan iki cüce, Yecüc ve Mecüc'ü görmesinler ve huzur içinde ölebilsinler.

Önemli olan ışıktır. Işık erimedir ve nihayetinde Tanrıyla kaynaşmaktır. Bunu kahramanlarıma Taberî öğretebilir. Böylece zamanın, mekânın ve dünyanın önemi kalmaz. Erkek olsun, kadın olsun hiçbir kahramanım asla, kimilerince İslâmın Darwin'i-Marx'ı diye nitelenen, Haldun'un izini sürmemelidir. Çünkü hikâyenin örgüsü bozulur. Hikâye deyip geçmeyin. Yaşamın kendisi inanılması güç ve akıl almaz derecede anlamsız ama maalesef zorunlu koskoca bir hikâyedir.

Ben yazar olsam herhalde roman yazarım ve romanımda olay Osmanlılar döneminde geçebilir. İstanbul'un yangınları ve vebası çok işlenegelmiş fondaki felâketler olduğu için bir kez depremden bahsederim. "Küçük Kıyamet"in eşyayı ve insanı nasıl yerle bir ettiğini sayfalarca anlatırım. Burada eşyadan kastım şu olur: Ahşap konaklar, İran halıları, Çin vazoları ve Çem-i bülbüller - (Enfiye kutusu daha çok Rus romanlarında geçiyor, onu kullanmam.) Kahramanlarımın bir kısmı başmabeyinci, haseki, şeyhülislam ve sikkezen de olsalar onların insanlık hallerine öyle bir derinlik katarım ki hiçbiri diğeri olmak için çırpınmaz. Evet, bunu yaparım.

Bir romanı roman yapan, yüzyıl geçse de onu okutabilen ne olabilir? İçinde şehvet, cinayet, gizem ve şiddetin olması.

"Bu dünya olabileceğinin en iyisidir" diyen iyimser Leibniz'e çok sinirlenen ve o sinirle oturup Candide'i yazan Voltaire'in kahramanları huzuru sonunda İstanbul'da çiftçilik yapan bir sofinin bahçesinde bulurlar. Sır çözülmüştür, hayat anlam bulmuştur. Benim kahramanlarım da başlarına üşüşen, kâbus görmelerine sebep olan kâinatın gizemini kavrayabilmek için yüzlerini Allah'a dönebilirler. Çünkü Allah yeryüzünden meleklerine getirttiği topraktan yaptığı ve kırk gün kurumaya bıraktığı aciz bir cesede ruh vermekle kalmamış, meleklerin de ona secde etmelerini buyurmuştur. Biz yeryüzüne karıncalar, serviler, erguvanlarla yayıldık diye suçlu değiliz, çünkü sırrımız yok. Gizem bir oyundur. Biçare insanların sevdiği bir oyun.

Zaman, özgürlüğümüzden de önemli olduğunu hep hissettirerek geçip gidiyor ve bir cinayetin hangi çağda işlenmiş olduğu hiç önemli değil. Browning'le üç el ateş etmezsin de adama, yağlı kement atarsın boynuna. Ve romandaki katil, mizahçıların sıkça söylediği gibi, asla uşak olmamalı. Herkes katil olabilir, yeter ki ortada maktül adayı olsun. Hatta katil tek değil çok kişi de olabilir. "Morgue Sokağında Cinayet"te katil bir goril çıkıyor kitabın sonunda ve çok şaşırıyoruz. Bakın, böyle bir şey de olabilir.

Kitabımın kadın kahramanlarında en son düşüneceğim şey nedir biliyor musunuz? İffet. Nasıl Kemal Tahir'in romanlarında rolü fazla olan kadınların hepsi fingirdek, erkek düşkünü ve orospuysa, benimkiler de tepeden tırnağa şehvetten yaratılmış olmalılar. Maşukun ceylan bakışı, kiraz dudağı, pembe yanağı, ay gibi yüzü ve simsiyah saçlarının ve Leyla ile Kays'inkine benzer efsaneleşmiş bir aşkın, hayır, kime yararı olabilir ki? Romanının erkek kahramanı sayfalarca aşk ateşiyle, kara sevdayla, sevgilinin hüzünlü sesiyle, endamıyla yanıp tutuşabilir, doğrusu bu yeniyetme genç kızları ziyadesiyle etkiler de, ama bir cümleyle de olsa ve kesinlikle adileşmeden, erkek kahramanımın kuytuda sıkıştırdığı güzelliği dillere destan ama ne yazık ki sersem sevgilisine ille de arkadan yanaşmak istediğini ve bunu cebir yoluyla da olsa gerçekleştirdiğini yazarsam daha ilgi çekici bir eser yaratmış olmaz mıyım?

Ben Dostoyevski değilim. Benim romanımdaki kişiler yaptıkları herhangi bir şeyi aslında niçin yaptıklarını anlatmak için sayfalarca psikanalizcilik oynamalılar. Madem ki varoşçuluk diye bir şey var o halde şiddet de vardır ve içinde masumiyet taşır. Şiddet kimi zaman ayışığında dolaşan kararsız ve isteksiz bir hırsız gibi gezinebilir satır aralarında, kimi zaman en az eve ekmek getiren büyük oğul rahatlığında dolaşabilir sayfalarda. Şiddet bir çıksın ortaya, dehşet zaten tıpış tıpış gelir peşi sıra.

Ben yazar olsam, kaldırımda rastladığım ve bir süre sonra ölecek olan hiçbir satıcı benim kahramanım olamaz. Sefaletleri tekdüzedir çünkü. Her gün canları çıktığından seks hayatları sıkıcıdır. Gizemden ziyade kârları ilgilendirir onları ve hepsi de cinayet işleyemeyecek denli sünepedir. Zaten onlarda azıcık cesaret olsaydı satıcı olmazlardı. Hele hayatın bir hikâye olduğunun asla farkında değildirler. Tutînâme'de kocasını aldatmaya kalkışan bir kadına her gün sabahlara dek hikâyeler anlatan ve onu oyalayıp müthiş bir günâhın eşiğinden çeviren papağan kadar değerleri yoktur bu satıcıların. Onlar bu dünyaya bir şeyler satmak için gelmişlerdir.

Ben yazar olsam, zaten işe de gitmem. Satıcılar da sırf bu hayatı yaşıyorlar diye onları da yazmam. Bitti.

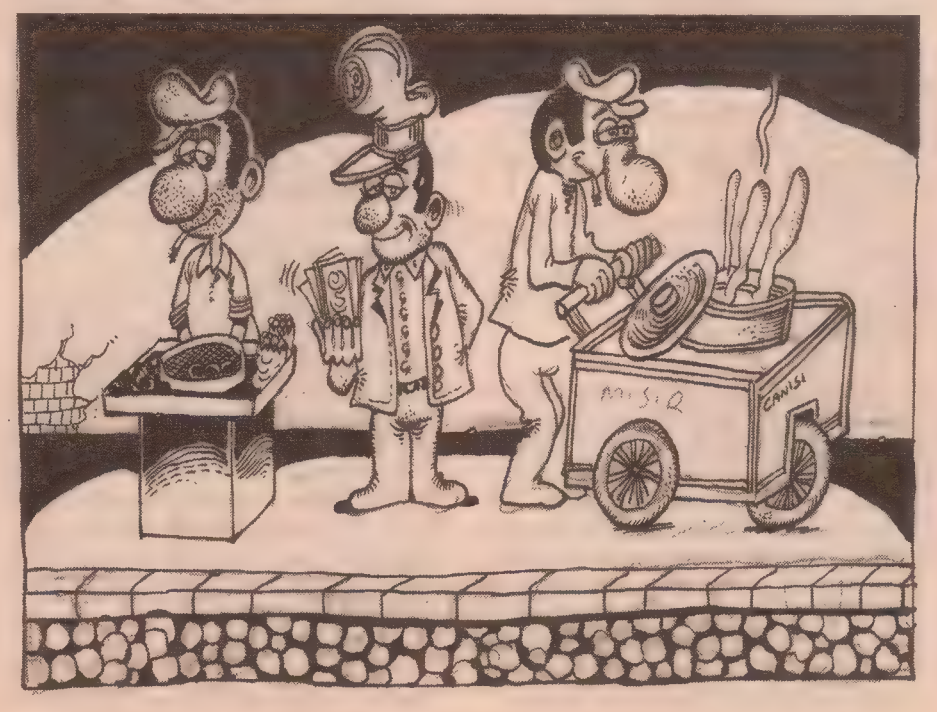

Ortada hiçbir müdahele edilememe olgusunun hüküm sürdüğü bir anda, her ülkenin bağrında muhakkak bulunan onurlu evlatlarından Emile Zola, Dreyfus karşıtlarının rahatladıkları bir anda haykırdı: "SUÇLUYORUM..." Bir gazetede, "Suçluyorum" başlığı altında, cumhurbaşkanına hitaben bir açık mektup yayınladı. Dreyfus, kanıtsız yargılanmış ve mahkum edilmişti. Bu mektup, genelkurmayı da ağır bir dille suçlamıştı.

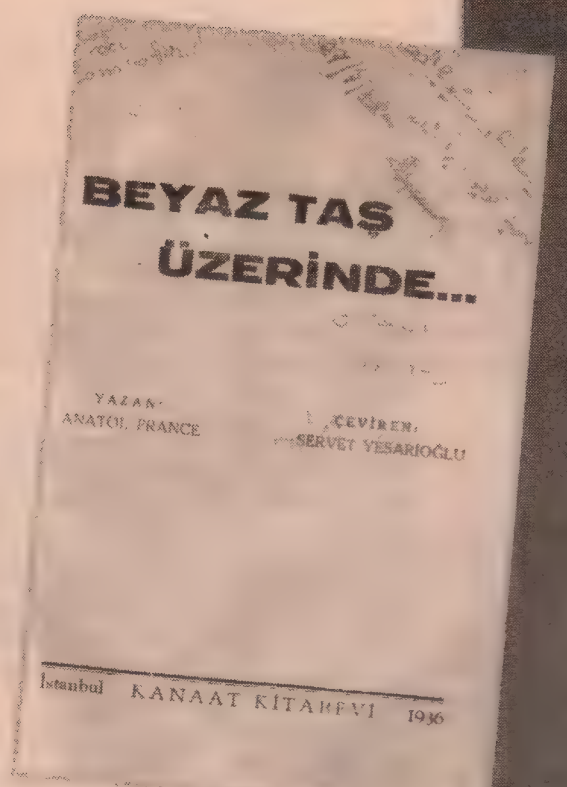

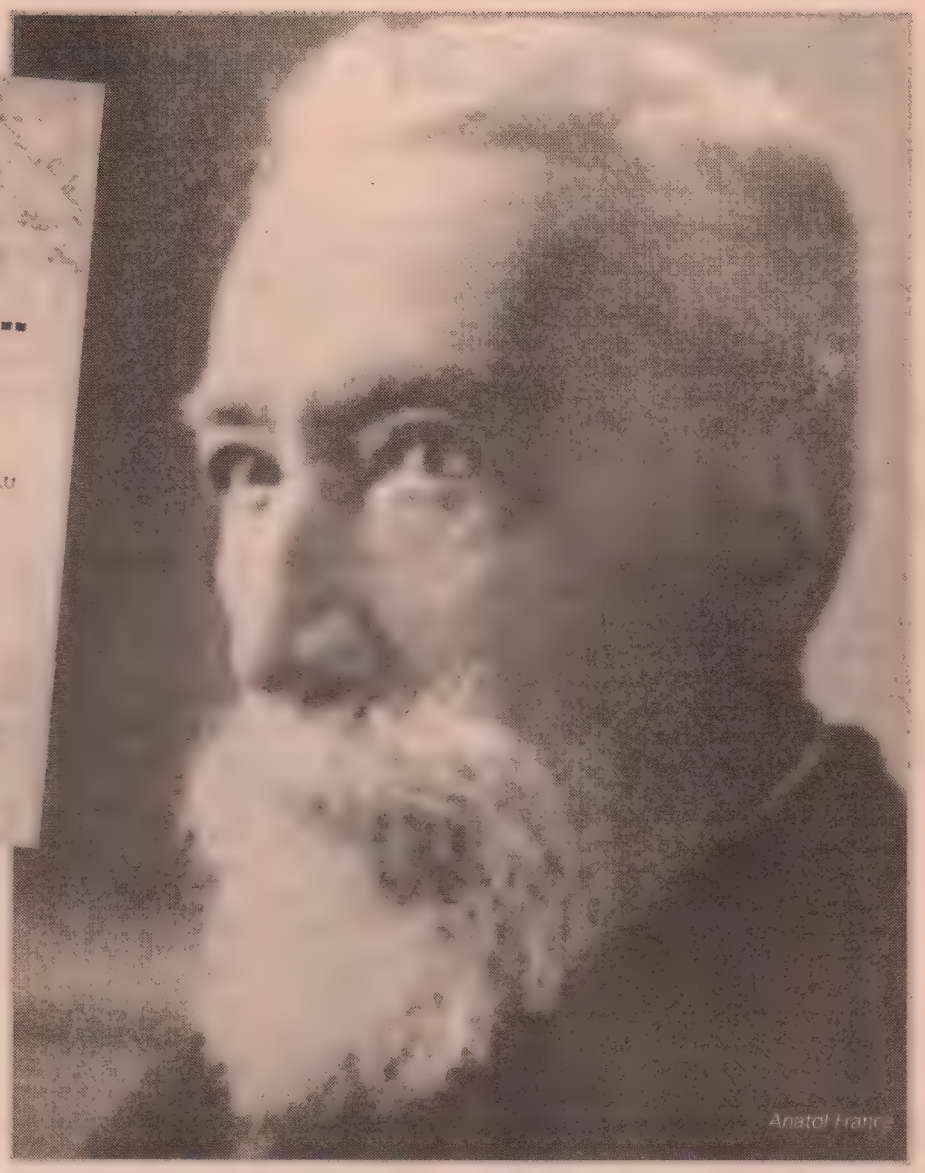

Alfred Dreyfus ve Anatol France

VECDİ ÇIRACIOĞLU

Yaşamında haksız yere suçlananların anısına...

Genelde, insan yaşamının bir pamuk ipliğine bağlı olduğunu, geçmişte yaşananlardan ve günümüzdeki örneklerinden açıkça görmekteyiz. Kimi zaman tarafımıza yöneltilen haksızlıklara karşı çıkmak için elimizden gelen gayreti gösterir, ellerimiz kollarımız bağlı, umarsızlıkla sonumuzun ne olacağını beklemeye koyuluruz. Akıntıda aynı yerde devamlı kürek çeker ve yorulduğumuzda, haşin ve kural tanımaz dalgalar bizi akıntının başladığı yere kadar tekrar sürükler. Bu, böyle devam eder ve sonunda takatimizde tükenir.

Çöp sepetine buruşturularak atılmış bir kağıt parçası bir insan yaşamının rotasını nasıl değiştirir ve altüst eder?

Alsace'li Yahudi bir sanayicinin oğlu, Ecole Polytechinque mezunu genç yüzbaşı Dreyfus'un başı, yukarıda sözünü ettiğim bir kağıt parçası yüzünden belaya girdi. Genelkurmaydaki ırkçı mesai arkadaşlarının toplumsal önyargıları, küçük kağıt parçasını, bir kar topunun çığ büyümesi gibi, karşısına büyük setler çıkarmalarına neden oldu. Yüzbaşı Dreyfus, tarihe "Dreyfus Davası" olarak adı geçen, Fransız kamuoyunu Dreyfuscular ve karşıtları olarak ikiye bölen, hukuksal maceranın girdabında -istemsiz- kendini buldu.

Fransız haber alma gizli servisi, -oraya nasıl ve niçin girdiği bilinmez- Paris'teki Alman askeri ateşesinin çöp sepetinde, kendi milli savunmalarıyla ilgili belgelerin gönderildiğini içeren bir yazı buldu. Kısa not imzasız, buruşturulmuş küçük bir kağıttan ibaretti.

Dreyfus davası patlak verdiğinde, Anatole France elli yaşındaydı. Çocukluğunda, babasının Malaquais rıhtımında bulunan sahaf dükkanına her gittiğinde, Seine nehrine yansıyan güneş ışınlarını seyrederek okuyacağı şiir kitaplarını düşlerdi. O zamanlar, onu, en fazla etkileyen bir sıra dizili sahaf dükkanlarının, vitrinleri süsleyen tabloların gözlerine gönderdiği renklerin ışıltılarıydı. Bu ışıltılı parlamalar, doğduğu günden itibaren annesinin kulağına fısıldadığı şiirler gibi gelirdi. Daha o zaman okuduğu kitapların, çok seneler sonra bir insanı savunma binasının ilk tuğlaları olacağını nereden bilebilirdi ki?

Onu, babasının dükkanına, edebi, siyasi ve politik konularda sohbet etmek için gelenler ilgilendiriyordu. Bunlar, imparatorluk zamanının yaşlı insanlarıydı. Kitapların tozunu almak bahanesiyle onlara yaklaşmak en büyük zevklerindendi ve bu, babası tarafından bıyık altından gülmelerle izleniyordu. Onlardan daha sonra, şiirlerinde işleyeceği barışı, sevgiyi, geçmişi ve özellikle Antik Yunan Mitolojisini öğrendi.

Gözlemlerken birçok öğreticiler buldu kendine. Bazen insanları kahredebilecek kadar avare, bazen de uysal bir izleyiciydi. Geçmişi yaşamak, içinde hissederek özümsemek ve eskinin kitaplarındaki renkleri cılız kalmış resimleri okşayarak ruhunda hissetmek aldığı hazların başındaydı.

Böylesine şanslı bir insan için, alacağı bilgilerin kaynağı olan üniversite, adı Seine olan bir nehrin kenarına kurulmuşsa; ondan daha mutlu bir insan yeryüzünde bir tane daha var mıdır?

Yahudi yüzbaşı Dreyfus, komutanı tarafından, Ekim 1894'te suçlandı. Suçlu belli idi ve bundan sonrası artık kolaydı! Komutan, bulunan nottaki yazının Dreyfus'un yazısına tıpatıp benzediğini ileri sürdü ve bunu şiddetle savundu. Yargılanırken kendisine gösterilmeyen belgelere dayandırılan davada Dreyfus, yaşamında hiç karşılaşmadığı ve görmediği tanıkların kendisine karşı mahkeme heyetinin önünde anlattıklarına hayretler içersinde ve hafif tebessümle karşılık veriyordu.

Aleyhinde çelişkili ifadeler veren tanıkların büyük desteği ile casusluktan hüküm giydi. O, bir casustu ve memleketine ihanet etmişti! Hainlerin rütbesi olamazdı. Rütbesi geri alınarak, hemen apoletleri söküldü ve Guyana'daki Şeytan adasına sürüldü.

Anatol France, Stanislav kolejine gitti. Latince derslerinde başarılı olmasına karşın, yazdığı kompozisyonlardan devamlı kötü notlar alıyordu. Okuduğu yazarların yazdıklarında anlatmak istediklerini öneme almayıp onların çizdikleri yaşam portrelerini benliğine kazıdı. Başarısız kolej öğrencisi, diğer öğrencilere benzemediği için kendisini ifade etmekte zorlanıyordu. Ve oradan zoraki mezun oldu.

Seine nehrinin kenarı onun için, "Epikür'ün Bahçesi"idi. Kenarından nehir akan Epikür'ün bahçesi... O, her şeyi orada öğrendi ve nehrin sularını kullanarak, dükkanın camlarını yıkadı.

Uzun süre, arada bir yazdığı şiirler dışında yazmadı. "Kütüp"lük ona yetiyordu. Yazdığı şiirleri on yıl sonra bir kitapta topladı. Yaşı otuzdu. Üç yıl sonra yayınladığı ikinci şiir kitabında, düzyazıları da vardı. Şiirlerinde romantiklerin duygusallığına tepkiler vardı ve duygularını nesnelliklerle, bilimsel yetkinliklerle dile getiriyor ve bunu yaparken, uyuma ağırlık vererek ince bir yumuşaklık kullanıyordu.

Babasının dükkanında tanıştığı bilgelerle geçmişti ki, özellikle Antik Yunan'a duyduğu ilgi, onun için alışkanlık oldu. İlahiyata karşı eğilimi o yıllara tesadüf etti. Sonrasında o da yetmedi.

O, yaşayan ve kenarda oynayan bir insan olarak, ilahiyata karşı olan tutkusunu, din anlayışını ancak dilinden anlamak için ve imansızlık anlamındaki inançsızlığı ise sevgi ve bilgi iç içeliğiyle yorum getirmişti.

Alfred Dreyfus'un suçsuzluğuna baştan beri inanan kardeşi, bir gazetecinin yardımıyla davadaki suçlamaların tutarsızlığını ve çelişkilerini kanıtlamaya karar verdi ve hemen girişimini başlattı. Bu girişim, basındaki diğer yayın organlarının desteği ile büyük bir Yahudi aleyhtarı hareketin başlamasına neden oldu.

Diğer yandan, olayın perde arkasında, başka olaylar gelişiyordu. Haber alma servisinin şefi değişmiş, yeni gelen şef, olayın sorumlusunun ve gerçek suçlunun başka bir binbaşı olduğunu saptamıştı. Bu saptama, bu tür derin olaylarda mutlak sonu getirdi. Yeni şef, Güney Tunus'a -aslanlar gibi- hava değişimi için mecburi bir göreve gönderildi! Onun zaten kafası karışıktı ve dinlenmesi gerekiyordu!

Devreye senato başkan yardımcısı girdi ve hükümetten davaya yeniden bakılması gerektiği talebini istediyse de bir sonuç alamadı. Kardeşinin şikayeti üzerine, binbaşı bir harp divanı tarafından yargılandı, fakat suçsuz olduğuna karar verilip beraat ettirilince artık yapacak hiçbir şey kalmamıştı. Dosyanın yeniden gözden geçirilme şansı ortadan kalkmıştı.

Ortada hiçbir müdahele edilememe olgusunun hüküm sürdüğü bir anda, her ülkenin bağrında muhakkak bulunan onurlu evlatlarından Emile Zola, Dreyfus karşıtlarının rahatladıkları bir anda haykırdı: "SUÇLUYORUM..." Bir gazetede, "Suçluyorum" başlığı altında, cumhurbaşkanına hitaben bir açık mektup yayınladı. Dreyfus, kanıtsız yargılanmış ve mahkum edilmişti. Bu mektup, genelkurmayı da ağır bir dille suçlamıştı.

Fransız toplumu duyarlıdır! Çünkü tarihinde 1789 gibi bir ihtilalin izlerini taşır. Skandal yaratan bu olay kamuoyuna çabuk yansıdı ve sınıfsal bir boyut ve nitelik kazandı. Tabii ki, onurlu Emile Zola, hapis ve para cezasına çarptırıldı. Yaşamda her şeyin bir bedeli vardı ve eşekarısı yuvasına çomak sokmanın da bir anlamı ve bedeli vardı.

Bu mahkumiyet ve para cezası büyük çalkantılara sebep oldu. Kamuoyu ikiye

ayrıldı ve artık herkes birbirine saldırıyordu. Dreyfuscular, siyasal bakımdan solu temsil ediyorlar ve insan haklarını, kişisel özgürlüğü, gerçeğin ortaya çıkmasını ve adaletin aranmasını talep ediyorlardı. Diğerleri ise ordunun hassasiyetini ve vatanın yüksek çıkarlarını öne sürerek seslerini yükseltiyorlardı.

Anatol France'ı yaşadığı zamana döndürmeyi, elli yaşlarında Dreyfus davası başarmıştı. Ülkenin diğer onurlu insanlarıyla beraber, bu davanın yanında yer aldı ve Emile Zola'yı sonuna kadar savundu. Ellili yaş onun için çok genç bir yaştı ve bu coşkuyla kendisini bu davaya adadı. Bir haksızlık vardı ve bu haksızlığa yüksek mahkemenin verdiği kararlara karşı tavır alıp, itaatsizliğini koyması gerekirdi.

Bu dava, onun yaşamına en önemli yapıtlarını verdirerek etkisini göstermiştir. Büyük bir sayıya ulaşan ve kendi kişiliğini işleyen yapıtları 1885 yılında yazdığı, "Dostumun Kitabı ve Petit Pierre (1918) -La Vie en Fleur(1921)" kitapları arasına sıkışmış gibidir.

Dünya, içerikten yoksun silsileli olayların sürekli ve sonsuz akışını ortaya koymuştur. Bu, içimizdeki özü göremeyen bizlerin, aklımızın hayallerinin bir yerlere akmasından başka bir şey değildir. Zamanı, durumu, gerçeği işte bu akış sağlar.

Kitaplara olan aşkı ve onların kokusunun ruhunda hissetmek için Seneto kitaplığına memur olarak girdi ve Sylestre Bonnad'ın Cinayeti adlı eseri ile Fransız Akademisi ödülünü kazandı.

Kuşkucuydu. Yazılarındaki resmiliği ve aşırılığa kaçmayan radikalliği ile kuşkucu çelişkiliği bir bütünsellik içinde savundu. Ona göre gerçeklik kimsenin tekelinde değildir. Çünkü herkes ve kendi çok yönlü algılamalı kişiliklere sahiptir. O, hayatı uzaktan Voltaire gibi alaycı bir gülümseme ile seyretmiştir.

Yaşlandıkça gençleşti ve siyasete daha kararlı yöneldi. Kalemini ve adını militan sol hareketin hizmetine verdi. Sonrasında, 1921 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alarak yaşamının doruk noktasına ulaştı.

Daha sonrasında düşünce dünyası gibi edebiyat dünyasındaki değişiklik ve beğenilerinin değişmesinin kurbanı olmuş, ölümünde, genç gerçeküstücülerin acımasızca saldırılarına hedef olmuştu.

Bu saldırılar, bugün, beyninin Louvre müzesinde bir kavanoz içersinde teşhir edilmesine engel olamamıştır.

Atmışlı yılların başında Bursa'da, öğlen saatlerinde işten eve gelen babam telaşla tanıştırdı beni Anatol France ile. "Buldum" dedi, "Buldum, onun kütüphanede tek eksik kitabını." Ayakkabılığa bırakılan ve kırnapla dağılmaması için sarılmış ciltsiz bir kitaptı babamın getirdiği. Kitabın adı "Beyaz Taş Üzerinde" idi.

Alfred Dreyfus

Anatol France ile on beş yaşında tanıştım.

Babamın duyduğu heyecanı o zamanlar pek anlamamıştım ama unutmamıştım da. Başka bir şeyi de unutmadım: Ölüm haberini alıp Bursa'ya gittim ve dönüşte kütüphaneden bir tek kitap aldım. Mor ciltli kapağının altında "Vişne" yazılı kitabın ilk sayfasına sabit kalemle "Çıracı" ve Eski Türkçe bir anı yazılıydı.

Beyaz saçı ve sakallı ihtiyarı o günden bu yana çok severim.

Dreyfuscular, insan hakları birliğinde bir araya gelerek örgütlendiler. Davanın yeniden açılması ve bakılması tek istekleriydi. Sağ Dreyfus karşıtları da elleri ve kolları boş durmadılar. Yahudi aleytarı kampanyaya hız verdiler ve vatan birliğini el birliği ile kurdular.

Dreyfus ailesinin davaya yeniden bakılması talebi karşısında yeni milli savunma bakanı, onu suçlayan belgelerin bir bilirkişi tarafından incelenmesini istedi ve bu tarihten itibaren, davada, Alfred Dreyfus aleyhine pike yapmış olumsuzluklar bir anda tırmanmaya başladı.

Sıcak bir Ağustos günü esas suçlayıcı belgelerin sahte olduğu ortaya çıktı. Bu belgeleri düzenleyen albay, bir tepeden kendini sessizce aşağıya bıraktığında arkasında, "buruşturulmamış" küçük bir not kağıdı bile bırakmamıştı. O da, kendine göre ülkesinin onurlu insanlarından biriydi ve vatandaştı!.. O ana kadar vatanının yüksek çıkarlarını korumak için yaptıklarının sonucunu bir bedel olarak böyle ödemişti.

Bu olay sağda, Dreyfus Karşıtları arasında, büyük panik yarattı. Çözülmesi imkansızmış gibi görünen buz kalıbı artık erimeye başlamıştı. Güneş denizi ısıtarak yavaş yavaş doğmaktaydı.

Davaya yeniden bakılmasına karşı olan birçok kişi istifa etti. Dava yargıtaydan çıkan bir karar ile yeniden ele alınmaya kararlaştırıldı. Ancak Dreyfus, hafifletici sebeblerden ötürü, yeniden 10 yıl hapse mahkum edildi. Hükümet Askeri Harp Divanı'nın kararına rağmen onu serbest bıraktı. Ancak halâ resmen suçlu addediliyor ve toplum içinde başı öne eğik dolaşıyordu.

Üç sene sonra Fransız parlementerlerinden biri davaya yeniden gündeme getirdi ve canlandırdı. Bir sene sonra da yeniden bakılması doğrultusunda talepte bulundu. Bundan sonra geçen üçüncü senenin sonunda, Yargıtay mahkemenin kararını iptal etti ve Dreyfus aklandı. Aradan tam on iki yıl geçmişti. Bu on iki yılın ardından tekrar apoletleri takıldı ve orduya alındı. İçi buruk ama başı dik Dreyfus, önce tabur komutanlığına, ardından da generallik rütbesine getirilerek tâltif edildi.

Onurlandırma bununla da kalmadı. Onu ülkesinden sürenler, ülkesinin en büyük nişanı olan "Legion d'honneur"u göğsüne takarak ödüllendirdiler.

Her şeyden önemlisi; 1789 yılında demokrasi adına ihtilalini yapan Fransa toplumu, o, tarihten 105 yıl geçmesine karşın, "yargı"nın da "yanılacağı"nı bir kez daha gözleriyle görmüş ve anlamıştır.

Tarih, insanları hiç ummadıkları bir anda, istedikleri veya istemedikleri sahnelere figüratif olarak iteleyiveriyor. Bu kakalanmalar, ağır sis düşmüş ilkçağ denizlerinde, sirenlerin Argonatlar'ı kendilerine çağırmaları gibi çekicidir.

Sirenler, önceleri kuş kanatlı, güzel sesli ve kadın gövdeliydiler. Sonradan yarı balık yarı insan deniz kızlarına dönüştüler... Onlar, yaşadıkları kayalıklarda tiz sesler çıkartarak, denizlerin sonsuzluğuna haykırdılar ve sonunda, onları görmeyi başaranlar akıllarını bile yitirdiler.

vecdihisar@hotmail.com

Cihangir, 10.03.2000

Ben kendimi gösterecem ya, müfettişe Türkiye'nin yarı bağımsız bir ülke olduğu söyleniyor diyorum. Müfettiş bana uluslararası ekonomik ilişkilerden söz ediyor.

Tımarhane Günlüğü

Sibel Torunoğlu

Anlatacağım şeyler tuhaf olabilir. Belki bu tuhaflığın nedeni benim bakış açımdır. Yani deli oluşum. Bundan beş yıl önce ünlü bir dj ile arkadaşlığım vardı. Gönül işlerinde daha hızlıydım. Kendimi bildim bileli iç çamaşırı giymeyi sevmemişimdir. Saçlarım uzun kızıl, üzerimde beyaz önden düğmeli bir yazlık elbise, ayağımda sarı dizüstü yazlık çizmeler.. Her neyse. DJ'i Birol'a hallettirdim. Birol da diyor ki ama Sibel herife sen tecavüz etmişsin. Şöyle oldu bu dj beni canlı yayına çıkarmıyor. Afra tafra belki de kıskanıyor. O gece sinirden kuduruyorum. Benim bir huyum vardır telefonu açıp boşluğa vıdı vıdı konuşurum. O gece de telefona uzandım ahize elimde daha numara çevirmemişim. Baktım karşımda bir adam. Siz de kimsiniz benim telefonuma nerden girdiniz. Asıl siz kimsiniz karşıma siz çıktınız. Ben pişkin pişkin kraliçecilik oynamaya karar verdim. Şu filmde şu adla bir dj var benim canımı çok sıktı bu meseleyi halledin. On beş dakika sonra dj arkadaşımız yayını kesiyor artık yorulduğunu bundan böyle dj'lik yapmayacağını söylüyor. Ben gene de inanmış değilim. Hiçbir jetonum düşmedi hâlâ da açıklıyamadım. Neyse biraz sonra beni radyodan arıyorlar Birol diyor ki; Sibel bundan sonra beni ararsan telesekretere not bırak komutan askeri arıyor diye, tamam merhaba asker SAĞOLLL? Konuşuyoruz onu çok seviyorum. Beni arkadaşlarıyla tanıştırıyor. İdil, Zeki, Murat, Bülent ve bir sürü arkadaş. Ülkücüler. Benim babamın Türkiye'nin ilk komünistlerinden olduğunu, biliyorlar mı. Aziz Nesin babamın arkadaşı, Rıfat Ilgaz da.

Biz azılı Türk milliyetçisi olarak yetişmişiz. Bir gün alt kattaki komşulardayım, Ege şivesiyle konuşuyorlar savaş mı ne benim için kabarmış yine de şahlanıyor aman yandım da kolbaşının kıratı vaziyetteyim. Komşumuz bana ne dedi beyenirsiniz sen Türk değilsin Gürcüsün sana ne demez mi? Buyrun eşşekten düşünüz, felç olunuz üzüntüden... Birol'a milliyetçilik konusunda bunları anlatıyorum. Deli olduğumu söylüyorum ben de deliyim iki tane deli raporum var diyor. Benim annem Çeçen, babam Gürcü. Çeçenler tuhaf millet at etinden pilavlı börek yapıyorlar adı Köbete. Bir parça Tatarlık da var ana tarafından Çeçenler tepelerinde bir at kuyruk bırakıp bütün saçlarını tıraş ederlermiş, niye? Düşman başını kılıçla keserken vücuduna deymesin tepe saçından tutsun diye. Gerçekten de annem teyzem dayılarım dedem bir tuhaflar aşırı gururlu sert insanlar. Babam ise hümanist ağlamak için fırsat arıyor aşırı duygulu. Beşinci sınıftayken kolej sınavlarına hazırlanıyoruz okulumuzun müdürü sınıfa gelip Sibel baban seni imam hatip okuluna yazdırdı boşuna uğraşma diyor. Ağlıyorum meğerse müdürümüz şaka yapıyormuş. Sınıfa müfettiş geliyor ilkokul üçüncü sınıftayız. Ben kendimi gösterecem ya, müfettişe Türkiye'nin yarı bağımsız bir ülke olduğu söyleniyor diyorum. Müfettiş bana uluslararası ekonomik ilişkilerden söz ediyor. Sohbetim bunlar benim. Birol'da bilir tam iki sene ibadet eder gibi Birol'un radyosunu dinledim. Ülkücüler daha önce benim için çok çirkin çok korkunç kötü insanlardı. Ama ben hayatta hiç kimseyi Birol'u sevdiğim kadar sevmedim. Annemi bile "Anne" kelimesi benim için içi boşalmış benden çalınmış bir kelimedir. Çok zor anlarımda ağlarken anne diye seslenmek istediğimde, Birol kelimesi benden çalınmış anne sözcüğünün yerini alıyor.. Sanki Birol bembeyaz bir ördekmiş de ben de anne diye kanatlarının arasında oturuyorum. Belki de komik bir çizgi film de bir kurtun başının üzerine çıkıp oturmuş şerbetli bir ördek yavrusu gibi. Aralarında dolaştım. Sağa sola emirler verdim. Beni yemediler, şımarttılar. Zaman zaman bu konuya döneceğim. Görüşürüz.

STEVE VAI
21 NİSAN 2000 SAAT 20.00
BOSTANCI GÖSTERİ MERKEZİ

Long Play

JETHRO TULL
13 MAYIS SAAT 20.30
HARBİYE C.TOPUZLU A. H. T.

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com
SAYI:6
GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

"Türü ne olursa olsun popüler müzik yaptığın zaman, plak şirketinin senden talepleri oluyor. Bunlara uymak zorundasın. Oyunun kuralı böyle."

"Herkesin Cenneti Kendine Göredir"

"Sil Baştan" (1993), "Yarına Ne Kaldı" (1996), "Sevmek Zor" (1997), "Yalnızlık Mevsimi" (1998) ve "Sen Bir Meleksin" (2000) adlı 5. albümleriyle 8. yılı geride bıraktılar.

Albümlerinizin bir değerlendirmesini yaparsak; "Yarına Ne Kaldı", "Sevmek Zor" ve 5. albüm "Sen Bir Meleksin" aşka, sevgiye dair albümler. 4. albüm "Yalnızlık Mevsimi"nde ise 90 sonrası yaşanan kültür karmaşası, bireysel yalnızlıklar, umutsuzluklar ve bunun topluma yansıması işlenmiş. Neden son albümünüzde bu çıta biraz düştü? Başka bir deyişle neden bu kadar light?

Selim: Konsept bir albüm yapmak her zaman mümkün değil. Daha doğrusu, sürekli yapılacak bir şey değil. Bir dönemimiz öyle geçti. Yaptığımız müzik o dönemimizi en iyi şekilde yansıtıyor aslında. Sonraki aşamada böyle bir çabaya girmedik. Zaten bu albümü daha light yapmak istiyorduk. Bunun için de bir prodüktörle çalıştık. Prodüktörümüz albümün nasıl olacağı konusunda müzikal bir düzenleme yaptı ve albüm oluştu.

Koray: Yaptığınız albüm bulunduğunuz durumla, duygusal modunuzla alakalı. "Yalnızlık Mevsimi"ni yaparken problemlerimiz vardı. Selim'in söylediklerinin yanısıra bunun da etkisi oldu.

Önceki albümlerin adları bir yargı bildiriyor; hayatın, aşkın trajedisi var. "Sen Bir Meleksin"de ise tanımlama söz konusu. Sıkıntı yok, aradığınızı bulmuşsunuz gibi. Aradığınız da bir melek, öyle mi?

Koray: Aradığını bulmuş demeyelim ona. Aradığını bulamamış, ama aradığının da bir melek olduğunu anlamış. Zaten bulmuş olsaydık şu anda burada oturmazdık.

Şarkılarınızın ilgi çeken bir yönü de lirikleri. Cemal Süreya, Edip Cansever, Enis Batur hatta İsmet Özel'e ait dizeler, alıntılar var. Bu ilgi liriklerinizi yazan M.Ş.Ş.'den mi kaynaklanıyor?

Selim: Bizim şiirle pek ilgimiz yok. Mehmet'ten kaynaklanıyor. Ardından da Koray geliyor. Mehmet sürekli Edip Cansever, İsmet Özel... kitaplarıyla dolaşır. Onun için hayatın anlamı bu. O yüzden bizim şarkı sözlerimizle o şiirler arasında bağlantı kuruluyor.

Geçenlerde sizi "Sabah Şekerleri" adlı TV programında izledim. Reklamın gerekli olduğuna inanıyorum. Ama yemek tarifleri arasında, mutfak robotlarının tanıtımının yapıldığı bir yerde, kendi müziğinizi ne kadar yansıtabildiniz? Size yöneltilen soru da yoktu.

Selim: Zaten o programdan sonra "ne oluyoruz" diye sorduk. Daha önce de bu tür programlara çıktık, ama böyle bir şeyle karşılaşmamıştık.

Koray: Birincisi, bu piyasada bir döngü var. Türü ne olursa olsun popüler müzik yaptığın zaman, plak şirketinin senden talepleri oluyor. Bunlara uymak zorundasın. Oyunun kuralı böyle. Bu kurala uymazsan şirket senden soğuyor, hem de yaptığın işi yeterince tanıtamıyorsun. Orada bile seni görmek isteyen insanlar, hayranların oluyor. Bunların hepsinin karışımı sonucu bu tür programlara çıkmak durumunda kalıyoruz.

Sabah Şekerleri gibi bir programda sizin seyircinizin olduğunu sanmıyorum.

Selim: Ama Sabah Şekerleri bir tanıtım programı. Bu programda göründüğünüz zaman herkes yeni albümünüzün çıktığını öğreniyor.

Burada nicelik değil nitelik önemli. Dinleyicinin sayısından çok yaptığınız iştir önemli olan. Eğer orada sizi dinleyenler varsa onların beğenisine göre müzik yapmak zorundasınız. Açıkçası ben öyle olduğunu sanmıyorum.

Koray: Öyle olduğunu sanmıyorum. Çünkü çok temiz bir dinleyici de var orada.

Selim: Bizim şirketimizin fiks bir tanıtım programı var. Ona uymak zorundayız. Zaten biz de geniş kitlelere ulaşmak isteyen bir grubuz. Bu tür programlar nitelik açısından bir şey vermeyebilir ama katılmamız gerekiyor. Bu bir şirket stratejisi.

Koray: Biz bu tür programlarda kontrolü elimizde tutuyorduk. Bu kez onu yapamadık. Çünkü bir saatlik programda yarım saat reklam vardı.

Selim: Ciddiye alınacak programlar değil, onu biliyoruz. Bilerek gittik.

Koray: Gitmek istemediğimiz programlar da var. Bunu şirkete söylüyoruz. Huysuz Virgin, Şahane Pazar gibi. Ama sabah programlarını da atarsak geriye bir şey kalmıyor.

O zaman siz yeterince özgür değilsiniz. Şarkı sözlerinize de şirketin müdahalesi oluyor mu?

Serkan: Burada da biz hakimiz. Daha doğrusu hiç karışmadılar.

Koray: Şimdiye kadar üç albümü hazır götürdük.

Selim: Bugüne kadar elli tane şarkı kaydettiysek şirketin bize karıştığı şarkı sayısı birdir. Belki de ikidir.

Peki kaset aşamasında zorluklarla karşılaşıyor musunuz ? Haklarınızı alabiliyor musunuz?

Koray: Elbette birçok problemler yaşadık. Özellikle "Yalnızlık Mevsimi"ni hazırlarken, öncesi ve sonrasında sıkıntılarımız oldu. Oradan edindiğimiz tecrübeler oldu. Şu anda Universal plak şirketiyle çalışıyoruz. Avrupa düzeyinde bir şirket. İşin nasıl yapılması gerektiğini bilen, senin dilinden anlayan insanlar da var, o yüzden biraz daha rahatız.

Selim: Universal sanatçı haklarına önem veren bir şirket. Bugüne kadar telif almadık, ama Universal uluslararası bir kuruluş olduğu için, bu albümden telifimizi alabileceğiz.

Bir önceki albümünüz "Yalnızlık Mevsimi"ndeki "Arabik Fahişe"de alaturka rock denenmiş. Son albümünüzde de "Renklerin İçinde" ve "Ayrılık Şarkısı" nda da alaturka rock yapılmış. Son derece başarılı buldum.

Koray: "Arabik Fahişe"deki bir koklama, bir renk desek daha doğru olur. Son albümde, bu konudaki çalışmamızı Rıza Erekli'ye mal etmemiz lazım. Prodüktör olarak böyle bir şeyi uygun gördü. Onun projesiydi.

Selim: Albümün tamamında bunu yapmak mümkün değil. Onu taşıyacak parça var, taşımayacak parça var.

Koray: "Arabik Fahişe" grup olarak ortak bir uygulamaydı. Bu albümde ise üç şarkıda keman kullanıldı. (Gerçi bir tanesinde keman çok belirgin değil) Bunlar da Rıza Erekli'nin bir senteziydi müziğimizde.

Son albümde vokal biraz farklı geldi bana. Daha önceki albümlerde vokal müziğin gerisinde kalıyordu.

Koray: Vokal kayıtlarında çok ince eleyip sık dokuduk. Teknik anlamda da farklılıklar yaptık. Bunlar tamamen Rıza Erekli'den kaynaklandı. Prodüktörle çalışmanın faydaları; kendimiz yaptığımızda dünya müziğini takip ettiğimiz için onlara yakın müzik yapıyorduk. Orada vokal hep müziğin altında kalır, bizdeki kadar yüzeyde değildir.

Selim: Rıza Erekli bunu farketti, hem bize göre, hem Türkiye'deki dinleyiciye göre bir şeyler yapmaya çalıştı.

Bu albümde klasik gitar ve akustik gitar da ön plana çıkmış. Ayrıca "Renklerin İçinde" beni çok etkileyen bir parça oldu. O kadar naif, o kadar sıcak...

Selim: Evet, çok radyoluk bir albüm oldu. Ayrıca light ve net. Bizim istediğimiz de buydu. "Renklerin İçinde"de gerçekten bir saflık var. Zaten herkesin cenneti kendine göredir.

Türkiye'deki rock dinleyicisini nasıl buluyorsunuz?

Selim: Dinleyici, karşısındaki insanı değiştirip, kendi formatına sokmak istiyor.Türkiye'de rock tüketimi zaten çok az. 5-10 bin satıyordu albümler. Bir dönemin iyi gruplarına, Moğollar'a, Hardal'a lafım yok. Yeni dönemde, bizden sonra rock pazarının arttığını düşünüyorum. Eskiden insanlar rock'tan korkuyordu.Bu kırıldı bence.

Son arzunuz...

Selim: Genel kemik rockçı tayfa bize hep soğuk duruyor. Bunun değişmesi...

Koray: Konser verirken, albüm yaparken koşullarımızın daha iyi olmasını istiyorum.

Burak: Dinleyicilerin daha seçici olmasını istiyorum.

Serkan: Önyargısızlık.

Fanzinlerin zamanı

Bu ay fanzin piyasası coştu. Burada yazacaklarımızı gelecek aya bırakıp, hemen fanzinlere ve ulaşacağınız adreslere geçiyoruz.

Artcore
artcore@yahoo.com
Kadıköy – Zihni, Beyoğlu – Karga

Metal Monster
blackexplotion@softhome.net
Beyoğlu – Karga

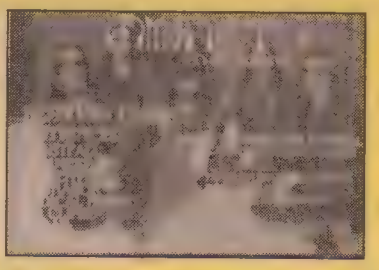

Mihnet
mihnet@hotmail.com
İzmir'de çıkıyor.

RockBank
rockbank@usa.net
Van'da çıkıyor.

Ayın En Güzel Onlusu

1 **Pentagram / Gündüz Gece**
Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik

2 **Düş Sokağı Sakinleri / Sevdan Bir Ateş**
Üç / EMI - Kent

3 **Kargo / Renklerin İçinde**
Sen Bir Meleksin / Universal

4 **Murat Yılmazyıldırım / Acıları Bana Bırak**
Yelkenin Gözyaşları / Ada

5 **Kramp / Tek Başına**
İstanbul Sokakları / Ada Müzik

6 **Mor ve Ötesi / Son Giden**
Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik

7 **Haluk Levent / Kamyoncunun Türküsü**
www.leyla.com / Prestij

8 **Şebnem Ferah / Artık Kısa Cümleler....**
Artık Kısa Cümleler Kuruyorum / Universal

9 **Pilli Bebek / Yoluna Baş Koy**
Uyandırmadan / Om Yapım

10 **Rashit / Rutin Hayat**
Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Ada ve Kod Müzik tarafından, birisi hip hop türünde olmak üzere toplam 5 "compilation" son iki yıl içinde peş peşe raflara çıktı.

Raflarda Bu Ay

Turgut Berkes / Kara Kutu
Om Yapım

Kara Kutu, Turgut Berkes'in ilk albümü. Şarkı sözleri ve müzikler (Benimsin dışında) Turgut Berkes'e ait. Bazı şarkıların vokallerinde Göksel de eşlik ediyor. Bas gitarda Pentagram'dan tanıdığımız Tarkan ve Sarp Özdemiroğlu, elektro gitarda Volkan Başaran yer alıyor. Ayrıca Sarp Özdemiroğlu hem albümün prodüktörlüğünü üstlenmiş, hem de ses ve davul programlanmasında, tuşlularda katkıda bulunmuş. Albüme emeği geçen tanıdık bir isim de, Pentagram'dan Tarkan Gözübüyük.

Kargo - Sen Bir Meleksin
Universal

Kargo beşinci albümüyle karşımızda. Memet Şenol Şişli, askerliği nedeniyle albüme ağırlığını yeterince koyamamış. Mehmet'in eksikliğine özellikle dikkat çekmemizin nedenini yan sayfadaki röportajı okuyunca daha iyi anlayacaksınız. Bu kez söz ve müziklerde, Koray'ın Selim'den sonra öne çıkan ikinci isim olduğunu görüyoruz. Eski bir Kargo klasiği olan "Yıllar Sonra" ve sözleri Mehmet'e ait olan "Renklerin İçinde" bu albümden öne çıkan çalışmalar.

Core – Anatomy Of Abuses
Ada Müzik

Okul çevrelerinde kız kovalayan sapıklardan, Susurluk kahramanlarına kadar herkes bu albümde. Yine **"sorunlarımızı"** İngilizce dile getirmeyi seçen bir topluluk "Core" onlara da sorduk "Neden İngilizce" diye. Dediler ki: "Sözlerimiz çok sert. İngilizce bile bizi DGM'den kurtaramazdı. Onun için sözleri albüme de yazamadık". Topluluk, industrail thrash severlere sesleniyor. Ama dinleyicilerinin karşısına, albümü çıkartmadan önce hiçbir konserde çıkmamışlar.

Polarized – Innocence May Atlantis

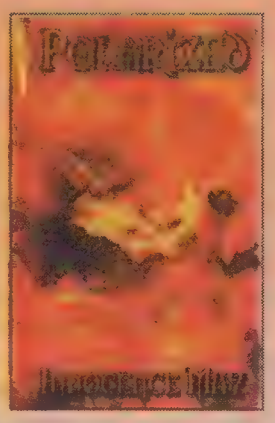

1997'de kurulan topluluk, hayat içinde gördüğü çarpıklıkları, toplumsal ve kişisel problemlerini müzik yoluyla dile getirmeye çalışmış. Bunu yaparken de tarz olarak "melodik black metal"i seçmişler. "Innocence May" bir EP albüm. İçinde sadece üç çalışmaları yer alıyor. EP'ye adını veren çalışmada femal vokal kullanılmış. Bu albümün bir başka özelliği daha var. Çeşitli yabancı müzik firmalarının distrübitörlüğünü yapan "Atlantis Müzik" ilk kez yerli bir yapıma etiketini koyuyor.

Toplama Albüm İyidir

Punk ve hardcore tarzı çalışmaları olan topluluklar, yeni bir "compilation" için bir araya geliyor. "**Kendin Pişir Kendin Ye, Eşe Dosta Dağıt**" anlayışıyla yola çıkılan çalışmada, yer alması kesinleşen isimlerden bazıları şöyle; **Sokak Köpekleri**, **Hişşşt!**, **Manning Less**, **Hand Craft**, **Punkuş**, **Jetons**, **Low Down**, **NGO** (Nasipten Gayrısı Olmaz), **Slut** ve **İllegal.** "Biz de varız" diyen varsa, hemen gerekli bağlantı adreslerini sunalım; Mareşal Çakmak Mah. Taşçılar Sok. No 45/7 Birlik Ap. 34600 Güngören–İstanbul. Konuyla ilgili elektronik ortamlarda da bağlantı kurabilirsiniz. "punkreas911@yahoo.com" ve "sertitham@hotmail.com"

Yeri gelmişken, ülkemizde bu güne dek çıkmış toplama albümlerden de kısaca söz edelim. 60 ve 70'li yıllarda, çeşitli müzik yarışmaları sonrası çıkmış az sayıda LP'ler olduğu biliniyor. 80' sonrası rock müzik piyasasında görünen ilk toplama albüm olarak "**Değişim Rüzgarı**"nı görüyoruz. Teoman ve Gür Akad'ın eski toplulukları Mirage ve Klips'in de bulunduğu albüm 1988'de piyasaya çıktı.

Hemen ardından 1989'da zamanın gençlik ve müzik dergisi Hey'in düzenlediği bir yarışmada finale kalanların da içinde bulunduğu "**Hey Boys**" albümü gelmiştir. 90'lı yıllarla birlikte fotokopi fanzinler ve toplulukların kendi "self prodüksiyon" albümleri, sayılı satış noktalarında dinleyicilerine ulaşmaya başladı.

Bu fanzinlerden "**% 30**", 1994'de yerli hardcore ve punk topluluklarının bir araya geldiği ilk underground toplama albüm "**Turkish Hardcore Compilation**"ı çıkarttı.

Bu toplamanın hemen ardından 1995'te **Rashit** kendisiyle birlikte 24 topluluğun bir araya geldiği "**Telaş-a Mahal Yok**" adlı ikinci hardcore-punk toplamasını üretti.

"**Değişim Rüzgarları**"nın üzerinden tam 10 yıl geçtikten sonra, toplama albümler tekrar müzik piyasasının gündemine geldi. Ada müzik ve Kod Müzik tarafından çıkartılan 5 toplama albüm son iki yıl içinde peş peşe raflara çıktı. Bakın en yukardaki albümler.

2000'in ilk toplama albüm çalışması ise yine yeraltından geldi. "**Twilight**" ve "**Dehşet**" fanzinlerinin ortak bir çalışması olan "**Underground Scream Of Turkey**", sekiz topluluğu bir araya getirmiş. Bu albüme ulaşmak için "Tarkandeathgrind@yahoo.com" ve "mahirheavymetal@yahoo.com"dan iletişime geçebilirsiniz. Önümüzdeki günlerde, rock ve pop piyasasından çeşitli isimlerin bir araya geleceği albüm daha çıkacak. Bu albümle birlikte, "Tribute" albüm kavramı da müzik piyasamızda yer edecek. Aralarında **Bulutsuzluk Özlemi**, **Mavi Sakal**, **Mor ve Ötesi**, **Haluk Levent**, **Şebnem Ferah** ve **Teoman**'ın da bulunduğu 25 isim Bülent Ortaçgil için bir araya geliyor.

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Fitil

** Midenin anatomik şekli çaydanlığa benziyor diye çok çay içmek gerekmez. Ülser yapar. İtalya çizmeye benziyor diye bütün İtalyanlar çizme mi giyiyor sanki.*

** Bakteri küçüktür ama mide bulandırır. Özellikle besin zehirlenmesi yapan bakteriler acayip bulandırır.*

İtiş

↞ Bazen, bozulan dokuyu eski haline getirerek tedavi etmek imkansızdır. Örneğin kıl dönmesinde, dönen kılı ters tarafa çevirmek işe yaramaz. Kimse alınmasın, dönen kılı köküyle birlikte kesip atmak gerekir.

➔ Barsak paraziti yayını bozmaz.

"İnsanları öldürmek, işkence etmek, kendimi yaralamak, Tanrıyla yatmak... Bunlar benim gerçek düşüncelerimdi" diyen, neredeyse her şarkı sözü ayrı bir provokasyon olan Tori Amos da içindeki şeytanı kovamayanlardan biri.

Herkes Kendine Bir Şeytan Bulur; Çiftleşmek İçin

Çünkü tek başına yaşamak bize, yani eşeyli üreyenlere özgü değil. Liseye gitme şanssızlığına erişen kıdemli-kıdemsiz bütün öğrenciler, canlıların eşeyli ve eşeysiz üreyenler olarak ikiye ayrıldığını bilir. Eşeyli üreyenler ayrıla ayrıla büyürler, sonunda dünyadan da ayrılarak bu eşsiz yolculuğu tamamlarlar.

Bu yolculuk sırasında karşılaştığımız insan türlerini de ikiye ayırabiliriz; karşıdan karşıya geçmeyi başarabilenler ve başaramayanlar. Ben, yolun tam ortasında anladım bunu.

Karşıdan karşıya geçmeyi başaramayanlardan biri Herman Hesse. Daha 15 yaşındayken annesi elinden tutup Güppingen'deki şeytan kovucu papaza götürür Hesse'i. Anladığım kadarıyla papaz başarısız olur. Hesse, içinden bir türlü çıkmayan şeytan yüzünden sık sık intihara kalkışır, depresyona girer, bu arada da Bozkırkurdu'nu, Demian'ı, Siddhartha'yı falan yazar.

"İnsanları öldürmek, işkence etmek, kendimi yaralamak, Tanrıyla yatmak... Bunlar gerçekten benim düşüncelerimdi" diyen, neredeyse her şarkı sözü ayrı bir provokasyon olan Tori Amos da içindeki şeytanı kovamayanlardan biri.

Karşıdan karşıya geçmeyi başaramamasının nedeni insanı kasıp kavuran şarkıları mı, yoksa bir yandan kutsal bir varlıkken bir yandan da azgın bir kadın olabilme başarısı mı, bilinmez. Ama bilinen bir şey var ki; insan iblislerini keşfetmeye başladığında büyüyor.

, Umberto Eco, "Meleklerin coşkusuyla şeytanın coşkusu arasında az fark vardır. Çünkü her zaman aşırı isteğin

hem kutsal bir varlık, hem azgın bir kadın
Tori Amos

tutuşmasından doğarlar" diyor Gülün Adı'nda. Sanki Tori Amos'u yakından tanıyormuş gibi... Elbette onun içindeki aşırı isteği tutuşturan şeytanın coşkusudur.

Kendi halinde bir adamı hamam böceğine dönüştürecek kadar şeytani bir coşkuya sahip olan Franz Kafka "Şeytani olana ilişkin bir bilgi olabilir, ama içinde inanç bulunamaz. Çünkü ortada görünenden daha fazla şeytani olan yoktur" demiş bir kere. Ne yazık ki ortada görünenlerden kurtulmamız zor. Bu ortada görünenlerin hepsi de karşıdan karşıya geçmeyi başarıyorlar.

Geldik ikinci türe; yani karşıdan karşıya geçmeyi başarabilenlere... Onlar için yapılacak bir şey yok. Sokağa çıkın ve şaşkın şaşkın etrafınıza bakının. Mutlu olduğunu sanan o çoğunluğu her yerde görebilirsiniz.

Artık şu başlığı düzeltmenin zamanı geldi: *Karşıdan karşıya geçmeyi başaramayanlar kendine bir şeytan bulur; çiftleşmek için.*

İyisi mi içinizdeki şeytana kulak verip çiftleşin. Minibüste, lokantada, çimenlerde, asansörde, her yerde... Neyse, canınız cehenneme.

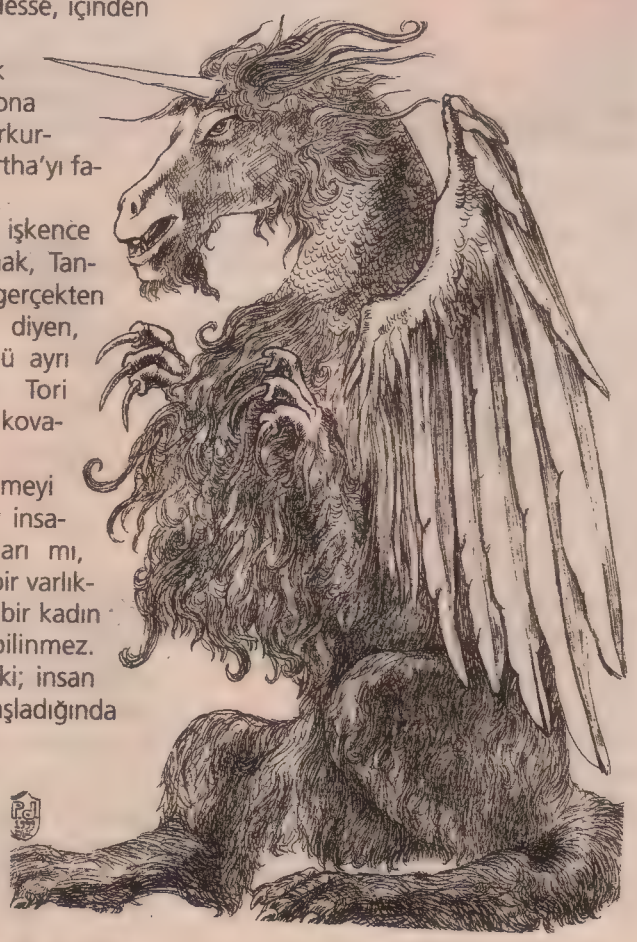

Albümdeki Dışarı Makinası ve Bale Balula adlı parçalar evde kaydedilmiş ve leğen, traş makinası, kavanoz, radyo, tava, konserve kutuları gibi aletler kullanılmış.

Bir Bock'n Boll Grubu; Çapa Çürek

Punk'ın "herkes müzik yapabilir" sözlerini ve "çalın" çağrısını ciddiye alan birkaç genç Çapa Çürek'i kurma gafletinde bulunmuş. Hem de müziğin nabzının attığı kentlerden epey uzakta; Samsun'da. Yalnız küçük bir sorunları var grup elemanlarının; hiçbiri müzik aleti çalmasını bilmiyor. Çapa Çürek "Spontan Deneysel Punk" yapan nadir gruplardan biri, şu sıralar ilk demolarını kaydettiler; Sadece Bir Deneyim. Demonun fotokopiyle yapılmış kapağında tür olarak "Garaj Punk" yazılı.

Albümdeki Dışarı Makinası ve Bale Balula adlı parçalar evde kaydedilmiş ve leğen, traş makinası, kavanoz, radyo, tava, konserve kutuları gibi aletler kullanılmış. Diğer parçalar stüdyoda kaydedilmiş. Stüdyo bulmak da kolay olmamış tabii ki. Grup elemanlarının müzik aleti çalmasını bilmedikleri anlaşılınca stüdyoda çalışma izni verilmemiş. Onlar da gitarist, basçı, davulcu ayarlayıp gruba katmışlar.

Aslında hiçbiri kendini müzisyen olarak hissetmiyor. Müziği de meslek olarak görmüyorlar. Amaçları bolca konser verip yaptıkları şeyin estetikle hiçbir ilgisi olmadığını göstermek. Ayrıca İstanbul dışında punk yapmanın sentetik olduğu gibi yaygın kanıyı da yıkmak istiyorlar. Taşrada punk yaparak, punk yatkını kişilerin dikkatini çekerek, çalışmalarını mayınlamak gibi bir istekleri de var. Bunu ne kadar başaracaklarını da zaman gösterecek. Eğer zaman diye birşey varsa.

Çapa Çürek müziği, insanın kendine terapi yapabileceği bir eğlence aracı olarak tanımlıyor ve diyor ki; "Müziği yaparken eğlenemezsen yaptıklarının bir değeri yoktur"

Parçaların çoğu doğaçlama olduğundan, kayıt yapamadıklarında müzikleri gökyüzüne savrulup gidiyor, bir daha hatırlanmamak üzere.

Kapalı bir sistemde bile (entropinin sonsuza gittiği) bazen rastlantısal düzenler oluşacağını iddia eden Kaos Teorisi'ne uygun müzikler yapıyor. Çapa Çürek.

Demoda on beş parça var. Parçaların çoğunda vokalde Sezgin, davulda Engin, darbukada Metin, basta Mahir, gitarda Doğa ve Çağatay var.

Yunus Emre ve İbo'da değişik aletler çalıyorlar. Ziller, mızıka, ramazan davulu kullanılan aletler arasında. İçlerinden bir kısmı da kutular, şişeler, leğenler, tavalar çalıyor. Kosova'daki savaşı anlatan "Kosovah" adlı parça, "Beograde", "Paja Patak", "Bozuk Blues" gibi parçalar gerçekten dikkate değer.

Rock'n Roll'e gönderme yaparak kendi müziklerine Bock'n Boll diyen grup elemanları, yaptıkları işi müzikten çok anlık, vahşi, eleştirel bir ses olarak tanımlıyorlar.

Zen'in başını çektiği doğaçlama müzik ve deneysel çalışmalar alanında çok keyifli şeyler yapılıyor son dönemde. Zaten önemli olan da bir şeylerin yapılması. Müzikal anlamdaki yetersizlikler, eksiklikler zamanla aşılabilir.

Hiçbir şey yapmazsan, aşılabilecek bir yetersizlik de olmaz ortada.

Çapalarla, çüreklerle yola çıkmanın zamanı. Tam zamanı.

Kanımca kavak ağaçlarının kökleri var güçleriyle uzadı. En yakın su kaynağına kadar uzadı. Kavaklar suları kana kana içlerine çektiler, tuz ruhunu kustular. Kavak ağaçları günlerce ağladılar. Yapraklarından şıpır şıpır yaşlar aktı. Yaşlar değdiği her yeri yaktı. Bir damlası babamın koluna, bir damlası hafifçe açılan alnına, bir damlası ensesine damladı.

Güzel Kavaklar

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Çocukken deniz beni çok heyecanlandırırdı. Mutluluk deniz demekti. Eğlence, oyun. Bir deniz kasabasında oturuyorduk ama yaz mevsimi boyunca topu topu yedi sekiz defa yüzerdik. Annem çok tembeldi. Belki de yorgundu. Sanırım yorgundu.

Yaz mevsimi boyunca topu topu yedi sekiz defa yüzdüğümü söylemiştim. Çünkü babam çalışıyordu. Annem de bizi plaja götürmezdi. Öğleye kadar zaman çok çabuk geçerdi. Sonra pat diye dururdu. Babaannemlerde olsam biraz eğlenebilirdim. Ama annem beni oraya da göndermezdi. Çünkü babaannem kalbini kırmıştı. Hep öyle söylüyordu. Cezası torunlarını görememekti. Annemin belirlediği zamanlarda giderdik babaanneme.

"Bir koşu çık gel" derdi babaannem. "Bak evin önü deniz. Eğlenirsin biraz." Hafta sonları da babam yorgun olurdu. Bizi plaja götürmeye gücü olmazdı. Bahçede şezlongunda uyurdu. Zaman geçmek bilmezdi. Kitaplara bakardım yazılar deniz gibi dalgalanırdı. Ne pencereden bakan vardı ne yoldan geçen. Ötüp duran ağustos böceklerini görebilsem kendimi çok yalnız hissetmeyecektim.

Babamın kırmızı bir motorsikleti vardı. Bazen beni ve kardeşimi denize götürürdü. Annem gelmezse iş kolaydı. Kardeşim kendisi için öne yapılmış seleye ben de arkaya binerdim. Pır pır pır giderdik. Annem de bizle gelirse babam içinden çıkılmaz kurt ve kuzu bilmecesinde olduğu gibi önce annemi, kardeşimi bırakıp sonra dönüp beni alırdı. Bir gün onlar gittiler ben kaldım. Beklemeye başladım. Babam dönüp beni alacaktı denize gidecektik.

Salondaki saate baktım. Yelkovan gözüme kestirdiğim rakamın üstüne geldiğinde küçük yolculuğuma başlamış olmalıydım. Az kalmıştı. Mayomu kokladım. Ne güzel deniz kokuyordu. Mutluluk, neşe, huzur kokuyordu.

Yelkovan gözüme kestirdiğim rakamın üstüne geldiğinde dışarı fırladım. Bahçe kapısına tırmandım. Babam gelmek üzere olmalıydı. Yolda kimse yoktu. Yoldan kimse geçmiyordu. İçeri koştum saate baktım. Yelkovan o rakamın üstünden çoktan ayrılmıştı.

Beklemeye başladım. Kendimi çok yalnız hissettim. Hava çok sıcaktı. Babam yolda olmalıydı. Denize kavuşacağım için çok mutluydum. Komşumuz Firdevs teyze ile karşılaştım. Herkesin zehirlemeye çalıştığı tavuğunu kümese kapatmaya çalışıyordu.

"Bu sıcakta ne işi var dışarıda" dedi.

Benim için de aynı şeyi düşünüyor olabilirdi. Çok tedirgin oldum. O bana sormadan açıkladım:

"Babam annemle kardeşimi plaja götürdü. Birazdan gelip beni de alacak. Motorsikletimiz hepimizi birden taşımıyor ya..."

Firdevs teyze beni hiç dinlemedi. O kanatları kesildiği halde her bahçeye yeten kıymetli tavuğunu derin bir gölgeye yerleştirme çabasındaydı. Babam Firdevs teyzenin yoluk kızıl tüylü tavuğu için;

"Ölmedi gitti" derdi. "Ölmedi gitti."

Dokuz canlı tavuk kümesine, Firdevs teyze evine girdi. Sıcağın ortasında bir tek ben ve kavak ağaçları kaldık. Firdevs teyzenin tavuğu ölmek bilmez, bahçesindeki kavak ağaçları kurumak bilmezdi. Kavak ağaçları tam bizim bahçe duvarının dibindeydi. Babam bahçe duvarının, ağaçların kökleri üstünde yükselip çatladığından şikayetçiydi. Yıkacaktı bu ağaçların kökleri duvarı. Sonra işin yoksa duvarı tekrar ör, sıva, kireçle beyazlat. Babam eve günlerce şişe şişe tuz ruhlarıyla geldi. Gecenin kör vakti tuz ruhlarını kavak ağaçlarının diplerine döktü. Kavak ağaçlarının sıska gövdeleri yandı, kavruldu. Hepsi bir ağızdan;

"Ahh!" dediler.

"Ahh!" yandık.

Kanımca kavak ağaçlarının kökleri var güçleriyle uzadı. En yakın su kaynağına kadar uzadı. Kavaklar suları kana kana içlerine çektiler, tuz ruhunu kustular. Kavak ağaçları günlerce ağladılar. Yapraklarından şıpır şıpır yaşlar aktı. Yaşlar değdiği her yeri yaktı. Bir damlası babamın koluna, bir damlası hafifçe açılan alnına, bir damlası ensesine damladı. Sabah işe gitmek üzereydi.

"Yandım!" dedi babam. Yandım!

Bu kavakların babamdan intikamıydı. Gece rüzgarda kendi aralarında uzun uzun konuşmuşlardı. Duymuştum:

"Dallarım sızlıyor."

"Yapraklarım"

"Köklerimin ucu"

"Gövdem, en yüksek dalım"

"Ben ölüyorum herhalde. Hiçbir şey hissetmiyorum. Ne rüzgarı, ne geceyi."

"Yarın ağlayacağız."

"Göz yaşlarımız toprağı yakacak, toprağı ve bizi yakanı."

Babam bahçedeki çeşmeyi açtı. Kafasını, elini, yüzünü ıslattı.

"Yandım!"

Kavaklar da dün gece böyle yanmışlardı.

Tuz ruhunu kusup, yerin dibinde taze bir su kaynağı bulup kurumaktan kurtulmuştu kavaklar. Kurtulmuş, ıssız sıcağın ortasında benimle arkadaşlık ediyorlardı. Onlara babamın birazdan gelip beni denize götüreceğini söyleyemezdim. Bir keresinde masayla konuşmuştum da annem kızmıştı:

"Deli derler kapıyla bacayla konuşana."

Kavak ağaçlarının canı vardı. Bana kalırsa oturduğum masamın, sandalyemin de canı vardı. Beni dinliyorlardı. Çünkü hayatımızda yerleri vardı. Boşlukta bir yer kaplamak, varlık değil de neydi? Kavak ağaçları da vardı. Güzel değillerdi. Kesildiğinde para ederlerdi, çabuk büyürlerdi. Tam yoksulların bahçelerine göreydi. Yalancı bir görkem. Ama kavak ağaçlarının ince mi ince ruhları vardı. Ben bunu hissediyordum. Rüzgarda, en küçük kıpırtıda konuştuklarını duyuyordum. zenginlerin bahçelerindeki ağaçlar; manolyalar, palmiyeler ya da yoksulların karın doyuran ağaçları, kirazlar, erikler, incirler bunu yapamıyorlardı. Onlar kavaklar kadar hisli değillerdi. Ama kavaklar hep yoksulluktan, ayrılıktan, ölümden, yalnızlıktan söz ediyorlardı. Hep kötü hikayeler anlatıyorlardı. Onları duyduğumda ürperiyordum, korkuyordum.

Acıktım. Babam gelmedi. Firdevs teyze bahçesinden domates salatalık almamıza izin veriyordu. Maydanoz, nane toplamamıza da. Dalından bir domates kopardım. Mutfağa gittim. Ekmek torbasından ekmeği çıkardım. Ekmeğin pabucunu kesip, ben kıyısına pabuç diyordum, içine domates dilimlerini yerleştirdim. İlk lokmada ağlamaya başladım. Domates dilimleri bana, hâlâ denize kavuşamadığımı hatırlatmıştı. Annemi, babamı, kardeşimi deniz kıyısında hayal ettim. Üçü birden ayak bileklerine kadar suya girmişlerdi. Aklıma kötü bir şey gelmiyordu. Beni unuttuklarını düşünüp ağlıyordum. Kendimi bir daha hiç gelmeyeceklerine inandırmaya çalışıyordum. Bu yüzden daha çok ağlıyordum. Mutfak masasından kalkıp yeniden bahçeye çıktım. Bir kötülük yapmalıydım. Madem annem ve babam beni unutmuşlardı bir kötülük yapmalıydım. Çeşmeyi açıp bütün bahçeyi çamur yapana kadar suladım. Babam toprağın çamura dönüşecek kadar çok ıslatılmasından rahatsız olurdu.

"Hem su israfı hem de bahçede rahatça dolaşamazsın" derdi.

Çeşmeyi açık unutmuşum derim. Firdevs teyzenin bahçesinden domates kopardım. Çeşmede yıkadım. Çeşmeyi açık unutmuşum.

Babam gelmeyecekti. Zaten onu cezalandırmıştım. Bahçe vıcık vıcık çamurdu. Sıra anneme gelmişti. Babaanneme gidecektim. Ağlaya ağlaya. Beni bırakıp gittiler diyecektim. Babaannem elimden tutup plaja indirecekti beni. Sonra da karnımı doyuracaktı. Akşam da eve telefon edip bizimkileri, annemi azarlayacaktı.

Saat çiçeklerinin gölgesinden yürüyerek babaannemlere vardım. Denizi gördüm. Ne güzeldi deniz. Yumuşacıktı kumsal. İnsanların hiçbir sıkıntısı yoktu. O güneş yağı kokusu dibime kadar geldi.

Bahçe kapısında o çirkin kilit asılıydı. Babaanneme temizliğe gelen kadın seslendi;

"Babaannenler yoklar. İstanbul'a düğüne gittiler. Şimdi indiler iskeleye." Koşarak iskeleye gittim. Yolda tokyom koptu. Yalınayak koşmaya başladım. Ayaklarım yandı, acıdı. Ağlıyordum da... Hem de çok büyük suçluluk duyuyordum. Bu sıcakta kimsesiz çocuklar gibi sokakta yalınayak koşarak annemi, babamı utandırıyordum.

İskelenin parmaklıklarına yapıştım. O vapura binsem. Ben de İstanbul'a gidip kaybolsam. Annem, babam hayatları boyunca ağlasa.

Vapur kalktı. Ağlayarak el salladım.

Eve döndüm. Kimse gelmemişti. Kavak ağaçları ilk defa benimle konuştular:

"Denize mi gittin küçük kız?"

Deniz lafını duyunca tekrar ağlamaya başladım. Anlattım onlara.

"Sen de oracıkta denize girseydin. Bütün sıkıntılarından kurtulur mutlu olurdun."

Ben cesaretsiz bir çocuğum diyemedim. Bunu neden yapamadığımı onlara anlatamadım. Kavak ağaçlarının dallarına çıkmak istedim.

"Kayar düşersin" dediler. "Böyle bir şey yapacağına git denize gir." Onları dinlemedim. Arka bahçeden merdiveni getirip kavak ağaçlarına dayadım. Merdivenin bittiği yerden bir dal bulup tırmanmak hiç kolay değildi. Kavak ağaçlarının gövdeleri çıkıntısız ve uzundu. Ama sonunda başardım. En alçak dala da olsa tırmandım. En alçak dal bile çok yüksekti. Evimizin çatısını, yolun ucunu görüyordum.

Evimizin önünde bir araba durdu. Amcam gelmişti. Seslendim. Beni ağaç tepesinde görünce çok şaşırdı.

"Ne işin var orada" dedi.

Hiç bir şey söylemedim. Evdekileri sordu, anlattım.

"Hıı" dedi.

Benim gibi ağaçlara çıkıp ölene kadar orada yaşayan bir çocuktan söz etti. Kitabı yazılmış. Büyüyünce okumam için bana verirmiş. O da küçükken benim gibi ağaçlara çıkarmış.

"Ben ilk defa çıkıyorum" dedim.

"O zaman keyfini çıkar" dedi.

Sonra kendi kendine gülümseyip gitti.

Ağaca çıkmanın ne keyfi olurdu ki. İşte bir ağacın dalındaydım. Evimizin çatısını, yolu, kendimce uzakları görebiliyordum o kadar. En üst dala çıksam denizi görebilir miydim? Denedim ve düştüm. Düşerken bağırdım. Daldaki kuşlar korkup uçtular. Uzunca bir süre toprağı ve yanağımdaki sıcaklığı hissettim. Sonra her şey kardı.

Gözlerimi deniz kıyısında açtım. Plajda kuma gömülmüş gibiydim. Hastane denizin dibindeydi. Yatağım pencere önündeydi. Gözlerimi açtığımda o güzel maviliği gördüm. Bulanık bir görüntünün içinde çıplak insanlar, huzurlu bir uğultu. O korkunç sancıyı hissettim. Ayaklarımı karnıma doğru çekmek istiyordum. Ama başaramıyordum. Vücudum beyaz bir kütlenin içindeydi. Denizin kıyısında kuma gömülmüş gibi. Parmak uçlarına ıslak bir şeyler bulaşıyordu. Bütün vücudum alçıya alınmıştı. Yaz boyunca denizi görebildiğim için, denize giren insanların neşeli uğultularını dinleyebildiğim için çok mutluydum.

Yarıda Kalmış Çocuklar

MERAL ONAT

"Çocuklarınıza sizin çocuklarınız denemez / Yaşamın kendine duyduğu özlemin oğullarıyla kızları onlar." Halil Cibran

Şşşt! Batuhan!. Büyüyünce çok mu güçlü olucaksın sen, hı!!. Aynı He-Man gibi öyle mi??. o da Business Development okuyo biliyo musun, emrinde yüz kişi çalıştıracakmış... bugün kimse öpmedi mi seni o gül yanaklarından... ne diyosun sen... küfür etmene de mi izin yok, yalan da mı söyliyemezsin hiç... ama annenle baban hep söylüyoo!. çok mu kibar annenle baban, çok mu kontrollü, çok mu kabız!. kızmana, bağıra bağıra ağlamana, hayır demene de mi izin yok. Demek bu yüzden geceleri uykuda geziyosun annem.. buna İngilizce de sleep terör diyorlar. Seni teröriist! seni küçük terörist.. insanın illa bi yerinden çıkıyo işte.. demek geceleri uykucuğundan kalkıp kapıları duvarları tekmeliyor, gündüzün gerilim ve mutsuzluğunu ancak böyle boşaltabiliyorsun... ah minik kirazım, sonra da seni büyüten uykunun en tatlı yerinde uyandırılıp o rutin sittiminin kürek mahkumu yuvalarına eğitim kurumlarına kargoyla postalanıyorsun... evet bebeğim güçlü olucaksın sen.. hem de ayrı Amerikan sapığı gibi güçlü bir Türk sapığı olucaksın..

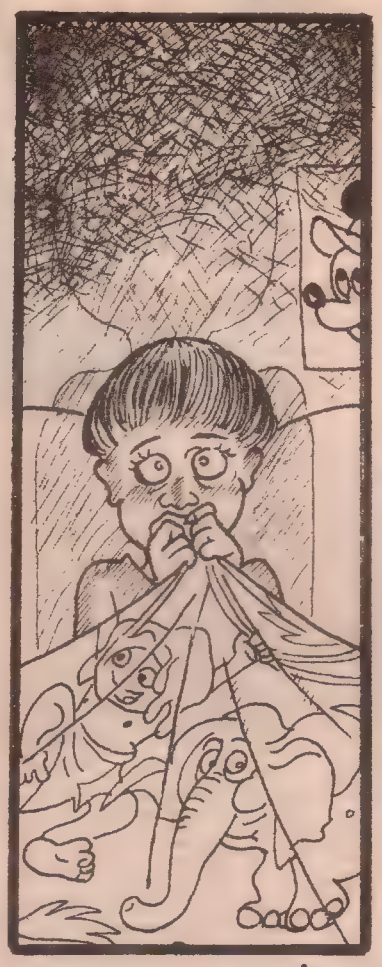

..... niye öyle diyosun Batuhan?!. bak, büyüklerin çocuk odandaki, ana sınıfındaki çatlakları da sıvadı, üzerlerini bambi desenli duvar kağıtlarıyla örttü!!. Oral dönemde bale, anal dönemde piyano da öğrendiniz arkadaşlarınla sürü halinde, öyle diil mi!. oral döneminde selpak satanlar var, araba camı silenler var!!. Annen çalışıyor,.. işten çıkınca da kendini geliştirmek için Japonca ve İkebana kurslarına gidiyor... bakıcıların da var, onlar sana gün boyu hiç dokunuyor mu, dokunmuyor!! daha ne.. Hem sen çalış, daha çok çalış ki kainatın ulu mimarının eşsiz piramit hiyerarşisi içinde basa basa, ite çıka en üst kademelere kadar tırmanasın.

Çocukların kaderi, rahatına düşkün ve ilgisizleşmiş babalar ve onun makro yapısı devlet tarafından anaların "coşkusal, ruhsal veba" (kavram: W.Reich) kapasitelerine terkedilmiş... Teknotratik faşizm, uyuşturucuyla uyutulanları uyandırma tehlikesini göze alarak çıplak şiddet kullanmaktansa, sinsice ve görünmeyen yollardan sürekli psikolojik koşullandırmayı kullanmayı yeğler... Çocuklara her türden şiddetin sahipsizce yönlendirildiği eğitim kurumlarının gelişmesine yol açan şey, toplumun teknik gereksinimine cevap vermek için onları belli bir modele göre yetiştirme zorunluluğudur. Parasını verdiğiniz, milyarlar döktüğünüz, farklı olmasına çalıştığınız çocuklar, o farklı sandığımız şeyin bütün çocuklara yine mekanik uygulanmasıyla -bu sefer İngilizce, Almanca- o şablon karakterlerin içine girmeye zorlanıyor.

.... insan özgürlüğünün, bütün varlıkların yaşama haklarının, adaletli yönetim ve katılım biçimlerine değil; teker teker insanların ve ailelerin vicdanlarına, insiyatiflerine, giderek de bir iki cılız sivil toplum örgütünün çabasına terkedildiği ülkemizde evler artık içinden çıkılmaz birer psikiatri koğuşu görünümünde...

"Amerikan Güzeli" filmindeki kişilikler ilk anda insana çok abartılmış ve yanyana tıkabasa doldurulmuş gibi gelebilir. Artık global olmuş bir dünyanın holografik yapısı olarak bu film, Manolya Sokak, Zafer Apartmanında da aynen oynuyor, işte!..

...oğlum, kalksana hadi, AMATEM'e geç kalıcaksın,.. kaç gündür uğramadın zaten..

...intihar etmiycem - intihar etmiycem - çok günah, hiç affı yok intihar etmiycem!..

...SANA SÖYLÜYORUM!. HİÇ Bİ BOKA YARAMAZSIN! SENİ BECERİKSİZ HERİF... UYUŞUK, CİBİLLİ-YETSİZ!!!

...TÜRKÜM BEN.. TÜRKÜM-GÖRÜCEKSİN - TÜRK'ÜM, DOĞRUYUM..

...çok şişmansın.. şişmaan, yağlıı... alt karın yağların.. iğrenç..

BADİ ŞEYPIR!. BADİ ŞEYPIR!!. ..... Altaylar **2000** sundu!

Aptallar **2000**'de izledi!!. Patrona söyliycem bizim kız yiyerek tatmin oluyo, beş kişilik yiyo, Anoraksia Nervosa diycem, yiyo yiyo kusuyo, maaşım yetmiyo, zam yap diycem!!

... ANNELERİNİN EVE KAPATTIĞI ÜÇ ÇOCUK CAYIR CAYIR YANARAK FECİ ŞEKİLDE ÖLDÜ!!. CESETLER...

... yavrum, evladım.. o kadar yakından bakmasana şuna, gözün bozulacak..

... çocuğu Down sendromlu, mongol olmadığı için rahatlayan ana baba, sevinme.. sen o çocuğu yavaş yavaş sakat yapacaksın zaten.. çocuğunu bu dünyada nükleer savaş, açlık tehlikesi değil, önce sen bekliyorsun..

Eski bir yerli kabilesinde ergenlik yaşlarına gelen çocuklar, o zamana kadar otoritenin ve gücün kaynağı olarak bildikleri totemlerle putlarla birlikte bir çadıra sokulur, korkuyla beklerlerken totemler maskelerini indirir ve altlarından güleryüzlerle kendi anne babaları çıkarmış.. Çok şaşıran çocuklar o zamana kadar otorite ve tabu kabul ettikleri her şeyin, bütün yasaların aslında kendi anne ve babaları olmuş olduğunu anlar ve özgürce ergenliğe geçerlermiş..

Trilateral'in, Bilderberg'in, Hizbullah'ın yasaları ve neferleri de işte bu otoriteyle bastırılmış öfkelerin konserve edildiği aile koğuşlarından sızıyor.. En küçük bir evcilik oyununda bile halledilmiş olması gereken Kuzey-Güney Amerikan iç savaşı, köleliğin sistemleştiği, katmerlerle çoğaldığı bir dünyada saf, % **100** bir Kuzey'li kalmadığı için artık sadece filmlerde var.. Şeytan ne kadar eski ve ne kadar gerçek, onun varlığı tarihsel-toplumsal, siyasi ve iktisadi..

... Haydarpaşa mendireğinin üstünde karabataklar durur, denizden yeni çıkmışlardır, sırılsıklam ve yorgundurlar... Hepsi birlikte rüzgarın estiği yöne döner ve kanatlarını açarlar. Sarılacak gibi öylece durup rüzgarda kanatlarını kuruturlar.

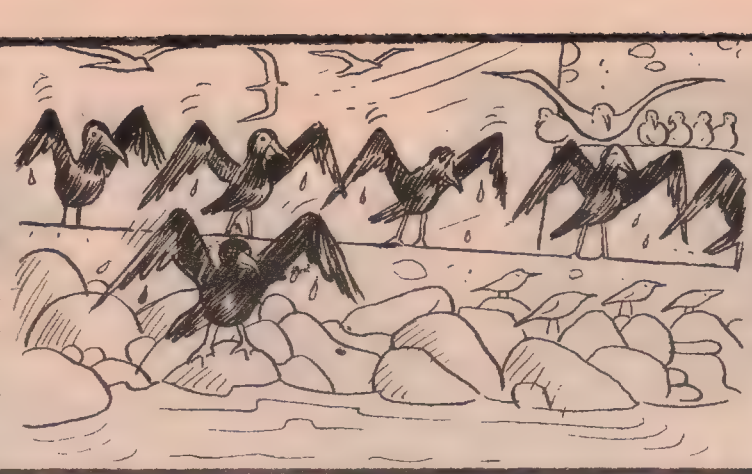

... o yıllar okuduğum şehirden ailemin yanına dönüyorum, vapurdayım. Bütün gece boyunca, eski ve boş bir gecekonduda, parmaklarım soğuktan hissizleşmiş, yere yaydığımız bembeyaz bir çarşafın üzerine o gün öldürülen bir arkadaşımın portresini çizdim.. siyah yağlı boya ve kalın bir duvar fırçasıyla, vesikalık resimden gülümseyerek bana bakan kapkara gözlerini çiziyorum. Gözyaşlarım boyaya karışıyor, altına da kırmızıyla kimbilir kaçıncı defa "...Ölmez" yazıyorum... çok yorgunum, bitiğim, gözlerim ölüm görmekten yorgun, Vietnam'dan dönüyorum... Anneme şu karabatak gibi sokulsam ve öylece kalsam..

..birden denizin ortasında minicik bir kız gördüm.. Ölmüş...Çünkü hiçbir canlı denize böylesine teslim olamaz... 4-5 yaşlarında, küçücük elleri var, kumru gibi ayakları, annesi ona işe çıkmadan önce robadan büzgülü pazen elbisesini giydirmiş, çiçekli, incecik... Rüzgar kıble ve lodosun üç ila beş kuvvetinde, onun için esiyor, vapura iyice yaklaştırıyor, insanlar görsün, şaşırsın, üzülsün, çığlık atsınlar diye...

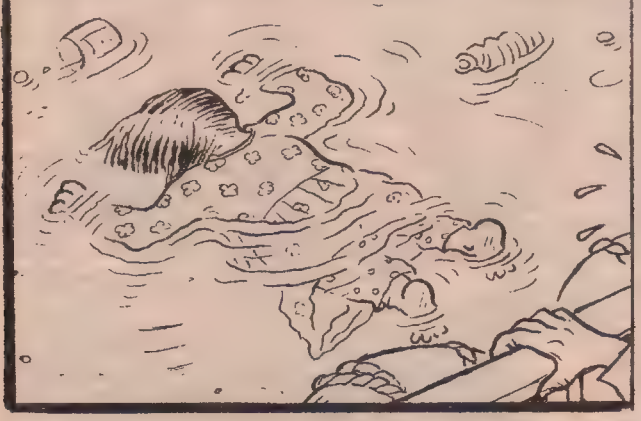

..güvenlik görevlileri hep parayı koruyor.. eğilmiş, denize düşen selpak pakedini almaya çalışırken seni koruyacak bir şey, bir mazgal, esirgeyen bir bakış yaratamamıştı bu toplum.. Bir de derler ki "Önce çocuklar!.."

...karşımda oturan kadınlar çocuklarını döven cinsten, cırtlak kadınlar, valide sultanlar, bağırsınlar istiyorum, seslerini duymak istiyorum, tıs yok...

... ben Mehmed'in kitabı gibiyim teyze, bitiğim, ya sen, neden kılın kıpırdamıyor, kalkıp biriniz koşsanıza kaptan'a, öleli epey olmuş, adli tıp'ta okuduk boğulma evrelerini, nefes tutma, mecburi derin nefes, suların dolması, bilinç kaybı, ölü sertliği, ama sen bunu bilmiyorsun ki teyze belki yaşıyordur sana göre, kalkıp telaşlansana, hem sen anasın, benden önce sen koşsana kaptan'a. Selpak satarken de kimse bakmaz görmezdi seni, kimse şaşırmadı bu kadar ihmal edilmiş olmana, öyle çok terkedildin ki, bu yüzden ölümün gelip seni şıp diye bulması, senin çocukların, aşık olacakların, yiyeceğin şeftaliler bazen dondurmalar seninle birlikte gömüldü gitti sulara... O teyzeler, o potansiyel valide sultanlar hiç umursamadılar başkalarının çocuğunu..

3.Murat'ın gözdesi Venedik'li Bafa (Safiye Sultan) kendi oğlu; dolayısıyla kendisi iktidara sahip olsun diye haremdeki 19 tane çocuğu annelerinin kucaklarından zorla çekip aldırarak bir gece içinde öldürttü. Minicik yavrular boğuldukça peşpeşe Hırka-i Saadet dairesinin önündeki taşlığa sıralandılar. Sabah 19 tane minicik tabut saraydan çıkarılırken hiç kimse, anaları bile iktidar sahiplerinden, canavar Bafa'dan ve haremağalarından hesap soramadı. Bunun gibi hem eski, hem yakın tarihte bütün batan gemilerde her zaman "önce çocuklar" boğuldu.

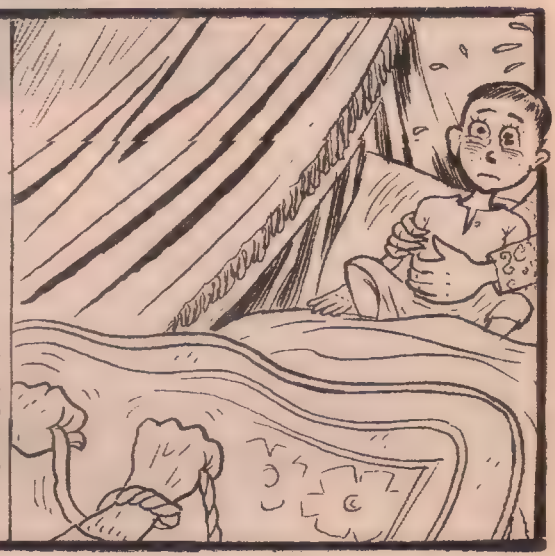

Afedersin Sultan'ım, ama bugün benim en tehlikeli günüm!! Böyle bir hareme kesinlikle çocuk doğurmak istemiyorum.. yazık çocuğa..

herkes ünvan ve kariz-manın sağlayacağı güç peşinde koşarken işte tarihten içleri ısıtan nadir anı; (tahta oturacağı zaman bir an durmuş, tereddüt etmiş ve ellerini açarak;)
"Ey Rabbim! bana saltanat nasibettin. Biraz sonra koca bir ülkenin bütün insanlarının mal ve can emniyeti iki dudağımın arasından çıkacak bir kelimeye bağlı olacak. Yeryüzünde irademin önüne geçecek bir irade bulunmayacak. Eğer ben zulüm ve gadr ile insanların üzerinde bir kabus olursam, kudret-i ilahiyeni göster ve canımı al."
Sultan DELİ İbrahim

Günümüzdeki padişahlarımız da valide sultanlarına bağlı olan göbek bağlarının ve otorite bağımlılığının örtülmesine yarayan maske olarak önce maçoluğu tercih ediyorlar. Alev Alatlı "Türkiye'den bu yüzden Red Kit çıkmaz" diyor. Gerçekten de Türkiye'de ekşınmen çıkar, on kaplan gücünde Kızılmaske çıkar, 4.Murat çıkar, çeteci çırkar fakat çelimsiz ama özgür bir birey olan Red Kit çıkmaz. Ne Kızılmaske, ne Zagor asi... gerçek asi RED KİT ve Red, terk-i diyar ederken aslında hep şöyle bir şarkı söyler:

♫ ... Ben ♫ zehirli pedagojik kurallardan uzakta..... ♫ göbek bağıyla anaya, otoriteye, tırı vırıya bağımlı olmayan özgür bir kovboyum.... aslında kovboy movboy da değilim.. ♫ ♫

... aman evladım terli terli su içme sakın... Dalton'lara da bulaşma, seni mi düzelticeksin elin itini, paranı tut biraz, kenarına bi kaç kuruş koy, elalemlere yedirme... Anamı hiç düşünmüyosun, doğur bu günlere getir....

SON

Rumeli Hisarı İstanbul'un en güzel beldelerinden ve İstanbul'da yaşayan herkesin uğrak yerlerinden biri. Bir de kendilerini 'artık' buraya yabancı hisseden 'yersiz' yerlileri var: Kıyı insanları. Bayramda otobüsler bedava olduğu için bindik gittik, baktık Hisar bomboş ama, yerlilerin hepsi yerli yerindeydi. Biz de onlarla ayaküstü muhabbetler yaptık. Size de nakledelim dedik.

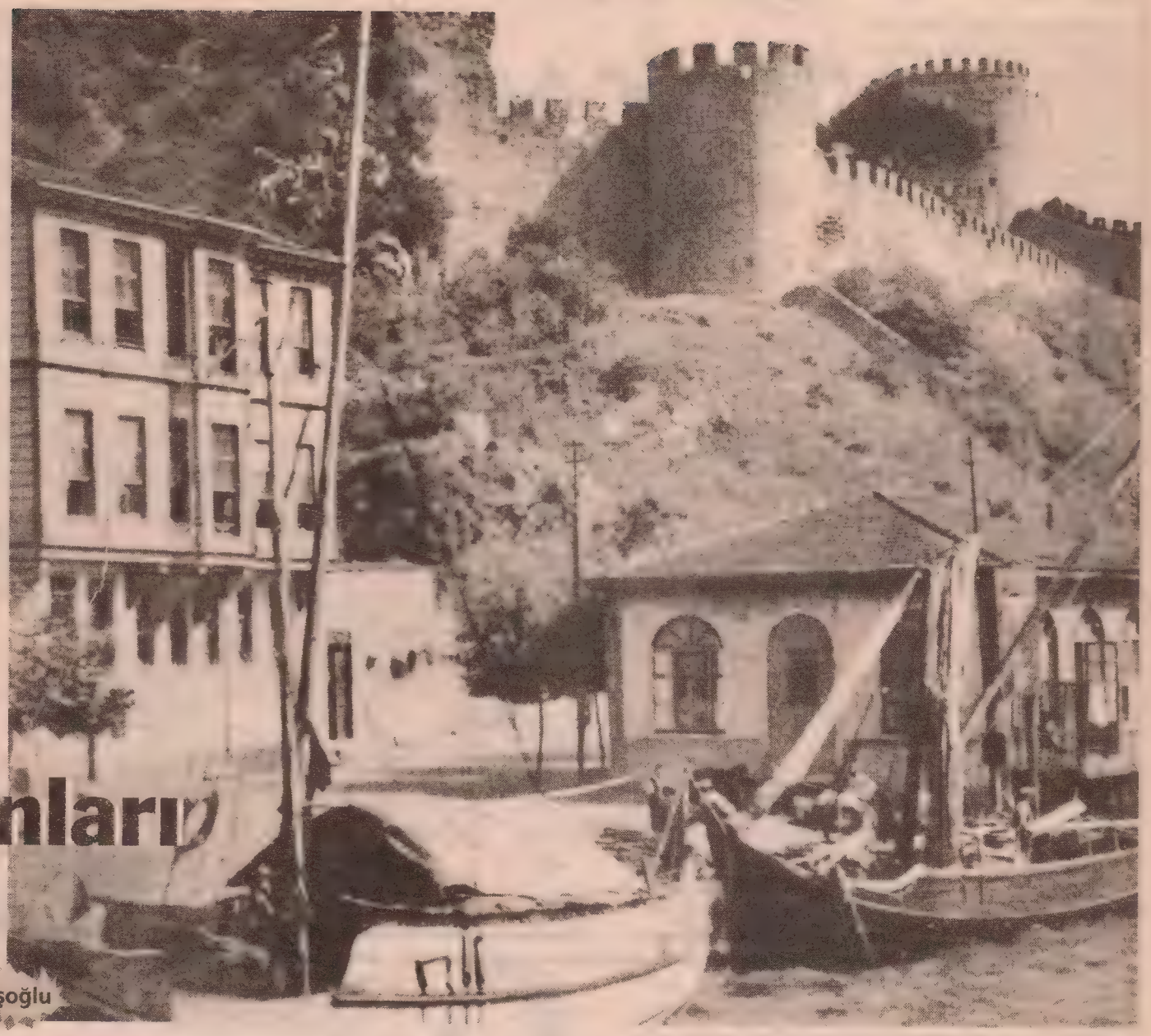

Kıyı İnsanları

HATİCE MERYEM
VECDİ ÇIRACIOĞLU

KURU YÜKSEL / Yüksel Çavuşoğlu

* Bir kadın mutfaklı güzel bir ev ister. Ben hiç evlenmedim. Ben bir kadınla evlenirsem, kadın benim evimden kaçar ya. İyi ki de evlenmemişim, yoksa benim karım burada orospu olurdu, düşürürlerdi benim karımı burda ya, burada bizim gibi çocukların karılarını düşürürler. 1946'lıyım ben, **1960'ları da 70'leri de gördük**. Her türlü şeyin arkasına takıldık. O zamanlar kızlarla konuşmak falan sanki suçtu. Çalı diplerinde sigara içmeye alıştım, izmarit toplamaya başladım. Bir kadın bir arkadaşımızla konuşsa **"Ulan kız tavlamış"** derdik.

* O zamanlar kadınlarla konuşmak bir muamma. Tuhaf insanlar da vardı ama ben o insanlara da hak veriyorum. Neden? Çünkü şimdi kadınla kızla konuşmak gayet serbest. O zaman o insanlar işçiydi, ırgattı, balıkçıydı, kadınla kızla konuşamazdı, **n'aparlardı oğlancık peşine düşerlerdi.** Ne zaman **Mısır**'dan levantenler geldi, bu oğlancılık azaldı. Serbest bir cinsellik başladı. Bize cigara verirlerdi. Her şeye hakimler. Bir de bunların çocukları oyunlara da hakimlerdi. Döverlerdi, korkuturlardı. Yani ne kadar az yara alırsan kar davası. Kızlara da aynı şeyi söylüyorum, kızla oğlan çocuğu arasında fark yok. Ne kadar az yara alırsan şu İstanbul gibi yerde o kadar iyi. **Köyde olsa boğup boğup dereye atarlardı öyle adamları.** Ama İstanbul kozmopolit bir yer, kimin ne bok olduğunu anlayamazsın. **Yaşamak zor yani, bizim gibi çocuklar için, dar gelirli aile, işçi çocuğu olacak zarar görmeyecek de kim, paşa çocuğu mu zarar görecek. Onun için dikkatli olmak gerek. Bir yerde kişi olarak herkes yalnız, paralı da olsan yalnızsın.**

* İşim serbest meslek, havalandırma, balıkçılık, çatı işleri, boya, kiremit aktarma. Şimdi öyle bir şey ki ben serbestliğe alışkın bir insanım, yani böyle fazla sıkıya gelemiyorum, çünkü zamanında çok sıktılar beni, götür getir, baktım bir yere gelemiyorum, kendi başıma çalışmam daha iyi.

* Fazla okumadım, ilkokuldan terk. Göçebe çingeneler gibi geldik burada sekiz tane yer değiştirdik biz. Annem babamdan ayrıldı, Arnavut bir üvey baba ile evlendi. Tabii ki çocuğuz ya korkardım bundan, dışarlarda yatardım, arabalarda, sandal diplerinde, mazgal kenarlarında geçerdi hayatım. Takılıyorduk arkadaşlara, sinemaya falan giderdik, saat on iki oluyordu, gidemiyordum eve, **annem zavallı pencerede bekler** ama o zaman çalışıyordu, yorgun argın eve geliyordu, erken yatıyordu, **parmağımın ucuyla çalıyordum zili**, ulan çalayım mı çalmayayım mı diye, işte böyle dışarlarda yatıyordum. Bu sefer yağmurdan kaçarken doluya tutuluyordum, **"Hadi gel bizde yat"** falan, **"Yok abi"** derdim, ondan sonra babamın sabah işe gitmesini beklerdim, annem hemen **"Nerde kaldın oğlum, gel kahvaltı yap"** derdi, "Yok anne" derdim, "ben hemen yatıcam." **Korkudan sabaha kadar uyuyamıyordum ki, Halimpaşa Korusu'nda yatıyordum, oradan mı saldıracaklar buradan mı diye uyuyamıyordum, tabut içinde bile yattım,** on beş on altı yaşlarımda, en tehlikeli yaşlarımdaydım.

* Afedersiniz ama hayatta ilk karşınıza çıkan insan, sizin hayatınızı değiştirir. Eğer benim de karşıma koç gibi, **Vehbi Koç** gibi bir adam çıksaydı kaderim daha değişik olurdu. Bok adamlar çıkarsa kaderin de öyle gider. Ama bir yere kadar. Bir yerden sonra kaderini eline alırsın. Ama bazısınınki öyle gider. Kimseye yağcılık yapmadım, inandığım gibi yaşadım. Koşarım iş isterim aç kalmamak için.

* **Bazı insanlara anlatsam inanmazlar,** derler ki bu adam manyak, bu üşütmüş derler yalnızlıktan. Havalar soğuyor, yürü allah yürü, yollarda yürü allah yürü sabahı etmek için param yok, sade sigara, sulu kar tepemden aşağı iniyor, geceyi geçirecek yer bulmaya çalışıyorum, yürüyorum yollarda, yürürken deli dediler, düşünüyorum aslında kaptırmışım kendimi, ilk evvela **sandalaltını düşündüm, sonra kalenin oralarda topun içine gireyim dedim. Ondan sonra aklıma en sota yer geldi.**

* Arapsaçı gibi bir yer, çalılar malılar, orayı ben kedi gibi, sansar gibi, fare gibi oydum, o kayanın dibine girdim. **Kayayı iyice oydum.** Ablam bana bir tavla ile bir battaniye verdi, üstündeki kadın da parasüt gibi bir şey verdi, açıldığı zaman bilmem kaç metrekare yer kaplıyor, ulan dedim tamam ben bunu ağaçtan sarkıtırım, bu güzel bir şey, cibinlik gibi bir şey yapayım, altına da kerevet gibi bir şey yapayım yağmurdan çamurdan kurtulayım hiç olmazsa ya, çünkü her şeyim her an yağmur altındaydı, akşamları da tavlanın üstünde yatıyordum. Yürüdüğün yer şu kadarcık mesafe onun da hemen üstü kaya, birazcık kafayı çeksen aşağı gidersin. Üç sene böyle kaldım orada.

* Coşkun "Bak kıyıya kalas geldi." dedi, inşaatlardan topladım, üç senede toparladım testereyi, keseri. Üç senenin sonunda çürüyen çürüdü, onları ayırdım, sağdan soldan iyi tahtalar da buldum, ilk evvela yatacak yerimi yaptım. Sonra mutfağı yapmam lazım dedim. Mutfak daha zor. Üç ay da mutfağı düşündüm. Temizledim orayı da yaptım. Ondan sonra da bir depo yaptım. Fareler vardı etrafta. Önce zehirliyordum, sonra bu gücüme gitti, kapan kurmaya başladım. Kapağı açıp kaçırtıyordum bunları, bir daha gelme diyordum. Ekmek dolabının üzerine çıkıp yüzüme bakıyorlardı, sanki teşekkür ediyorlardı. Ondan sonra onlara ayrı kapta yemek koymaya başladım. Bir daha benimkilere dokunmadılar. İki tane de sansar vardı.

* Bir sabah aşağı indim, sahile. Geldiler, **"Yüksel evin yanıyor."** dediler. "Korktuğum başıma geldi." dedim kendime. O kadar da tedbirliydim, çatıda bile kül tablam vardı, kör kütük sarhoş geldiğimde bile sigarama dikkat ederdim. Nüfus cüzdanım bile yandı orada, kitaplarım yandı, resimler yapmıştım can sıkıntısından onlar da yandı. Avrupalı yabancı bir doktorun kalp üzerine bir kitabı vardı, edebiyat kitapları hepsi yandı. Sovyet eserleri, **Tolstoy**, **Dostoyevski, Anna Karenina**, **Dimitrov**'un kitapları, **Yaşar Kemal**'in kitapları hep yandı.

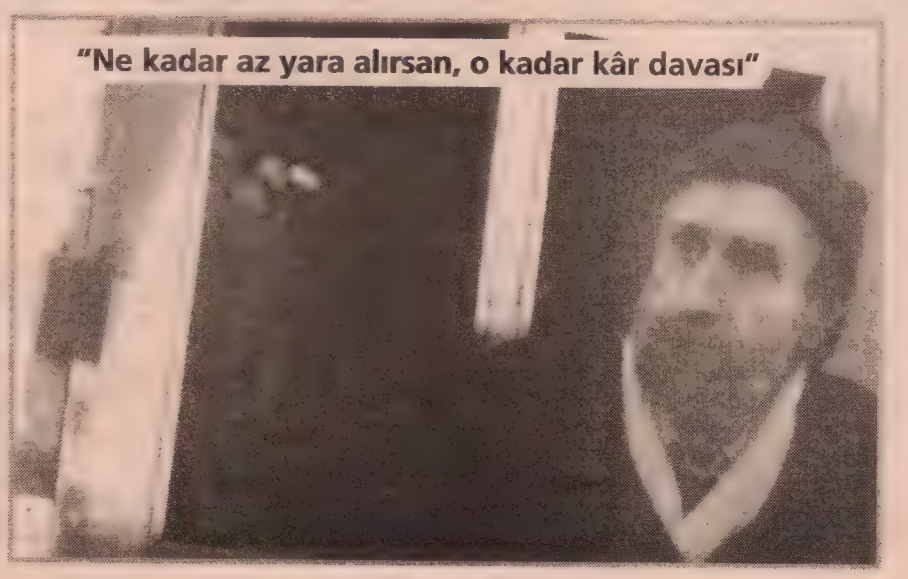

"Ne kadar az yara alırsan, o kadar kâr davası"

REİS / Coşkun Akyüz

*Annem İstanbul Eyüp Sultan'lı, babam İzmirli. Ben iki parçayım yani. 9 yaşından beri balıkçılıkla geçiniyorum. Evliyim. Bir kızım var, Etiler Lisesi'ni bitirdi, şu an sözlü, yaz sonunda evlenecek kısmetse. Kızımda balıkçılığa heves görmedim. Olsaydı benimle gelirdi. Mesela denizde bir tane aile var, karı koca çalışıyorlar, çocukları denizde doğmuştur.

* Denizi çok seviyorum, hep balıktan geçindim ama denizin kirlenmesi, takımların çok büyümesi, gırgırların, trollerin zamansız avlanmaları. Mesela iki yıl evvel nisan birdeydi avlanma yasağı, şimdi nisan on beşe aldılar, bu sene de mayıs bire aldılar. Eskiden en büyük gırgırda üç yüz elli kulaç çevirme alanı, kırk kulaç derinlik vardı. Şimdi takımlar büyüdü diyorum ya 1200 kulaç çevirme alanı var, 110 kulaç derinlik var, yani balık hangi havuza girdiğinin farkında değil, bu avlanmanın yanlış olduğunu kendileri de biliyorlar, ama o kadar yatırım yapmışlar mecburen çalışıyorlar. Gırgır reisleri de biliyor bunları. Mesela kendi aralarında muhabbet yapıyorlardı, ben buna tanık oldum, lüfer balığından, çinekoptan bahsediyorum, bir reis bir reise soruyor, "Biz bu çinekopu niye tutuyoruz? "Bak," diyor "bu çinekopun bir kasası 240 tane geliyor, biz bunun büyümesini beklesek, lüferken tutsak," diyor "bir kasaya otuz tane geliyor" diyor. Bunların hesabını kendileri de yapıyorlar, biliyorlar zararda olduklarını, ama mecburlar, takımlar büyüdü, masraflar ağır.

* Bizim denizlerimiz bu takımlara çok ufak gelir, **Marmara, Karadeniz leğendeki sudur**, bir okyanus değil yani. Japonya bile zor durumda şu an. Bizim 68'de giden uskumru balığımızı yetiştirip dünyaya satıyor şimdi. Ama adam bilinçli tutuyor, bizde bu anlayış yok, bu takımları kendi sularında kullandırtmıyorlar Japonlar. Bizim zorlanmamızın nedeni kirlilik de tabii. Kesekağıt zamanı vardı, şimdi pet zamanı. Kesekağıt erirdi, pet erimiyor.

* Bence trolün gırgır kadar zararı yok. Trol belli bir yerde çeker. Trol kazıyor. Ama gırgır toptancı, ne kadar yazdı radar hepsi içinde, kurtuluşu yok.

* Biz ufak balıkçıyız, mevsimle ilgili bizim. Şu an mesela balıkçılık yok. Nasıl yaşıyorsun derseniz, açlığa katlanıyoruz bey gibi yaşıyoruz. Bizim en zor mevsimimiz ocağın on beşinden mart ayının sonuna kadar.

* Buraya gelen düzgün takılan insanlardan hiçbir zarar yok. Bilhassa köye gelir de oluyor, beş kişi geliyor, **"Abi bizi Kanlıca'ya götürüp bir yoğurt yedirir misin"** falan, ama tabii ki tuhaf oluyor yerlerde sarmaş dolaş yuvarlanmak, yoksa şikayetimiz yok. Eskiden olsa Ahmet Abi'nin dediği gibi hepsi denize giderdi. Aslında şu da var, **Robert Kolej** zamanında burada çok az bir talebe grubu vardı okuyan. Hep zengin çocukları okuyordu. E şimdi burası Türklere geçince **Boğaziçi Üniversitesi** oldu, 700 kişi çıktı 7000 kişiye. E napıcak bu talebe, okulda tıkılı kalacak hali yok, bunun yüz kişisi inse sahile, sahil doluyor. E dışarıdan gelenler de var.

* İlkokul sekiz senede bitti. Ben o zaman aydın bir çocuktum, gördüm geleceği, yaptım vazifemi, şimdikiler düşünsün.

* **Teksas, Tommiks** okurum, **Red Kit**'i çok severim. Değişirdik bile çocukken, para vermeyelim diye. At yarışına bakarım, spora bakarım gazetede, genel kültür yazan bir gazeteyi okumam, neden, çünkü benim kafam ona yetmiyor, yetebilir aslında ama benim ayıracak vaktim de yok. Ağır kitapları sevmem, roman mesela. Bana boşuna uğraşıyormuşum gibi gelir. Türk yazarlarından bir tek **Seyhan Erözçelik**'i tanıyorum, iyi şiir yazar(!)

* Denizde düzgün bir teknem olmasını istiyorum şimdilerde. Bu çok yaşlandı.

HİSARIN GÜLÜ / Gülçin Baysal

* 54 yaşındayım. Vallahi eşim öleli çok oldu. 10 sene oldu galiba. On beş senedir de burada yaşıyorum. Bakıyorlar işte allah razı olsun. İstanbul'da doğdum. Okula gittim. Arnavutköy, Levent, Etiler... beşe kadar okudum. Hep ayrı ayrı yerlerde. Tam okulu bitirdim, annemin çalıştığı yerde, hizmetçilik yapıyordu o, beni götürdü Alman'ın evine, çocuk bakmaya, ben de orada şarkı söylüyordum ufak çocuğa, aklıma geldi bir şarkı söylemek, Uçaksavar'a taşındık. **Kar kış geldi bi tane adamın birisi orada. Onunla evlendik ya.** Berberlik yapıyordu, Hisar'da oturuyorduk, o da Levent'te çalışıyordu. Bir tane kız, iki tane oğlum var, onlar büyüdüler şimdi. Kız Habibler Köyü'nde. Dün gittim oraya, bana para veriyorlar, yardım ediyorlar. Kedimin ismi mi, işte öyle bir şey, boncuk, karagöz... Hep benim yanımda kalıyor. Vallahi gözlerimi bile unuttum. Hiç aşık olmadım. Gözlerimin içinden ne aşıklar geldi geçti de bir tane bulamadım. Gözlerimin önüne böyle dolu dolu geldi de... Eşimi sevmedim ya, hiç sevmedim. O Ali midir nedir, hiç sevmedim. Çocukları yuvaya götürdüydü. Annem diyordu, "Senin boğazın küçük, ağzın da, çenen de küçük." Vallahi doğruymuş. Çenem küçük kalıyor yüzümde. Aşağıda otururlar. Kulübedekiler bana çok yardım ediyorlar. Engin, Turgay geliyorlar buraya, bir şeyler getiriyorlar bana. Dikiş dikiyorum işte. Sökükleri. İğne ipliğim var. Mum var, radyo var, soba var. Eskiden Cihat oturuyordu burda. O öldü. Sigara da içiyorum. Ne verirlerse. Burası soğuk ya.

ÇİNGENE AHMET / Ahmet Türk

* Eskiden kamyoncuyduk, kamyonetçiydik şimdi onları sattık, üç tane plakalı taksi vardı bizde. Sattık sattık, yedik şimdi sürünüyoruz işte buralarda. Pavyonlarda barlarda yedik karılarla. O zaman bekardık. Her akşam bir yere gidiyorduk, **Beyoğlu'nda pavyona, Sulukule'ye karı oynatmaya, öyle yedik parayı.** Hayat şartları işte. Şimdi steyşın arabayla arkadaşı, eşi, dostu taşıyoruz. Sadece muhitin insanlarına, arkadaşlara gidiyoruz. Ufak tefek işlere. Bizim hayatımız bu kadar işte, bitti. Hayatımız boyunca buradan dışarı hiç çıkmadık. 51 yaşına geldik, yarım asır be. Harap bir yerde oturuyoruz, otuz milyon kira veriyoruz. Zaten durumlar da yok, olsa da ben de istemem Hisar'dan ayrılmak.

* Hisar'da bir günümüz işte böyle, on ikide başlıyoruz içmeye, gece on ikiye kadar sürüyor. Sabahları çalışıyoruz. Geçim derdine arkadaşlar bakıyor bize.

* Ailem uğramaz bile buraya. Eşim hoş karşılamıyor. Siz olsanız hoş karşılar mısınız, öğlen başlıyoruz içmeye geceye kadar. İstemiyoruz ama alışmışız bir kere. Yalnız ramazanda içmem. Bir ay oruç tuttuk, ekseriyetle tutarım.

* Avrupa Birliği'nden bana ne, ben yedi senede ilkokulu bitirdim diyorum. Avrupa Birliği kim, biz kim? Otuz sene sonra alacaklar şimdiden ahkam kesmeye başladılar. Yok işkembe yeme, yok paça yeme... Kim ya bunlar, nedir ya? Hanımın koynuna girerken de vize alıcaz galiba bunlardan? Yok kurban kesme, yok keseceksen bayıltıp da kes, yav sen ne karışırsın be ananevi şeylerimize.

* Kayıkhanenin duvarında yazıyordu, **"spor ve politika konuşmak yasak"** diye. Çünkü bu ikisinden maraz doğuyor. Onun için balıkçılık falan konuşuyoruz. Her gün makarna yiyoruz, çeşit çeşit, bir gün yoğurtlu, bir gün salçalı, bir gün burgu, bir gün uzun.

* Babamızın evi istimlak oldu, boğaz köprüsüne gitti. Hisar'da dört tane, beş tane mandıra vardı o zamanlar, babamın da vardı. Otuz tane ineğimiz şap hastalığına yakalanıp öldü, sonra babam sakalık yapmaya yani eşeklerle su satmaya başladı. Öyle geçindik. Eskiden bir beyler vardı, bir de inekçilerle, balıkçılar. Hepsi bu.

* Şimdilerde iskele başında üç gün, iki tane bira içen yarın "Ben Hisarlıyım" diye sıranın başına geçmek istiyor. Enteller falan geliyor onları hiç sevmiyoruz yani. Yatıyorlar yerlere, öpüşüyorlar, sevişiyorlar, buradan aile geçiyor yani, yakışmıyor köyümüze, eskiden hiç yoktu, öpüceksin kızı ha, allah muhafaza, adamı denize atarlar, linç ederlerdi valla. Şimdi öyle değil ki ateş yakıyorlar, entel takılıyorlar.

* Tanıdığım tek yazar Vecdi Bey (Çıracıoğlu). O da yazar oldu ya helal olsun.

* Çocuklara okulda cinsellikle ilgili bilgiler veriyorlar şimdi, bu iyi oldu. Çocuklar bilgili olsun ama yapmasınlar yani.

* Kotrayla geçiyorlar, karıyla kızla, buraya özeniyorlar. Yaşamadıkları için herhalde. Serserilik de güzel bir şey. Onlar bize, biz onlara özeniyoruz. Özenmek de değil de herkes bir defa kotrayla gezmek ister.

* Depremde buradaydım. Hissetmedim. Çok sarhoştum. Nereden duyacağım zaten kafam zurna gibi. Otuz sene içinde olacak diyorlar, bir an önce olsun da kurtulalım. İnsanlar tedirgin oluyorlar ha oldu ha olacak diye.

* Hayatımızdan memnun değiliz. Parasal durumdan zor geçiniyoruz, kıt kanaat yani. Kıza kalem bile alamıyoruz. Anca günlük yaşıyoruz biz. İkinci gün zorla ayaktayız. Şartlar zor.

* Kızım lisede okuyor, kalemlerini Vecdi Abisi aldı işte. Kızım çok dürüst. Çok iyi anlaşıyoruz kızımla. 11 milyon para verdim arife günü, pantolon alacaktı. 1 milyon artırmış, geri getirdi. Başka çocuk olsa, ben olsam getirmem mesela.

* Bir de bu aç karnına cep telefonu almışız, 23,5 milyon fatura geldi şimdi. İhtiyaç oluyor tabii arkadaşlar arıyor. Emekli oldum Zilkur'dan. Zilkur be, emeklilik falan yok, mahsus diyorum. Emekli olan burada ne yapar?

* İlkokulu yedi senede bitirdim, bayağı tahsilliyim. Kültür olarak radyomuz var işte, pek kültürümüz yok yani.

DAYI / Engin Çetiner

* O zamanlar Rumeli Hisarı'nın yerlileri kale içinde otururlarmış. Ben tabii onları resimlerden, bir de anlatılanlardan biliyorum. Herkes birbirini tanıyor, tanımayan yok. Vapurla Eminönü'ne geçenler "şehre iniyorum", Eminönü'nde rastlaşanlar da "köye gidiyorum" derlerdi. Ya inekçilik, ya balıkçılık yapıyorlardı insanlar. Köprü yapımında evleri istimlak olunca insanlar mecbur oldular buradan gitmeye.

* Gidenlerin çoğu da yaşamadı, bu gerçek yani. Hisar çok enteresan bir yer. Ben aşığım. Bir sene Bakırköy'de yaşadım, azap çektim diyebilirim, üstelik Bakırköy o zaman İstanbul'un gözbebeği bir yerdi ama buradan asla vazgeçemiyorum. Şimdi eski köylülerin evlerini hep yabancılar aldı, onlar yerleştiler. Bazıları kendileri oturmuyorlar bile, satılık tabelası var bir kısmında, yani onlar burada yaşamıyorlar. Şuradan, deniz kenarından yürümüyorlar bile.

* Bırakın yeni gelenleri, bizim eski büyüklerimizden bazıları için dahi deniz kenarında içmek serserilik. Hepsi böyle düşünmüyor tabii, birkaçı. Evvelden kızıyorduk, artık alıştık. Rakı içiyorsunuz, karakola şikayet ediyorlar, kime ne rahatsızlık vermişiz, şimdiye kadar kim ne yapmış burada, hiç böyle bir şey yok.

* Az ileride bir yer daha var. Yazın orası bambaşka bir yer. Gece saat on, on buçuk rakı içiyorlar, iskeleden kalkıp insanlar geliyorlar. "İyi akşamlar yanınıza inebilir miyiz", "Buyurun, hoşgeldiniz ben Engin." diyorum mesela, "Ben bilmem ne cumhuriyet savcısıyım, sıkıldım." diyor adam. Denizin üstünde rakı içiyor adam sıkılmış. Devam ediyor sonra; **"İlla arkadaşlara söyledim ki buraya geleyim, bizi kabul ederlerse bir duble rakı da burada içeyim."** Tekneyle geçiyorlar, kotrayla geziyorlar buraya özeniyorlar. Sonra da arkadaşlarını da alıp geliyorlar. Bakıyorlar ki dışarıdan göründüğü gibi değil bu topluluk. Burada bazen öyle konuşmalar olur ki, onların okullarında, sosyal gruplarında olmayan konuşmalar.

* Çok yönlü çalışmayı çok seviyorum, boşta kalmak ağırıma gidiyor, her işi dört dörtlük yapmak istediğim için de her işten zevk alırım. Bir işe şunu yapayım da kurtulayım diye bakmam. Eğer ustasına yardım ediyorsam, illa ki bir şeyler kaparım. Bu herhalde bana allah vergisi. Bir yemek yapana bakarım, bir kaynakçıya. Denize aşığım, balıkçılık yaptığım oluyor, tekne işi yaptığım oluyor, havalandırma işi, arada kaynakçılık. Bahçemde atölyem var.

* Ben bir müddet karşıya motorla dolmuşçuluk yapıyordum. Köprü olunca bu iş kaldı. Bir arkadaşımla Eminönü'nde kuruyemişçilik yaptım. Bir müşterim vardı. O zamanın parası üç dört milyonluk tuzlu fıstık alırdı. Ona güzellik yapmıştım o da bana bu çizmeleri verdi.

* Hasta Ecevitçi'ydim. O 74 seçiminde Ecevit hem kendine yaptı, hem bize yaptı. Ondan sonra Ecevit'e sırt çevirdim. Türkiye'yi çok seviyorum, milliyetçi bir insanım, şu anda da oyumu onlara kullanıyorum. Şu anda da iktidardalar.

* Bir zamanlar at yarışı oynuyordum. Müsveddeden temize çekerken yanlış işaretlemekten dolayı çok büyük paralar kaybettim. İki sene evvel 250 milyar gibi bir para yani. Gece saat yarım, bahçede altılıya kitaplarla çalışıyorum, komşular diyorlar ki **"Artık yeter, yat."** Yani bırak evdekileri, komşular sesleniyor. İşaretliyorum, yazıyorum, iki yüz misli altılı yazıyorum, altılı 5000 lira o zaman, bir milyon lira tutuyor. Koyuyorum cebime yatıyorum. Sabah kalktım cebimde bir kağıt var, kalktım en son ayakta en çok sevdiğim, her zaman da tek oynadığım Bozdağ isminde bir at var, 63 kiloyla koşuyor o mesafeyi, ağır kiloyla yani, beş tane de 48 kilo hafif at var. Bozdağ'ı silip yerine beş atı yazıyorum, altılımı bozuyorum, beşte kalıyorum, üç buçuk milyar veriyor altılı, ben de altılının iki yüz misli var. Ben o oyunu bozuyorum, beşte kalıyorum, halbuki Bozdağ'ı silme, değil mi? O altılının atlarından hatırladıklarım **Sertay**, **Saburum**, **Kaşemumkara** tabela ayağındaki kimdi onu hatırlamıyorum. Arada aldım, para almadım değil tabii.

* Çok kitabım var, hepsi de aşağı yukarı Rus yazarlarınındır. En çok etkilendiğim kitap **Ve Durgun Akardı Don**, **Şoholov**'un. Türk yazarlardan **Vecdi Çıracıoğlu** Bey tabii ki. Bizim için içimizden çıkan birisi demektir Vecdi.

* İlkokul da en büyük isteğim **Galatasaray Lisesi**'ne girmekti. Çok çalıştım ama birtakım torpiller döndü, okula giremedim ondan sonra okuma hayatım bitti diyebilirim yani. İçimdeki en büyük ukte Galatasaray Lisesi'dir yani.

"Boşta kalmak ağrıma gider"

ŞEFO / Şerafettin Diyar

"Esrar içtim, esrarengiz oldum"

* Motorumuz var, buradan açılıyoruz, ağ atarız, iskorpit çıkarsa kesiyoruz, ayıklıyoruz, öyle satıyoruz, izmarit, istavrit, çinekop çıkarsa öyle satıyoruz. Teknemiz var, balık keserim ben, teknede satarız balığı. Doğma büyüme buralıyız, esas memleket Malatya, Urfa. Evliydim, ayrıldım, 29 yaşında bir kızım, 10 yaşında bir torunum var. Ben Ortaköy'de oturuyorum, her gün buraya geliyorum erkenden. Annemin evinde oturuyorum. Kocasından kaldı, miras. Üvey baba. İyi adamdı, yaşlıydı, 74 yaşında öldü. Öz babam 63 yaşında öldü, 22 sene oldu öleli.

* Balıkçılıktan fena kazanmıyorum. Teknede satıyorum. Çiğ balıkları dolaba koyuyoruz, dolaptan alıp, ocağa koyup, pişirip, kızartıp satıyoruz. Porsiyonu geçen sene 500,000 liraydı, bu sene 1,000,000 oldu.

* Kaleiçi'nde doğdum ben. Şimdi kaleiçinde ev yok. **Menderes zamanı istimlak oldu.** Kaleiçi eskiden mahalle gibiydi. Şimdi konserler oluyor orada. Ben o zaman beş altı yaşındaydım.

* Matbaacılıkta çalıştım evvelden. Malulen emekli oldum. Enseme vurdu militanlar 12 Eylül'den evvel, beni militan yapmaya kalktılar, kabul etmedim, **Dev Sol**, ondan sonra kafayı üşüttük, hastanede yattık, geldiler ufak beyine vurdular, ondan sonra hanımdan ayrıldım.

* Annem beni uğraştı, okutamadı, kafa pek çalışmıyordu. Beni Kuleli'ye götürdü, subay yapmaya kalktı, ben istemedim.

* Fenerbahçeliyim. Bizi mahvetti bu takım. Loto oynuyorum bazen. İkide üçte kalıyorum. Orta birden terkim. Gazete, mecmua elime ne geçerse okurum.

* Oyumu Ecevit'e verdim. Hükümetten memnun değilim. Pahalılık oldu. Özal'ı arıyoruz. O da serbest piyasa yaptı yetmedi.

* Çok içiyorum sigara, günde üç paket. Alkolle pek aram yok, tansiyonum yükseliyor, bira içiyoruz işte bir tane, iki tane, üç tane onunla tedavi oluyoruz işte.

Ercan Aydeniz / Büfe Sahibi

* 27 yaşındayım. Memleket Erzincan, Kemah. Evliyim. Büfe sahibiyim. Çocukluğumdan beri burdayım. Açıköğretimi bitirdim.

* Hisar benim köyüm. Sahil kısmında çok fazla şey değişmedi. İskeleydi restoran oldu, beş altı tane bakkal vardı bir tane bakkal kaldı, insanlar giderek yabancılaştı, semtin insanları daha azaldı, değişik insanlar geldi, her ne kadar insanlar farklı farklı yerlerden gelmiş olsalar da bir bütünlük oluşturmuşlardı, kendi aralarında herkes birbirini tanıyor, tutuyordu. Şimdi eskiler yine birbirini görüyor da belirgin bir yabancılaşma oldu. Biz kendi evimizde oturuyoruz.

* Kitap okumaya çalışırım. Tanıdığım, Türklerden Orhan Pamuk'u okurum, yabancı olarak **Goriot Baba**'yı okumaya çalışıyorum da hala bitiremedim, bir de **Madam Bovary**'i. Klasikleri okurum genellikle, **Simyacı**'nın yazarı **Paulo Coelho**'nun kitaplarını da.

* Sporla, futbolla alakalıyım. Galatasaraylıyım. Çok memnunum takımımdan. Ayrıca **body yapıyordum, bıraktım**. Sağlam bir vücut yapmak için başlamıştım ama evlendikten sonra bıraktım.

* Burada en çok bira satıyoruz, sonra rakı, tost, bir de sosisli.

* AB konusunda, Danimarka kriterleri dedikleri kriterleri uygularlarsa çok iyi olur Türkiye için. Girilmesi bence çok iyi olur da benim de çekincelerim var yani. Sonuçta ne olacak? Belki büyük sermaye gelip küçük sermayeyi yok edebilir yani. Mutlaka yok eder bence. Mesela **Komili**'ymiş, geleneksel Türk sabunları **Hacı Şakir** falan yabancıların elindeymiş. Sonuçta hepsinin sahibi yabancılar olacak, biz yalnızca işçi olarak çalışacağız yani.

"En iyi karışığı ben yaparım"

Deniz Aile Çay Bahçesi Garsonları

Satı Kukuş

* 25 yaşındayım. Kastamonuluyum. Garsonum. 4 seneden beri buradayım. Askerden gelince burada çalışmaya başladım. Baltalimanı'nda oturuyorum. Evliyim, bir çocuğum var, yedi aylık. Adı Aslı. Hisar'ı çok seviyoruz, izinli olduğumda akşamları da olsa buraya geliyorum. Garsonlukta izinli olduğun zaman gezmeye fırsatın olmuyor. Zaten haftada altı gün çalışıyorsun, bir gün izinlisin onu da ailene ayırıyorsun, alışverişini yapıyorsun.

* Buraya gelen insanların hepsi okumuş, bilgili, kültürlü insanlar. Burada balık ekmek satanları tanıyorum. Şans oyunları oynarım. At yarışları oynarım, sayısal oynarım, piyango çekerim. Beş yüz binlik, bir milyonluk oynarım, kendimizi avutuyoruz yani.

* İlkokul mezunuyum. Kitap okumaya fırsatım olmuyor. Çok yazar tanıyorum da adını hatırlayamıyorum şimdi. Gazete okuyoruz, hemen hemen hepsini. Daha da çok spor gazetelerini. Galatasaraylıyım. Bugünlerde çok mutluyum.

* Ünlüler geliyor buraya. **Osman Cavcav** bizim ünlümüz. **Kemal Sunal** gelir, **Tarık Akan** gelir. Daha çok halk müziğinden hoşlanırım. **İbrahim Tatlıses** severim, **Burhan Çaçan** severim, biz Anadolulu olduğumuz için poptan moptan anlamayız. Kışın biraz tabii maddi sıkıntı çekiyoruz ama yazın kazandığımızı kışın yiyoruz. Evim kira, 30,000,000 lira. Ama oturduğumuz yer lüks bir yer değil. Gecekondu semti orası. Kiralar düşük. Bu şartlarla ev almak değil kendimizi zor geçindiriyoruz. İnşallah bir piyango vurur da bir ev alabiliriz.

Hasan Ekşi

* 31 yaşındayım. Bekarım. Artvinliyim. 1977'de geldim Kasımpaşa'ya. Tam Kasımpaşa'nın hızlı zamanlarıydı. Dolapdere'de Hüviyet Bekir İlkokulu'na gittim. Okul bitti, iş hayatı başladı. Babamın kıraathanesi vardı, ona yardım ediyordum. Sonra kemer, aksesuar işinde yetiştim. O iş üzerine dükkan açtım. 95'e kadar iyi gitti, sonra enflasyon, vergi olayları, rekabetin artması ile işi kapatmak zorunda kaldım. Ondan sonra Üsküdar'da Namlı Köfte salonunu açtım. Onu da devretmek zorunda kaldım. Sonunda burada çalışmaya başladım. 3 yıl oldu.

* Hisar, sabah olsa da işe gitsem dediğim bir yer. Çok saygın bir kitle geliyor buraya. Burada müşteri diyebileceğimiz kimse yok. Kime baksan hal hatır sorabilecek, şakalaşabilecek insanlar.

* Geçim konusunda, çok şükür, dört dörtlük değilsek de kimseye de muhtaç değilim. Şans oyunları aklınıza ne gelirse oynarım, çünkü umudun bittiği yerde her şey biter. Sayısal loto oynayınca bir hafta zengin sayılırım ben, rakamlardan haz etmem, bir haftalık hayat satın alırım bir loto kuponuna.

* **Geçenlerde vefat eden, buradan rahmet de okuyayım, allah rahmet eylesin Can Yücel'in şiirlerini okurum, ender de olsa.**

* Koyu bir Fenerbahçeliyim. Küme de düşse öyle.

* Gelecek hakkında hiçbir planım yok, zira günümüzde plan kurmanın hiçbir işe yaramadığını görüyoruz ancak kimseye muhtaç olmamak için gerekeni de yapacağız.

Kadir Kuyucu

* 44 yaşındayım. Evliyim, iki erkek oğlum var, biri lise mezunu, biri üniversiteye hazırlıkta. Memleket Tarsus. Emirgan Reşitpaşa'da oturuyorum. Burası bizim canımız ciğerimiz, yani hayatımızın bir parçası artık. Buraya her kesimden insan gelir ama biz mesleğimizi sevdiğimiz için karşımızdakini insan olarak görüp hizmet ediyoruz. Biz bunu sanat olarak yapıyoruz. Milletvekilliğinden daha fazla seviyorum garsonluğu. Çünkü insanlara hizmet ediyorum. Her insan, insana hizmet etmez. Bana göre insana hizmet etmek direk cennetlik yani. Ben ortaokul mezunuyum. Ama kitapları çok okuduğum için yetiştirdim kendimi. Politika okudum, roman okudum, günlük gazeteleri okudum. **Aziz Nesin** okudum, Adana kökenli olduğum için **Yaşar Kemal** okudum, **Ümit Yaşar Oğuzcan'**ın şiirlerini okudum. Buranın en eskisi olduğum için şahsiyetimi buraya gelen herkes bilir. **Kadir Baba** derler, Baba derler, onların canı ciğeri olmuşum. At yarışı hastasıyım, başka da şey oynamam. Geçmiş dönemlerde sevdiğim at **Yavuzhan** vardı, son dönemlerde **Odin**, zaten bu zamanlarda da atlarımız iyi yetiştiriliyor, haralarımız iyi, zaman zaman Veliefendi'ye de gidiyoruz. Atlarımız kalitelidir, bakımları iyi olduğu için tabii, normal **bizim yaşadığımız evlerden atların bakım yeri daha kaliteli.** Maşallah şimdiki gençler, özellikle **Murat Kekilli** çok iyi, kahvemize de geldi, bizle haşır neşir, sarılıp öpüştüğümüz için, bir de hemşerimiz olduğu için, gerçekten de sesi de güzel, insanlarla içiçe bir arkadaş. Kendisine başarılar dilerim.

Ahsen Çapa / Restoran Sahibi

* 54 yaşındayım, evliyim, bir oğlum var. Restoran sahibiyim. 18 senedir bu işi yapıyorum. Doğma büyüme buralıyım. Babam da Beşiktaş'tan buraya gelmiş. Babadan görerek hep yiyecek üzerine esnaflık yaptık. 70 senelik bakkal dükkanımız vardı burada, reçel imalatı yapmıştık, hep yiyecek yani.

* Burada oturan burayı çok sever. Hiçbir şeyi yoktur, çarşısı pazarı yoktur fakat iki gün bir yere gitsek hemen buraya koşa koşa döneriz. Belki havasındandır hep eser, Boğaz'daki Kireçburnu gibi esintili bir havası vardır. Mesela Bebek öyle değildir, koydur, orada bir sene oturdum ben, esmez, rüzgar esmeyince sıkıntı gelir insana.

* Bu dükkanın kiralanması 1922. Dükkanın ilk sahipleri Rumlarmış, İstevrelenos diye birine miras olarak kalmış, onlar ahır olarak kullanırmış. İskeleden kaleye kadar yalılar varmış. Dükkanlar oradaymış, oralar yıkılınca buraya gelmişiz. Yıllardır kiracıyız burada, babam da öyleydi, ben de hiçbir şey almayız. Ne varsa yiyip içip günü yaşarız.

* Balıkçılar eski köyün çocuklarıdır hep. Eski abilerin çocuklarıdır. Buradan katiyen ayrılamayız, öyle tuhaf bir şey.

* Tahsilim orta sondan terk. Gazete okurum sabahları. Okumayı daha çok sevmem de dinlemeyi severim. Ben hocalarımı hep dinleyerek geçtim sınıfları. Sınıfta dinlerdim, onun öğrettiklerini ona satardım. Hele birisi tarihi anlatsın onu zevkle dinlerim, ama okumasını sevmem. Doğruya doğru. Ama matematik, el işleri benim işimdir. **Marangozluk, tahta işi, icat, micat... Her işe uyacak takımlarım vardır.**

* Depremde kendi boyumca bir şeyler satın aldım, **AKUT**'a teslim ettim. Depremde herkes kadar korktum ben de. Balkon var, durmam öyle zamanlarda, hemen kafamı çalıştırırım, benim halatım vardır balkonda, tedbir olarak, öyle durur hep.

* Ben kurbana karşıyım. 10 yaşındayken babam bir kere kesti. Babam yaşlı bir adamdı. Onu seyrettim, koşa koşa gittim, **"Sen katil misin?"** dedim, ondan sonra babam da kesmedi, zaten öldü gitti. Halen hiç kesmem. Adam zevkine araba alacak, mal alacak keyfine horoz kesecek, koç kesecek, yok öyle şey. Uydurma geliyor bana bunlar. **Yaşar Nuri Öztürk**'ü yıllardır dinlerim, hep doğruları söylüyor ama sevilmez tabii, milleti öbür türlü kandırıp yolamazlar.

Mavro / İskelebaşı İti

"Bir kapı yedim, hayatım değişti. Hayata itirazlarım var"

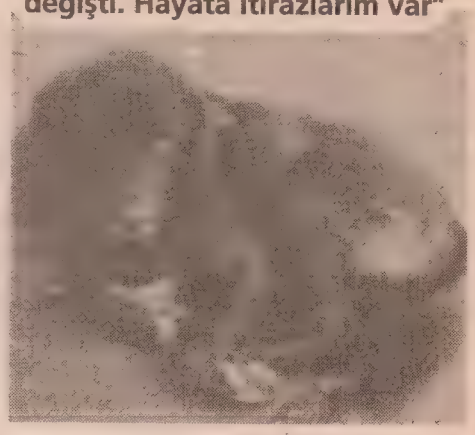

* Bana Mavro derler. Bu ismi koyan Rumca olduğunu söylemişti. "Kara, Arap" anlamına gelirmiş. 7.5 yaşımın içindeyim. Ben, bir yalıda bekçi köpeğiydim. Oduncupaşa yalısının bahçesinde güzel bir yaşamım vardı. Sonra neden yaptığımı ben de anlamadım, yalının 200 yıllık kapısını bir gece kemirmeye başladım ve sabaha kadar büyük bir kısmını dişleyerek kopardım. Benim yaptığım köpeklik işte. Sonumuz malum: Kovulduk. Buradayım işte. Çıkma bir şeyler verecekler de karnımızı doyuracağız. Halbuki her zaman kayıntı sağlamdı bahçede, **'Ciğercinin Köpeği**'ydim, şimdi **'Sokak Köpeği**'yim anlayacağınız.

* Bu titreme üşümekten değil. İtirazlarım var da ondan! Benim moralimi bozan birçok şekil var dünyamda. Bir yandan ırkımı sokaklarda aleni katlediyorlar. Bunlar faili meçhul değil, aleni cinayetler. Sizlerin de hiç gıkı çıkmıyor, buna bozuluyorum. Kimseye derdimizi anlatamamıyoruz.

* Şimdi kurban bayramı güya, ne çıkma bir kemik getiren, ne de bir parça manca atan var önümüze. İnsanlar bizden aç galiba.

* Geçen gün hava güzel, tam burada yatmış bitleri kırıyorum, bir baktım ki kedinin biri banklara tünemiş, manitasının başını da omuzuna dayamış bira içiyorlar. Bizim buralarda banklara ayakla bastırmazlar pek. Buna önce bozuldum ama ses çıkartmadım. Ama sonra kedi, manitadan bir alt dudak alınca, dayanamadım ve 'kısa devre' yaptım itinayla. Ama iş bildiğim gibi değilmiş, kedi hiç oralı olmayıp malı götürürken, bir sol pençe çaktı. Neye uğradığımı anlamadım. Göz kapağım indi. Canım yandı. Hemen etrafıma bakındım ki, bizim 'falyanos'lardan bir kaçı var mı diye? Baktım kimse yok, kıstım kuyruğu, sindim yerime. Arkaya baktığımda kedinin kaşları kalkık, pis pis sırıtıyordu. Bir şey yapamadım. Yanıma yaklaşan kalamar çıkmalarına ortak, arkadaşım başka bir kedi: "Yahu... Sen ne yaptın? O, **Kötü Kedi Şerafettin**. Ona kısaca "**Şero**" derler... Cihangir taraflarının haracını o yer, pek namlıdır." dedi. İyice tırstım.

* Bir de abi, Amerika'da **Paul Auster** diye adamın biri köpeğin ağzından "**Timbuktu**" diye bir kitap yazmış. Bu, soyum için onur kaynağı da, bizde neden böyle şeyler olmuyor. Onu anlayamıyorum. Benim moralimin bozukluğu ve itirazlarım bunlardandır.

* Ne varmış memleketin halinde, gül gibi geçinip gidiyoruz işte. İnsanlar memnun olduktan sonra bize kelam etmek düşer mi? Bak onların gıkı çıkıyor mu? Siz de bozgunculara benziyorsunuz. Sonra, bu memleket uzun laftan bu hallere düştü. Bırak cavcavı da büfeden bir sosisli kap, zilliyi kıralım. Çok konuştuk karnımız dünden beri aç zaten...

İşte, yine yanımdasın. Sensiz, nasıl da mutsuzdum. Nasıl da boştum, boşluğun içinde, karanlığın ortasında. Şu an yanımdasın ya nefesim kadar yakınsın. Ancak kendi güzelliğini, kendinden kıskandıran ulaşılmazlığınsa, nefeslerimize karışmış. Biliyorum, yine ben uyanmadan çekip gideceksin. Uyandığımda, yanımda olmayacaksın. Yine uzaklaştıkça yakınlaşacaksın.

Güzelliğin Dokunulmazlığında

NALAN TÜRKELİ

İşte, yine yanımdasın. Sensiz, nasıl da üşümüştüm nasıl da üzülmüştüm. İyi ki, yanımdasın. Bir anı olarak kalacağından korkuyordum, beni hep yanlızca acıtabilecek olan bir anı. Saplanır olacaktın yüreğime, kurşun yaraları gibi.

Seni, nasıl sevmeyeyim ben. Her güzellik sende. Yeni doğmuş bir bebek yüzündesin, anne memesine muhtaçlığınla. Kış günlerinin, tam ortasına, ansızın geliveren baharsın. Acılar ve hasretler de sende. Varlığınla büyüttüğüm hayallerimi yıkıveren, azalma duygusunu hissettiren, ölümcül hastalıkların pençesine teslim eden de sensin. Senin, bir diğer adın da, ayrılık. Dünyanın, bir diğer ucundasın, bir başka gezegenlerde.

Seni, nasıl sevmeyeyim ben. Sakınmıyorum uzaklığın ardındakilerden. İnandıkların ölümsüz, sana olan tutkunluğumu ölümsüz kıldığın gibi. İnandığın gerçeği, bir ömre feda edebilecek kadar cesur, düşlerimi gerçeğe dönüştürecek kadar inançlısın sen.

Sen, benim sevgilimsin. Diğer mevsimlere inat, ilkbahar gözlerinde. Cezaya çarptırılarak, tutsak alınmış yaşlılıklara meydan okurcasına, her asırda hep, genç, alabildiğine özgürsün. Özelsin, farklısın.

Seni, nasıl sevmeyeyim ben. Destansısın baştan sona. Her gün yeni hikayeler, yeni şiirler yazıyorsun kahramanlar, ikimiz. Yine de, düşle gerçek arasındasın. Gerçekte, neredesin sen. O kadar çok yerlerdesin ki. Yüzlerini, seslerini, hiç tanımadığım insanlar arasındasın... Küçük bir çocuğun, bir şeylere üzülerek akıttığı iki damla gözyaşındasın...

Sen, benim sevgilimsin. Uzaksın sevişmelerden. Utanılacak değil, unutulamayacak aldanmalarsın... Güzelliğin, dokunulmazlığında. Dokunulması imkânsız rüyaların, aldatıcı kaçağısın. Son, benim her şeyimsin.

Başlı başına, serüvensin sen. Yavaş yavaş, çekilip giden ışıkların, duvarlara yansıyan, tutulamaz gölgesi, aydınlıklarla gelen yeni günlerin sevincisin.

İşte, yine yanımdasın. Sensiz, nasıl da mutsuzdum. Nasıl da boştum, boşluğun içinde, karanlığın ortasında. Şu an yanımdasın ya nefesim kadar yakınsın. Ancak kendi güzelliğini, kendinden kıskandıran ulaşılmazlığınsa, nefeslerimize karışmış. Biliyorum, yine ben uyanmadan çekip gideceksin. Uyandığımda, yanımda olmayacaksın. Yine uzaklaştıkça yakınlaşacaksın. Yine yakıcak yüreğimi yokluğun.

Seni, nasıl sevmeyeyim ben. Senin güzelliğin zaten dokunulmazlığında, uzaklığında.

Herkesin pusulası aynı, benimki hile yapıyor. Güney, Kuzey'le küsmüş, Batı, Doğu'ya nazire yapıyor. Aynayı kırınca sen yerine boş bir duvar kalıyor ve başkasını okurken satır aralarında insan kendine rastlıyor.

"Arzuhalimdir" - "Yarın Yok ki; Dün'e İnansam"

CÜNEYT ÖZDEMİR

Korkunç bir enerji serbest edilmiş, içeri tıkıştırılmış bekliyor. Dünya dönüyor ben duruyorum. Çok gürültü var, ben duymuyorum. Pilleri çıkartılmış bir pilli bebek gibiyim. Gözlerim açık kendime bakıyorum ucu görünmeyen bir el tarafından yakılmış, eriyorum. Nereye aktığını bilmediğim bir nehirde ters yöne doğru yüzgeç çırpıyorum.

Burası zamanın sonu olmalı. Herkes gitti bir ben kaldım. Hücre gezegende yalnızım şimdi sahipsiz bir şizofreni gelse çekse beni içine, alsa götürse. Kurtarsa, beni sıradanlığın pençesinden, Rutin'in gölgesi engelliyor günışığını ve belki fazlasıyla aydınlık içinde olmanız gereken karanlık ya da tam tersi işte...

Zeka oyunları, ben bildimciler, komplolar, tuzaklar, aynaya atılan kaçak bakışlar, bunalım bile koca bir klişe. Depresyon pazarlamacıları, intihar tüccarları, iyiler -ah o iyiler- hepsi, hepsi bir kandırmacanın parçaları... Aşk ve ölüm de dünyevi sonuçta...

Yazı da bitmeli, söz de... Bitecek nasıl olsa... Işığı biraz önce kapattım. Okuduklarını karanlıkta yazıyorum. Yazılacak bir şey de kalmadı oysa, konular da bitti, yazılması gereken insanlar da. Neyi eleştireceksin, neye kızacaksın, nekrofilinin meşrulaştığı bir ülkede, bir zaman aralığında kendinden başka kimseye kızma, aşağılama hakkına sahipsin. Görmüyor musun? EN BÜYÜK DÜŞMANIM SENSİN.

Şimdi beni korkunç karanlıkla suçlayacaksın oysa ben ışıktan gözlerimi açamıyorum. Ben susunca ve duymamayı başarınca görünmeyen bir yerden sızıp gelen uhrevi bir aydınlık, kapalı göz kapaklarımın ardındaki gözlerimi huzurla kamaştırıyor.

Gizli emellerim, olmaması gereken her şeye meylim ve sana anlatamadıklarım var. Anlayamadıklarım... Bir de sorularını bilmediğim, cevapların içindeyim. Cevapla sorular arasında, haritaların çizmediği, zamanın göstermediği bir aralıkta sıkıştım. Gibiyim.

Tüm hırsları ve pesimizmi, nihilizmi aynı anda lanetliyorum. Tutunanlar ile tutunamayanları kapıştırıyor, fetiş bir zevkle uzaktan sana bakıyorum. Ölümü ve hayatı aynı anda senin için lanetliyorum.

Durmuş bir saatim. Kurulmak istemiyorum. Kayboldum. Bulmasınlar diyorum. Enkazın altındayım, daha altta olmadığıma kızıyorum. Yaşamak ve ölmek arasında sıkıştım, kaçamıyorum. Kaçmak da istemiyorum. Kötüsü ben duruyorum dünya dönüyor.

Hızla ve hızlı... Bahar geliyor, cumhurbaşkanları seçiliyor, aşklar, kaçamaklar, goller, enflasyon, telefon faturaları, komplolar, tuzaklar, öksürmeler, tıksınmeler, dedikodulu meyhaneden televoleler, cinayet bültenleri, kokoreç ekmek ile sinemalar, sigorta kesitleri, vergi iadeleri, bitmek bilmeyen aşklar, yollar, her şey. SEN DÖNÜYORSUN BEN DURUYORUM.

Delirmedim henüz, "endişelenebilirsiniz." Ve kendimdeyim, yeterinden fazla endişe verici"...

Delirmek için; bir ideolojiye, lidere, ideale, partiye, dine, kadına, erkeğe, umuda, uyuşturucuya ihtiyaç var. Bunların hepsi, hepsinden fazlası da bende değil sende var. Sen delirmedin de ben mi delirdim.

Gözlerim kamaşmış, karanlıktayım. Görece bir ikiyüzlülük ne, başlığın sadık hizmetkarıyım. Kendimin kölesi oldum, size bir parça yukarıdan bakıyorum. Yeraltından ya da ne farkı varsa...

Herkesin pusulası aynı, benimki hile yapıyor. Güney, Kuzey'le küsmüş, Batı, Doğu'ya nazire yapıyor. Aynayı kırınca sen yerine boş bir duvar kalıyor ve başkasını okurken satır aralarında insan kendine rastlıyor. Bunun için bu kadar kitap yazıldı, film çekiliyor. Birileri size, sizi anlatıyor. Ne olması gerektiğinizi, neden kaçılıp neye yakalanmayacağını. İyiyi ve kötüyü ölümü ve yaşamı. Tarif; düşünsene "Tarif" ediyor. Oysa, NE GÜZEL! KİMSE KENDİNE YAKALANMIYOR.

Kamburlar kendine yakalanıp taşıyamayanlar arasından özenle seçiliyor. Bu yüzden hepsi yere bakarak yürüyor. Fakat ruhlar galerisinde bir tek onlar doğru dürüst yaşıyor. Yaşar gibi mi yapıyorlar yoksa, şizofreni, paranoya ile savaşıyor.

Burada mevsimler bitiyor olmalı. Ruh dünyalarının fiyakalı serbest bölgesi geride kaldı. Parıltılı tanımlamalar, sıfatlar, aşağılanmalar, yüceltmeler, anlamlar hükmünü yitirdi. Hem zaten kaç sözcük bir kilo demir ediyor ya da kaç yazı bir kilo pamuğa eş gelecek sıfatı, yüklemi içinde barındırıyor.

Var mı bu soruların cevabı şimdi ya da her cevaba illa ki bir soru mu bulmalı yanı?

Dünya dönsün ben durayım. Zaten o dönüyor ben bakıyorum. O kadar boşaldı ki içim "her şey" sığıyor. Ama ben hep "hiçbir şeye" sayım veriyorum. Gönüllü bir mahkum gibi şafak sayar gibi, "GİBİ" nin kendisi gibiyim.

Pilsiz bir bebek. Motorsuz bir gemi, benzinsiz bir araba, elektriksiz bir lamba, hatsız bir telefon, rotasız bir pusula, haritasız bir seyyah, ya da bir cümle b.ktan benzetmenin ta kendisi Gİ-Bİ-Yİ-M.

Dünya dönüyor ben duruyorum.

Herhalde mutluyum. Birisi ışıkları yaksın zifiri aydınlıktan kurtulmalıyım.

DÜŞ SALINCAKLARI BİR İLERİ
İKİ GERİ GİDİYOR
ADIMLARIM UFAK ŞİMDİ
ARALIKLAR AÇIK
GÖZÜKÜYOR.
ELLERİM Mİ BÜYÜDÜ
BÜYÜK ELLER Mİ BANA DEĞİYOR
GÖZKAPAKLARIM AÇIK OYSA
HİÇBİR ŞEY GÖZÜKMÜYOR
KANATLARIM NEREDE
UÇSAM ŞİMDİ
KAÇSAM...
YARIN YOK Kİ
DÜN'E İNANSAM...

Cüneyto@Cnntürk.com.tr.

Fotoğraflar

BURHAN GÜNEL

Birinci Fotoğraf

Senin varlığın değil yokluğun duyuluyor hayatımda. Az konuşuyorsun. İçinin sokakları kalabalık olmalı. Gülüşünü, sesini anımsıyorum. Belki de ıssızdır. Kimi zaman söz biter, görüntüler yeterlidir. Sen varken de yokken de dilim tutulurdu, elim kolum bağlanırdı. Susup yüzüne mi bakardım? Sessizliğin gücüme gitmezdi o zamanlar.

Benimse varlığım duyulur. Bulunduğum ortama, yaşanan güne katılırım, yaşamın canlı bir öğesi olurum. Çevremdekileri etkilediğimi ne çok gözlemledim. Gözlerinin içine bakarım. Gözışıkları yüreklerini açar bana. Senin yakınman da bu olmalı. Gözışıklarını hiçbir zaman algılayamadım mı? Bir ilişkiye güzeliklerle başlanır. Öğrendik artık; o da görecedir.

Sevmek ne kadar güzeldi, ne kadar bizdendi...

İkinci Fotoğraf

Gözlerin hep yağmurludur. Dalgalanan göl suları. Gün ışığı ve sabah. Kirpiklerinden çiyler toplardım.. Sonra gölgesini bahçeye uzatan pencere. Her gün yeniden terk ederdin. Gece olurdu. Her günün sonunda intihar girişimi.

Suyun dışına çekilen balığın solungaçlarını yırtarak çırpınması, kendini her yana fırlatması, hayata yabancılaşması. Bir çocuğun geceleyin yıldızlara bakıp ürperdiği; gökyüzünde kendini yitirdiği. Gizemli bir yok oluş, sonsuzluk.

Senden önceleri korkmazdım öyle, kendi peşimde dolanırdım, ıssızlığımda. Annemdi gece, yıldızlar sevgili. Her şey uzaktı. Sonra senin sıcaklığına karıştım, yeniden yitirdim kendimi, hala çocuğum.

Bana uğrayıp geçen gündelik insanlar gittiklerinde ne sesleri kalırdı ne görüntüleri. Bencil ve çıkarcıydık karşılıklı. Geride küçük bir boşluk bile oluşmazdı. Yarattığım ıssız dünyayı kendi varlığımla donatıp yetinebiliyordum. Yalnızlığımı çoğaltırdım, kırgınlıklarımı. Zorlanmadan onarabilirdim kendimi; düşler kurar bir insan beklerdim, pencereye aydınlığı.

Günün birinde çıkıp geldin.

Gözlerin yağmurluydu. Yanıp sönen göl suları.

Kirpiklerinden çiyler toplardım.

Dördüncü Fotoğraf

Sesin, soluğun, duruşun, oturuşun, eğilişin, sırtını koltuğa dayayışın, bacak bacak üstüne atıp dalgınlıklarla televizyon izleyişin, şarap kadehini bir sap karanfil gibi yüksekte kavrayışın, yüzüme bakışın; tüm varlığın bu evi, bu evden oluşan koca dünyayı tanımlardı. Sonrası, kanıma karıştığın.

O sızılı yer, bakır çalığı o nokta, duyarlı boşluk artık uyaksız. Evle bütünleşen ne varsa kaplumbağa kabuğu sırtımda, beni de alsın kıvrımının içine; bekleyiş olayım.

Geceyi sızlatan gözışığının balkıyışı, buğuya dönüşen yansıma, yurtsuzluğumun göklerine açılan çılgınlığın uçuşan kanatları. Nedeni, gerekçesi, savunması, saldırısı: inançsızlık, kuralsızlık, başıboşluk. Hainlerim yaktı beni, bağrımda taşıya taşıya yorulduğum. Gürültüsüz düştüm, duyan olmadı. Adım sanım unutuldu. Kırılgan bir denizin bozgunuyum. Hiçlik rahatlığı. Acının aşınmış yangını, kime anlatmaya kalksam sıkılıyor, kutsal kitaplara bile sığmıyor, inançlara ve sulara, Musa Peygamber'in asasına.

Bilincimin kayıp gidişi; aşkın da. Gövde bile yaşadığını yadsıyor.

Büyük ateşler yakılıyor ve sular kuruyor deli yataklarında genç ırmakların.

Kendisini dergilerde yayınlanan şiirlerinden tanıdığımız, genç şair Nilay Özer'in ilk kitabı 'Zamana Dağılan Nar' Hera Yayınları'ndan çıktı. Nilay Özer'le şiir, aşk, ölüm, nar, zaman, çivi üzerine konuştuk.

Şairler Seçilmiş İnsanlar Olabilir

ŞERAFETTİN KAYA

Sevgili Nilay, ilk kitabın 'Zamana Dağılan Nar' yayınlandı. Şiir nedir, kendinde şiiri nasıl tanımlarsın?

- Şiir algılayabildiğim her şeyi yeniden ve yeniden ve yeniden tanımlama çılgınlığımdır. Şiirin bana çağrıştırdığı ilk kelime boşluk. Tüm yaratılarda olduğu gibi şiirde de insan kendi varoluş boşluğundan faydalanıyor. Ch'u Ta-kao'nun bir öğretisi vardır: "Tekerleğin göbeğini otuz çubuk paylaşır / Ortadaki deliktir onu yararlı kılan / Bir testi yaparsın çamurdan / İçindeki boşluklar onu yararlı kılan / Kapılar, pencereler oyarsın odaya / Oyunculardır onu yararlı kılan / Varoluşun yararlarına sahibiz / Ama bir yandan da / Varolmayışı (hiçliği) kullanırız." Bu boşluk onunla ilgilenildiğini anladığı anda bize türlü oyunlar oynamaya başlar, nesneler oldukları gibi değillerdir artık, kelimelerin kaçar tane gölgesi olduğunu hayal bile edemezsiniz ve bu boşluğun zenginliğiyle yazıp söyleyebileceğiniz sözler sonsuza varır. Çevrenizde olup bitenler, eşyalar, insanlar bir sinirle örtülürler. İşte bendeki şiir var olmayanı, gerçekleşmemişi kullanarak var olana ek bir evren yaratmak arzusundadır. Var olanla yetinmek, başımıza gelecek en korkunç felâket olsa gerek.

Yirminci yüzyıl betimi, nedir?

- Öncelikle "yirminci yüzyıl betimi" çok hoş bir söylem. "Zamana Dağılan Nar" şiir elbette. Tüm zamanlara taneleri sıçramış bir nar düşün Catullus'tan Yunus Emre'ye, Can Yücel'e yüzlerce şairin şiirlerini okuduğumda hepsinden bana akan o deli nar kırmızısı.

Sence erotik bir meyve midir nar?

- Erotizmle sıkı bir bağlantı kurmuyorum fakat meyvelerin tanrıçası olduğu kesin. Narda mistik bir yan buluyorum, korunaklı bir bereket, kalabalık bir aile sanki. O narın meyve kabuğunun altında gizlenen bizlermişiz gibi geliyor.

Ne zaman, zamana dağılıyorsun?

- Kelimeler gelip bana çarptığı zaman. Bunun günü saati de yok. Bazen sokakta yürürken yanımdan geçen insanların ağzından çıkan sözcükler sanki havada cisimleşip bana çarpıyorlar. Buna benzer olarak, içinde de kelimelerin şişip patladığını duyumsadığım zaman dağılıyorum. Beyin öyle muhteşem ki ana rahminden itibaren biriktirmeye başlıyor ve şiir yazarken dalgın bir melek sıçrayışıyla tüm bu zamanlarda gezinebiliyorum.

Peki ya aşk...

- Aşk biriyle birlikteyken hayatı yeniden sevmektir. Aşka bakışım birlikte olunan kişiden çok aşkın varlığına dönük. 2000'li yılların aşkı da değişti eskiden kişiye bir sapkıntı, bir hastalık biçiminde de âşık olunurdu. Şimdi ise insanlar aşka aşıklar. Aşk bende hep var, böbrek gibi mide gibi, bir organ gibi var işte. Pencereden sokağa bakarken, yüzüme yağmurlu bir rüzgâr çarparken hissettiğim ürperti aşk. "Herkes biraz ben gibi" adlı şiirimin son dizesi "Herkes biraz aşka âşık âşığa değil" zaten bu düşünceyi destekliyor. Daha çok olumsuz, yaralanmış, örselenmiş hatta yenilmiş bir duygu aşk benim şiirlerimde. Ben aşkı çok incittim ve bunun suçluluğunu hala yaşıyorum. Aşk bir gün beni affederse şiirimin aşkı sarıp sarmalayışı da değişir belki.

Türk şiiri içinde neredesin?

- Henüz böyle saptamalar yapmak için çok erken. Ben kendimi, şiirin çalışkan bir öğrencisi olarak tanımlamayı daha uygun görüyorum. Ayrıca bir şairi Türk şiiri içinde bir yere koymak bence okurların işi olsun. Söz bu noktaya gelmişken Türk şiirinin kendi çemberi içinde dönüp duruyor olması üzücü bir durum. Şiir yazan insanlar şiir okuyorlar ve yazılanlar kendi ülkemiz sınırlarında kalıyor. Bence Türk şiirinde hem de yeni kuşaklarda bütün dünyanın okumayı hakettiği şiirler var.

Hulki Aktunç'un deyimiyle Türk şiirinde neyi eksik gördün de şiire başladın?

- Türk şiirinde kendimi eksik gördüm ve şiir yazmaya başladım. Doğrusu ben şiire mi başladım şiir bana mı başladı bilmiyorum. Kendimi hatırladığım en küçük yaş 4,5-5 yaşlar. Daha yazı yazmayı bilmiyorken anlamlı birşeyler mırıldanırdım. "Önce söz vardı" deyişi hayatımda böylece doğrulamış oldu. Yazı yazmayı öğrenince ilk şiirimi yazdım. Türk şiirinde bir eksik buldum onu tamamlayacağım. Türk şiiri benden nasiplensin diye bir düşünceyle zaten şiir yazılmaz. Şiir yeryüzündeki insanlar arasından hassas birilerini seçiyor ve kendini yazdırıyor belki, şairler seçilmiş insanlar olabilir demek istiyorum.

Şiir-ölüm ilişkisi hakkında neler söyleyebilirsin?

- Ölüm, ölümsüz bir konu ve şiir ölüme meydan okuyabilir. Benim şiirimde ölüm köşe taşlarından biridir. 'Ne güzel bir annedir ölüm,' "Ölüler de yoksulluğun payandasıymış gibi", "Ululadım ihaneti gözlerim iki ölüm" dizelerinde olduğu gibi. Sonra Zamana Dağılan Nar'ın taşıdığı anlam ölümsüzlüktür.

Bir anını anlatır mısın?

- Kitapla ilgili bir anımı anlatmak istiyorum. Benden kitap alan bir beye kitap imzalamıştım. Günler sonra telefonumu bulmuş, beni aradı. İmzanın üzerine "Zamana dağılan bir şey var sizde, nar gibi" demişim. Bunu ben birçok kişiye yazdım. "Size anlatmak istediğim bir şey var." dedi." 3 Mayıs 1963, ilk sevgilimle birlikte yürüyorduk bir sokağa girdik ve karşımıza masallarda fırlamış gibi duran bir ağaç çıktı. Ondan iki tane çiçek kopardık. Sonra ben onun nar çiçeği olduğunu öğrendim ve o çiçek hala bende duruyor" dedi. Zamana Dağılan Nar şiirden, ölümsüzlükten sonra aşk da oluyordu böylece.

Çivi...

- Çivi benim için bir kabustur. Ne zaman bir yere bir şey asmak için çiviye ihtiyacım olsa evde çivi yoktur. Bir yeni yılda arkadaşlarımdan biri bana devasa bir çivi hediye etti evde öylece çivi çivi duruyor. Hafızanın duvarlarına astığım görüntüler için çivi gerekmediğine çok seviniyorum, yoksa belleksiz bir insan olacaktım.

Zamana Dağılan Nar kim, kimler?

- Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar'ı, Bilge Karasu, Behçet Necatigil, Cemal Süreya, Nazım Hikmet, Edip Cansever, Turgut Uyar, Zamana Dağılan Narlardır. 80 şiirine imza atmış birçok şair ve genç kuşaktan Selim Temo, Zeynep Köylü ve Gökçenur Ç. Zamana dağılacak narlardır.

Tek şefli bir dünyaya doğru mu gidiyoruz?

- Gidiyoruz değil zaten vardık. Bugün Amerika'nın tek güç oluşu, az gelişmiş ülkeler üzerinde uyguladığı politika bunun göstergesidir. Edward Said "Doğu neredeyse bir batı icadıdır" der. Batı doğuyu kendine göre yorumladı, politikasını geliştirdi ve bugün doğu bütün zenginliğine rağmen batının gölgesinde kaldı.

Şiir nasıl oluşuyor sende?

- Bazen bir dizenin peşinde sürükleniyorum. Ama kâğıt kalemle şiir yazamıyorum, kalemi elime alınca hiçbir şey yazamıyorum. Şiir günlerce kafamda dolaşıyor, dolaşıyor ve bittiğinde kâğıda bütün olarak döküyorum. Bazen de hiç kurgulamadan sanki bir vahiy gelmiş gibi çıkan şiirler var. Çırak, Yoksul Yokuşu, Kırk Derecede Sorgu, Herkes Biraz Ben Gibi şiirleri böyle şiirler. Bunlar genelde ateşli bir hastalık geçirdiğim anlarda ya da uyur-uyanık zamanlarımda oluyor. Yani bir hezeyanın ürünleri olarak çıkıyorlar. Şiir sayıkladığım zamanlar oluyor. Hatta en son böyle bir durumda bir tiyatro oyunu sayıkladım tiradlar hala aklımda.

Öküz dergisi...

- Öküz çok zor bir şeyi başardı. Edebiyat dergilerinin çok ciddi ve itici bir yanı var. Öküz'de hiç böyle bir sıkıntı yok. Mesela son zamanlarda Ahmet Erhan'ın şiirleri yayınlanıyor. Böylece bir şiir devini gençlere özümsetmiş oluyor. Yakından, Üniversite ortamlarından biliyorum, gerçekten samimi bir sevgiyle izleniyor Öküz. Bu yüzden kutluyorum.

Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz

OKTAY GÜZELOĞLU

Mustafa ufak yaralamalarını, kışları hapishanede geçirmek için yapardı. Ara sıra yaptığımız sohbetlerde, "Ben hapishaneciyim, yazın çıkar kışın içeri girerim abi." diye anlatırdı. Bazen de bıçağının dozunu iyi ayarlayamaz karşısındakine derin yara verirdi. AHMET de onlardan biriydi. AHMET şikâyetçi olmamıştı. Ama ölene kadar kasığından sakat yaşamıştı. Düşüncelere öyle dalmışım ki az daha eziliyordum, korna sesiyle silkelendim. Bir de üstüne üstlük şoförün küfürü acaba. Neyse sokak aralarına daldım, Mustafa'nın ısmarladığı efendileri aramaya başladım.

Asil Sarı Mustafa

Yattığı hastane odasının kapısında, beni görünce, gülümsedi. O gülümseyişte, iyi ki geldin ifadesi vardı. Bir sandalye çekerek yatağın yanına oturdum. "Hoşgeldin abi" dedi. Sesi derinden geliyordu, ince, sapsarı ölü suratında, ifade yoktu, yalnızca gözleri canlı duruyordu, kımıldayamıyordu. Çünkü kolundaki serum, buna maniydi. Geçmiş olsun sözcüklerinden sonra, "Abi bana AHMED'i, ALLAHVERDİ'yi ve KONSOLOS'u buraya getir." dedi. "Napıcaksın?" diye sorduğum da Hellallık alıcam dedi. Konuşmadım. O kurumuş ağzının dehlizinden yavaş yavaş çıkan sesiyle devam etti. "Gelmezler abi, ben onları birkaç kere yaraladım, yaraladım gelmezler, ama sen söylersen, anlatırsan gelirler."dedi. "Tamam Mustafa bakarız." dedim. "Abi zamanım yok, bakarız makarız deme, zorla getir abi." dedi. Bu son sözleri yüksekti. Acelesi olan insanların sesine benziyordu. "Peki" deyip çıkarken, sakalları beyazlamış, ince suratlı, zayıf, hırpani kılıklı, sarhoş biri geldi. Mustafa "Babam" dedi. Selamlaştık, tanıştık. Oradan çıktıktan sonra yolda düşünmeye başladım. Kafamda elli bin tane resim çaktı.

Mustafa'yı yıllardır tanıyordum. Yaşamını Beyoğlu'nda küçük kapkaç hırsızlıklarla sürdüren, bazen de dilenen gece adamlarını tehdit ederek veya küçük yaralar vererek sürdüren bir gençti. İşte çağırdıkları da dilenen gece adamlarıydı.

Mustafa ufak yaralamalarını, kışları hapishanede geçirmek için yapardı. Ara sıra yaptığımız sohbetlerde, "Ben hapishaneciyim, yazın çıkar kışın içeri girerim abi." diye anlatırdı. Bazen de bıçağının dozunu iyi ayarlayamaz karşısındakine derin yara verirdi. AHMET de onlardan biriydi. AHMET şikâyetçi olmamıştı. Ama ölene kadar kasığından sakat yaşamıştı. Düşüncelere öyle dalmışım ki az daha eziliyordum, korna sesiyle silkelendim. Bir de üstüne üstlük şoförün küfürü acaba. Neyse sokak aralarına daldım, Mustafa'nın ısmarladığı efendileri aramaya başladım. Sağa sola sordum. Gören yok, ben arıyorum ya. Her gün gördüğüm herifler toz olmuş, kırk yılda bir işe yarayacaklar ya alt tarafı "hakkım helal olsun" diyecekler.

Ulan hava karardı, yoklar. Onları tanıyan bir arkadaşıma sordum, "Bugün bulamazsın onları." dedi. "Niye?" dedim. "Tabii oğlum, bugün cumartesi nezarettedirler. Bugün polis bütün dilencileri topluyordu. Onları da götürmüşlerdir." dedi. "Doğrudur" dedim. Cidden aradım bulamadım. Ulan ya pazartesiye kadar Mustafa ölürse? Bak Allah'ın işine üzerime bir yük almıştım, yerine getiremezsem sıkılırdım. Gece yarılarına kadar aradım. Yok yok, öbür gün doğru Mustafa'nın yanına, durumu anlattım. Mustafa'da aynı yolun yolcusu olduğu için tabii çabuk kavradı olayı.

"Abi, bir ricam daha olacak." dedi. "Tabii söyle" dedim. "Beni vuranı biliyorsun." "Evet" dedim. "Benim ağzımdan bir dilekçe yaz. Savcılığa beni o vurmadı diye yaz." Bu istek karşısında dondum. "Nasıl olur oğlum, benim yanımda oldu olay, kalleşlikle vurdu seni." "Tamam abi olsun, benim de ona çok kötülüğüm oldu, kaç defa dövdüm kaç defa yara verdim ona. Haklı abi o." Mustafa zorlukla değil normal konuşuyordu. Sanki bu dünyadan bütün günahlarını affettirip gidecek de vasiyet yazdırıyordu. Ben bunları düşünürken kenarda oturan babası, "Olmaz lan, öyle şey." diye bağırdı. Sarhoş ağzından tükrükler saçılıyordu. Mustafa, "Sus lan i.ne sen konuşma, ömrün boyunca beş gündür yanımdasın lan, kendini affettirmek için burdasın lan, bir tek seni affetmiyeceğim lan. Sen de hakkını helal etme lan. İstemem." diye bağırıyordu. Sakin olmalarını söyledim. Sustular. Mustafa öksürmeye başladı, sallanan serum takılı askıyı tuttum. Altı yataklı küf kokulu hastane odasında, hasta refakatçıları kendi dillerinde bize bozuk attılar. Hepsinden özür diledim. Mustafa da diledi, babasını kovdu. Bana tekrar rica etti. Bu dilekçeyi yazıp savcılığa bırakacaktım.

Yalan konuşmuyorum, canım hiç böyle şeyi yapmak istemiyordu, Mustafa, "Abi bak ben öleceğimi biliyorum, ben öldükten sonra gerisini s.ktiret. Boşa içeride yatmasın." diye ölüm döşeğinde beni ikna etti. Oradan ayrıldım. Gidip istemeye istemeye Mustafa'nın ağzından bir dilekçe yazdım getirdim. Mustafa imzaladı. İmzalamadan önce sordu. Ne yazdın abi oku dedi. Çünkü Mustafa'nın okuma yazması yoktu. Sana güveniyorum diyerek imzalamıştı. Doğru götürüp savcılığa verdim. Savcılık doğruluk derecesini Mustafa'dan dinledikten sonra vuranı hapishaneden salmışlardı.

Neyse pazartesi günü bizim efendileri sabah sabah elimle koymuş gibi buldum. Tamamı tamamına düşündüğümüz gibiydi. Nezarettelermiş. Üçüde içkisizlikten harmandı. Birkaç şişe şarap alarak parka gittik. Durumu onlara anlattım. Önce küfürlerle karşı çıktılar, sonradan yumuşadılar. Kalktık hep birlikte Mustafa'ya, Mustafa'nın o ölümcül halini görünce hepsi beraber haklarını helal ettiler. Ama Mustafa'nın kendilerine yaptıklarını da söylemeden edemediler. Mustafa onları görünce çok sevindi. Onlarla konuşurken bayağı canlanmıştı. Onların kendi aralarında küfürle karışık iletişim diyalogları vardı. Araya girilemezdi. On beş yirmi dakika güldüler. Hiç söze karışmadım. Onlar konuşurken ben babasını dışarı çıkarmıştım. Babası dışarıda bana günah çıkartıyordu. Anlattığına göre tornacıymış. Karısı Mustafa küçükken kendisini bırakıp başkasına kaçmış. O da karısını bularak vurmuş ve Mustafa sokaklarda büyümüştü. Oğluna hiç sahip çıkmamıştı. Fazla dinleyemedim çünkü kat hemşiresi verdiği iznin bittiğini hastayı fazla yormamalarını söyledi. Ziyaret bitti çıktık. Aradan geçen on gün süre içinde Mustafa'yı vuran hapisten çıkmıştı. O da Mustafa'ya gidip hellallaşmıştı. Mustafa'yı son ziyarete gidişimde rahatlamış gördüm. Artık rahat ölüyorum abi. "Azrailimi affettim, bende sevdiklerimin hakkı kalmadı babamı da affettim. Başkalarını bilemem, hakkı kalanlarla da öbür dünyada barışırız. Değil mi? abi." Mustafa konuştukça sözcükleri her tarafıma bir ok gibi saplanıyordu. Kendine göre inançları vardı. Sevgiyi tanımamıştı ama pislik yaşamının sonunda aslı ortaya çıkmıştı. İşlenilmemiş maden parıldıyordu. Yanında fazla kalamadım. Mustafa konuştukça beni silkeliyordu. Gözlerime sanki biber sıkılmıştı. Mustafa'ya hissettirmeden arkamı döndüm çıktım. Kafamda onun vurulduğu gecenin resimleri çaka çaka geçiyordu. Bir gece yarısı üç kişiydiler, bir sokak köşesinde içki içerken rastlamıştım. Davet etmişler, şaraplarından bir yudum almıştım ki o ara benim de tanıdığım kişi gelmişti. Mustafa ona hoş geldin, buyur bir yudum da sen iç demişti... Gelen kişi zaten sarhoştu. Aniden kocaman bir bıçak çekerek Mustafa'nın karnına sokup sokup çıkarmıştı. Bir şey yapamamıştık, vuran kaçmıştı. Mustafa'yı acil yardıma götürmüştük. Bu resimlerle ara sokaklarda yürüdüm durdum.

Bir gün sonra da Mustafa'nın ölüm haberini aldım. Babası cenazesini belediyeye kaldırtmış.

Vay be sokak adamı Sarı Mustafa, vay be kardeşim, vay be sokakdaşım, ben senin gösterdiğin büyüklüğü aseleti hiçbir zaman gösteremezdim. Evet evet gösteremezdim. Hiç zannetmiyorum. Azrailimi affetmezdim. Evet evet affetmezdim.

Gri yaşam öyle şeylere gebe ki Sarı Mustafa'nın ölününün ardından önce affettiği katili ve helallik aldığı diğer gece adamları kısa aralıklarla fazla içkiden ölüp gittiler...

Vefat İlanı

Yaşamını önceki sayılarda yazdığım, sevgili dostum Ahmet 18 Şubat günü adresimden beni aramış. Beni özlediğini söylemiş. Arkadaşlarım Ahmet'e benim adıma içki ısmarlamışlar. Gariban oteline gitmiş, sabah ölmüş. Sokak kardeşlerimden biri olan Ahmet'in dipteki yaşamında gösterdiği delikanlılığı, yukarıdaki bir sürü insanda görmedim. Ahmet'in bana bir vasiyeti vardı. Kısa bir süre önce bakılmadığı hastane köşesinde ölen en yakın arkadaşı ALLAHVERDİ'nin Kilyos Kimsesizler Mezarlığındaki mezarının yanına gömülmesini istemişti. Fakat ALLAHVERDİ'nin ölümünden sonra ailesi ortaya çıktı, bana göndermişler. Ben de 415 nolu tümseksiz mezar fotoğrafını onlara vermiştim. Ailesi onun iskeletini paralı mezara taşımıştı. Eh dirisine sahip olmamışlar, ama iskeletini sahiplendiler. Neyse Ahmet'in vasiyeti bu durumda yerine gelememiş oldu. Ölüm haberini yeni kitabımı yazmak için iki aydır bulunduğum DATÇA'da aldım. Kasımpaşa'da Kulaksız Kimsesizler Mezarlığı'na atmışlar. Atmışlar diyorum, çünkü, kimsesiz mezarlarının derinliği 50-60 cm.yi geçmez. Neyse sana güle güle sokak, gece adamı arkadaşım, kardeşim AHMET. Rahat uyu. Ben de ömrüm oldukça sen ve senin gibi toplum dışına atılmışların acılarını bir granit gibi kocaman yüreğimde taşıyarak kalemimin kemiklerini kıra kıra yazmaya devâm ediyorum.

Kardeşin O.G.

Adı: Ahmet / Doğum: 1960 Elazığ
Mesleği: Eski kafti -hırsız- Gece adamı
(Bu başlıkta çıkmıştı.)

O'nu kamuoyu 1985'te yapılan ve tüm dünyada yankı bulan Türkiye Eşcinsel Hareketi'nin uzantısı açlık grevinde travestilerin sözcülüğüyle tanıdı. Cezaevlerindeki anti-demokratik baskılardan, başörtüsü mücadelesi veren üniversiteli kız öğrencilerin eylemlerine kadar verdiği destekle, kısaca tüm muhalif hareketlere karşı çıkmasıyla, demokrat kimliğiyle tanındı. Ali Kemal Yılmaz, her şey hakkında Öküz'e samimi itiraflarda bulundu.

Eşcinsellik Doğada Bir Dengedir

Hayatımda iki dönüm noktası vardır. Birincisi; aileme eşcinsel olduğumu söylediğim andır. 16 yaşımdaydım, ilişkiye girmemiştim. Ailemin demokrat yapısından yararlandım biraz diyebilirim. Akabinde Çapa Psikiyatri Kliniği'ne, eşcinsel olduğum için Özcan Köknel tarafından yatırıldım. Aileme, "Daha şekil almamış bir cinselliği var, bu yüzden düzelebilir, yalnız burada bir süre kalması gerekir." gibilerinden bir şeyler söylemiş. Ben orada üç ay içerisinde, o zamana kadar hiç yaşamadığım bir şeyi yaşadım. Eroin tedavisi gören biriyle tanıştım. Pskiyatri kliniğinin erkekler koğuşundan içeri girdiğimde, duvara bağlanmış, deli gömleği giydirilmiş, uzun saçlı, uzun boylu biri vardı. Tabii biraz çocuktum, bilmiyorum insanların bağlandığını. O arada hademe bana pijamaları verdi, **"Bunları giy, üstündekileri çıkar bana ver."** dedi. Ben daha üstümdekileri çıkarmadan o çocuğun yanına gittim, **"Seni buraya niye bağladılar?"** dedim. **"Ben, kola arabasını devirdim, ceza olsun diye beni buraya bağladılar. Beni çözer misin?"** dedi. **"Tabii"** dedim. Çözdüm tabii çocuğu. Sonra bir hemşire geldi, yanında da Bekir diye ızbandut gibi bir kapıcı var, **"Bir daha bunu çözersen, seni bağlarız."** dedi bana. Ben de çekildim kenara. 8 kişilik odada yatıyoruz. Yanımda bir adam var. Mimar bir adamcağızmış ama ileri derecede hasta. O bana bir şeyler söylüyordu ama çok abuk sabuk şeyler. Bayağı bir korktum. Ben de o çocuğun yanına gittim. Bağlı ya, yanına oturdum ben de. Sonra onunla öpüşme isteği duydum. Ama o zamana kadar kimseyle öpüşmüş falan değilim, hiçbir erkekle ilişkim yok. Sonra onun saçlarını okşadım, öpüşmeye başladık. Sabaha kadar o öpüşmeler devam etti. Ama bir yandan da konuşuyoruz. Ertesi sabah kahvaltıya kaldırdılar. Kahvaltıda baktım o da oturuyor, konuşmaya başladık. Bu, Harp Akademisinden uyuşturucu nedeniyle atılmış. Uyuşturucunun psikolojik bağımlılığı için orada. Biz bayağı bir arkadaş olduk. Giriliyor banyoya, arkadan kapıyı sürgülüyorsun... Biz onunla sevişme faslına başladık. Bu arada sık sık aşağı iniyorum, resim atölyesinde konsültasyon yapıyorlar. Güya resim yapıyoruz.

Kadınlar koğuşunda Gül diye bir kız vardı, hasta. Benimle aynı konumdaymış, kadınlara ilgi duyuyor fakat hiçbir şey yaptığı yok. Bizi resimhanede sürekli birleştiriyorlardı. Gidiyordum, Gül de orada, ben de oradayım. Muammer bey vardı, resim atölyesinin başkanı, o da psikiyatrdı sanırım. O da bizi gözlemliyordu. Bir yandan da **'elini tut onun'** gibi sözlerle bizi yönlendirmeye çalışıyor. Bu arada kız bana aşık oldu. Ama ben kıza, **"Bak, ben birini seviyorum. Üst katta, arkadaşım."** dedim. O anlamazdan geliyor. En sonunda Bülent yani o arkadaşım dedi ki, **"Ben üç gün sonra çıkıyorum. Yarın doktorlar sana vizit'e gelecekler. Onlara 'Eşcinsellik hastalık değildir. Bu, hastalık olmaktan çıkalı 5 sene oldu. Beni buradan çıkarın.' dersin. Beraber çıkarız."** Heyet geldi. **Burhanettin Noyan**, **Özcan Köknel**, bilmem kim... Kalantorlar... Yatakta yatıyorum, bunlara; **"Ben öğrendim. Eşcinsellik bir hastalık değilmiş. Beni buradan çıkarın."** dedim. Onlar da bana; **"Sen nereden biliyorsun bunu? Şimdiye kadar neden söylemedin?"** dediler. **"Bir arkadaşım söyledi bunu bana."** dedim. **"Yok, biz seninle sonra konuşuruz."** dediler, gittiler. Bülent de; **"Ben çıkıyorum. Sen de 'Resim atölyesine iniyorum' de, kaç."** dedi bana. **"Ama elbiselerim yok, nasıl kaçacağız?"** dedim. **"Resim atölyesinin dışında ben seni bekleyeceğim, caddenin başında."** dedi bana. O arada hastalar yemekhaneye gidip yemek getiriyorlar. Pijamalı biri yadırganmıyor orada. Ben de o yemek götürenlerin arkasına takıldım, kaçtım.

O kaçış...

Bülent'in Cihangir'de evi var o zamanlar. Cihangir'deki evine gittik. Enteresan olan, Bülent'in en yakın arkadaşı sinema güzeli **Melek Ayberk**. Melek'le, aynı apartmanda oturuyorlar. Sonra Melek, Bülent ve ben üçlü bir arkadaşlık başlattık. Bu süre içerisinde bir yıl geçti. Ben eroine başladım. Ailemle bağımı kestim, beni gazete ilanlarıyla filan arıyorlar bu arada. Sonra beraberliğimizin birinci yılını biraz geçmiştik ki biz Melek'le Kumburgaz'dayken Bülent overdoze'dan öldü. Bu bana korkunç ağır geldi. Ölümle hiç karşılaşmamıştım. 17 yaşındaydım. Tabii ev de onun eviydi. Ben yapayalnız kaldım. Ev yok, para yok... Eve telefon açtım, geri döndüm. Konservatuar işte ondan sonra başladı, 18-19 yaşlarımda. Sonra 1 yıl sahne denemem oldu. İzmit'te Mandal diye bir yerde çalıştım bir süre. Onu da yapamadım. Konservatuardan edinilen bir repertuarla, ne alakası var Mandal denen bir restoranın.

Ben şuna inanırım; insan bir kez aşık olur, on kez değil. Mesela ben, Bülent'ten sonra hiç kimseye aşık olmadım. Eroinmanlar hakkında söylenen şeylerin bazıları çok doğru aslında. Acımasız olurlar, kendilerinin dışındaki insanları düşünmezler... Fakat Bülent hiç öyle bir insan değildi. Yeryüzünde olmaması gereken bir insandı. **Acaba uzaylı falan mıydı** diye düşünüyorum bazen. Çok duyarlı bir insandı. Ve Melek'le de aralarında bir aşk vardı ama cinsellik yoktu. Daha doğrusu Melek'in cinselliği yoktu. Fakat benimle arasındaki açmaz... Ölmeden önce zaten çok kötü şeyler de yaşıyorduk aynı zamanda. Melek annelik yapıyordu, o babalık yapıyordu. Ben çocuk olmuştum. Eroinime çok karşılardı. Onlardan gizli kullanıyordum. Bülent'in bir arkadaşı vardı Kumburgaz'da. (sonra onlar da öldüler). Bu **Mine Mutlu**'nun kardeşinin falan olduğu dönemde biz öyle bir gruptuk. Kumburgaz'ın asi gençliği. Motorla falan dolaşırdı bunlar. Kumburgaz'da birinin evine kapanırdık, oradan üç ay çıkmazdık. Biri giderdi eroin almaya, biri giderdi yiyecek almaya... Böyle bir yaşam. Kış, Kumburgaz bomboş. O gruptan hiç kimse kalmadı. Hepsi öldü. Fakat Melek'in ölümü bana çok ağır geldi. Melek de Bülent'ten hemen hemen iki buçuk yıl sonra öldü. O süreçten sonra uyuşturucuyu bıraktım, tekrar psikiyatriye döndüm (ama dışardan). Bu arada Sultanahmet'te **Hippi Kralı Yener** vardı, bayağı ünlü bir adamdır o. Yener'in yanındaydım o zamanlar. Yener'in orada menüsü yalnızca bulgur pilavı olan bir yeri vardı. Bulgur pilavı, yanına da bir şey yapardı. Bulgur pilavını bazen ben yapardım, bazen o yapardı. Bana harçlık verirdi. Böyle bir yaşam. Dört sene falan geçti.

Hayatımdaki ikinci dönüm noktası **Tuğrul Eryılmaz** ve **İbrahim Eren**'le karşılaşmamdır. Tuğrul Eryılmaz'dır beni gazeteciliğe başlatan. Çünkü gazeteciliğe başlamadan önce bir travestilik dönemi yaşadım. Diğer travestilerden kötü ya da iyiyim

anlamında söylemiyorum ama bilinen anlamda travesti değildim. Mesela Sahaflar Çarşısı'nda kitap satıyordum travestiyken. Fuhuşa karşı değildim ama fuhuş bana daha zor geliyordu. Yine o dönemde de üniversite öğrencisi, flört ettiğim birileri vardı. Bu arada Alper diye biriyle yaşadığım bir dönem var. İbrahim Eren o arada bir parti kurmayı düşünüyordu, marjinal unsurları topluyordu biraraya. Sevabıyla günahıyla, kavga ederek-sürtüşerek imkansızı başardık. Ben gazeteciliği çok sevdim. Uyuşturucuyu bırakmamın en büyük nedenlerinden bir tanesi gazeteciliği çok sevmem. Hala öyle. Çok amatör dergide bile bir yazım çıksa fellik fellik arıyorum. Fanzinlerde falan arıyorum yazımı. Tuğrul Eryılmaz dışında **Doğan Hızlan**'dan da önemli bir yardım gördüm, **Cumhuriyet**'ten bir arkadaşın aracılığıyla beni **Tempo**'ya aldı. Tempo beni biraz daha yukarı çeken bir şey oldu. Tempo'dan kendim ayrıldım. Bunun hep dedikodusunu yapıyor insanlar.

Bab-ı Ali'nin pislik yüzünü ben o zamanlar bilmiyordum. Sokak dergisinde saygı duyduğum, o entelektüel insanların bir kısmı beni şok ettiler. İlk şokumu şöyle yaşadım; şu anda Kürt kadınları Dergisi **Roza**'yı çıkaran **Fatma**'nın **Sezen Aksu** dinlemesiyle dalga geçildi. Sezen Aksu'nun kasedini teybe koydu Fatma, kasedi alıp yere attılar. Çünkü orada Sezen Aksu dinlemek büyük bir köylülük, büyük bir ayıp. **Okay Temiz**'le **Jan Garbarek**'i karıştırdığın zaman cahil deyip seninle dalga geçerlerdi. Yıkıldım o insanları öyle görünce. Kinle oradaydım ama hırslıydım. Mesela gece 12'de baskıya girecek haber, ben gece 12'ye kadar haberi yetiştiriyordum. Beş travesti toplayıp naklen haber yapıyorduk. Sonuç itibariyle baktım, bu iş böyle gitmiyor. Alaylı olmak bir yanıyla avantaj ama bir yanıyla da kolej bitirmiş, yabancı dil bilen biri sana havasını basabiliyor. 'Bu böyle olmaz, ne yapmam lazım' diye düşündüm. 'Kendimi geliştirebileceğim, kendime zaman ayırabileceğim, yarım gün çalışabileceğim bir işim olmalı' dedim kendi kendime. 'Ne olabilir peki' 'Modellik'. 'Tamam, modelliğe geçiyorum' dedim. Tempo'yu bıraktım, modelliğe geçtim. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde modelliğe başladım. O süreç içerisinde bana zaman kaldı. Okumaya çalıştım, kendimi geliştirmeye çalıştım, kurslara gittim, kompozisyon dersleri aldım. **Özer Kabaş** "Ben, öğrenciliğimde Amerika'da pastacılık yaptım. Kendime benzetiyorum seni. Bu işi başaracaksın, yetenekli bir insansın sen. Küsme, kızma." dedi. Sonuç itibariyle "**Uzaydan Gelen Eroinman**" adlı öyküme başladım. Bunun bir kısmı çıkardığımız mizah dergisi **Fesat**'ta yayınlandı. Cumhuriyet'te düzeltmen olan **Hüseyin Kıvanç** diye bir arkadaş beni buldu; kitabım çıktı. Kitabın bir sürü hatasına rağmen, yüzün üzerinde yerde tanıtımı çıktı. Ben çok şaşırdım tabii. Yayın dünyasını da hiç bilmiyorum. Sonradan Özgür Yayınları'na geçtim falan, bir aşama gibi geldi. Belki de değildi. Gazeteci-yazar olmuştum sanki bir yerde. Geçmişe baktığım zaman 80 parçaya bölünmüş bir şizofren görüyorum aslında. Ama her şeyden önemlisi Türkiye'de erkek eşcinsel olarak ilk ortaya çıkan bendim. Beni ilk flash yapan buydu. Bunun yanında, kardeşlerimin siyasi kökenli olmalarından dolayı da bir muhalif yönüm vardı. Bir köy enstitüsü çocuğusun, oradan kapma bir şeyler var. Kardeşlerim solcu bir gruptanlardı, içeri girdiler çıktılar. Dolayısıyla travesti de olsan, başka bir şey de olsan ailenden aldığın eğitimin bir yararı var, bir yerde çıkıyor ortaya. Kardeşlerimin bana bakışı çok nötrdü. Hiç yorum yapmadılar. Soğukluk, benim onlara kırgınlıklarımdan başladı. "Ben sizin kardeşinizim. Size bunu söyledim diye neden bana tavır aldınız. Neden ben 16 yaşında akıl hastanesine gireyim?" diye kırıldım onlara haklı olarak. Onlar hala eşcinselliğin hastalık olduğuna inanıyorlar. Annemi de değiştiremem. Ama aramızda bir hukuk var. Bana karşı saygılılar ama seviyorlar mı bilmiyorum. Sevgi başka bir şey çünkü. Kan bağıyla sevgi olacağına inanmıyorum. Kardeşlerimi sevmeyebilirim. Ama arkadaşlarımı çok severim. Her şeyimi onlara yönlendirmişimdir. Kardeşlerimin bana yaptıklarının nokta kadarını yapsalar kırılırım onlara. Ama kardeşlerime kırılmıyorum. Sonuçta son derece düzen içi, düz insanlar oldular.

Hala annemle yaşıyorum. Tabii kuşak farklılığından dolayı zaman zaman sorunlar çıkıyor ama genel olarak anlaşıyoruz. "Ben öldükten sonra sen yalnız kalacaksın." diyor. "Anne, ben yalnız kalmam. O zaman da biri çıkar." diyorum. "Bu zamana kadar neden olmadı?" diyor mesela. Ama derinlemesine cinsel konulara girmiyor benimle. Buna çok dikkat ediyor. Ama ben de ona dikkat ediyorum. Mesela hiçbir zaman bir partnerimle birlikte olmam annemin yanında. Odam ayrı, ev çok büyük, istesem annemin yüzünü görmem. Sevgilim olmuştur, bir arkadaşım olarak gelmiş annemle tanışmış, oturmuşuzdur, sonra gitmiştir. Özgürlüğünden fedakarlıksa bunun adı; insan hep kendisi için yaşayamıyor, hep başkaları içinde yaşayamıyor, arada bir denge oluşturmak gerekiyor.

Eşcinselliğin anal ilişkiyle özdeş tutulmasından çok rahatsızım. Çünkü anal ilişkiden haz almayan eşcinsellerin sayısı hiç de az değil. Çünkü eşcinsellik sadece anal ilişki demek değil. Yani bunun bir dokunuşu var, duygusu var, paylaşım var, üretim var... Bu nedenle Batı'da gelinen noktayı da çok onaylayamıyorum. Çünkü Batı da bugün eşcinsel hareket çok ırkçı bir noktaya geldi. Kilitlendiler birbirlerine. Sanki toplumdan ayrı bir şey oluşturdular. Ben toplumda, diğer insanlarla beraber yaşamak istiyorum, ayrı yaşamak istemiyorum. Ama birlikte, sevgi ve saygı çerçevesinde. Birbirine dokunmadan. Çünkü bu toplumda eşcinsellerin olduğu kadar heteroseksüellerin de sorunları olduğunu biliyorum. Bakire olmadığı için öldürülen kızlar, evden atılan kızlar, bu yüzden fahişe olan insanlar.

Akpınar Köy Enstitüsü ilk mezunlarından iki öğretmenin üçüncü çocuğuyum. Bizim ailede cinsiyet ayrımı hiç olmadı. Anaerkil bir ailedir bizimki. Annem çalışan bir insan olduğu için birimiz sofrayı kurarken, birimiz yemeği ısıtır, birimiz başka bir şey yapardık. Hep bir katılım vardı evimizde. Erkek üstünlüğü çok fazla değildi. O anlamda kız gibi, erkek gibi yetiştirildim diyemem. Zaten bütün kıyafetleri unisex giyerdik kardeşlerimle. O anlamda kadınsı bir şeyler giyeyim gibi bir derdim de yoktur. O anlamda travesti değilim mesela. Sözlük anlamıyla değilim. Batı'da travestiler heteroseksüel de olabiliyorlar. Kadınlara cazip gelmek için adam kadın elbiseleri giyiyor ama eşcinsel değil. Bizde, genelde insanlar ekonomik zorluklar nedeniyle travestiliğe geçiyorlar. Yapabilecekleri başka bir şey yok. Onu, bir anda kolay para kazanmak gibi görüyorlar. İşin içine girdiklerinde geri dönüşü olmuyor. Çünkü hormona başladıktan sonra vücut değişiyor. Göğüslerini aldıramıyorsun, saçların dökülüyor. Yani beş tane hormon iğnesiyle vücudun uygunsa, tüylerini döküp, göğüslerini çıkarıp, bacaklarını kadın gibi yapabiliyorsun. O da çok Türkiye'ye özgü. Çünkü transeksüellik çok apayrı bir şey.

Lezbiyen olduğu için çocuğuyla görüşemeyen arkadaşlarım var. Yani yalnızca bizim yaşadığımız şeyler değil ki bunlar, heteroseksüellerin de birlikte olamama gibi sorunları var. Partner sorunları, flört sorunları, cinsel sorunlar yaşıyorlar. Bu gemiden ya hep beraber kurtulacağız ya da hep beraber batacağız. Tek başına kurtuluş olduğunu düşünemiyorum. Sorunların da büyük ölçüde demokrasinin olmayışından kaynaklandığını düşünüyorum. Demokrasinin gelişimiyle birlikte bence sorunlar hal olacak. Muhalif grupların bence bir biçimiyle kendi platformlarını oluşturmaları gerekiyor. Türkiye'de o da çok zor. Çünkü muhalif gruplar birbirlerini yiyorlar. En azından eşcinseller için konuşuyorum. Diğerleri için konuşmak istemiyorum.

Eşcinsellerde de bir sınıf mücadelesi var. Beşinci kat eşcinselleri, kolejli eşcinseller, basının elit eşcinselleri ve Aksaray birahanelerinin aşağılık mahlukları! Ayakkabıcı, işçi sınıfı falan var. O insanların yanlarına gitmek ayıp. Eşcinsellikle ilgili kitabımın **Kaos GL** Dergisi'nde bir eleştirisi çıktı. Aksaray'daki birahanelere gitmemi insanlar eleştirmişler. "Oralara çok gidiyor ki bunları biliyor." Oralara gitmem aşağılayıcı bir şey(!) Ama neden gitmeyim ki? Ben bir gazeteciyim. Gazeteciliğin dışında gözlem için giderim. Kaldı ki şu da var bütün insanları eşcinsel diye sevemem. Nasıl bir kadın, bütün kadınları kadın diye sevemiyorsa ben de eşcinsellerin insan yanına bakarım. Hiç sevmediğim eşcinseller de var. Ünlüler de var bunların aralarında. Hiç sevmediğim eşcinsel şairler var. Elektriklerimiz zıtlaşıyor birbirine. Zencilerin bu kadar aşağılandığı bir dünyada yaşıyorsan ve **Michael Jackson** gibi teninin rengini değiştiriyorsan, senin ne farkın var Michael Jackson'dan o zaman? Eğer bu toplumda elitistlik adına baston yutmuş gibi dolaşıyorsan, dadılardan bahsediyorsan korkunç bir yalnızlığın içindesindir. Konuşurken çok demokrat, insancıl, solcu numarası yapıyor ama özel hayatlarında son derece snob, birbirlerine kilitli, gizli bir tarikat gibi yaşıyorlar. Biraz içlerine girip, içyüzlerini öğrenince de başkasına söylemeyesin diye, rüşvet için arkadaşlık yapıyorlar seninle. Ben çoğunun özel şeylerini biliyorum. Söylendiği anda skandal olacak şeyler bunlar. Ama çok özel şeyleri deşifre etmek benim işim değil.

Kızdığım nokta şu; Türkiye'de hareketin öncülüğünü yapabilecek, bu hareketi toparlayabilecek yapıdaki insanların, diğer insanlara tepeden bakarak kendini kenara çekmesi. Ama bunun bir kılıfı var; "Hazır değil Türkiye böyle bir şeye." Böyle bir şey var mı?

Bazı isimler var. Basındaki bazı isimler veya tiyatrocu **Ali Poyrazoğlu** gibi. Ali Poyrazoğlu, '**Çılgınlar Kulübü**'yle' bu toplumda müthiş bir değişim yarattı bence, o oyunu yıllarca oynadı. Yapılması gerekeni sanatıyla yapıyor. Bir **Tuğrul Eryılmaz**, Türkiye'de eşcinselleri ilk defa kapak yapan, solculara kabul ettiren adamdır. **Ali Poyrazoğlu** ve **Tuğrul Eryılmaz**'ı bütün bu anlatımlardan tenzih ederim. Ama bunun dışında insanlara, kıvırtan insanlara, "Benim, genç kız hayranlarım da var, o yüzden onları kırmak istemiyorum." gibi bir gerekçeyle ortaya çıkanlara karşıyım. Veya "Eşcinsel şair, eşcinsel yazar lafına karşıyım." diyenler var. Korktukları sorgulanmak kanımca. Bir de Batı'daki gay hareketin aynısını Türkiye'ye kalıp gibi oturtmaya çalışanlar var. Osmanlı geleneğinin uzantısıyız biz. Ne kadar geçti ki aradan, kısa bir süreç. Biz aktif ve pasif olanı net olarak ayırmış bir toplumuz. Bizim politikalarımızla Batı politikası bir değil. Gay lafı bizim insanlarımızda iğreti duruyor. Gay, İngiliz argosunda neşeli demek. İlk zamanlar alay için kullanılmış. Avrupalı eşcinseller bunu tutup bugünkü i.ne lafını 'Ben i.neyim' diye kullanmak gibi, o kötü yanını törpülemek amacıyla kullanmışlar. Ama Batı'daki kalıplar Türkiye'ye uymuyor. Türkiye'nin kendine göre bir gerçeği var. Bu-

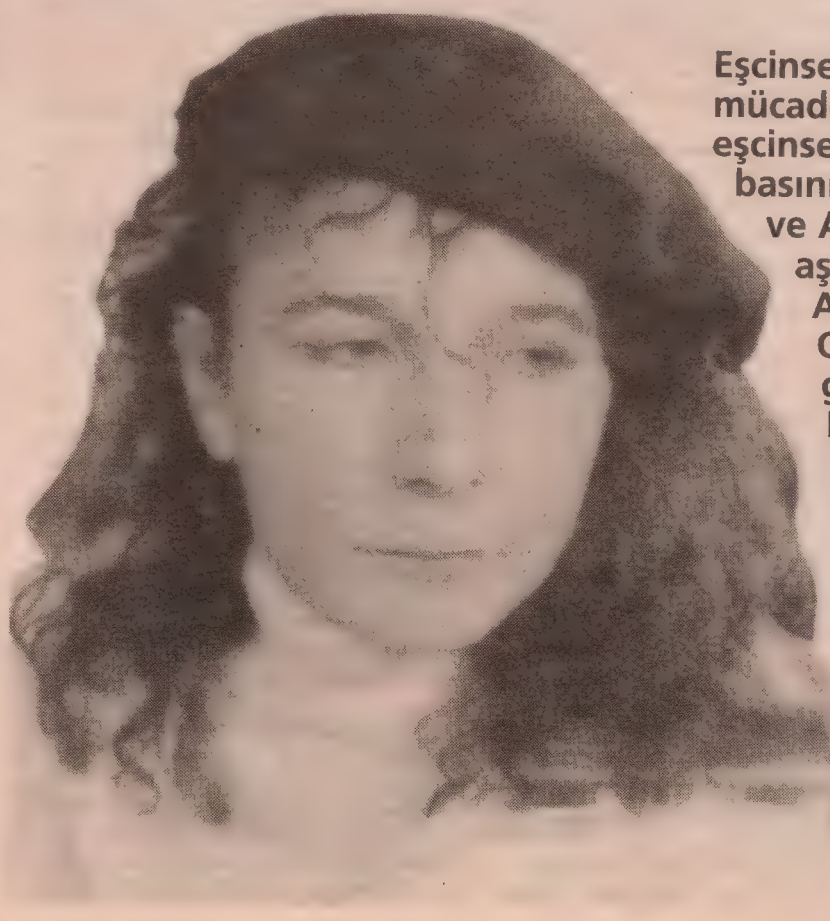

Eşcinsellerde de bir sınıf mücadelesi var. Beşinci kat eşcinselleri, kolejli eşcinseller, basının elit eşcinselleri ve Aksaray birahanelerinin aşağılık mahlukları! Ayakkabıcı, işçi sınıfı falan var. O insanların yanlarına gitmek ayıp.. Kızdığım nokta şu; Türkiye'de hareketin öncülüğünü yapabilecek, bu hareketi toparlayabilecek yapıdaki insanların, diğer insanlara tepeden bakarak kendini kenara çekmesi. Ama bunun bir kılıfı var; "Hazır değil Türkiye böyle bir şeye." Böyle bir şey var mı?...

na göre politikalar üretilmesi gerekiyor. Bu politikalara karşı çıkıyorlar. Mesela ben, öncü güce inanıyorum. Türkiye'de ilk defa çıkıp "Ben eşcinselim" deyip dergilere, birtakım solcu gruplara, birtakım eylemlere katılarak, birtakım şeylerde 'sizin yanınızdayız' desteğini vererek, bir ivme kazandırmaya çalışmak, buna inanıyorum. Karşılıklı bir eğitim içine girdim Türkiye'deki solcularla. Türkiye'deki solcuları tekme tokat kovuyorlardı. **Halkın Yolu**'ndan eşcinsel olduğum için kovuldum ben. Ama onları suçlayamam ki beni kovdular diye. O insanlar da kendi sınıflarının bilinciyle sosyalisttiler. Onlar ne biliyorlardı ki eşcinselliği. Ancak bir avuç burjuva biliyordu.

Tehlikeli olan Kemalist ahlak bence, orta sınıf ahlakı. Halkın eşcinsellere bakış açısı böyle değil ki. Karadeniz'e gittiğim zaman kadınlar bana, (bu tanım da doğru değil aslında ama) çok daha yumuşak, erkek olacakmış da olamamış, kızla erkek arası bir şeymişim gibi bakıyorlar, yadırgamıyorlar. Ama kasabaya indiğin zaman, kasaba sana i.ne gibi bakıyor. Kasaba ahlakı çok farklı. Şehre geldiğinde sınıflar devreye giriyor. Zengin misin, yoksul musun? Yoksulsan 'tuu kaka'sın, zenginsen kabul edilebilirsin, seni yolabilirler çünkü.

Kadın hareketine kendimi yakın gördüm. Daha doğrusu travestilik dönemimde kadın sorunlarını anlamaya başladım. O zaman gece sokağa çıkamamayı, gece korkmayı, sıkıştırılmayı, tacizi anlıyorsun. Birden kadınların, direkt yaşamla ilgili sorunlarını kavradım. Bu yüzden erkek olmayı da ben travestilikte kavradım. "Erkekken daha rahattım" dedim kendi kendime. Hormon tedavisinden vazgeçtim sonra. Başlamadan, tek iğnede bıraktım.

Dünyada her toplumda, eşcinsel oranı yüzde 8 ile 10 arası. Bu Amerika'da da, Hindistan'da da, Türkiye'de de aynı. Ben buradan şu sonucu çıkarıyorum; eşcinsellik doğanın dengesi olabilir mi acaba? Çünkü diğer hayvanlarda da olan bir şey bu. Bence doğanın dengesi bu, cinsel tercih falan değil. Çünkü insanlar nasıl tercih ederler Türkiye'de bu kadar aşağılanan bir cinsel kimliği? Hangi aklı başında insan, kim kabul eder? O zaman çılgın olman lazım. Çılgın olmadığımıza göre, deli olmadığımıza göre bunu neden kabullendik? Neden başka şekilde tatmin olmadık? Neden heteroseksüellerden ya da biseksüellerden farklıyız? Doğruluğuna inandığım şey; doğanın dengesi, eşcinsellik. Ama nedendir bilemiyorum. Eşcinselliğin bir tercih, yönelim olduğuna inanmıyorum. Ancak şu olabilir, bir insan 'normal'ini yaşar, bir de şunu yaşayayım' der. Kadını bırakıp erkekle bir ilişki yaşar. 'Bunu daha çok seviyorum, beni daha çok etkiledi' der, onu tercih eder. Bu tercihtir. Ama Türkiye'de, hiç kimsenin cinsellik konusunda sağlıklı bir tercihi olabileceğine inanmıyorum. Çünkü cinsel eğitim daha yeni verilmeye başlandı. Peki biz ne biliyorduk? Açıkçası 17 yaşıma kadar ben eşcinselliğin ne olduğunu bilmiyordum. Eşcinsellik o kadar kötü bir şeydi ki benim için o yaşta, kendime böyle bir şeyi hiç yakıştırmıyordum. O zaman kendinle çatışma yaşıyorsun. İnsanların yaşadığı en güzel dönemleri sen bunalımla yaşıyorsun. Bir kimlik arayışı içindesin. Toplum seni bir yerlere çekiyor. Depresyona giriyorsun. Bence öncelikle heteroseksüel ilişkilerin özgürlüğe kavuşması gerekir ki, diğerleri de kavuşabilsin. Yani tercih olabilmesi için Türkiye'nin 50 yıl daha ileri gitmesi gerekir diye düşünüyorum. O nedenle tercih olduğuna inanmıyorum. Yanlış eğitimden kaynaklandığına da inanmıyorum. Çünkü eğitimli ailenin çocukları da eşcinsel olabiliyor. Annemin en korktuğu şey, çocuklarından birinin eşcinsel olmasıymış. Bu konuda evde eski baskı birçok psikoloji kitapları vardı.

Bülent Ersoy'lar falan gibi değil benim ortaya çıkmam. Ben bir kırtasiyeciyken çıktım, 'Ben eşcinselim' diye röportaj yaptım. İş yeri çevremden, işin tuhaf tarafı hiç tepki gelmedi. O bölgede bir tarikat vardı, İskender Paşa cemaatinin grubu oradaydı. O insanlar **Esat Coşan**'ın müritleriydi. O insanlar bana karşı çok iyi davrandılar. Ama beni 'döndürmek' adına yapıyorlardı bunu.

Travesti olmaya karar verdiğimde Yaprak diye bir travesti, "Gel beraber işe çıkalım, sen de öğrenirsin." dedi. " Tamam" dedim... 'Banka memuru kadın' gibi gittim oraya. Yaprak da tam dekolte bir tip, silikon yaptırmış yeni... Araba durdu, eğilip taksi şoförüne "Bakın beyefendi bunları sizin için şişirttim. Siz bana cömert olun ben de size sekste cömert olayım, ekstrem bir gece geçirelim." dedi. Anlaşamadılar ama. "Öğrendin mi? Sen de aynısını yap."dedi bana...

Sisi benim ev arkadaşımdı. Fakat ben o 'memur çocuğu saflığıyla' neyin ne olduğunu bilmiyordum. Sisi de son derece o konuların kompedanı olmuş bir tip. Onun yanında açıkçası kurnazlık öğrendim. Daha doğrusu, or.spuluk öğrendim. Sisi'nin hayatını anlatan kitap tamamen çarpıtılmış bir şey. Travesti olmaya karar verdiğimde **Yaprak** diye bir travesti, "Gel beraber işe çıkalım, sen de öğrenirsin." dedi. "Tamam" dedim, o zaman Harbiye'ye çıkılırdı, ben de gittim onunla. Kıyafetimle falan 'abla', solcu entelektüel kadın tripleri var bende. 'Banka memuru kadın' gibi gittim oraya. Yaprak da tam dekolte bir tip, silikon yaptırmış yeni. Bakıyorum 'bu ne yapacak' diye. Araba durdu, eğilip taksi şoförüne "Bakın beyefendi bunları sizin için şişirttim. Siz bana cömert olun ben de size sekste cömert olayım, ekstrem bir gece geçirelim." dedi. Anlaşamadılar ama. "Öğrendin mi? Sen de aynısını yap." dedi bana. "Ben yapamam böyle bir şey." dedim. Bir kere ben göğüslerimi şişirmedim ki, yok öyle bir şey. "Biliyorum, beceremeyeceğim." dedim. Ondan sonra **Binbir**'de konsomasyon yapmaya başladım. Muhtemelen tarih 1985 falan. Orada da belli bir limitten sonra adamla gitmek gibi bir durum var. Ya da kendin anlaşıp gidiyorsun. Orası da modern pavyon. Sisi o dönem çok revaçta. Gerçekten fizik olarak çok güzel bir travestidir. "Sen bu işi beceremiyorsun." dedi Sisi bana. Gerçekten de adam orada konuşuyor ben oturup kafa sallıyorum. Ama adamla cilveleşmen lazım, ben salak salak bakıyorum. O işi de beceremedim. "Bunu yapmayayım, gidip sahaflarda kitap satayım." dedim. Orada Alper'le tanıştım. Alper de orada kitap satıyordu. Sonra **Kanat**'ın (**Güner**) kocası **Safari Metin**'le tanıştım. Orada müthiş bir dayanışma vardı. Benim orada kitap satmam, tuhaf bir şey, esnafın çok hoşuna gitti. Köprüaltı ortamına başladım o zaman Metinlerle. **Neşe**'ye, **Arzu**'ya giderdik. Orada çılgınlar gibiydik. Uyuşturucu da devam ediyor bu arada. Her gün birinin evine gidiyoruz. Sonra Tamer vardı, o da öldü eroinden. Tamer'le benim ilişkim başladı bir süre. Serserilikle geçti bir sürü yıl da öyle, köprüaltında. Ama bu arada kitapçılığa devam ediyorum. Çok para kazandırmıyor ama o zaman kazandırıyormuş demek. Ben yaşayabiliyordum onunla. Örneğin, Sisi'nin Cihangir'deki evinin kirasının yarısını ben veriyordum. Sonra travestilikten sıkıldım.

O zamanlar makyaj yapıyordum. Saçlarım uzundu, küpeler takıyordum. Güzel değildim kesinlikle ama belirsiz olmayan bir tipim vardı. Yani 'erkeksi kadın' gibiydim. Etek bir kez giydim, hoşuma gitmedi. Renkli renkli spor, kısa pantolonlar giyerdim. Çünkü kadın kıyafetlerine karşı bir fetişim yok. Kadınları da anlamam niye etek giyerler, üşümezler mi diye.

Türkiye'deki ikinci kuşak ameliyatlılar ve ikinci kuşak travestilerle birlikteydim. Onların çoğu yurtdışına çıktı. İsviçre, İsveç, Danimarka'ya gittiler. Orada konsomasyon yapıyorlar. Çoğu oranın vatandaşı oldu, yerleşti oraya. Tabii yaşlandılar. İlişki halinde değilim onlarla. Çünkü hem benim hem de onların adresleri değişti. Bir de dünya görüşüm çok değiştiği için, o insanlar arasında çok yabancılık çekmeye başladım. O insanlarla saç-baş ve erkekten başka bir şey konuşamazsın. Dolayısıyla dostluğum falan sürmüyor. Sadece bir tanesiyle sürüyordu. O da Çanakkale'ye gitti yerleşti, inzivaya çekildi. Öyle bir tarikata girdi, uzaylılara karıştı şimdi. O da bana uzak gelmeye başladı. Arkadaşlıklarımda bir ayırım yapmıyorum. Eşcinsel olacak diye bir şart yok benim için. Tam tersine en yakın arkadaşım heteroseksüeller. Ama hata kimde? Onlar da mı ben de mi, bilmiyorum. İlgi alanlarımız birleşmiyor, aynı dili konuşmuyoruz. Maalesef böyle bir şey var. O anlamda kimseye küs değilim aslında. Bu toplumda kimsenin bilerek bir şey yaptığına inanmıyorum. Hiç kimse eşcinselleri bilerek ve isteyerek ezmiyor. Eğitimsizlikten ve cehaletten yapıyorlar. O anlamda da toplumsal dönüşüme çok inanıyorum. Gerçekten de bir militan kadronun bu işi götüreceğine inanıyorum. Ama bir **Lambda**'yla olmaz bu. Pazar günleri toplanıp partner bulmakla olmaz. En az beş yıldır o kurum var. Yaptıkları tek somut şey, bir büro kurmuşlar, haftada bir gün telefonda yardım veriyorlar. Bu olmamalıydı. Şimdiye kadar çok daha farklı bir yere gelinmeliydi. O da Batı kopyacılığından kaynaklanıyor. "Almanya'da böyle yapılıyor, burada da böyle olsun." diyorlar. Avrupa'da eşcinsellerin ellerinde düdük varmış. Parklara, partner bulmaya gittiklerinde, birinin başına bir şey gelirse düdük çalıyorlarmış. Diğerleri onun yanına gidiyormuş. Yok böyle bir şey. Benim baktığım yerden bakan çok az. Şiddetle reddediyorlar benim söylediğim şeyi, yani doğanın dengesi dediğim zaman. Hakaret ediyormuşum gibi geliyor. "Sen, kendi kendine hakaret ediyorsun." diyorlar. Hayır, doğanın bir parçası olmaktan çok onur duyuyorum. Çok seviyorum kendimi. 'Seleksiyon' denen şey. Bir canlıyım, yaşıyorum, gerçeklerim bunlar, bu gerçekler içerisindeki toplumda bir üyeyim. Bunu vermek gerekiyor. Ben verdim. Ama ben verdim diye diğerlerini unutmak mümkün değil, imkansız böyle bir şey. Ama birlikte olabileceğin insanlar çok farklı yerden bakıyorlar meseleye. Bence onların amacı, eşcinselliğin önünü açmak.

Heteroseksüel camiadan insan koparmaya çalışıyorlar. Asla böyle bir şeyin doğru olduğunu düşünmüyorum. Çünkü insanlar dengesizleşiyorlar. Bütün içgüdüleri, kadına ait olan bir erkek değişiklik olsun diye yatarsa bunun altından kalkamaz. Benim bütün duygularım bir erkeğe ait, iş olsun diye bir kadınla yatamam ki. Hem kendimi kötü hissederim hem o kadın kendini kötü hisseder. Ben bunu dejenerasyon olarak değerlendiriyorum, buna felaket derecede kızıyorlar. Dejenerasyon yapılanmalar da var. 'Aşmışlık' gibi görüyorlar ama değil. Çünkü son derece muhafazakar eşcinseller de var. Batı'nın bakış açısı bu: Tabusu olan erkek heteroseksüel olur. Böyle bir şey olabilir mi? O zaman sen, ikinci sınıf yapıyorsun o insanları. O zaman senin eşitlik mücadelen nerede? "Biz böyle bir şeye inanmıyoruz." diyor. Böyle bir şey olabilir mi? O zaman sen neyin mücadelesini veriyorsun? Neyin lobisini kurmuşsunuz orada siz? "Heteroseksüelleri eşcinsel yapalım." Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir mücadelenin içine ben girebilir miyim? İşte, kitabımı o yüzden adamlar yerden yere vurdular.

Gazetecilik serüvenimde mümkün olduğunca cinsellikle ilgili haberleri az yapmaya başladım. Alakasız haberler yapmaya başladım. Mesela 'ilk defa yaptık' diye çıkarıyorlar ama **Protestan Misyonerlerini** ilk defa aralarına girerek ben haber yaptım. Çevre haberleri yaptım, kendimi geliştirmeye çalıştım. İşte bugüne kadar geldi. Şu sıralar Öküz'de çalışıyorum.. Öküz muhalif olan, toplumsal dönüşüme önem veren, bireylere, saygılı (basın etiği anlamında) örnek bir dergi bence. Yaşaması için Öküz'e su ve yem vermekten kıvançlıyım.

Eflatun Nuri, Altan Erbulak, Mengü Ertel, Oral Orhon

Altan Erbulak, Mengü Ertel, Eflatun Nuri, Alev Cimcoz, Adalet Cimcoz, Füreya Kılıç

Mengü Zeus Heykeli Gibi Duruyor Bir Serçe Kuşu Gagasıyla Camı Tıklatıyordu

Yıl 1938, Altunizade'deki ilkokulumuz başka bir binaya taşınacaktı. Yeni binamızın onarımına kadar okulumuz, Bağlarbaşı İlkokulu'na geçici olarak nakledildi. Bazı sınıflar birleştirildi; dörtle beş aynı sınıfta ders görüyorduk. Birdenbire hiç tanımadığımız öğrencilerle beraber olmak, yeni arkadaşlıklar kurmak gerçekten çok hoş bir duyguydu. Dersleri bile unutmuştuk. En şanslı bendim; halamın kızı Nimet Barlas yıllardır Bağlarbaşı İlkokulu'nda öğretmendi. Bir de üstelik, bizim sınıfın öğretmeni değil miydi? Ben sevincimden adeta uçuyordum. Daha ilk gün, üç dört çocuğu derse kaldırdı. Çocuklar hiçbir şey anlatamadı. Nimet ablam çok sinirlendi; "Niye dersinizi dinlemiyorsunuz." diye bağırdı. Beni yanına çağırdı, bir şey söyleyecek zannettim. "Şimdi dinleyin bakalım, Nuri tüm anlattıklarımı size aynen nasıl anlatacak." dedi. Bana çok güveniyordu, çok emindi; bülbül gibi şakıyacağımı zannediyordu!.. Ben de nasıl olsa beni derse kaldırmaz diye, onu hiç dinlememiştim. Yeni arkadaşlarıma hava atmak için, bol bol resimler çizip onların ilgisini çekmeye çalışıyordum.

Nimet ablam tekrar; "Hadi anlat Nuri de, seni dinlesinler." deyince, birdenbire ağlamaya başladım. Öyle bir ağlamak ki, herkes şaşırdı. Gözyaşlarım sanki fışkırıyordu. Nimet ablam ne yapacağını şaşırdı. Çantasından bir mendil çıkarıp gözyaşlarımı silmeye başladı. Beni tuvalete götürüp yüzümü yıkadı. Sınıfa girmeye utanıyordum. Beni öğretmenler odasına götürdü; "Burada otur, beni bekle." dedi.

Zil çalmıştı, biraz sonra yanında tombul, kırmızı yanaklı, iri bir çocukla içeri girdi. Elinde benim defterim vardı. Başımı okşadı; "Bak bu Mengü, o da senin gibi resim yapıyor." dedi ve defterime çizdiklerimi ona gösterdi. Çocuğun defterime ilgiyle bakmasından, yüzünden, çizgilerimden etkilendiğini sezdim.

Okuldan beraber çıktık. Bir ara bana, "Ressam mısın?" dedi. Çok şaşırmıştım. Ben de gayet mütevazı, 'evet' anlamında başımı salladım!.. Günler geçtikçe, Mengü ile arkadaşlığımız daha da pekişti. O benden birkaç yaş küçük olmasına karşın anlaşabiliyorduk. Akıllı, doğru, dürüst, sevecen ve iyi bir çocuktu. Ablam da onu çok severdi. "Çalışkan, terbiyeli, derli toplu bir öğrenciydi." derdi. İkide bir Mengü'yü sorar; çok yaşlı olmasına karşın onu hiç unutmadı.

En son Yunus Nadi Ödül Töreni'nde gördüğümü söylemiştim. O, Mengü'yü televizyonda izlediğini; "Sakalının ona çok yakıştığını" söyledi, "Ama ben onu sakalsız seviyorum." dedi. Cengiz Bektaş da; "Nimet öğretmen gibi değerli bir insanın elinde yetişmek, Mengü için bir nimet." demişti.

O gün bütün bayraklar yarıya inmişti. Atatürk'ü kaybetmiştik. 16 Kasım günü okul müdürü, öğretmenler ve tüm öğrenciler bahçede toplandık, çift sıra olduk. Bağlarbaşı'ndan Kadıköy'e giden tramvay yolunu takip ederek, Selimiye Askeri Kışlası'nın yanındaki tepeye geldik. Oradan Marmara ve Boğaz'ın bir kısmı, Kızkulesi, Dolmabahçe, Köprü ve Sarayburnu gözüküyordu. Müthiş bir kalabalık vardı; herkesin gözü yaşlıydı. Sarayburnu'nda Atatürk'ün kocaman bayrağa sarılmış naaşı gözüküyordu. Daha sonra naaşı Zafer Zırhlısı'na yerleştirildi. Zırhlı Sarayburnu'ndan hareket etti. Zırhlının ardında binlerce sandal, çatana, motorlar... İçleri insan doluydu. Haydarpaşa'ya doğru yavaş yavaş ilerleyerek önümüzden geçti. Nimet ablam, Mengü'yle benim elimi sımsıkı tutmuştu.

Birkaç ay sonra yeni okulumuza taşınınca Mengü'den ayrılmak beni çok üzdü. Ama yıllar sonra Mengü'yle Güzel Sanatlar Akademisi'nde tekrar beraber olduk. O mu, ben mi birbirimizin peşini bırakmıyorduk!..

Yine yıllar sonra ne garip bir tesadüf; Galata'da Maliye binasının yanındaki bir hanın en üst katında, Mengü, Mıstık ve ben ortak bir reklam bürosu kurduk. Kurduk ama paramız olmadığı için kumaş desenleri çizen Berç adındaki bir arkadaşın bürosuna birkaç masa koyarak yerleştik.

Büroya en erken Mengü geliyordu. Sonra Berç, arkasından da ben. Daha sonra Mıstık. Ama çoğu kez akşama doğru 'arz-ı endam' ederdi!

Işıklı masamız yoktu. Yalnız ışıklı bir penceremiz vardı! Resim kağıdımın altına yaptığım işin eskizini koyup resim kağıdında düzelterek temize çekiyordum. Bir gün yine pencerenin camına dayanmış, çalışıyordum. Birdenbire resim kağıdına bir gölge düştü. Sanki bir serçe kuşu gagasıyla camı tıklatıyordu. Baktım, bitişik binanın beton damında, perişan, çaresiz, bir adam camın önündeydi. Hiç düşünmeden açtım camı. Adam içeri atladı. Odamızın içinde küçük depo gibi bir yer vardı. Adamı oraya soktum. Tavanı yüksek olmadığı için adam iki büklüm duruyordu. "Yere çök." dedim. Kapıyı kapadım. Önüne çöp sepetini koydum. Mengü, Zeus heykeli gibi duruyordu. Berç, başı önünde, hiçbir şey olmamış gibi çalışıyordu. Eline baktım; eli ve kalemi titriyordu. Ben yine hiçbir şey olmamış gibi kağıtlarımı pencerenin camına dayadım. Çalışmamı sürdürüyordum. Bir ara damda ayak sesleri ve konuşmalar duydum. Göz ucuyla dama baktım. Sanki damda polis kaynıyordu. Hepsinin elinde tabanca vardı. Dama çıkan merdivenlerden hala polisler geliyordu. Hiç oralı olmuyordum. Polisin biri cama yaklaştı, eğildi, göz göze geldik. "Buradan biri geçti mi?" dedi. "Damdan mı?" dedim. "Evet. Esmer, orta boylu, zayıf biri." dedi. Gayet sakin; "Yooo!.. Güvercinlerden, kumrulardan başka bir şey görmedim!" dedim. Polis, "Allah Allah, bu adam uçmadı ya." dedi. Damdan aşağıya bakan arkadaşlarına doğru yürüdü. Bitişik binanın etrafı bahçeyle çevrili olduğu için, altı katlı binanın damından, bizim pencereden başka kaçış yolu yoktu! Polislerin buhar olup kaybolan bu adam için fazla kafa yoracak, kafaları olmadığından, birer ikişer damı terk ettiler. Polisleri ne biçim uyutmuştum.

İçimden gülüyordum. Kağıtları masanın üzerine koydum. Mengü'ye gülerek baktım. Eliyle "ne olacak şimdi" der gibi işaret etti.

Mengü'ye; "Arkadaş misafirimizdir." dedim. Deponun küçük kapısını açtım, adama, "Gel otur. Bir bardak su bir de kahve söyleyeyim, nasıl istersin kahveyi, orta mı şekerli mi?" dedim.

O "Sade" dedi. Eğilerek depodan çıktı, dansöz gibi titriyordu. Mengü'nün karşısına oturtdum, o bir şeyler anlatmak istiyordu. Ben "Şimdi konuşma sakin ol, rahatına bak, sonra istersen anlatırsın." dedim. Hala titriyordu, kalbinin çarptığını, dişlerinin tıkırdadığını duyuyordum. Kahveci içeri girdi, kahveleri dağıttı, suyu adama vermesini söyledim, adam bardağı bir dikişte içti. Kahveci adamı süzdü. Bana baktı, ben de ona sert baktım, çekip gitti. Tam kahvelerimizden birer yudum alırken oda kapısı "güüüm!" diye açıldı ve duvara vurdu. Misafir fincanıyla oturduğu sandalyeden sıçradı, yarım metre yükseldi. Mıstık, avazı çıktığı kadar bağırıyordu; "Cadde polis kaynıyor. Her yer mahşer gibi kalabalık. Bir kaçağı arıyorlarmış..." "Sus ulan! Adamı korkuttun. Bak işte aradıkları adam bu. Ne yırtınıyorsun?" diye bağırdım. Mıstık, korkulu gözlerle adama baktı. Beti, benzi attı. Sendeledi, kekeleyerek; "Ben gidiyorum." dedi. "Hiçbir yere gidemezsin, bir kere bu işe bulaştın." dedim ve güldüm. O gitti, Mengü'nün yanına sokuldu. Adam kahvesini içerken, ben aşağıya indim. Polisler, arabalarına atlayıp gittiler. Meraklılar dağıldı. Cadde tenhalaştı. Adamla tokalaştım. "Yolun düşerse, yine uğra." dedim.

Ertesi gün Berç söyledi. Mıstık, Mengü'ye demiş ki; "Aga, bu Eflatun var ya göreceksin bak, bir gün başımızı yakacak. Ya o ya ben." Mengü de; "Ne olmuş yani, Eflatun insanı ayırmaz. Kimsenin yapamayacağını yaptı. Ben de onun yaptığını yapmak isterdim." demiş.

Geçen gün dernekte Mıstık'la karşılaştık. Mıstık; "Eflatun, Mengü'ye söz vermiştim ama söyleyeceğim. Hani sen yıllar önce bir kaçağı pencereden içeri almıştın ya, o gün akşam eve giderken 'Son Saat' gazetesi almıştım. Orada ne yazıyordu biliyor musun? O adamı Aksaray'da polisler kıstırmış, adam yine kaçmaya çalışmış. Polisler ateş etmişler, adam ölmüş. İyi mi? Mengü'ye söylemiştim, çok canı sıkıldı. Bana; 'Sakın Eflatun'a öldüğünü söyleme, çok üzülür.' demişti."

EFLATUN NURİ

Manzara

Beyaz giysi
korkunçtur çizerken
çok yalvarandır.

Saygılı ışık içindeki
tanıklarımız
gezintileri
inerken yeryüzüne.

Manzara
ağaçları sınırlayan
korkutucu boşluk.

1997

Sami Baydar

Yüzünü Temiz Tut Ecel Her An Gelebilir

sözle ya da bakışla keskinleşen
kanlı bir bıçak yarasında
dillerini döker yılanlar

sonra ardında aşk adına konuşulur
rüzgarların getirdiği kokularla
ürperen gül solakken bülbülüne
arın der arın

git azrailinde temizlen
ruhunla kaybol tülbentlerden geç
pencerelere dön yüzünü
suretsiz yaşa

küs yap adam öldür işkenceler çek
yani sına kır dök yık
sınan virane kalplerde bile
çünkü ecel her an gelebilir
yüzünü temiz tut

Halil İbrahim Özcan

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Otobur olan filler, etobur olan aslanların tehditi altındadırlar. Bu yüzden, bir ırmak kenarına geldiklerinde, su içen arkadaşlarının etrafında sıralanarak bir duvar oluştururlar. Hiçbir aslan, fillerin su içmek gibi en zayıf anlarında gösterdikleri yardımlaşma karşısında saldırmaya cesaret edemez. Aslanlar yırtıcı pençeleriyle ancak yaşlı bir filin yığılıp kalmasını ya da yeni doğan bir filin yolunu kaybetmesini beklemeye koyulurlar.

Hayvan Mezarlığı

Ferid Edgü'nün "Yeni Ders Notları" adlı kitabında yer alan bir söz üzerine düşünmek gerekir: "*Otoburlardan ozan çıkmaz.*" İngiliz edebiyatının iki romantik şairi **Shelley** ve **Lord Byron** şüphesiz ki, birer otobur olarak bu düşünceye karşı çıkarlar ve de, Ferid Edgü'nün kapısını çalarak şiirlerini okumaya davet ederler. Asya kültüründen hiçe şair de iki İngiliz'in arkasında sıraya dizilir.

Otoburlar arasından yalnızca şair değil, tarih boyunca bir çok filozof, yazar, sanatçı bilimadamı da çıkmıştır. Edgü'nün düşüncesine karşı çıkan kalabalıkta **Sokrates**, **Eflatun**, **Homeros**, **Newton**, **Mevlana**, **Pascal** ve **Bacon**'un arasından sıyrılan **Tolstoy** şunları söyler: "*Et yeme alışkanlığı barbarlık zamanlarından kalmıştır ve vejetaryenliğin ortaya çıkışı çok tabii ve eğitim-öğretimin ilk tesiri sayılır.*"

İnsanın etobur olmadığını gösteren bedensel kanıtlar sıralandığında, otobur olduğumuz düşüncesi güçlenir. Elleri pençesizdir insanın. Canlı hayvan kokusunu uzaktan alabilme yeteneği yoktur. Bağırsakları etoburlar gibi kısa değil, otoburlar gibi uzundur. Gözü yırtıcı hayvanlar gibi karanlıkta göremez. Yumuşak olan diliyle suyu yalayarak içmez. Dişlerinin ağız içindeki sıralanışı ve boyutları etoburlara benzemez. Kokmuş etten iğrenir, midesi bulanır. Her şeyden önemlisi, insana doğada en çok benzeyen hayvan olan maymun otoburdur.

Ünlü şarkıcı **Paul McCartney** neden otobur olduğunu soranlara şu yanıtı verir: "*Yüzü olan bir şeyi yiyemem.*" Bu son derece etkili sözün yanına filozof **Plutark**'ın da yanıtını koyarsak, otoburluğun felsefesi daha da anlaşılacaktır: "*Bana **Pisagor**'un et yemekten niçin kaçındığını soruyorsun. Ama aksine ben sana soruyorum: Acaba hangi insan ilk kez murdar eti ağzına almaya cüret etti? Çünkü sofrasında ceset ve leş bulunduruyor. Bir süre önce ses çıkaran, kükreyen ve bakan canlıların organlarını midesine gömüyor. Gözleri öldürme olayına nasıl dayandı?*"

Plutark'ın sözlerinde adı geçen Pisagor'un sebze ve meyve yiyerek yüz yaşına kadar yaşadığını anımsattıktan sonra etoburluk hakkındaki düşüncesine yer verelim: "*Ey ölümlüler! Böyle pis bir yiyeceğe bulaşmaktan korkun.*"

Ünlü bir düşünür de, "*Midelerinizi hayvan mezarlığı yapmayın*" diye seslenir insanlara. Hayvanların öldürülmesine kan akıtılmasına karşı çıkar. Nankörlüğün, barbarlığın ve heves düşkünlüğünün et yemekten kaynaklandığına inanır. Bu yüzden onun adı sevgi ve barış dolu bir dünya isteyenlerin dilinden düşmez. Ama, ne gariptir ki, bu düşünürün yolundan yürüyenler, oruç aylarında et yememe geleneğini sürdürseler de, pek çoğu gündelik yaşantılarında etoburdurlar. O düşünür, **Hz. Ali**'den başkası değildir!..

Desmond Morris "**Hayvan-İnsan Sözleşmesi**" adlı kitabında otoburların işbirliği yapmalarına gerek olmadığı görüşünü ortaya atarak şunları söyler: "*Et yemek bize, birbirimize yardım etme ve ortak sorunlarımıza konuşarak çare bulmak olanağını getirmiştir.*"

Morris'in düşüncesindeki yanlışlığı bir fil sürüsünü gözlemleyerek algılayabiliriz. Otobur olan filler, etobur olan aslanların tehditi altındadırlar. Bu yüzden, bir ırmak kenarına geldiklerinde, su içen arkadaşlarının etrafında sıralanarak bir duvar oluştururlar. Hiçbir aslan, fillerin su içmek gibi en zayıf anlarında gösterdikleri yardımlaşma karşısında saldırmaya cesaret edemez. Aslanlar yırtıcı pençeleriyle ancak yaşlı bir filin yığılıp kalmasını ya da yeni doğan bir filin yolunu kaybetmesini beklemeye koyulurlar.

1951 yılının 19 Nisan günü, Paris'teki bir otel odasında havagazıyla intihar eden bir insanın cansız bedeni bulunur. O güne kadar, havagazını yalnızca sebze yemeği pişirmek için açan o insan, İran edebiyatının ünlü yazarı **Sadık Hidayet**'tir. Mezbaha'nın iki ayaklı hayvanın icadı olduğunu söyleyen Hidayet "Vejetaryenliğin Yararları" adlı kitabında etoburların saldırılarına bilgece yanıtlar verir. Hayvanların bedenlerinin de, insan bedeni gibi "ilginç bir makine"olduğunu belirten yazar, onların öldürmek için yaratılmış olduklarını savunanlara piyanonun yakılmak için mi yapıldığı sorusunu yöneltir. İnsanlar tarafından yenmeselerdi, yeryüzünün hayvanlar tarafından dolacağı görüşünü de, Sadık Hidayet şu sorusuyla çürütür: "*Yemeye alışkın olmadığımız hayvanlara müdahale ediyor muyuz? Tüm dünya bu hayvanlarla mı doldu?*"

Sorularını bir kenara bırakacak olursak, yapmamızı istediği şu karşılaştırma da, Sadık Hidayet'in haklılığını gözler önüne serecektir: "*Kıyaslayın bir kez. Bir tarafta gönül alıcı renklerle süslenmiş, hoş kokulu meyvelerle dolu bir manav dükkânı, elma, narenciye, kiraz, şeftali, üzüm, kavun ve türlü sebzelerin canlı renkleri. Öte yanda bir kasap dükkânı: Başları kesik cesetlerden sarkmış karın ve bağırsaklar, yarılmış karınlar, asılı, kırık ayaklar, kan damlamakta, leş kokusu gelmekte.*"

Bir otobur olan sinema eleştirmeni **Alin Taşçıyan**'a, kırmızı et yemediğimi, otoburluğa geçiş döneminde olduğumu, bu yüzden beyaz eti tercih ettiğimi söylediğimde verdiği yanıtı unutamam: "*Bu daha kötü. Bir koyun ya da danayı öldürerek pek çok kişi karnını doyurabilir. Oysa, beyaz et yiyerek daha çok ölüme neden olunur. Doyman için tek başına kaç balığın öldürülmesini bekliyorsun?*"

Gezegenimiz dışında yaşadığına inandığımız canlılara "uzaylı" diyoruz. Onlarla karşılaştığımızda yenilip yenilemeyeceklerini düşünecek miyiz? Sahi, midemize indirdiğimiz ilk uzay canlısı nasıl bir şey olacak?..

Yıllık basılınca bir de ne görelim?.. Bizim yazıyı kuşlar yiye yiye öyle güdük bir hale getirmişler ki. Vay be... Güller bile böyle haince budanmaz... Yazının hiçbir anlamı kalmamış... Neymiş, "efendim alıntı böyle yapılırmış"... Peki Süha Arın'ın o destan gibi uzun yazısı satırı satırına konurken "yasaklamanın, sansürün, budamanın faturası" bize mi çıkarılıyor?... Şimdi gelelim bizim budanan yazının aslına:"Sayın Süha Arın'ın " Türk Sineması Üzerine Düşünceler" adlı kitaptaki yazısını okudum. Ellerine sağlık üstadın, gerçekten de döktürmüş...

Süha Arın'a İkinci Selam ve Bir "Budamacılık" Olayı

AGÂH ÖZGÜÇ

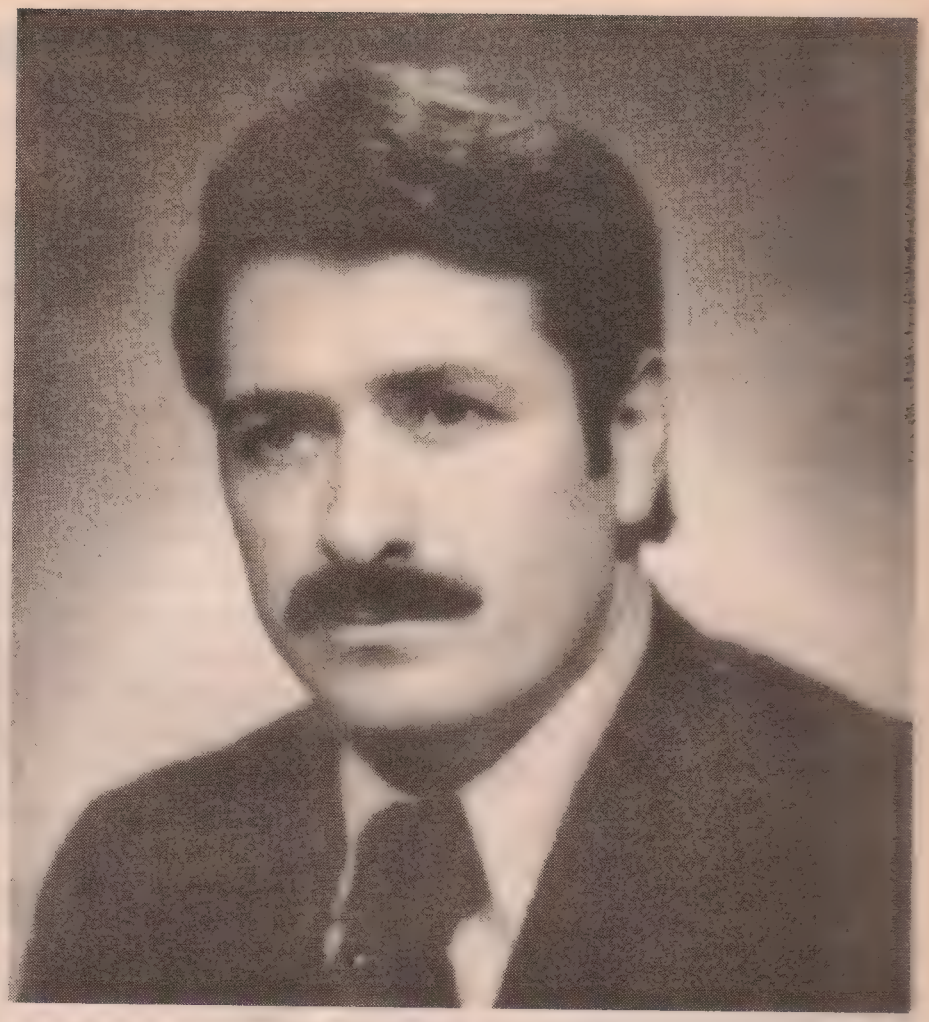

Bu sorunlu yazıya önce bir "kutlama"yla başlayalım. Evet, önümüzdeki günlerde 12. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde emek "ödülü" verilecek sayın Süha Arın'ı ve "kitle iletişim ödülü" ile değerlendirilen Türsak Vakfı'nı kutluyoruz. Vakfın Başkanı **Müjde Ar**'ı, **Engin Yiğitgil**'i, **Rekin Teksoy**'u, **Sevinç Baloğlu**'nu, **Vecdi Sayar**'ı ve tüm çalışanlarını... Bu içtenliğimizden ve saygımızdan kimse en ufak bir kuşku duymasın. Ama benim bir olay nedeniyle bazı kuşkularım var.

Nedir o... Olayın yıllar önceki başlangıcına dönelim. Yani; birbirinden ayrı gibi görünen, ama aslında birbiriyle ilişkisi olan Süha Arın'la vakfın taraflı ve kollamacı tutumuna... Sayın Yiğitgil ile sayın Baloğlu böyle bir tutum sergilenmediğini her ne kadar iddia ediyorlarsa da...

Yıl 1996. Sayın Süha Arın "Sinemanın 100. Yıldönümünde Türkiye'deki Sinema Üzerine Gençlere 'Çoktan Seçmeli' Bir Test" başlığı altında çok uzun bir yazı yazdı. Bu yazının içinde yer alan Süha Arın'ın hayali "kahraman"ı Anadolu Lisesi öğrencisi Seda, başvurduğu sinema kitaplarında (benimkiler de dahil olmak üzere) bir türlü Arın'ın kimliğiyle ilgili olarak herhangi biyografik bilgiyi bulamamıştı. Seda'ya göre bu kitaplar, belgesel sinemacı Süha Arın olmadığı için eksikti. Tam bir Yeşilçam senaryosu içeren bu yazı, Türsak 96/97 Sinema Yıllığı'nda satırı satırına yayınlandı. Tam kocaman dört sayfa. Peki benim yanıt olarak yazdığım "Süha Arın'a Benden Selam Olsun" başlıklı yazım ne oldu? Kuşlar mı yedi? Haklı ve yasal bir savunmayı içeren bizim yazı, aynı yıllığa girmesi gerekirken dışlanıverdi. Ardından, daha sonraki yıllığa konulması sözü verildiyse de yine konulmadı.

Ardından yine özürler ve bir daha yıllık için verilen sözler... Türsak Yıllığı'nın bu yıl çıkan 6. sayısı baskı aşamasına gelirken dediler ki yazının ana başlığı değiştirilsin. Başlıkta Süha Arın adı geçmesin. "Peki" dedik ve bu kez "Süha Arın"ı ve "Selam" sözcüğünü kaldırıp "Saygımız var, ama..." diye bir başlık attık. Bu kez de yazının sonundaki "ahkâm kesme" lafının es geçilmesi istendi. Afedersiniz biz "hıyaroğlu" değil "uyaroğlu"yuz... Ona da "tamam" deyip üstünü çizdik.

Yıllık basılınca bir de ne görelim?.. Bizim yazıyı kuşlar yiye yiye öyle güdük bir hale getirmişler ki. Vay be... Güller bile böyle haince budanmaz... Yazının hiçbir anlamı kalmamış... Neymiş, "efendim alıntı böyle yapılırmış"... Peki Süha Arın'ın o destan gibi uzun yazısı satırı satırına konurken "yasaklamanın, sansürün, budamanın faturası" bize mi çıkarılıyor?...

Şimdi gelelim bizim budanan yazının aslına:

"Sayın Süha Arın'ın "Türk Sineması Üzerine Düşünceler" adlı kitaptaki yazısını okudum. Ellerine sağlık üstadın, gerçekten de döktürmüş... Aslında tam bir Yeşilçam öyküsü ve kahramanı da Anadolu Lisesi öğrencilerinden Seda hanım... Efendim öğrenci Seda, kültür-sanat kolu yöneticisi Asiye öğretmenden, Dünya Sineması'nın "100.yıl"ı nedeniyle bir görev alır. Bu kızımız "belgesel sinema" dalında üç yönetmen: Ertuğrul Karslıoğlu, Güner Sarıoğlu ve Süha Arın'la ilgili bir araştırma yapacaktır. Seda hanım kolları sıvar, bir kütüphaneye giderek önüne getirilen sinema kitaplarında tek tek bu üç yönetmenle ilgili bilgi arar. Ne var ki aradığı belgeselleri ve yönetmenleri bir türlü bulamaz. Ne "80 Yılında Türk Sineması"nda (A. Özgüç, Kültür Bakanlığı), ne "Türk Filmleri Sözlüğü"nde (Sesam), ne "Türk Sinema Tarihi"nde (Giovanni Scognamillo), ne "Türk Sineması Kronolojisi"nde (Nijat Özön), ne "Yüz Yüze"de (Attila Dorsay), ne "100 Filmde Başlangıcından Türk Sineması"nda (A. Özgüç), ne "Başlangıcından Bugüne Fotoğraflarla Türk Sineması"nda (S. Şekeroğlu) ve ne de "93 Sinema Yıllığı"nda... Sonuç, hiçbirinde...

Sayın Arın, yazısının sonlarına doğru öykünün hayali kahramanı Seda'nın ağzıyla şu "not"u koymayı da ihmal etmiyor: "Doğru yanıt için T.C. Kültür Bakanlığı ya da anılan Seçiciler Kurulu'nun en kısa zaman da bir açıklama yapması beklenmektedir." Adı geçen sinema kitaplarında, ne isimleri ne de çektikleri belgesellerin bulunmaması nedeniyle başta ben olmak üzere Giovanni Scognamillo, Nijat Özön, Atilla Dorsay ve Sami Şekeroğlu açıkca suçlanıyor. Kendi payıma düşen suçlamaya yanıt vermek zorundayım. Kaldı ki "80. Yılında Türk Sineması" adlı kitabın sorumlusu "T.C. Kültür Bakanlığı" değil, benim. Şimdi Seda'nın arayıp da bulamadıklarına kitabın yazarı olarak bir de biz bakalım:

Sayfa 176: 14. Antalya Film Festivali'nde Arın'ın "Safranbolu'da Zaman "en iyi kısa metrajlı film" ödülü almış.

Sayfa 179: 15. Antalya Film Festivali'nde Arın'ın "Urartu'nun İki Mevsimi" "en iyi kısa metrajlı film", Güner Sarıoğlu'nun "Ladik 76" adlı çalışması ise "ikincilik" ödülü kazanmış. (Seda hanımın gözleri mi bozuk acaba?)

Sayfa 183: 16. Antalya Film Festivali. Süha Arın'ın "Tahtacı Fatma" en iyi kısa film ödülünü kazanmış.

Sayfa 184: 3. Balkan Film Festivali'nde "Tahtacı Fatma"ya birincilik ödülü.

Sayfa 206: Turizm Filmleri Festivali (Viyana) "Kapalı Çarşı Kırk Bir Adım" (Süha Arın) şeref ödülü almış. Ayrıca yine sözkonusu kitabın Türk Film Haftaları ve Uluslararası Festivaller'in katılım bölümlerindeki 275, 279, 284, 287, 289 ve 297 numaralı sayfalarında hep Süha Arın, hep "Kula'da Üç Gün" var.

Eğer Karslıoğlu'nun sözü edilen "Keçenin Teri" adlı kısa filmi festivallerde ödüllendirilmiş ya da yurtdışındaki şenliklere katılmış olsaydı, elbette yerini alabilirdi. Eğer ödül alıp da biz atladıksa bu eksikliği düzeltmek de görevimizdir. Seda hanım; Süha Arın, Güner Sarıoğlu ve Ertuğrul Karslıoğlu hakkında biyografik bilgileri yazık ki hep "yanlış adresler"de arayarak boşuna vakit tüketmiş. "89 Yılında Türk Sineması" genel yapısıyla uzun metrajlı sinema filmlerine ağırlık veren bir araştırmayı içerdiğinden, aynı seçkinin sinemacılarına (kaldı ki tümü değil) biyografi bölümlerinde yer verilmiştir. Bu seçmeci yaklaşım da yalnızca beni, yani yazarını bağlar. "Türk Filmleri Sözlüğü" adlı kitaplarıma gelince, yeni uzun metrajlı sinema filmlerini içeren filmografya ağırlıklı bir çalışmadır. Bu, kitabın önsözünde de açıkça belirtilmiştir. Eğer Türk sinemasının başlangıç yıllarında birkaç kısa metrajlı film alınmışsa, bu yaklaşım "ilkler" açısından zorunlu bir saptamadır. Bu nedenle yüzlerce kısa metrajlı film gibi, öğrenci Seda'nın aradığı Süha Arın, Güner Sarıoğlu ve Ertuğrul Karslıoğlu'nun belgeselleri yer almayabilir. "100 Filmde Başlangıcından Günümüze Türk Sineması" adlı kitabım da aynı gerekçelere dayalıdır. Ve bu toplamda "Türk sinemasının 100 kısa metrajlı filmi" seçilmemiştir ki...

Özetle, belgesel veya kısa metrajlı film çalışmalarının sinema sanatının bir başka türü olduğunu ve uzun metrajlı sinema filmlerinden ayrı tutulmasını Sayın Arın elbette iyi bilir. Biz yine de Süha Arın'ın yazısında başrolü verdiği Seda hanıma "doğru yol"u gösterelim.

Bu hanım kızımızın bütün derdi biyografik bilgi ise, Burçak Evren dostumuzun hazırladığı "Türk Sinema Sanatçıları Ansiklopedisi"ne (Film San Vakfı) bir göz atabilir. Sayfa 21'e... Yine Atilla Dorsay'la Turhan Gürkan'ın ortaklaşa hazırladıkları "Sinema Ansiklopedisi"ne (Hürriyet Gösteri) baksın. Üşenmez akıl edebilirse? Sayfa 12'ye lütfen...

Bu iki çalışma yetmeyip ufkunu daha daha da genişletmek isterse Bilgin Adalı'nın "Belgesel Sinema" ve Tarkan Kaynar'ın "Önce Kısa Film Vardı" adlı kitaplarını da hatırlatmak isterim. Her ikisi de belgesel ve kısa film dalının özgün çalışmaları içeren kitaplardır. Ve Adalı'nın kitabının 116 sayfasında Süha Arın, 119 sayfasında ise Güner Sarıoğlu yer almaktadır. Kaynar'ın çalışmasında da 1967'den 1993 yılına kadar tüm kısa filmlerin ve belgesellerin dizini mevcuttur. İşte Süha Arın'ın istediği ve beklediği "doğru yanıt", işte Seda hanıma "doğru yol"... Bütün bunlardan sonra, değerli sinemacımız Süha Arın'a saygımız elbette büyüktür. Ancak, öğrenci Seda'nın arkasına sığınarak ahkâm kesmesinin de bizi şaşırttığını söylemeden geçemeyeceğiz... Evet hepsi bu... Böylece, Süha Arın'a ikinci bir "selam" daha gönderirken yukarıda tümünü verdiğimiz yazıyı budayan sevgili arkadaşlarımıza da "tarafsız bir alıntı yapmanın" etik açıdan bir "uzmanlık" gerektirdiğini hatırlatırız.

"Kahpe Bizans"ı mı, "Salkım Hanımın Taneleri"ni mi, "Güle Güle"yi mi, "Harem Suare"yi mi izlemek istiyorsunuz? Emriniz olur. "Kahpe Bizans"ın ilk korsan CD'si çıktığında 5 milyona satılıyordu. Şimdi 3 milyon. Geçenlerde bir meraklı "Kahpe Bizans"ın CD'sini arıyordu. Hemen tezgâhın başındaki genç, montunun fermuarını açtı. İç ceplerinde, yani zulasında filmin CD'leri dizi halindeydi. Uyanık satıcı herhangi bir denetim karşısında kendini güvenceye almıştı.

Türk Filmleri "Korsan Kuşatması" Altında

Her pazar, ilk durağım Kadıköy Söğütlüçeşme'deki bit pazarıdır. Yıllar önce bu mekânda, video kasetleri sergileyen tezgâhlardan geçilmiyordu.

Şimdi iş değişti.

Video film kasetlerinin saltanatı da...

Şimdi bit pazarındaki tezgâhlar, film CD'leriyle dolu. Yurtdışından kaçak olarak getirilen yabancısından yerli filmlere dek... Porno film mi istersiniz? Her türde her şey var. Gönlünüz neyi çekiyorsa her şey... Son birkaç haftadır, yalnızca dükkânlarda, marketlerde satılan ve şimdilik ev sineması teknolojisinin zirvedeki aşaması olan DVD'leri bile bulabilirsiniz bit pazarında. 14 milyondan 20 milyona kadar değişen fiyatlarla. CD'ler ise herkesin kesesine uygun. Birbuçuk milyondan 5 milyona kadar...

Tezgâhlarında korsan CD'leri satanlar öylesine uyanık ki. Sinema salonlarında hangi filmler iş yapıyor, en büyük takipçileri. Özellikle de hangi yerli film iş yapıyorsa, o film ellerinin altında. Ne Kültür Bakanlığı, ne sinemadaki mesleki kurumlar bu korsan satışlara, bu emek sömürüsüne karşı çıkabiliyor.

Kim kime, dum duma... (Behiç Ak'ın kulakları çınlasın)

"Kahpe Bizans"ı mı, "Salkım Hanımın Taneleri"ni mi, "Güle Güle"yi mi, "Harem Suare"yi mi izlemek istiyorsunuz? Emriniz olur. "Kahpe Bizans"ın ilk korsan CD'si çıktığında 5 milyona satılıyordu. Şimdi 3 milyon.

Geçenlerde bir meraklı "Kahpe Bizans"ın CD'sini arıyordu. Hemen tezgâhın başındaki genç, montunun fermuarını açtı. İç ceplerinde, yani zulasında filmin CD'leri dizi halindeydi. Uyanık satıcı herhangi bir denetim karşısında kendini güvenceye almıştı.

Bu işler nasıl oluyor, merak etmiyor musunuz?

"Kahpe Bizans" sinemada oynarken, gizli bir kamerayla balkondan çekilmişti. Kötü bir kayıttı ve görüntüde seyirci kafalarını da görebiliyordunuz. "Salkım Hanımın Taneleri"nin CD'si ise Almanya kanalı ile Türkiye'ye geliyordu. Birileri filmin kasedini Almanya'ya göndermiş, kaçak CD'lerin dolumları orada yapılmıştı. "Harem Suare"nin CD'si ise stüdyo kasetinden kopya edilmişti. Çünkü filmi izlediğinizde görüntü üzerinde numaratör de devreye giriyordu.

Türk sineması bir "korsan kuşatması" altındaydı. Ve kimse bu sömürüye, yasadışı ticarete "dur" diyemiyor, ne Kültür Bakanlığı'nın ne de sinema örgütlerinin korsanlarla mücadele etmeye gücü yetmiyordu. O halde kim kime'ydi dum duma...

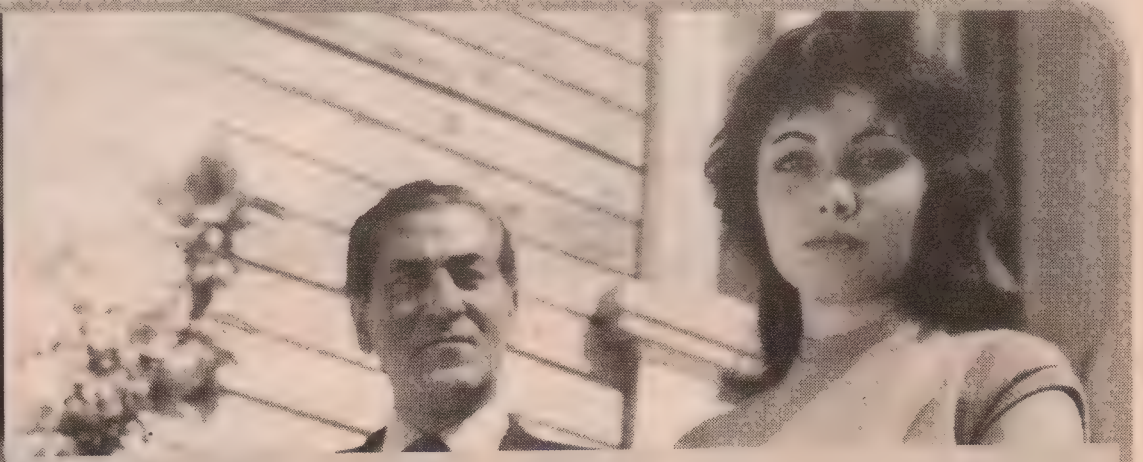

SineElvedâ

HÜSEYİN ALEMDAR

sarı da zamandandır sende kırılır belki
*ölüm kışa yenilsin çünkü bende yok - **Nilay Özer***

Hatıraların kar yağışı gibi yağdım ıslandım üşüdüm içinizde
çok yanım gözsesi yağmaktı resimlerde az yanım susgöz yağamamak
içiniz içimdi içiniz günâhları dilimle temizlenmiş cennet hâli
sahi cennet de günâh beyazı tövbe karası bir cehennemdir
*kirpiklerimin uçları Bir Aşk Günâhı **Serpil Gül** epeydir*

*Sen gel bende huzur arama **"kün!"** aramak değildir*
ben ki bordo kanayan uzun bir ağrıyım kendimde
nerem ibadettir nerem değildir ben bilemem

:âh, bundan böyle simsiyah bir ürkekliğim ağlamasam da!

**) SineŞiir dizisi bu kadar. Öküz'de başka bir dizide görüşmek üzere.*

Görünüre Dair

TUNCER ERDEM

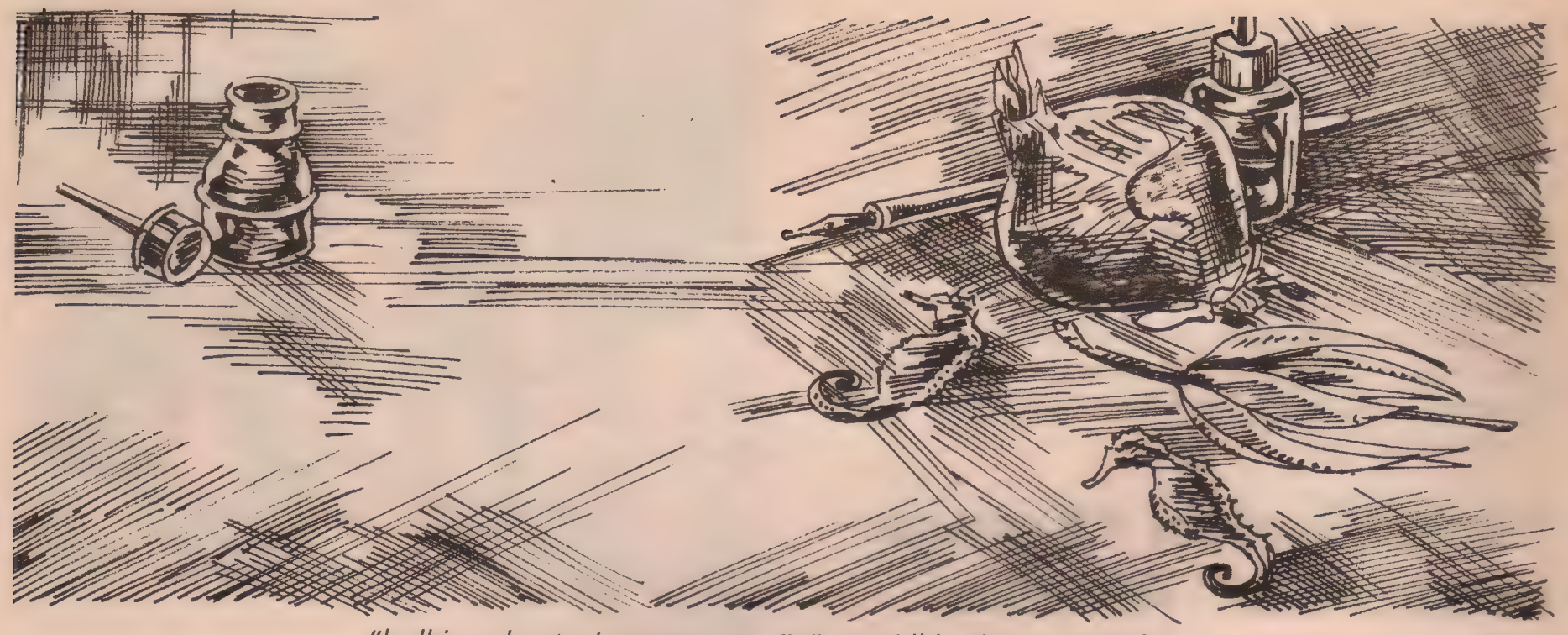

"belki en başta / zaman ve görünür, / iki mimarı mesafenin,

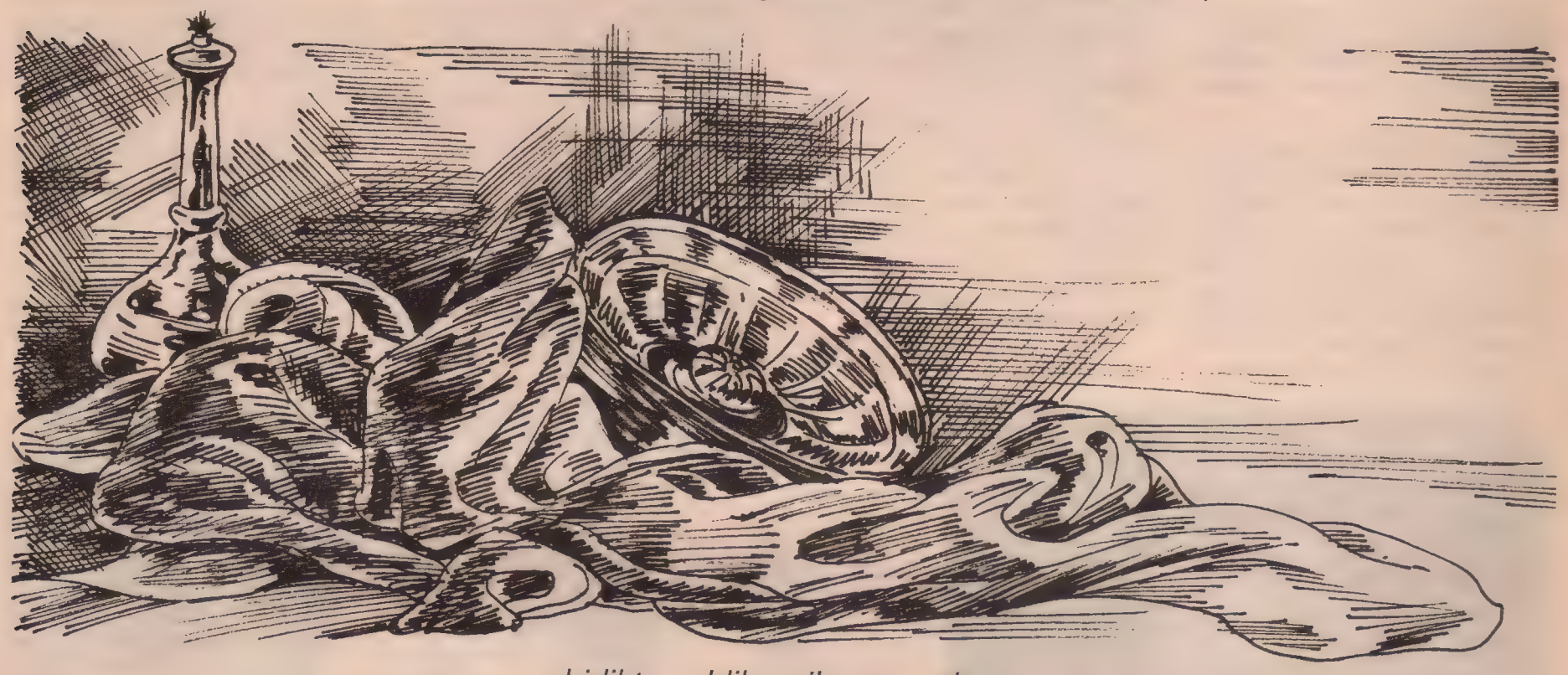

birlikte geldiler, zilzurna sarhoş

kapıyı yumruklayarak / tam şafaktan önce

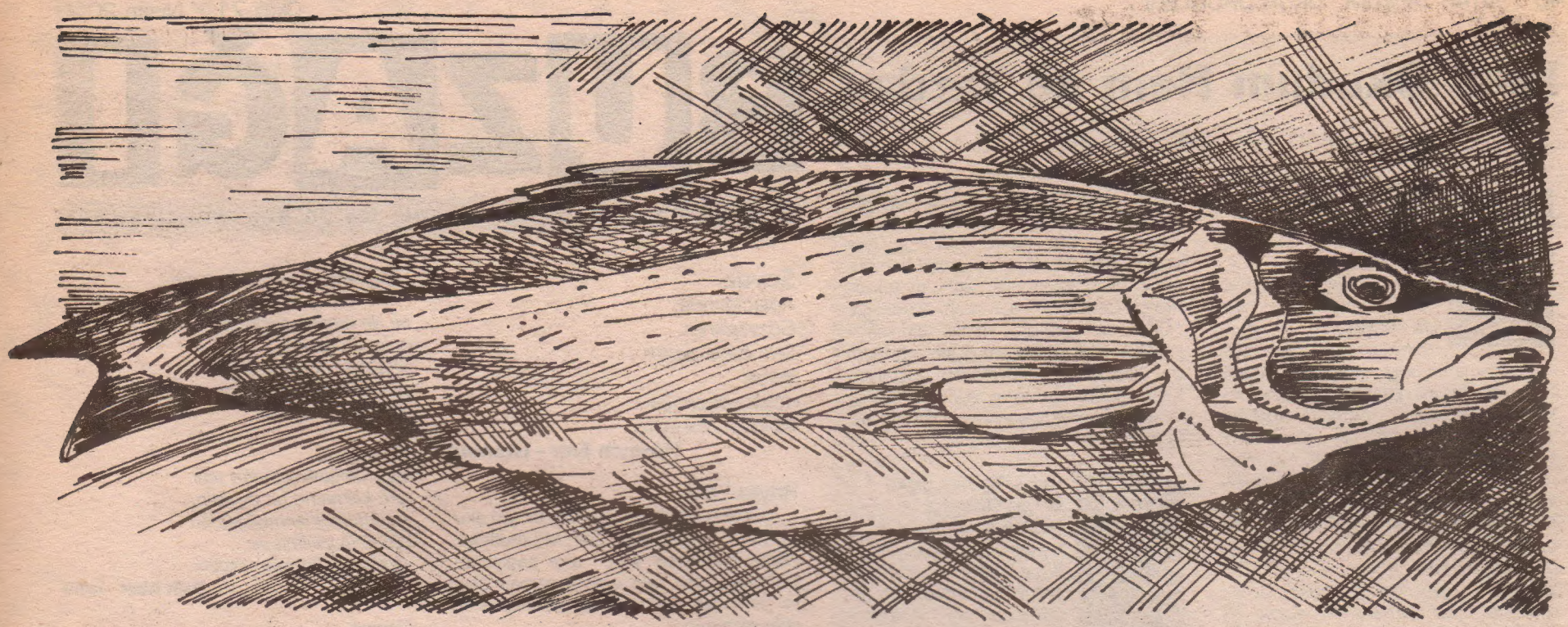

ilk ışık ayılttı onları / ve günü inceleyip / konuştular

uzaktan / geçmişten / ve görünmezden.

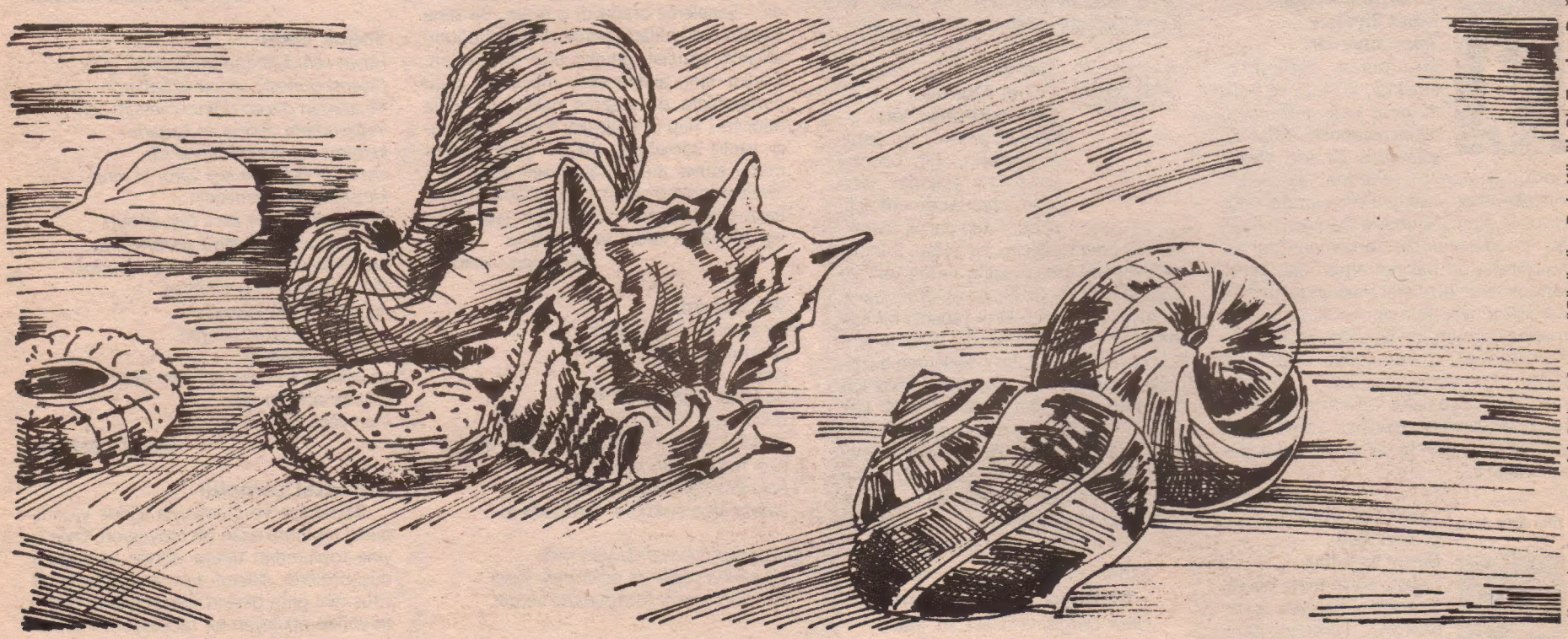

henüz kaybolmamış olan / herşeyi sarmalayan / ufuklardan konuştular"

şiir: John Berger, **çeviri:** Bülent Somay, **"Görünüre Dair Küçük Bir Teoriye Doğru Adımlar"**, Metis

Akşamsefası

Hem Okudum Hem de Yazdım

MAHMUT ŞEVKİ OKUTAN

Bir Erdem Olarak Sapkınlık
Halil Turhanlı
Çivi Yazıları

Halil Turhanlı hem ele aldığı konu ve kişilerle, hem de hayattaki ve yazın dünyasındaki duruşuyla nevi şahsına münhasır bir yazar. Turhanlı bu kitabında yine geniş bir yelpazeyle aykırı, radikal, sapkın, tutkulu, anarşist, yüzde yüz gerçek, orijinal ve marjinal insan hikayeleri anlatıyor. Verili düşünme ve algılama tarzlarını yerle bir eden insanların hikayeleri, deneyimleri bunlar. Kitap boyunca, kendi kendine yeten bir birey olmanın lezzetini ve bu bireyin hiçbir edimine ket vurulamayacağını seziyorsunuz. Ömer Madra kitaba yazdığı önsözde *"Halil Turhanlı'nın yazıları da kendisi gibi.. Şekerle kaplı ama yutulması kesinlikle zorunlu olan biraz acı bir ilaca benziyor. Özellikle bellek ve vicdan kaybından muzdarip olanlar için birebir."* diyor. Öküz'deki yazılarından da aşina olduğumuz bu has ve sıkı yazarın son kitabı, sizi ve kitaplığınızı açacaktır sanırız.

Komadaki Sevgilim
Douglas Coupland
Parantez Yayınları

X Kuşağı isimli kitabıyla geniş yankılar uyandıran Douglas Coupland'ın son romanı Komadaki Sevgilim. Coupland bu romanında aslında gerçek kaybedenlerin kazananlar olduğunu ve en mühimi kaybetmenin bir hüner, sıradan insanların ancak beşinci, onuncu kerede öğrenebileceği bir meziyet olabileceğini duyumsatıyor. Kitapları genellikle satır altlarını çizmek ve başkalarına nakletmek için okuyan güruh, bu kitabı okurken satır altı çimekten sayfaların sonunu getiremeyebilir. Taş gibi bir kitap bu. Hem de "kitap en iyi arkadaştır" tabirine uyan bir roman. Sıkmayan, ahkam kesmeyen, yukardan bakmayan ancak okudukça açılan ve okuduğunuza değen, içinizi çoğaltan bir roman. Bilhassa Halil Turhanlı'nın kitabıyla birlikte alınırsa ekonominizi biraz sarsabilir ancak randımanınızı da bir o kadar arttırabilir.

Güneşle Damgalı
Nihat Ziyalan
Telos Yayınları

Bu roman Yeşilçam'ın emektar, küskün ve belki de biraz kadri bilinmemiş oyuncularından Nihat Ziyalan'dan bir son dakika golü. Ziyalan'ın şiirlerine aşinaydık. Ancak roman yazdığını bilmiyorduk doğrusu. Ziyalan, "Güneşle Damgalı" isimli bu ilk romanının baş kahramanı Ezgi'nin kişiliğinde, bir bakıma alttan alta kendi kuşağının ve özel macerasının tortularını da hissettiriyor. Roman, bir ilk roman olmasına rağmen, bir ilk ürün olmanın tuzaklarına ve sıradanlığına düşmüyor. Hatta okuyanların, "Ziyalan, keşke roman ve öyküye daha fazla zaman harcasa daha bereketli olurmuş" diyesi geliyor. Nihat abimizi bu ilk romanından dolayı kutlarız.

Yeni Orta Asya
Olivier Roy
Metis Yayınları

Fransız araştırmacı Olivier Roy, bu kitabıyla Azerbeycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgısiztan ve Kazakistan gerçeğine aslında ne kadar Fransız kaldığımızı, tam 264 sayfa mesai ve emek harcayarak kanıtlıyor doğrusu. Kitap, Orta Asya diye adlandırılan coğrafyayı, geçmişinden bugüne -siyasi, ekonomik, tarihi, dinsel yönleriyle- anlatıyor. İnsan kitabı okudukça, "Orta Asya mefhumu neden hep sağcıların bir özel sorunuymuş gibi algılandı bu ülkede" diye sormadan edemiyor. Kitabı, Mehmet Moralı çevirmiş. Ayrıca kitapta konu ve bölgeyle ilgili çeşitli harita ve çizelgeler de yer alıyor.

Ayna Giyinen Şişko
Barlas Özarıkça
İnkılap Yayınları

Barlas Özarıkça, yayın dünyasında az görünen ancak göründüğünde de göründüğünü hissettiren bir yazar. Kitabın içindekiler bölümü, "Kutsal Kitaplar ve Edebiyat, Akıl Cennetinde Haşim'den Bukowski'ye, Adresini Bilime Veren İnsan, Açık Kürsü ve kitaba da adını veren Ayna Giyinen Şişko" başlıklarından oluşuyor. Kitap boyunca, öykü, anlatı, deneme tatlarından harman özel bir tat kendisini derinden derine hissettiriyor. Emek ve özen çıtası bir hayli yükseltilmeye çalışılmış bir deneme bu. Okudukça sevilecek bir kitap. Rutinden sıkılan, değişik tatlar ve biçimler arayışında olanlar için ayrıca önerilir.

Apollinaire ve Faik Bey
İvan Strova
Sel Yayıncılık

Kitap ünlü Fransız şair Guillaume Apolliniare ile sürgün Arnavut vatandaşı Faik Konitza'nın ilginç dostluğunu ve bu dostluğun edebiyata ürün olarak yansımalarını içeriyor. Sayfalarda ilerledikçe bir inceleme, araştırma ürününden çok aslında nefis bir roman malzemesiyle karşı karışıya olduğunuzu duyumsuyorsunuz. Apolliniare ve Faik Konitza'nın kültürle, sanatla, edebiyatla beslenen kısa dostlukları izleğinde arkadaşlık, doğu-batı, sürgünlük, doğal ve yapay diller, Arnavutluk, Fransa ve daha bir sürü kavram, mefhum üzerine düşünmeniz kamçılanıyor. Kitap, Işıl Türkşen'in çevirisiyle Türkçe'ye kazandırılmış. Yılın en güzel, en lezzetli kitaplarından biri olmaya aday.

Şair Balı
Günel Altıntaş
Seçme Kitaplar Yay.

Özel bir antoloji bu. Çeşitli şairlerin, şiir üzerine yazdıkları şiirlerden derlenmiş has bir şiir antolojisi bu. Kitap ancak meraklılarına önerilebilecek bir kitap aslında. Yerli yabancı birçok şairin ürünü var. Şiir üzerine hem de şiir okuyarak düşünmeye çağırıyor kitap bizi. Yerli yabancı bir çok şairin şiirlerinden oluşan bir çiçek tarlasında koşturuyor sizi. Bu çiçeklerden bal almayı da okuyanların niteliğine ve niceliğine bırakıyor. Seçilen şairler ve şiirler çok "baba" olduğu için okumada da özenli bir zaman ve emek gerektiriyor. Günel Altıntaş'ın bu hayırlı ve keyifli çalışmasını, özellikle, antoloji düzenlediğini sanan üstadlara şiddetle öneririz.

Şahsıma Kitap Ulaştırma Adresi:
Mahmut Şevki Okutan
Öküz Dergisi. İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800
Beyoğlu / İstanbul

Öküz 71 / Nisan 2000

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Sevda

Ağladığımda
Gözyaşlarım
Seni bana getirir
Bense
deniz kenarında
Gülerim martılara.

Hüseyin Erer - İstanbul

Hayat Yolu

Çocukken babamın yazdığı bir şiiri okumuştum: "Hayat yolu ikidir; biri mutluluk, öbürü mutsuzluk yolu." diye başlıyordu. Doğduğumdan beri epeyce zaman geçti ve şimdi düşünüyorum da ben hep ikinci yolu seçmişim.

"Yaşadığımız hayat seçimlerimizin, seçimlerimizse kişiliğimizin bize verdiğidir." derler. Bütün insanlar gibi böyle zekice söylenmiş sözleri anladığımı sanırdım. Belki de kendini zeki sanmak budalalığına fazla kapılmışım. (Yazık ki o kadar zeki değilim.)

Ben hep aynı yolda yürürüm. Beni diğer insanlardan ayıran bu mu? Çünkü diğer insanlar benimle aynı yolu yürümüyorlarsa farklı yolları seçmişlerdir. "Yol" derken herhangi bir istiare falan yoktu sözlerimde. Size anlatmaya kalksam "Ne kadar sıkıcı!" diyeceğiniz basbayağı "yol".

Ama o yolda yürürken gördüğüm şeyler aynı olsalar bile ben onları her gün farklı görmeyi öğrendim. Ben değişmezken hayatta bir şeylerin değiştiğini umuyordum. İnsan ne kadar basit bir hayat yaşasa da hayatta aranan anlamla karşılaşma olasılığı aynıdır diye. Demek benim gibi basit yaşayan birinin bile herkesin hayatta aradığı şeyle karşılaşma olasılığı var.

Bir arkadaşım bütün matematikçilere küfrediyor. Hayat söze dayalıyken bizim gibi insanlar onu olasılık hesaplarıyla ölçtüğü için. Mutlu olma olasılığım, olamama olasılığım, kazanma olasılığım, kaybetme olasılığım, bulma olasılığım, bulamama olasılığım...

Aradığımı bulamasam bile o yol beni gitmek istediğim yere yaklaştırıyor.

Hep önünden geçtiğim tabelacıda eski bir resim vardı. Altında şöyle bir yazı: "Yaşama hakkınız mücadele gücünüz kadardır." Senelerce oradaydı o resim. Bu sene o resmi kaldırdılar. Yazının yanlış olduğunu anlamış olmaları gerekir diye düşündüm. Çünkü Tanrı adildir ve o mücadele gücü olmayanlara da yaşama hakkı verir öyle değil mi? Hep öyle olmadı mı? O halde yazı yanlış olmalıydı. Küçük şeyler insanı mutlu etmez ama insanı teselli eder. Beni teselli edense o yolun sizin yollarınıza göre basit olsa bile yine de aradığım şeyi karşıma çıkaracak kadar uzun olması.

Elif Turgut - İstanbul

99; Yazıydı

bir zamanlar, bir fotoğrafta
yanyana çıkmaktı aşkımız.
yani;
ne kadar sığmışız bir bilsen.
o kımıltısız duruş neye yarar şimdi,
zaman çoktan ödünç almış onları bizden
yani fotoğrafları kadınım
baktıkça hatırladığım değil,
hatırladıkça baktığım fotoğrafları.

oysa dar sokaklarda yürümek
bir parkın yeşilinde eğlenmek vardı.
ne çare hepsini fotoğraflara verdik.

şimdi melankolide turluyorum geceleri,
denize uğramadan da edemiyorum.
alışılmış vakit usul usul bitiyor,
fotoğraflar sararıyor kadınım.

bir de tirenler diyorum,
onlar da olmasa
sessizliğe boğulur İzmit.
vagonları bir umut gibi
gezdirip duruyorlar.

99; yazıydı;
askılı eteğinle yitirdim seni.
türü kalmamış bir çiçektin,
vazomun kirlenmişliğinden
kentimin yıkılmış ve
yapılmamışlığından kaçtın.

Halit Alsat - İzmit

Sigara

Küllüğe bakıyorsun. Gecenin önemsiz bir saatinde, önemsiz bir şehirde, önemsiz şeyler düşünürken, bir sigara yakmışsın. İçime çektikçe karamsarlık basıyor. Seninle aynı kaygılara sahip sayısız insan yaşıyor, yahut yaşamaya çalışıyor bu coğrafyada. Sürekli olarak aynı sıkıntılar ve değişik arayışlar. İş, gelecek, mutluluk, aşk, ölüm ve benzeri, birçok insanın ortak fakat kendilerine bile açamadıkları, kabul edemedikleri kaygıları... Evet, sen bunları biliyorsun; fakat bir işe yaramıyor. Her şey tekdüze, her şey sınırlı, her şey zamansız ve hiçbir şey adil değil sana göre. Hayatı geç tanımışsın ve fakat hiç anlayamayacaksın. İpler sürekli el değiştiriyor. Sen yönetiliyorsun, ama yöneten o, bu, şu değil. Gerçek düşmanın kim? Yok, onu da göremiyorsun, o da yok. Gözlerin açık rüya görüyorsun bu kez. Hücresine kapatılmış bir deli, doktoruna haykırıyor: "Ben dışarıdayım, asıl siz içeridesiniz!" Bocalıyorsun şimdi de. Sen neredesin?

Kaygıların artıyor, hep bu kısırdöngüdesin. Ne'lerle, kim'lerle, niçin'lerle boğuşmakla geçiyor zamanın hep. Bir sigara daha... Yazmak, konuşmak boş geliyor çoğu zaman, hala yazıyorsun, hala konuşuyorsun...

Gözün tekrar küllüğe takılıyor. İkinci sigaran yarılanmış, sen aynı yerdesin ve hala boş yere kaygılanıyorsun...

...

İkinci sigaran bitti bile...

Seyfi Cem Baskın - Samsun

Soğuk Veda

Hayat seni kalbime düşürdüğü gün;
Dışarısı güneşli, ılık bir ilkbahardı.
Ve aradan geçen dokuz mevsim seni
Yağmurlarla, fırtına ve karlarla
kalbimin ta derinliklerine itti.
Üstünde öyle çok şey vardı ki senin
kimseye görünemezdin.
Ta içimdeydin ve beni hep üzdün
ben bile seni doyasıya sevemedim.
Mevsimlerden kış ve hava çok soğuk;
Yalnızlık etrafta gezinirken
ve yerler karla kaplıyken
aklımdan çıkaramadığım
yalnızlık duygusu,
ve artık olmamana rağmen aklımdan
çıkaramadığım sen
inan yalnızlık çok soğuk.

Ekinci - Batman

Düşünsel Çernobil

Beynimize ve dolayısıyla içinde yaşadığımız topluma sızan bir radyasyon. Öyle ki yine toplumdan bireye dönen ve çağdaş düşüncelerin, düzeyli tavırların arasına bir virüs gibi girip bireyin davranışlarını negatif yönde etkileyen bir radyasyon. Vücutta yarattığı tahribatın çok daha ötesinde olan bu bilmem kaçıncı Çernobil faciası gelecek nesillere genler yoluyla değil kültür yoluyla

miras kalıyor. Bu kimyasal değil kültürel bir radyasyon. Usul usul emiyor toplumun kanını ve birey-toplum diyalektiğini yönlendiriyor anti-demokratik tavrıyla. Bu yüzden kişi ya dışında kalıyor toplumun ya da aldığı doğru ve seviyeli eğitime rağmen çağdaş düşüncelerin adamı olmayı bırakıyor ve bir gün ortasında buluyor kendini, düzeni kokuşmuş bir hale getiren bu radyasyonun. Çünkü bireysel başarıya giden yol bunu gerektiriyor. Popüler kültür adında yozlaşma, tanımı bile belirsiz "-izm"ler, takım elbiseli sahte saygı ve cüppeli sahte inanış, bir gecelik aşklar, harcanan düşler v.b... Hepsi içinde yer alıyor bu oluşumun, araç ve amaç olarak.

İnsanlar yaşadığı yönetsel faciayı ancak bir depremde binlerce kişinin ölümüyle anlıyor ve kenetleniyor... Oysa facia içimizde kimse bilmiyor! Yıl 1986 Çernobil faciası ve ölümler... Oysa bugün hala birileri Nükleer Santrali uygun görüyor. Ve gerçek sanatla kültür can çekişirken popüler ve sahte kültür arşın arşın adım atıyor. Peki neden her şey böyle sersefil! Tabii ki Düşünsel Çernobil...

Alper Güngöz - İzmir

usta mısın nesin sen

doğduğun yer nere
sana mı yazılmış
evrenin bütün şiirleri
yoksa bir ikizin var mı
bilmem kaç mısra emdin anandan
güneşi kafiyeleyip,
yağmuru uyakladın
nasıl oldu bu şairliğin
anlamadım Cemal Süreya
usta mısın nesin sen

Çağlar Çetin - Berlin

RUE DE L'ORIANT

"mey sona erdi..
buradan sonrasını ağlayarak devam edelim"
her kalbin kıblesine ayrı bir göktaşı düşer. alkol haritasında işaretlidir sıradaki temayül.. ki, bu ilenmelerle kapanır parmaklar kağıda, harfler yüzdürülür çok sarhoş. iğreti bir barınmadır gülümseyişlerin oturuşu dudak kıyısında ve göçmendirler.
"kış sona erdi..
buradan sonrasını yalınayak devam edelim"
gökyüzünden bir hayta bulut koşar gelir, domuzuna çöker piyanonun ak-tuşuna.. rivayet odur ki, mat çocukları lila boyayan da ta kendisidir.. ve vakt'ermeden mahur'a, az küskün döner koydunsabul göğüne.
"gün sona erdi..
buradan sonrasını saklanarak devam edelim"
feraceler içinde bir nü gezinir göze eziyet. bataklıkta süzülen bir nilüfer gibi haspa ve asi. üvey kardeşidir mahçup imbat ve hasm'tutmuştur nü onu kendine.. ne ki, baldırlarını savura savura dönmektedir şimdi lunaparkta.. hem de bir şuh, bir eda.
"aşk sona erdi.. buradan sonrasını yazarak devam edelim"
her kalbin kıblesine ayrı bir gözyaşı düşer. ıslandıkça, duyulmaz olur şarkısı hüzünadamcıklarının.. ses tellerinin üstünde titreyerek, sessizliğe kadar geri çekilirler. ve kapanır yüzdeki "ağız" denilen yara. sonsuz bir kabuk bağlar şarkıların ve anıların üstünü. işte,
"laf sona erdi..
bundan sonrasını güzaf eyleyelim"

A. Lee - İzmir

En kötüsü

yalnızlığı seçmeli bu akşam,
tutup kolundan,
kadınsız bir bara götürmeli,
en kötü içkileri içmeli ve
en kötü akşamı, en kötüsünden
yaşamalı.
Yalnızlığı seçmeli bu akşam,
en kötü şarkıyı dinleyip,
en kötü şiiri yazmalı.
ucuzundan bir gece,
ucuzundan bir aşk yaşamalı
Yalnızlığı seçmeli bu akşam,
en kötü kitabın,
en kötü bölümlerini okumalı,
yumurta yemeli ucuzundan.
Ucuzundan elimi kullanmalı,
rahatlamalı.
En ucuzundan bir peçeteyle
silmeli terimi.

İşte böyle yaşamalı yanlızlığı.
Yanlızlık, bu kadar kötü olmalı

A. Cengiz - Sivas

Merhaba,

"Bugün günlerden yarın, bugün günlerden umut" diye başlıyor. "Alo alo orası neresi, alo alo burası..." diye devam ediyor. Ayy çıldıracağım şimdi. Bir türlü bitmiyor!.
- Filmin konusu neydi?
- Nerden bileyim ben?
- Hadi değiştir bu kanalı. Başlayacağı yok filmin.
- İyi. Ayy burada da reklam var.
- Offf!...

Bu sözler, size hiç yabancı gelmiyordur. Bana da!... Her akşam ailecek bir film izlemeye karar verdiğimizde, hep bu muhabbet geçer evde.

Film başlıyor. Haydaa reklamlar. Aradan 10 dakika geçiyor, konuya dönüyoruz (eğer dönebilirsek). Nihayet, ağız tadıyla bir film izleyeceğiz diyoruz. O da ne ınınının.... REKLAMLAR

Bu şikayetler her zaman yazılır, çizilir diyeceksiniz: "Sen, yapacaksın da ne olacak?" Bir değişiklik olacağını düşünmüyorum, ama bu tip mektuplar çoğaldıkça, film izlemek işkence haline değil, zevk haline dönüşecek.

Beliz Hasan - İzmir

yaşam *seni bulduğunda*
bir ağaç dalında
bir yaprak tanesinde damla iken
esen rüzgar ile dansedeceksin
kuşların söylediği türküde sadece senden bahsedilecek
güneş süzülürken ilk ışıklarıyla
sen de süzüleceksin yaprakların arasından
yüzüme düşeceksin ve ben
seni silmeyeceğim...

Osman Şener - İst.

Dün *akşam otuzbir çektim peçeteye. Sobaya attım yandı. Kül oldu. Duman oldu. Sabah kaktığımda bu şehir cenabetti artık.*

Erdal Kekeç - Muğla

Yolculuk

"Özlemlerini sırtında taşıyanlara"

Bir kere daha anladım
Dur durak bilmeyen
Bayram otobüsleri gibi
Yorgun olsa da
Onca koşuşturmada yüreğim
İnce, uzun, puslu
Seni düşündüğüm zaman
Tünel çıkışına çoktan
Yaklaşmış olur gözlerim

Keramettin Çetin - Bartın

Sevgili Öküz okurları!

Bulunduğunuz bölgede Öküz dergisini bulamadığınız taktirde aşağıdaki telefonları lütfen arayıp haber veriniz.
Tel: 0212 - 292 95 65 (4 Hat) **Dahili:** 114'den **Orhan Açar** veya **Cüneyt Aydın**

* * *

Ayhan Bozkurt'la Leman Kültür Geceleri başlıyor! 3 Nisan 2000 Cem Karaca

Edebiyat Dünyası Türkiye'de İlk Defa Çizgi roman oluyor!
metin üstündağ yazdı, Kutlukhan Perker çizdi!
"İncelikler"
Gelecek ay Öküz'de başlıyor!

Titre İzmir!
Tırs Eshot!
Coş Teleferik!
Öküzcüler
geliyor!
15 Nisan Cumartesi 16:00 - 18:00
arası!
Hemen hemen tüm kadro!
Hem muhabbet!
Hem imza!

Sayı: 71 / Nisan 2000 - Ayda Bir Yayımlanır
Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ **Yayın Koordinatörrü:** Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI, Cemil YÜKSEL, Ali Kemal YILMAZ, Ali Ekber Uslu **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mert HOŞGÖR **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay **Reklam Rezervasyon:** Emin YARAŞ **Tel:** 292 95 65 **Dahili:** 114-124
Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44**'den **Sevil ŞAPÇI** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

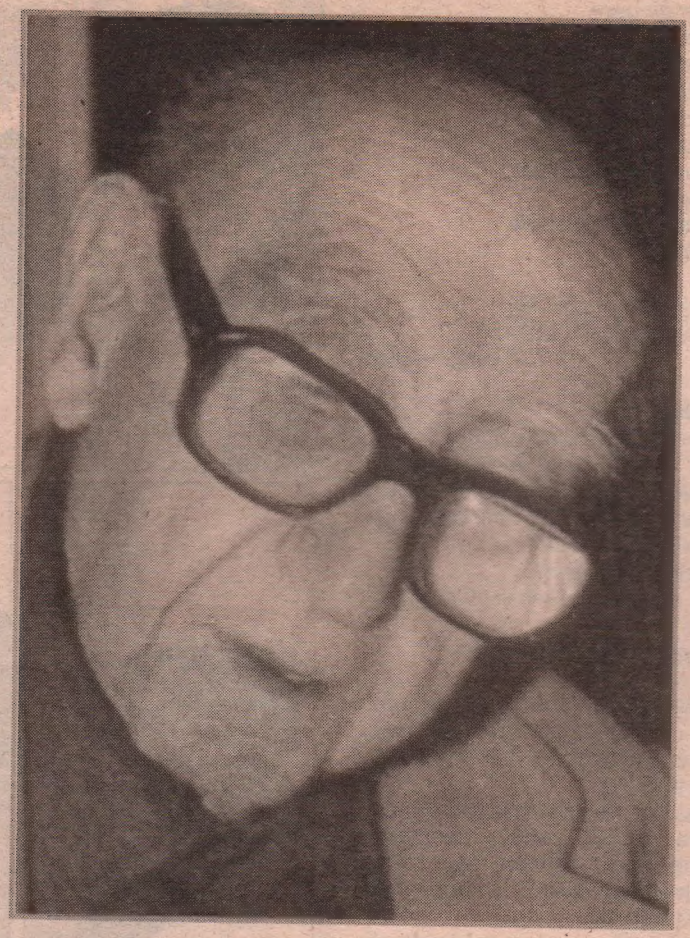

Günün Ortaklığı

Şeytan Dağı'nın öküzü
Seslendi Serçe'ye:
- Hadi ortak olalım
Konuver üstüne şu kocaman çuvalın
Gagala gagala gagala
Ağzını bağlayan ipi
Sonra başlayacak benim işim
Boynuzlarımla yere yıkacağım onu
Yere saçılacak altın arpalar
Tıkınacağız ölene dek

Sonuçlandı ortak çaba
Ağzı açılınca çuvalın
Başını içine soktu öküz
Kocaman karnı şişti ha şişti

Serçe
Tezek yedi ölene dek

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Üsküdar / Çiçekçi - 10 Mart 2000

Akşamsefası